
Industridepartementet.

Vedlegg til St. prp. nr. 1.
1964—65, Vassdrags- og
elektrisitetsvesenet.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

L. TILLATELSER MEDDELT I 1963

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. Statsregulering av Vefsnassvassdraget. Planendring. Kgl. res. 4. januar 1963. Jfr. bind 1960 nr. 76	5
2. A/S Viking Fibre Products. Ytterligere forlenget kraftleiekonsesjon. Gitt av Industridepartementet 9. januar 1963. Jfr. bind 1961 nr. 53 og 1957 nr. 33	7
3. Tafjord Kraftselskap. Ytterligere regulering av Kolbeinsvatn i Tafjordvassdraget. Kgl. res. 11. januar 1963. Jfr. bind 1938 nr. 11	7
4. Firmaet Jonas Øglænd, Sandnes. Konsesjon på kraftleie fra Sandnes Elektrisitetsverk. Gitt av Industridepartementet 16. januar 1963	16
5. Norsk Teknisk Porselensfabrikk. Konsesjon på kraftleie fra Fredrikstad komm. Elektrisitetsverk. Gitt av Industridepartementet 16. januar 1963	18
6. A/S Vestlandske Gummivarefabrikk, Stavanger. Konsesjon på kraftleie fra Stavanger Elektrisitetsverk. Gitt av Industridepartementet 16. januar 1963	19
7. Grønvold Papirfabrikk, Drammen. Konsesjon på kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk. Gitt av Industridepartementet 16. januar 1963	20
8. Bergen Fiskeindustri A/S, Bergen. Konsesjon på kraftleie fra Bergens Elektrisitetsverk. Gitt av Industridepartementet 17. januar 1963	21
9. A/S Glassvatt. Konsesjon på kraftleie fra Askim Elektrisitetsverk. Gitt av Industridepartementet 23. januar 1963	22
10. A/S Rjukanfos. Konsesjon på kraftleie fra I/S Øvre Otra. Kgl. res. 25. jan. 1963. Jfr. bind 1961 s. 170 fig.	24
11. A/S Rjukanfos. Konsesjon på kraftleie fra Tokke hovedanlegg. Industridepartementets tillatelse 28. januar 1963	35
12. Drangedal komm. elektrisitetsverk. Tillatelse til regulering av Lianelva og Holmevatn i Telemark fylke. Kgl. res. 1. februar 1963. Jfr. bind 1961 nr. 43 og 1957 nr. 1	36
13. Mosjøen Aluminiumverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co. Tillatelse til å leie elektrisk energi fra Røssåga kraftverk m.v. Kgl. res. 22. februar 1963. Jfr. bind 1958 nr. 9 og 1960 nr. 33	50
14. The Kellner-Partington Paper Pulp Co. Ltd. Konsesjon på å leie fra A/S Hafslund kraft fra Tokke hovedanlegg og i tillegg inntil 3 500 kW overskuddskraft fra A/S Hafslund. Kgl. res. 1. mars 1963	60
15. Lyse kraftverk. Fornyelse av reguleringstillatelse gitt ved kgl. res. 19. november 1948 for så vidt oppdemming av Lyngsvatn angår. Kgl. res. 1. mars 1963. Jfr. bind 1948 nr. 46 og 1962 nr. 28	63
16. Bærums Verk. Konsesjon på ytterligere kraftleie fra Bærums Elektrisitetsverk. Jfr. bind 1962 nr. 7	66
17. Sør-Norge Aluminium A/S. Konsesjon på kraftleie fra statskraftverkene. Kgl. res. 26. april 1963	66
18. Treschow-Fritzøe. Konsesjon på kraftleie fra Vestfold Kraftselskap. Kgl. res. 10. mai 1963. Jfr. bind 1955 nr. 27	72
19. Nordland Portland Cementfabrik A/S. Erverv og regulering av Sørfjordvassdraget i Tysfjord. Ytterligere fristforlengelse. Industridepartementets avgjørelse 14. juni 1963. Jfr. bind 1958 nr. 34 og nr. 49 nedenfor	77
20. A/S Tafjord Smelteverk. Forlenget kraftleiekonsesjon. Gitt av Industridepartementet 14. juni 1963	77
21. Sande Paper Mill A/S. Konsesjon på leie av spillkraft. Kgl. res. 21. juni 1963. Jfr. bind 1962 nr. 20	77
22. Elektrokemisk A/S. Konsesjon på ytterligere kraftleie for drift av Fiskå Verk. Kgl. res. 21. juni 1963. Jfr. bind 1935 nr. 17, 1952 nr. 8 og 1953 nr. 34	81
23. Sira-Kvina Kraftselskap. Reguleringer og overføringer i Sira-Kvinavassdragene. Kgl. res. 5. juni 1963	86

	Side
24. Sundsbarm Kraftverk. Regulering og overføring i Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Dalaåi (Oftevassdraget) i Telemark fylke m. v. Kgl. res. 5. juli 1963	98
25. Aktieselskapet Norsk Aluminium Company. Utvidelse av aksjekapitalen gjennom utstedelse av nye aksjer. Industridepartementets tillatelse 12. juli 1963. Jfr. bind 1936 nr. 22	109
26. Christiania Spigerverk. Utvidelse av aksjekapitalen gjennom utstedelse av nye aksjer. Industridepartementets tillatelse 16. juli 1963. Jfr. bind. 1961 nr. 44	109
27. A/S Hunton Bruk. Utvidet konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 19. juli 1963. Jfr. bind 1962 nr. 49	109
28. A/S Stord Verft. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 19. juli 1963	109
29. A/S Songe Tresliperi. Fornyet konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 20. juli 1963	110
30. Oluf Holm A/S. Ltd., Ålesund. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 20. juli 1963	112
31. Porsgrunds Porselønsfabrik. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 22. juli 1963	113
32. Glomma Pap og Papir A/S. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 22. juli 1963	114
33. Franzefoss Bruk A/S. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 22. juli 1963 ...	115
34. A/S Bergen Mekaniske Verksteder. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 24. juli 1963	116
35. A/S Katfos Fabriker. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 24. juli 1963	118
36. A/S Norsk Jernverk. Regulering av nedre og midtre Småvatn i Andfiskåga i Nord-Rana kommune. Kgl. res. 9. august 1963. Jfr. bind 1949 nr. 20	119
37. A/S Norsk Aluminium Company. Regulering og overføring i Hovlandsvassdraget m. v. i Sogn og Fjordane fylke. Kgl. res. 9. august 1963. Jfr. bind 1936 s. 70, 1915 s. 36—47 og 1917 s. 98—119	131
38. A/S Sundland Papirfabrik. Konsesjon på kraftleie. Kgl. res. 9. august 1963	136
39. A/S Follum Fabrikker. Konsesjon på ytterligere kraftleie fra A/S Kistefoss Træsliberi. Gitt av Industridepartementet 2. september 1963. Jfr. bind 1954 nr. 34	139
40. Papyrus Paper Mill, Oscar Bjørnstad. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 7. september 1963	140
41. Sannesund Kornsilø A/L. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 17. september 1963	141
42. Fortex Forenede Tekstilfabrikker. Konsesjon for Joh. Petersen A/S, Lin- og Bomullsvarefabrikker, Oslo, på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 19. september 1963	142
43. Stavanger Electro-Staalverk A/S. Konsesjon på kraftleie. Kgl. res. 27. september 1963	143
44. A/S Jøtul. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 9. oktober 1963	147
45. Christiania Spigerverk. Tillatelse til regulering av Svartevatn i Norddalsvassdraget og overføring til Indrehusvassdraget i Sogn og Fjordane fylke m. v. Kgl. res. 11. oktober 1963. Jfr. bind 1961 nr. 44 og ovenfor nr. 26	148
46. A/S Buskerud Papirfabrikk. Konsesjon på kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk. Kgl. res. 11. oktober 1963	160
47. Vang kommune. Konsesjon gitt ved kgl. res. av 20. februar 1948 på ytterligere regulering av Yljevassdraget. Fristforlengelse. Industridepartementets avgjørelse 29. oktober 1963. Jfr. bind 1948 nr. 12	163
48. Frue Meieri, Stavanger. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 31. oktober 1963	163
49. Nordland Portland Cementfabrik A/S. Konsesjon på kraftleie fra Nord-Salten Kraftlag A/L. Kgl. res. 1. november 1963. Jfr. nr. 19 foran og bind 1921 nr. 5	164
50. Henry Johansen Lumber Co. A/S. Konsesjon på kraftleie fra Kristiansands Elektrisitetsverk. Gitt av Industridepartementet 5. november 1963	168
51. Odda Smelteverk A/S. Utvidelse av aksjekapitalen ved utstedelse av nye aksjer som overtas av The British Oxygen Company. Industridepartementets tillatelse 13. november 1963. Jfr. bind 1924 nr. 19	170
52. A/S Hunsfos Fabrikker. Utvidet konsesjon på kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk. Gitt av Industridepartementet 19. november 1963. Jfr. bind 1959 nr. 12	170
53. A/S Framnæs mek. Værksted. Endring av vilkårene for den ved kgl. res. av 13. april 1928 gitte konsesjon på kraftleie fra Vestfold Kraftselskap. Industridepartementets avgjørelse 20. november 1963. Jfr. bind 1928 nr. 7	170

54. Grytten kommunale Elektrisitetsverk. Fornyelse av konsesjon gitt ved kgl. res. av 7. september 1962 på overføring av Langvatn til Verma m.v. Kgl. res. 22. november 1963. Jfr. bind 1962 nr. 38	171
55. L/L Svultingen. Tillatelse til erverv av bruksrett til fallrettigheter og til ytterligere regulering av Bøfjordvassdraget i Sogn og Fjordane fylke m.v. Kgl. res. 22. november 1963. Jfr. bind 1953 nr. 18 og 1947 nr. 39	174
56. A/S van Severen & Co. Ltd. Utvidet konsesjon på kraftleie fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Gitt av Industridepartementet 30. november 1963. Jfr. bind 1962 nr. 6	190
57. Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab. Utvidelse av aksjekapitalen gjennom utstedelse av nye aksjer. Industridepartementets tillatelse 12. desember 1963	190
58. A/S Sønnichsen, Rørvalseverket. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 13. desember 1963	191
59. Vel-Vask A/S. Konsesjon på kraftleie fra Oslo Lysverker. Kgl. res. av 13. desember 1963 ...	192
60. A/S Union (Union Co.). Konsesjon på fortsatt kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk. Gitt av Industridepartementet 19. desember 1963	194
61. Tinfos Jernverk A/S. Konsesjon på leie av i alt 14 083 kW fra Tokke I. Kgl. res. 20. desember 1963. Jfr. nr. 62 nedenfor	195
62. Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S. Konsesjon på kraftleie fra Tokke hovedanlegg. Kgl. res. 20. desember 1963. Jfr. nr. 61 foran	197

1. Statsregulering av Vefsnavassdraget.

(Planendring.)

Kgl. res. av 4. januar 1963.

Ved kgl. resolusjon 22. desember 1960 ble det fastsatt reguleringsbestemmelser for overføring av visse deler av Vefsnavassdraget til Røsvatn. Saken var på forhånd forelagt Stortinget (jfr. St. prp. nr. 12 og Innst. S. nr. 40 for 1960—61) som i møte 12. desember 1960 ga sitt samtykke til reguleringene.

I brev 28. november 1962 har Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen foreslått en planendring for så vidt angår Nordre Svartevatn. Brevet refereres:

*«Overføring fra Vefсна til Røsvatn.
Planendring.»*

Direktoratet for Statskraftverkene har framlagt følgende søknad, datert 22. mars 1962, vedrørende ovenstående:

«Ved den fremlagte plan for overføring av felter fra øvre Vefсна til Røssvatn er det regnet med et flomdempningsmagasin i Nordre Svartevatn med oppdemning 3 m og senkning 4 m. I vårt notat av 2. februar d.å. anførte vi at forholdene lå best an for senkning ved utslag av overføringstunnelen på et lavere nivå.

Ved overføring av feltene Tverrelven, Nordre Svartevatn, Jämtfjelldalen og Vestre Fiskeløsvatn er tunnelen dimensjonert slik at vi kan regne med et samlet flomtap på ca. 40 mill. m³. Et flomdempningsmagasin vil redusere noe av dette tapet. I Nordre Svartevatn vil vi få et senkningsmagasin for en rimelig omkostning. Kart B-6023 viser at terrenget faller sterkt ved utslagsstedet. Vi har muligheter for å drive tunnelen inn i Nordre Svartevatn for senkning av vatnet ned til kote 383,5 i lavvannsperioden, og vi søker om tillatelse til dette.

Vannstanden i Nordre Svartevatn vil variere med avløpet fra overføringsfelt og vannstand i Røssvatn. Tunnelen tar unna ca. 20 m³/sek. ved vanlig vannstand i Nordre Svartevatn, kote 398,5 og Røssvatn på kote 380,0. Midlere avløp for overføringsfeltene, 171 km², er for juli måned ca. 25 m³/sek. og august ca. 15 m³/sek. Vi kan derfor regne med at Nordre Svartevatn i de fleste år vil være nær fullt i juli.

Over søndre del av vatnet har vi nytt kart, M — 1 : 5 000. Kartet viser undervannskoter ned til kote 380. NGO's kart, M — 1 : 100 000 gir sjøareal 0,9 km². Vi oppnår dermed et flomdempningsmagasin på ca. 12 mill. m³ mellom kotene 398,5 og 383,5.

Som skjønnsforutsetning har vi antatt 100 pst. overføring av avløpet og skadevirkning på grunn av større senkning ved lavvassføring begrenser seg til Nordre Svartevatn. Vi antar at det bare er fiske som er skadelidende.»

Planendringen er forelagt distriktet med følgende resultat:

Grane kommunestyre fattet i møte følgende enstemmige vedtak 30. juni 1962:

«Grane kommunestyre finner ikke tilstrekkelig grunn til å motsette seg den omsøkte planendring vedk. Nordre Svartevatn.

Kommunestyret vil likevel påpeke at en ytterligere senkning av Nordre Svartevatn må antas å føre til total ødeleggelse av fisket i dette vatn og elva nedenfor, samt Søndre Svartevatn, som da blir uten tilløp av betydning.

Idet kommunestyret viser til sine vedtak av 11. april 1960, sak nr. 118/60 og vedtak av 8. mai 1961, sak nr. 64/61, er det kommunestyrets forutsetning at det skal ytes full erstatning til grunneiere eller bruksberettigede for skade og tap som disse påføres ved reguleringen.

Det må dessuten tas nødvendige foranstaltninger for å oppveie tapet i almenhetens muligheter for fiske i dette område.»

Kommunestyrets vedtak av 11. april 1960 gjelder uttalelse vedrørende overføringsplanen av februar 1960, og uttalelsen av 8. mai 1961 gjelder fordeling av konsesjonsavgiftene hvor også skader og ulemper ved den nevnte overføringsplan er nærmere omtalt.

Styret i Grane Jeger- og Fiskerforening har gitt følgende uttalelse i møte den 12. juni 1962:

«En går ut fra at den foreslåtte senkning av Nordre Svartevatn til kote 383,5 vil føre til total ødeleggelse av fisket i dette vatn. Ved at alt tilløp til Søndre Svartevatn stopper opp, må det antas at fisket også her blir ødelagt. Både Nordre og Søndre Svartevatn og Vesterelva må således avskrives hva muligheter for fiske angår.

Dette sammen med tørrlegging av Gluggvasselva vil føre til en betydelig reduksjon av mulighetene for fisket i området.

Som kompensasjon for almenhetens tap av fiskemulighetene i det regulerte område, må foreningen søke å finne andre egnede områder hvor det ved intensivt og planmessig kulturarbeide fort kan skapes nye muligheter for sportsfiske. Dette kan imidlertid ikke gjøres uten relativt store kontante utlegg fra foreningens side. Dertil kommer at foreningens inntekt av det område som blir regulert blir vesentlig redusert.

Grane Jeger- og Fiskerforening påstår seg under henvisning til det som er anført ovenfor erstatningsberettiget som følge av de inngrep i fisket reguleringen medfører, og forbeholder seg å påvise dette nærmere under skjønnet.»

Nordland fylke, Elektrisitetskontoret og fylkesmannen i Nordland viser til de ovenfor siterte uttalelser og har for øvrig ingen bemerkninger, jfr. påtegninger av 4. og 6. juli 1962.

Inspektøren for ferskvannsfisket har gitt følgende uttalelse, datert 19. mai 1962:

«Jeg viser til min uttalelse i P. M. av 25. april 1960 og uttalelse i brev av 21. mars s. å. fra konsulenten for ferskvannsfisket i Nord-Norge.

Planendringen går ut på at Svartevatn skal kunne senkes 15 m mot opprinnelig planlagt 4 m. Derved vil man kunne magasinere og nytte ut ved overføring en stor del av det flomvann som ellers ville gått i Vesterelva og videre ned i Vefsna. Dette vil forsterke skadevirkningene for fisken og fisket i Vesterelva og Vefsna, samtidig som den betydelig sterkere senkning av Svartevatn med store vannstandsvariasjoner året igjennom, vil medføre større skader på fisken og ulemper for utøvelse av fisket i vatnet.»

Lappefogden i Nordland har gitt følgende uttalelse i brev, datert 30. mai 1962:

«Etter den nye søknad om regulering av Nordre Svartevatn av 22. mars d. å. forstår jeg det slik at det bare gjelder en ytterligere senkning av vatnet ned til kote 383,5.

Da det bare gjelder en senkning av vatnet, vil det ikke komme til å skade beitelandet for rein.

En må derimot forutsette at fisket i vatnet blir helt ødelagt. Dette vil være et stort tap for samene. De har hytte i nærheten av Nordre Svartevatn. Fisket har derfor hatt stor verdi for dem som matforsyning.

Jeg viser ellers til gjenpart av min uttalelse til h.adv. Bryn av 6. mars d. å. som ble sendt Dem s. d.»

Av uttalelsen til høyesterettsadvokat Bryn av 6. mars refereres:

«Skader på beiteland.

Nordre Svartvatn skal demmes inntil 3 m. Det går ikke fram av planene hvor stort areal som blir neddemt ved dette. I tillegg til det neddemte areal kommer et sannsynlig forsumpningsareal, samt utrasning langs bredene. Etter som jeg kan forstå er her mye bra beiteland langs Nordre Svartvatn. Den 1 km lange kanal vil også hindre utnytting av beitelandet.

Jeg kan ikke si noe mer bestemt før jeg har vært på befarig i området til sommeren.

Etter planene blir det ikke dammer i Vestre Fiskløsvatn, Glugvatnet, Østre Fiskløsvatn og Elsvatnet. Her blir derfor ikke neddemt beiteland.

Ved at Elsvatnet overføres til Ugelvatnet og Østre Fiskløsvatn til Lille-Røsvatn, er det

sannsynlig at den auka vassføring vil føre til at vasstanden i både Ugelvatnet og Lille-Røsvatnet vil auke så mye at en del beiteland blir overflommet og/eller forsumpet.

Sperring av flytteveger.

1. Ved oppdemning av Nordre Svartvatn vil en flytteveg ved nordre ende av vatnet bli neddemt og stengt.
2. Tverrelva skal ledes i en tunnel og i en 1 km lang kanal til Nordre Svartvatn. Kanalen vil stenge en flytteveg fra Rein-fjellet til Kløbfjellet.
3. Ved inntaksbassenget for Glugvatnet vil en flytteveg mellom Granefjellet og Jamt-fjellet bli stengt.

NB. Utkjørte steinmasser fra tunnelene kan sperre flytteveger dersom de blir uheldig plasert.

Tap av fiske.

Fisket i fjellvatnene har alltid vært av meget stor verdi, for ikke å si livsviktig, for rein-eierne. Fisket har skaffet dem en stor del av maten i den tid de har ligget i fjellet, og har vært en viktig del av matforsyningen for vinteren. Det er lett å forstå hva fiske som matforsyning betyr for samene når de ligger i månedsvis flere mil inne i fjellene.

En må også være merksam på at fisket har vært en meget viktig del av næringsgrunnlaget for fjellsamene fra den første innvandring av mennesker fant sted. Det er derfor rimelig at når samfunnet forårsaker skader som reduserer næringsgrunnlaget for fjellsamene, så bør også samfunnet betale erstatning for det.»

Landbruksdepartementet viser i sin ekspedisjon av 5. september 1962 til fiskeriinspektørens og lappefogdens uttalelser.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 22. desember 1960 ble det med Stortingets samtykke fastsatt reguleringsbestemmelser for overføring av visse deler av Vefsnavassdraget til Røsvatn, jfr. St. prp. nr. 12 for 1960—61 og Innst. S. nr. 40 s. å.

Bestemmelsene omfattet bl. a. overføring av Nordre Svartevatn med nedbørfelt på 40 km², sammen med ytterligere 14 km² av Tverrelvas nedbørfelt.

Tunnelen tok dessuten inn avløp fra felter lenger øst slik at den samlet vil overføre avløp fra 78 km².

For så vidt angår Nordre Svartevatn omfattet Hovedstyrets plan av 1960 etablering av et flomdemningsmagasin på ca. 5 mill. m³ mellom grenser tilsvarende 3 m oppdemning og 4 m senkning, men denne del av planen var lite undersøkt i detalj. Uten dempningsmagasiner regnet man å få et flomtap fra hele feltet tilsvarende ca. 35 Gwh og fra Nordre Svartevatn/Tverrelvafeltet separat på ca. 16,5 Gwh. De gode magasiner i Røsvatn gjør at det i alt vesentlig vil dreie seg om vinterkraft. Man forutsatte derfor foretatt ytter-

ligere undersøkelser for å bringe på det rene mulighetene for å skaffe flomdempningsmagasiner. Som skjønnsforutsetning er regnet med 100 pst. overføring av årsavløpet.

Det grunnlagsmateriale som nå er framskaffet i form av bedre kartter m. v. viser at damstedet er relativt ugunstig. Dette har ført til en endret og noe utvidet plan.

Det er nå søkt om en planendring for flomdempningsmagasinet slik at reguleringen blir 15 m senkning mellom kotene 398,5 og 383,5. En oppnår derved et flomdempningsmagasin på 12 mill. m³, men da dammen sløyfes blir overføringskapasiteten i tunnelen mindre på grunn av liten høydeforskjell mellom Nordre Svartevatn og Røsvatn. Det økede magasin-volum regnes imidlertid å kunne kompensere flomtapet sett i forhold til den opprinnelige plan.

De økede utgifter til senkning av vatnet antas å bli uvesentlige.

Den opprinnelige plan måtte bl. a. regnes å ville medføre vanskeligere beiteforhold, neddemning av en hytte og skade på fiske såvel i vatnet som i vassdraget nedenfor. I forhold til dette vil nå neddemningsskadene falle bort, mens man må regne med økte skader på fisket i Nordre Svartevatn som hevdes å være av betydning for samene. Grane Jeger- og Fiskerforening påstår seg også erstatningsberettiget.

Det er kjent fra saksbehandlingen vedrørende overføringsplanen at vassdraget nedenfor representerer sentrale fiskeinteresser m. v., men den foreliggende planendring vil neppe føre til noen endring for disse interesser.

Hovedstyret antar at tilleggs-skadene da blir små i forhold til fordelene ved planendringen og anbefaler den godkjent innen rammen av de fastsatte reguleringsbestemmelser. Man viser herunder særlig til post 8 om vilkår til vern om fisket.

Reguleringsbestemmelsene blir å endre slik at Nordre Svartevatn kan senkes 15 m til kote 383,5. Da eventuelle avstengningsinnretninger i tunnelen bare skal brukes ved inspeksjoner og eventuelle reparasjoner, trenges intet manøvreringsreglement.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte den 27. november 1962.»

Industridepartementet er enig med Hovedstyret i at den søkte planendring for så vidt angår Nordre Svartevatn vil gi en bedre utnyttelse enn den tidligere plan. Således vil man oppnå et flomdempningsmagasin på 12 mill. m³, mens dette etter de tidligere planer ville utgjøre ca. 5 mill. m³.

Planendringen vil ikke medføre vesentlig økte utgifter. Videre vil de oppdemningsska-

der man tidligere regnet med ved den planlagte 3 m oppdemning, falle bort. På den annen side vil senkningen på 15 m (etter tidligere plan 4 m) gi økede skader på fisket.

Industridepartementet finner med Hovedstyret å kunne tilrå at det blir gitt tillatelse til å endre reguleringsplanene overensstemmende med søknaden. Som nevnt i Hovedstyrets uttalelse vil det ikke være nødvendig å foreta noen endringer i de tidligere fastsatte reguleringsbestemmelser.

I St. prp. nr. 12 for 1960—61 er forutsatt at departementet er bemyndiget til å godkjenne eventuelle mindre planendringer. Etter omstendighetene har man imidlertid funnet det riktig å forelegge nærværende sak for Kongen.

Industridepartementet

tilrår:

Planen for statsregulering av Vefsnavassdraget endres i samsvar med Industridepartementets tilråding av 4. januar 1963.

2. A/S Viking Fibre Products.

(Ytterligere forlenget kraftleiekonsesjon.)

Gitt ved Industridepartementets brev
9. januar 1963.

Deres søknad av 20. desember 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 bestemmer departementet:

Den ved Kronprinsregentens resolusjon av 27. september 1957 meddelte konsesjon for A/S Viking Fibre Products på leie av inntil 2 700 kW fra A/S Viul Tresliperi, som ved departementets brev av 13. november 1961 på nærmere vilkår ble forlenget til den 14. januar 1963, forlenges herved ytterligere til utgangen av april 1963 på de samme vilkår som nevnt i departementets brev av 13. november 1961.

3. Tafjord Kraftselskap.

(Tillatelse til å foreta ytterligere regulering av Kolbeinsvatn i Tafjordvassdraget.)

Kgl. res. av 11. januar 1963.

Ved kgl. resolusjon av 29. juli 1938 fikk Tafjord Kraftselskap tillatelse til å regulere Kolbeinsvatn i Tafjordvassdraget i Møre og Romsdal fylke, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1938 side 37—43. Tillatelsen gikk

ut på en regulering mellom kotene 1109,0 og 1111,4, ved oppdemming på 1,4 m og senking på 1 m.

Selskapet søker nå om tillatelse til en ytterligere senking på 7 m til kote 1102,0.

I anledning av søknaden har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetssvenet i brev av 28. november 1962 gitt følgende uttalelse:

«Tafjord Kraftselskap har sendt inn følgende søknad datert 6. januar 1962:

«Tafjord Kraftselskap er et interkommunalt selskap som består av Ålesund by og 12 landkommuner, Norddal, Stordal, Ørskog, Skodje, Borgund, Vatne, Vestnes, Tresfjord, Giske, Vigra, Haram og Sandøy. Selskapet er videre medeier i L/L Vestlandske Kraftsamband og vil komme med i samkjøringen her i 1962. I eget forsyningsområde bor ca. 62 000 mennesker.

Kraftselskapet som utnytter Tafjordvassdraget har f. t. 3 kraftstasjoner, kalt KI, KII og KIII. De 3 stasjoner utnytter fallene Onilsavatn til sjøen brutto 154 m, Kaldhussætervatn til Onilsavatn brutto 390 m og Slettdalsvatn til Kaldhussætervatn brutto 328 m. Ovenfor Onilsavatn deler nedslagsfeltet seg i to dalfører. Rødalen og Kaldhussæterdalen. KI får tilløp fra begge dalfører mens de to andre stasjoner ligger i Kaldhussæterdalen og Kolbeinsvatn er det øverste vann i dette dalføret, se vedlagte kart DP-544.

Tafjord Kraftselskap eier alle fallrettigheter i Kaldhussæterdalen i Norddal kommune. Kolbeinsvatn eies delvis (37 pst.) av Skjåk Almenning, Skjåk kommune i Oppland fylke og delvis (63 pst.) som felleseie av gnr. 60, bnr. 1, 60-2, 60-3, 61-1, 61-2, 63-2, 63-3, 63-4 i Sunnlyven kommune i Møre og Romsdal fylke. Skjåk Almenning er eier langs sydøstre side av elv mellom Kolbeinsvatn og Viavatn og de tidligere nevnte grunneiere i Sunnlyven på nordvestre side. Grensen fortsetter videre langs «djupålen» i Fremste Viavatn til utløp mot Heimste Viavatn. Fra og med Viavatn til og med Fremste Kaldhussætervatn er det en eier gnr. 42, bnr. 1 og 3 i Norddal, som eies av Tafjord Kraftselskap som også eier alle fallrettigheter for øvrig i Tafjordvassdraget.

Kolbeinsvatn.

Kolbeinsvatn har ved midlere naturlig vannstand et areal på ca. 2,0 km², kote 1110. Nedbørsfeltet er 10,7 km². Nedbørsforholdene over hele Tafjordfeltet er så vidt vi har kunnet konstatere nokså lite. Med avløpsobservasjonene for Øyen vannmerke i Rødalen for perioden 1934—1957 som grunnlag blir midlere årlig avløp for Kolbeinsvatn 16,0 mill. m³. Avløpet fra Kolbeinsvatn nyttes i alle tre kraftstasjoner.

Tidligere konsesjon.

Kraftselskapet har ifølge kgl. resolusjon av 29. juli 1938 fått tillatelse til en oppdemning av Kolbeinsvatn til kote 1111,4 og en senkning til kote 1109,0. Naturlig vannstand kote 1110. Magasin 6,0 mill. m³.

Ny konsesjonssøknad.

Senkning av Kolbeinsvatn fra tidligere nedre reguleringsgrense kote 1109,0 til kote 1102,0 eller 7,0 m. Nytt magasinivolum 12,2 mill. m³, se tegn. nr. R7H-4. Senkningen skal skje ved en ca. 300 m lang tunnel med tverrsnitt 6 m². Tunnelens plassering vil fremgå av vedlagte kart R7P-7 og tunnelprofil av tegn. nr. R7P-8. Tappearrangementet vil bestå av 2 stk. spjeldventiler med indre diameter 800 m, tegn. nr. R7R-4, og man forutsetter å kunne tømme magasinet i løpet av ca. 2 måneder. Det anses unødvendig med varegrind idet det ikke finnes skog rundt vannet eller annen vegetasjon som kan forårsake oppstuvning i tunnelen eller ventilene.

Ved Kolbeinsvatns utløp er det ikke fjell i dagen. For å fastlegge dybden til fjell ble det i vinter 1961 foretatt diamantboringer langs tunneltraseen. Plassering av borhullene og dybde til fjell fremgår av tunnelprofil tegn. nr. R7P-8.

Tilrigging.

En del av anleggsutstyret transporteres fra Vikvatn delvis med beltekjøretøy på vinterføre og delvis med helikopter. Den øvrige transport vil foregå langs riksveg nr. 180 til Stabrekka ved Djupvatn og med traktor herfra til Kolbeinsvatn og med båt over vannet til utløpsosen.

Kraftforsyning skjer ved forlengelse av 7,5 kV linje fra Heimste Viavatn til Kolbeinsdalen. Alt anleggsutstyr has fra tidligere anlegg.

Husvær.

Forlegning av arbeiderne vil skje i en 4 manns brakke oppsatt ny i 1956 samt en ny brakke med vaskerom med dusj, tørkerom, kombinert spise- og oppholdsrom og kjøkken. Det blir installert varmt og kaldt vann og oppvarmingen blir elektrisk. Forlegningsrommene i denne brakken blir — 1 og 2 manns rom. Innredning og inventar i brakkene blir i overensstemmelse med Arbeidstilsynets bestemmelser. Boligforholdene blir i et hvert henseende tilfredsstillende. Tegninger brakker nr. H1-11 og H1-31.

Omkostningsoverslag.

1. Kraftlinje og elektriske installasjoner	kr. 145 000
2. Transporter	» 140 000
3. Tilrigginger inkl. brakker ...	» 55 000
4. 300 m tunnel m/forskjæring og utslag	» 325 000
5. Ventiler inkl. innstøpning ...	» 100 000
6. Administrasjon, sosiale utgifter etc.	» 70 000
7. Uforutsett	» 35 000
	<u>kr. 870 000</u>

Antatt innvunnet energi.

Med tidligere foretatte reguleringer og nyreguleringer av Kolbeinsvatn får de enkelte kraftstasjoner følgende regulering:

K III med nedslagsfelt 92 km².

Navn Magasin	Reg.	Utført	Tatt i bruk	Mag. i mill. m ³
Kolbeinsvatn		1925	1958	6,0
Vikvatn	januar	1929	1958	33,0
Fagerbotn	november	1941	1958	6,0
Slettdalsvatn	november	1942	1958	10,5
Viavatn, senkning	februar	1942	1958	34,0
Viavatn, oppdemning	september	1945	1958	
				89,5
Kolbeinsvatn, ny regulering				8,5
				98,5
Vikvatn, overregulering	april	1955	1958	35,0
Kolbeinsvatn, ny overregulering				3,7
Kraftstasjon III inkl. overregulering				136,7

Kraftstasjon II med nedslagsfelt 119 km².

Navn Magasin	Reg.	Utført	Tatt i bruk	Mag. i mill. m ³
Som for K III				89,5
Heimste Kladhussætervatn		1948	1952	10,0
				99,5
Kolbeinsvatn, ny regulering				8,5
				108,0
Vikvatn, overregulering	april	1955		35,0
Kolbeinsvatn, ny overregulering				3,7
Kraftstasjon II				146,7

Kraftstasjon I med nedslagsfelt 295 km².

Navn Magasin	Reg.	Utført	Tatt i bruk	Mag i mill. m ³
Sum for K II				99,5
Onilsavatn	januar	1925	1925	9,5
Veltdalsvatn	1926,	1947	1926, 1947	14,4
				123,4
Kolbeinsvatn, ny regulering				8,5
				131,9
Vikvatn, overregulering	april	1955		35,0
Kolbeinsvatn, ny overregulering				3,7
Kraftstasjon I				170,6

Avløpet for de enkelte nedslagsfelter er stort sett det samme, 1,5 mill. m³ pr. km² middel, eller 47,5 sek. 1/km². Benytter man summasjonskurven for Øyen vannmerke i Røldal for perioden 1934—57 blir 1954—55 det dårligste år og lavvannsføringen for de enkelte stasjoner vil øke i størrelsesorden 0,20 m³/sek. med ytterligere regulering i Kolbeinsvatn.

Størrelsesorden av innvunnet energi.

På tegn. nr. R7H-5 er oppsatt i kurveform tilløpet til Kolbeinsvatn i perioden 1929—1958 i magasinvolym 18,2 mill. m³. Med ideell utnyttelse av magasinet vil man i middel ha ca. 15,6 mill. m³ for vinterkraftproduksjon. I praksis er dette et noe for høyt tall, men vi antar i middel å kunne utnytte ca. 14,2 mill. m³ for vinterkraftproduksjon.

I forhold til behovet har man rikelig både tilløp og maskineffekt for sommerproduksjon

uten å benytte avløpet fra Kolbeinsvatn. Økningen av vinterproduksjonen blir derfor innvunnet energi. I middel blir økningen av magasin $14,2 \div 6,0 \div 1,2 = 7,0$ mill. m³ som vil gi ca. 13 mill. kWh.

Ulemper som følge av reguleringen.

Det er svært lite fisk i Kolbeinsvatn, men for å øke fiskebestanden noe er det tidligere gjort avtale med grunneierne om at T.K. årlig skal sette ut yngel i Kolbeinsvatn. Vi regner med at 5000 pr. år skal være et passende kvantum. Ved utsettelse av dette kvantum antas at fiskebestanden selv etter ytterligere regulering vil øke.

Sommervannføringen i elven fra Kolbeinsvatn vil avta noe, men den har fremdeles et nedslagsfelt på ca. 10 km² ved utløpsosen i Fremste Viavatn.

Det er derfor ingen fare for tørrlegging av elven.

Vintervannføringen fra Kolbeinsvatn vil øke, men elven går i fjellterreng så det kan ikke oppstå noen skade på grunn. Av grunneierne har det tidligere vært klaget over vanskeligheter med passering av elven under tapping av magasin. For å avhjelpe dette er det bygget en gangbro over elven ca. 400 m fra utløpsosen.

Tapping av det økede magasin kan ikke skape vanskeligheter med passering av broen og hindre ferdselen.

Fra og med Viavatn vil ytterligere regulering av Kolbeinsvatn ikke forårsake merkbar forandring av sommervannføringen. Maksimal tapping av magasin fra Viavatn og Slettdalsvatn er i dag 6 m³/sek. som tilsvarer driftsvann for K III ved full belastning. Dette blir også det samme etter ytterligere regulering av Kolbeinsvatn, så her vil reguleringen ikke forårsake noen skadevirkninger.

Heller ikke videre nedover vassdraget kan det tenkes at reguleringen vil medføre noen skadevirkninger idet den ene stasjon har avløp direkte til inntaksmagasinet for den neste.

Militære hensyn.

Ved den planlagte senkningstunnel skulle det være unødvendig med ekstra forsvarsmessige foranstaltninger. Ødeleggelse av anlegget kan bare skje ved sprengning av tappearangementet ved sabotasje. Om så skulle skje, vil skadevirkningene bli små idet nedenforliggende vann vil dempe en flom betydelig.

Førstehjelpsutstyr etc.

Brakkene ved anlegget vil bli utstyrt med sykebare og medisinkiste med innhold som tidligere foreslått av distriktslegen. Syke kan få plass i eget rom som er reservert for dette formål. Den stedlige arbeidsleder har arbeidet for selskapet ved flere tilsvarende anlegg og har øvelse i førstehjelp. Arbeidet forutsettes bare å bli drevet i sommerhalvåret så ved alvorligere skader kan vedkommende transporteres med båt over Kolbeinsvatn og videre ca. 1,5 km på anleggsveg og ellers på riksveg nr. 180 til lege eller sykehus. I akutte tilfeller kan det også brukes sjøfly til syketransport.

Forslag til manøvreringsreglement.

Reguleringsgrenser:

Øvre kote	1 111,4 m
Nedre kote	1 102,0 m
Reguleringshøyde	9,4 m

Manøvreringsreglement for øvrig som fastsatt tidligere for Kolbeinsvatn ved kgl. resolusjon av 29. juli 1938.»

Søknaden er kunngjort i Norsk lysingsblad 20. og 24. januar 1962 (nr. 17 og 20) og dessuten i «Sunnmørsposten», Ålesund samt i «Dagningen» og «Gudbrandsdølen», begge Lillehammer.

Saken har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Sunnlyven kommunestyre, vedtak i møte 28. februar 1962:

«Då dei interesserte grunneigarar i Geiranger ikkje no kan peika på kva skade regu-

leringa vil medføre for grunneigarane, finn kommunestyret ikkje å kunne sete seg mot reguleringa. Men ein tek bestemt atterhald om rett til å kome tilbake til dette seinare, og ein ber om at grunneigarar får vera til stades når fiskeyngel vert utsett. Vidare føreset ein at reguleringsavgiftene vert høgda i samsvar med den nye reguleringa.»

Norddal kommunestyre, vedtak i møte 9. mars 1962:

«Norddal kommune har ikkje noko innvending å gjere mot at Kolbeinsvatn vert regulert som søkt om, og tilrår at Tafjord Kraftselskap vert gjeve løyve til det.

Kolbeinsvatn ligg slik til at alt avløp derifrå — før og etter regulering — går til Norddal kommune. Dei fårar og skader som vil følgje av regulering av vatnet, vil då i sin helhet råke og gå ut over Norddal.

Norddal kommunestyre vil i denne samanheng hevde at den vesentlege del av reguleringsavgiftene i samband med regulering av Kolbeinsvatn må tilfalle Norddal til fond som i tilfelle skal dekke dei moglege skader som kan følgje.

Vedkomande fisket vil Norddal kommunestyre seie at dei tiltak som Tafjord Kraftverk vil setje i verk for å fremje fiskesetnaden, ser ein tilfredsstillande.»

Fylkeskontorsjefen i Møre og Romsdal har i påtegning av 15. mars 1962 tilrådd søknaden.

Skjåk kommunestyre, vedtak i møte 17. februar 1962:

«Konsesjon vert tilrådd under føresetnad av at konsesjonsavgiftene vert høgda til kr. 4 pr. innvunnet naturhestekraft. Vedkomande skade på fiske vises til uttale frå Skjåk fiskarlag.»

Skjåk jeger- og fiskarlag, vedtak i styremøte 22. februar 1962:

«Det har i dei seinare år av folk frå bygda her vore fiska svært bra på Kolbeinsvatn. Vatnet ligg sers lagleg til med liten avstand frå riksveg 180. Det har vore brukt hest, i dei seinare år også traktor for å frakte båt og utstyr. Fisken har vore av fin kvalitet. Det er frå 1951 til 1960 vore utsett 5 600 settefisk av Skjåk jeger- og fiskarlag. Viavatnet har òg vore eit sers bra fiskevatn. Her har vi på grunn av naturleg formeining i Kolbeinselva ikkje funne det naudsynt med utsetjing av settefisk.

Det er å frykte at ei så vidtgående regulering vil føre til alvorleg skade på fiskebestanden. Ein vil difor be um at alle moglege tiltak vert gjort for at skadeverknadene skal bli minst moglege.»

Elektrisitetkontoret for Hedmark og Oppland har i brev av 10. mars 1962 uttalt:

«Kolbeinsvatn er fra tidligere regulert 2,4 m. Tafjord Kraftselskap søker nå om tillatelse til en ytterligere regulering av Kolbeinsvatn på 7 m ved senkning.

Skjåk kommunestyre og Skjåk jeger- og

fiskarlag har med visse forbehold anbefalt denne søknad.

Elektrisitetkontoret vil rå til at konsesjon blir gitt i samsvar med søknaden.

En forutsetter at all skade og ulempe blir erstattet etter vanlig skjønn. Kommuneavgiften bør fastsettes til kr. 4 pr. hk for denne tilleggsregulering.»

Fylkesmannen i Oppland har i påtegning av 17. mars 1962 sluttet seg til Elektrisitetkontorets uttalelse.

De ovenfor refererte uttalelser har vært forelagt søkeren som i brev av 9. august 1962 har uttalt følgende:

«Vi har ingen bemerkninger å gjøre til de tilsendte uttalelser, bortsett fra at en konsesjonsavgift til kommunene på kr. 4 pr. innvunnet hk er urimelig høy i forhold til tidligere gitte konsesjoner. Det naturlige vil være med en avgift i samme størrelsesorden som konsesjon for Vikvatn gitt i 1954, kr. 0,50 pr. nat.-hk til staten og kr. 1 til kommunene.»

Landbruksdepartementet har i brev av 14. november 1962 uttalt:

«Man viser til uttalelse av 6. november 1962 fra konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge. Inspektøren for ferskvannsfisket har i notat av 13. ds. sagt seg enig i det som konsulentent hevder, bortsett fra at han mener at den gyting som hittil har funnet sted i utløpsosen og elven nedenfor neppe kan ha kommet Kolbeinsvatn til gode. Reproduksjonen må derfor ha foregått i de små tilløpsbekker samt muligens i strandsonen i selve vatnet.

Man tør be om at det i en eventuell tillatelse til ytterligere regulering blir tatt inn bestemmelser om at konsesjonæren plikter å sette ut settefisk i de vannområder som berøres av reguleringen etter nærmere pålegg fra Landbruksdepartementet samt å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i den utstrekning dette departement finner det påkrevd.»

Konsulentens uttalelse lyder slik:

«Jeg beklager den sene ekspedering av denne sak.

Da jeg ikke er kjent på stedet, vil min uttalelse bli helt skjønnsmessig.

Kolbeinsvatn ligger høyt, ca. 1100 m o. h. Det er ca. 2 km² stort.

Fra før er det regulert 2,4 m, 1,4 m oppdemning og 1,0 m senkning.

Det søkes nå om ytterligere å kunne senke vatnet 7,0 m. Total reguleringshøyde blir da 9,4 m.

Virkning på fisket.

Produksjonen i vatnet har vel hittil blitt en del berørt ved reguleringen på 2,4 m, men trolig ikke så meget. Ved en senkning på 8,4 m derimot, må man regne med en kraftig reduksjon av produksjonen, idet det som bekjent er de grunne partier (særlig ned til ca. 5 m) som har størst betydning her.

Fiskens formering må man regne med blir totalskadd. Så vidt jeg kan se av de karter jeg har hatt til rådighet, må det være etter måten små bekker som danner tilsgitt

til vatnet. Og disse er trolig typiske flombekker, ettersom det heller ikke ser ut til å være noen vatn ovenfor. Av denne grunn og på grunn av den store høyden, kan man regne med at den gytingen som hittil har funnet sted, har foregått på utfallsosen og i elva nedenfor. Denne mulighet faller nå bort. (Muligheten for gyting kan vel fortsatt være til stede, men noe resultat kan vel ikke dette føre til ettersom elva her blir tørrlagt om vinteren.)

En må derfor regne med at bestanden må holdes oppe ved utsetting.

Man må også regne med at fisk vil gå ut tappekanalen om vinteren, dersom det ikke anbringes gitter for uttaket.

Elva fra Kolbeinsvatn vil bli vesentlig dårligere som fiskeelv, idet sommervannføringen blir vesentlig mindre.

Derimot kan det tenkes at fisket i de små vatna nedenfor blir noe bedre idet fisk som slipper seg ut gjennom tappekanalen vil samle seg her en tid.

Etter dette tør jeg foreslå at det i konsesjonsvilkårene medtas plikt for konsesjonæren til utsetting av yngel og/eller settefisk etter departementets nærmere bestemmelse. (Jeg går ut fra at settefisk vil være å foretrekke her på grunn av den store høyden og vanskeligheten denne fører med seg for å sette ut yngel til rett tid.)

Likeledes bør det vel medtas i konsesjonsvilkårene plikt til å holde gitter e.l. dersom dette skulle vise seg nødvendig.

For øvrig bør vel denne sak forelegges fiskerikonsulent Løkensgard, da han muligens har foretatt undersøkelser her. Jeg viser i denne forbindelse til brev herfra 5. august 1958 og 2. mai 1959 om eventuell undersøkelse av dette vatn og H. Veltdalsvatn ved konsulent Løkensgard.»

Hovedstyret skal bemerke:

Tafjord Kraftselskap er et interkommunalt selskap bestående av Ålesund by og 12 landkommuner.

Kraftselskapet som utnytter Tafjordvassdraget har etter hvert — og etter meddelte tillatelser — regulert de fleste større vatn i vassdraget. Det er bygd 3 kraftstasjoner K I, K II og K III som utnytter henholdsvis fallene Onilsavatn til sjøen (154 m), Kaldhussætervatn til Onilsavatn (390 m) og Slettdalsvatn til Kaldhussætervatn (328 m). Ovenfor Onilsavatn deler nedbørfeltet seg i 2 dalfører, Rødalen og Kaldhussæterdalen. Den nederste stasjon K I får tilløp fra begge dalfører, mens de 2 andre stasjoner ligger i Kaldhussæterdalen, og Kolbeinsvatn er øverste vatn i dette dalføret.

Kraftselskapet har ved kgl. resolusjon av 29. juli 1938 fått tillatelse til å regulere Kolbeinsvatn mellom kote 1109,0 og kote 1111,4, som tilsvare et magasin på 6,0 mill. m³. Naturlig vasstand er oppgitt til kote 1110,0. Det søkes nå om tillatelse til ytterligere 7 m senkning til kote 1102,0, som det er opplyst vil gi et nytt magasin på 12,2 mill. m³. Etter

en foreløpig beregning i henhold til reguleringslovens bestemmelser vil den ytterligere regulering ikke gi noen økning i regulert vassføring i K III, da den tidligere regulerte vassføring utgjør 100 pst. av feltets middelvassføring. I K II er økningen beregnet til 0,15 m³/sek. og i K I 0,10 m³/sek., tilsvarende henholdsvis 780 og 205 nat.-hk, tilsammen 985 nat.-hk.

Arbeidet er beregnet å ville koste kr. 870 000.

Skadene og ulempene ved den omsøkte regulering vil etter det foreliggende innskrenke seg til nedsatt fiske.

Hovedstyret antar at vilkåret i reguleringslovens § 8 for å gi konsesjon er oppfylt og tilrår søknaden innvilget på de vilkår som er oppstilt i vedliggende utkast.

Om vilkårene bemerkes:

Konsesjonstid, post 1.

Hovedstyret foreslår, som ved de tidligere tillatelser, konsesjon gitt på ubegrenset tid, men med rett til alminnelig revisjon av vilkårene etter 50 år, jfr. reguleringslovens § 10, pkt. 2.

Taffjord Kraftselskap eier alle nyttbare fall i vassdraget.

Årlige avgifter, post 2.

Ved konsesjon av 1954 ble det pålagt en avgift på kr. 0,50 pr. innvunnet nat.-hk til staten. Til kommuner ble det pålagt en avgift på kr. 0,50 pr. nat.-hk for fall nedenfor Onilsavatn og kr. 1,00 pr. nat.-hk for fall ovenfor Onilsavatn. I nærværende tilfelle har Skjåk kommunestyre tilrådd søknaden under forutsetning av at avgiften blir satt til kr. 4,00 pr. innvunnet nat.-hk. Elektrisitetkontoret for Hedmark og Oppland sier i sin uttalelse at avgiften bør settes til kr. 4,00 pr. nat.-hk. Sunnlyven kommunestyre forutsetter i sin tilråding at avgiften blir satt opp.

I sin innstilling foreslo Vassdragsdirektøren satsene satt til kr. 1,00 og kr. 4,00 pr. nat.-hk for henholdsvis stat og kommuner med begrunnelse i at kraftøkningen ved tilleggs-magasiner i vassdrag som fra før er godt regulert blir liten i forhold til magasinets størrelse og skadevirkninger, og viste i den forbindelse til saken om tilleggsregulering av Strandevatn i Holsvassdraget, Hallingdal.

Hovedstyret vedtok å foreslå satsene satt til kr. 1,00 og kr. 2,50 pr. nat.-hk.

Fisket, post 12.

Man finner her Landbruksdepartementets forslag om plikt til å sette ut yngel og/eller settefisk, og om dekning av utgifter til fiskeri-biologiske undersøkelser. Da det også for

øvrig er — eller vil bli — gjennomført betydelige reguleringer i dette distrikt har Hovedstyret dessuten tatt med en bestemmelse om at konsesjonæren plikter å ta del i bygging og drift av eventuelt felles anlegg for yngel og/eller settefiskproduksjon for distriktet.

Omfanget av sosiale ytelser til arbeiderne m. v. i form av legetjeneste, boliger osv. er som vanlig forbeholdt departementets godkjennelse og nærmere bestemmelse, jfr. postene 8 og 9.

Etter omstendighetene finner man det ikke nødvendig å ta med vilkår om militære foranstaltninger.

De øvrige vilkår trenger formentlig ingen kommentar.

Utkast til manøvreringsreglement omfattende samtlige reguleringer i vassdraget vedlegges. Bestemmelsene i de tidligere gitte reglement er innarbeidet i det nye utkast.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 27. november 1962.»

Hovedstyrets forslag til reguleringsvilkår er:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. Vassdragsreguleringslovens § 10, post 2, siste ledd.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet

med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 16, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tilatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsingsreglene i nevnte paragraf.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier hvis disse

utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

12.

I de områder som berøres av reguleringen plikter konsesjonæren å sette ut yngel og/eller settefisk etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Dersom departementet finner det nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de samme områder, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å ta del i bygging og drift av eventuelt felles anlegg for yngel — og/eller settefiskproduksjon for distriktet.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

14.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirknin-

ger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vassslippingen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets bestemmelse.

15.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved fast og tydelig vasstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettene hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttaking av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en

mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt. Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

17.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

«1.

a) Reguleringsgrensene er:

	Øvre kote	Nedre kote	Reg.h. m.	Nat.vst. kote
Onilsavatn	177,3	160,0	17,3	175,8
Heimste Veltdalsvatn	1 170,0	1 156,5	13,5	1 165,5
Heimste Viksvatn	1 319,0	1 299,0	20,0	1 312,2
Framste Viksvatn	1 319,0	1 302,0	17,0	1 314,4
Heimste Kaldhussætervatn	577,1	547,5	29,6	567,6
Framste Kaldhussætervatn	577,1	567,0	10,1	569,8
Slettdalsvatn		885,0	21,5	906,3
Fagerbotnvatn		1 132,0	15,6	1 147,6
Heimste Viavatn	1 000,5	964,0	36,5	996,7
Framste Viavatn	1 000,5	999,0	1,5	999,0
Kolbeinsvatn	1 111,4	1 102,0	9,4	1 110,0

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjjemende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune.

Konsesjonshaveren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

18.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

19.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement er:

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

- b) Hele avløpet fra Heimste Viksvatn overføres til Kaldhussætervatn.

2.

Vasslippingen foregår etter Tafjord Kraftselskaps behov.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke økes. Med unntak av elvestrekningen nedenfor Heimste Viksvatn må vassdragets tidligere lavvassføring ikke minskes til skade for andres rettigheter.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

4.

Det skal påses at regulerings- og overføringsanleggene til enhver tid er i god stand og at flomløpene ikke hindres av is eller lignende.

Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m.v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende departement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet skal bemerke:

Som det ses av hovedstyrets uttalelse er den kraftøking som den ytterligere regulering vil gi, foreløpig beregnet til 985 nat.-hk i alt.

Reguleringen antas å medføre nedsatt fiske. Utenom dette er det ikke påberopt at tiltaket vil føre til skader eller ulemper. Arbeidet er beregnet til å koste kr. 870 000.

Departementet antar med hovedstyret at vilkåret for å gi den omsøkte tillatelse er til stede og vil rå til at tillatelse blir gitt på de vilkår som er foreslått av hovedstyret.

Departementet er således enig med hovedstyret i at konsesjonsavgiftene fastsettes til kr. 2,50 pr. nat.-hk til kommuner og til kr. 1 til staten, jfr. hovedstyrets uttalelse om dette punkt.

I vilkårenes post 12 er konsesjonæren, i samsvar med fiskeriinspektørens uttalelse, forpliktet til å sette ut yngel og settefisk i de berørte områder og til å bekoste eventuelle biologiske undersøkelser. Videre plikter konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å ta del i bygging og drift av eventuelt felles anlegg for yngel- og settefiskproduksjon i distriktet.

For øvrig er foreslått de vanlige konsesjonsvilkår.

Dersom tillatelse blir gitt vil departementet henstille til konsesjonæren å ta opp med de angjeldende kommuner og andre interesserte spørsmålet om å planlegge eventuelle hjelpeanlegg som brakker, veger m.v. slik at de kan bli til varig nytte for almenheten.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement foreslås fastsatt som gjeldende inntil videre.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Tafjord Kraftselskap å foreta ytterligere regulering av Kolbeinsvatn i Tafjordvassdraget på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 11. januar 1963.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for Tafjord Kraftselskaps reguleringer i Tafjordvassdraget som gjeldende inntil videre i samsvar med det utkast som er tatt inn i Industridepartementets ovennevnte tilråding.

4. Firma Jonas Øglænd, Sandnes.

(Konsesjon på kraftleie fra Sandnes

Elektrisitetsverk.)

Gitt av Industridepartementet 16. januar 1963.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis firmaet Jonas Øglænd, Sandnes, konsesjon på leie av inntil 2 500 kW fra Sandnes Elektrisitetsverk til firmaets sykkelfabrikk i Sandnes — jfr. søknad av 2. juli 1962 fra firmaets sykkelavdeling til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1973.

2. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. løgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

3. Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

4. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusiv toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom

det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort.

Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

5. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

6. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges en årlig avgift til staten på fra og med året 1960 kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen:
$$\frac{\text{kWh}}{8760}$$

For året 1959 skal avgiften etterbetales med kr. 1 pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

7. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 7 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Uttaket av kraft er forutsatt undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

5. Norsk Teknisk Porselensfabrikk.

(Konsesjon på kraftleie fra Fredrikstad komm. elektrisitetsverk.)

Gitt ved Industridepartementets brev
16. januar 1963.

Søknad av 19. juni 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Norsk Teknisk Porselensfabrikk konsesjon på leie av inntil 3 000 kW fra Fredrikstad komm. elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1972.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overstredelser av loven om rettshøve mellom granner.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v., skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst.

av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift som for året 1959 fastsettes til kr. 1 pr. kW og fra og med året 1960 til kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter

formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\ 760}$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års

utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

6. A/S Vestlandske Gummivarefabrik, Stavanger.

(Konsesjon på kraftleie fra Oslo Lysverker.)

Gitt ved Industridepartementets brev
16. januar 1963.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Vestlandske Gummivarefabrik, Stavanger, konsesjon på leie av inntil 1 700 kW spillkraft samt inntil 800 kW primakraft fra Stavanger Elektrisitetsverk, jfr. konsesjonssøknad av 26. juni 1962 og selskapets brev av 23. oktober 1962 til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

Konsesjonen gis påfølgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1973.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for

noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kWh pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt

utenlandske råvarer eller halvfabrikata til framstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement.

8. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 7 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av primakraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

7. Grønvold Papirfabrikk, Drammen.

(Konsesjon på kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk.)

Gitt av Industridepartementet 16. januar 1963.

Søknad av 12. juni 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 19. mai 1959 gis Grønvold Papirfabrikk konsesjon på leie av inntil 578 kW primakraft og 2 400 kW spillkraft til dampframstilling fra Drammens elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1973.

2. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konsesjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

3. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

4. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innen-

landsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

5. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

6. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

7. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 6 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

8. Bergen Fiskeindustri A/S, Bergen.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 17. januar 1963.

Søknad av 3. juli 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl.

resolusjon av 15. mai 1959 gis Bergen Fiskeindustri A/S konsesjon på leie av inntil 2 500 kW fra Bergens elektrisitetsverk.

Konsesjon gis på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1973.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige

hensyn gjør det påkrevet. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges til staten fra og med året 1959 en årlig avgift som for året 1959 fastsettes til kr. 1 pr. kW og fra og med året 1960 til kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte

treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er en forutsetning for konsesjonen at selskapets styre sender departementet slik erklæring som nevnt i lovens § 24 om at det ikke foreligger noen avtale siktende til å dekke over det virkelige forhold m. h. t. selskapets bestyrelse.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

9. A/S Glassvatt, Askim.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 23. januar 1963.

Søknad av 19. juni 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 19. mai 1959 gis A/S Glassvatt konsesjon på leie av inntil 2 000 kW fra Askim Elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1972.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konsesjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlan-

det, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å etterbetale for tiden fra 1. januar 1959.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er en forutsetning for konsesjonen at selskapets styre sender departementet slik erklæring som nevnt i lovens § 24 om at det ikke foreligger noen avtale siktede til å dekke over det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet gjør oppmerksom på at omhandlede 2 000 kW er den maksimale effekt som konsesjonen omfatter.

10. A/S Rjukanfos.

(Konsesjon på kraftleie fra I/S Øvre Otra.)

Kgl. res. av 25. januar 1963.

Otteråens Brugseierforening fikk ved kgl. resolusjon av 15. september 1961 konsesjon på regulering og overføringer m.v. i Otravassdraget, og videre fikk ved samme resolusjon I/S Øvre Otra ekspropriasjonstillatelse etter vassdragslovens §§ 55, 62, 104 og 105 for utbygging av Brokke kraftverk, jfr. herom «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1961, s. 170 flg., St. prp. nr. 106 (1960—61) og Innst. S. nr. 254 (1960—61).

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har senest i brev av 23. juni 1962 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 2. september 1960 fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskap på vegne av A/S Rjukanfos om konsesjon på leie av kraft fra Brokke kraftverks 1. byggetrin i henhold til fremlagt kontrakt datert 18. juni—1. september 1960 mellom A/S Rjukanfos og I/S Øvre Otra:

«Med Industridepartementets påtegning av 1. oktober 1960 har hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad fra Norsk Hydro Elektrisk-Kvælstofaktieselskap, datert 2. september 1960 om konsesjon på foreliggende kontrakt mellom Interessentskapet Øvre Otra og A/S Rjukanfos om leie av kraft fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn.

Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til § 23 i Lov av 14. desember 1917 tillater vi oss hermed å søke om konsesjon for kontrakt mellom Interessentskapet Øvre Otra og A/S Rjukanfos vedrørende leie av kraft fra Brokke kraftverks første byggetrinn.

Vi vedlegger kopi av avtalen, og som det fremgår av § 2, skal A/S Rjukanfos leie 35,45 pst. av hvert års mulige vinterproduksjon og 63,3 pst. av hvert års mulige sommerproduksjon. Størrelsesordenen av dette kraftkvantum vil etter de foreliggende utbyggingsplaner ligge på ca. 60 MW årgangskraft.

En prognose over kraftbalansen for våre fabrikker i Telemark ført frem til 1964—65, viser en paritet på ca. 440 MW mellom en forutsatt belastning og den kraftproduksjon som vil stå til selskapets disposisjon ved normale vannforhold. Prognosen er basert på de nåværende produksjonsforhold og kraftanlegg og de utvidelser som pr. i dag er besluttet. Kraftproduksjonskapasiteten gir med andre ord ikke dekning hverken for dårlige vannår eller for eventuelle utvidelser av den kraftkrevende produksjon.

Vi arbeider for tiden med forskjellige planer om utvidelser av vår produksjon som hver for seg vil kreve større krafttilskudd. Vi kan således nevne at en utvidelse av magnesiumproduksjonen fra ca. 14 000 tonn til det dob-

belte, vil kreve 30—35 MW. En mulig økning av karbidproduksjonen vil i første omgang kreve ca. 10 MW og vil antagelig øke til 40—45 MW etter hvert. Vi arbeider også med forsøk med større strømbelastning på våre elektrolysører, og hvis prøvene blir vellykkede, vil en omlegging lett føre til et behov på 50—60 MW.

Avtalen med Øvre Otra er et ledd i å sikre den nødvendige krafttilgang bl.a. for de nevnte prosjekter, og leieavtalen vil få stor betydning for den videre utbygging av våre fabrikker.

Vedrørende byggingen av Brokke kraftverk og den nærmere beskrivelse av anlegget tillater vi oss å henvise til den innsendte konsesjonssøknad av 1. juni 1960 fra interessentskapet Øvre Otra.

Som det ses av kontrakten, er kraften forutsatt levert i Knardalstrand koblingsstasjon, og de nødvendige tillatelser i forbindelse med overføringen dit vil også bli ordnet gjennom interessentskapet Øvre Otra. Forholdet til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesenets anlegg på Knardalstrand er tatt opp direkte.

Vedlagt følger erklæring fra A/S Rjukanfos' styre overensstemmende med konsesjonslovens § 24.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Valle herredstyre har i møte den 7. oktober 1961 vedtatt å uttale følgende i saken:

«Det er noko uklårt om det som står i utkastet til avtale mellom I/S Øvre Otra og A/S Rjukanfos kan koma i strid med konsesjonsvilkora som no er sette, eller seinare konsesjonsvilkor, eller også i strid med det seinare tiltaksskjøn måtte fastsette.

På nedanførnemnde vilkor finn Valle kommunestyre samrøystes å kunne rå til avtale om kraftleige med A/S Rjukanfos og I/S Øvre Otra.

1. Avtala må stå tilbake for dei konsesjonsvilkor som no vert sette for utbyggjing av Brokke kraftverk.
2. Avtala må ikkje på noko vis nyttast som argument for kva alternativ seinare skal veljast ved dei neste byggjetrin for Brokke kraftverk.
3. Avtala må ikkje nyttast som argument mot tiltakskrav o.l. som måtte koma fram under reguleringskjønet.»

Det siterte vedtak ses å være overensstemmende med overrettssakfører Olav Bryges uttalelse i brev 5. september 1961 til ordføreren i Valle.

Hylestad herredstyre har i møte den 1. november 1961 enstemmig fattet dette vedtak:

«Hylestad heradstyre gjev konsesjon for kraftleige på dei vilkår som overrettssakfører Olav Bryge har gjeve i ovannemnde skriv, dagsett den 5. september 1961.

Heradstyret visar elles til uttale frå Valle heradstyre, dagsett den 9. oktober 1961, som Hylestad heradstyre samrøystes sluttar seg til.»

Bykle herredstyre har i møte den 7. november 1961 enstemmig vedtatt å uttale følgende:

«Kommunen tilrår at søknaden om konsesjon vert innvilge på dei vilkår som er nemnd i Valle kommunestyres vedtak i sak nr. 86 den 7. oktober d. å.»

Fylkesmannen i Aust-Agder fylke har i påtegning av 24. november 1961 til hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til konsesjonssøknaden.

Interessentskapet Øvre Otra som består av Aust-Agder fylke ved Aust-Agder Kraftverk, Kristiansand kommune ved Kristiansands Elektrisitetsverk og Vestfold kraftselskap akter snarest mulig å foreta utbygging av 1. byggetrinn av Brokke kraft i Øvre del av Otra.

Med hensyn til utbyggingen av kraftverker er det i juni 1960 av Otteraaens Brukseierforening søkt om tillatelse til å foreta regulering og overføring m. v. i Otravassdraget. Videre er det av Interessentskapet Øvre Otra samtidig søkt om tillatelse til å ekspropriere grunn og rettigheter for utbygging av kraftverket.

De nevnte søkte konsesjoner er derpå gitt ved kgl. resolusjon av 15. september 1961 — jfr. i det høve St. prp. nr. 106 (1960—61).

Kraftverket skal i 1. byggetrinn utnytte fallet mellom Bykhyl i Bykle kommune (kote 499,30) og Nomelandsmo i Hylestad kommune (kote 248).

Ifølge seneste planer vil kraftverket i 1. byggetrinn få en installasjon på 3 aggregater, hvert aggregat for 100 000 kVA. Den samlede ytelse av 1. byggetrinn er regnet å bli 1 140 mill. kWh pr. år og byggeomkostningene i alt 260 mill. kroner.

I henhold til den foreliggende kraftleiekontrakt mellom partene — som gjelder i 50 år — utgjør det av A/S Rjukanfos fra I/S Øvre Otra leiede kraftkvantum som i søknaden nevnt, henholdsvis 35,45 pst. og 63,3 pst. av mulig vinter- resp. sommerproduksjon i Brokke (1. byggetrinn). I kraftleie skal det derimot betales alle årlige driftsutgifter som faller på 47,6 pst. av anleggets 1. byggetrinn med tillegg av nærmere spesifisert for tjeneste for kraftleverandøren. Leieren er dog ikke ansvarlig for den gjeld som er påheftet anlegget og kan ikke bestemme over dets drift og vedlikehold.

Dette og kraftleiekontraktens ellers uvanlige form har en nærmere redegjort for overfor Industridepartementet — jfr. brev herfra av 28. februar 1961.

På foranledning av Industridepartementet er det så i samsvar med departementets godkjenning, ved tilleggsavtale av 29. desember

1961 til kraftleieavtalen mellom partene av 18. juni og 1. september 1960 nå foretatt følgende endringer i denne (jfr. Industridepartementets brev hertil av 8. juli 1961):

«Ad Hovedavtalens § 8.

Uttrykket «De nærmere betingelser» som er benyttet i § 8, 2. avsnitt, siste punktum, er å forstå slik at det er selve lånevilkårene ved eventuelle lån fra Rjukanfos til Øvre Otra som skal være gjenstand for nærmere avtale.

2.

Ad Hovedavtalens § 14.

Når det i § 14 er benyttet uttrykkene «deltagelse», «deltager» og «delta», siktes det til Rjukanfos' stilling som eventuell leier av kraft i forbindelse med senere byggetrinn.

3.

Ad Hovedavtalens § 15.

Denne paragraf utgår.

(§ 15 i hovedavtalen var sålydende:

«Rjukanfos har rett til å oppnevne en representant som skal innkalles som observator i styret og arbeidsutvalget for Øvre Otra.»)

Tilleggsavtalen er foranlediget av myndighetene i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av Hovedavtalen, og det henvises til punktene 2, 3 og 4 i Industridepartementets brev av 23. juni 1961 og de samme punkter i Norsk Hydros brev av 3. juli 1961, begge stilet til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen. Kopi av brevene er vedlagt nærværende avtale.

Tilleggsavtalen er utstedt i to eksemplarer, hvorav hver av partene har fått ett.
Oslo, den 29. desember 1961.
pr. pr. Aktieselskabet Rjukanfos.»

Hovedstyret anser det for betenkelig at Aust-Agder fylke som ikke er av de særlig kraftrike fylker, på denne måten binder sine kraftressurser ved en langsiktig leveringskontrakt til utvidelse av kraftkrevende industriproduksjon på Herøya. Man vil i denne forbindelse for øvrig vise til Industridepartementets brev av 19. juli 1960 (J.nr. utg./1960 U) ang. forespørsel fra Det Norske Nitridaktieselskap om mulighetene for å få levert ca. 400 mill. kWh årgangskraft fra Tokke til utvidelse og modernisering av selskapets bedrifter i Eydehavn, noe NVE ikke har funnet å kunne gi tilsagn om slik kraftsituasjonen er i Østlandsområdet for tiden.

Etter Hovedstyrets oppfatning bør den videre utbygging av kraftkrevende industri i Sør-Norge legges til Vestlandet som har de nødvendige kraftressurser. Enhver ytterligere utvidelse av denne industri i Østlandsområdet vil framskynde tidspunktet for større kraftoverføringer fra Vestlandet for å dekke

den alminnelige behovstigning østpå, jfr. for øvrig henvendelsen fra Aust-Agder fylke om å få økt sin andel i Sira-Kvinakomplekset.

Hovedstyret er kommet til at slik situasjonen ligger an i dette tilfelle, kan man vanskelig sette seg imot at A/S Rjukanfos gis konsesjon som søkt om. Men man har funnet samtidig å burde peke på ovennevnte forhold som Hovedstyret legger stor vekt på.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid kraftleieavtalen mellom partene av 18. juni og 1. september 1960 med tilleggsavtalen av 29. desember 1961 måtte stå ved makt, dog ikke utover 50 år regnet fra den tid kraftverket settes i drift.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift av kr. 2 pr. kW av den kraft hvorav det skal betales leie og i nærværende tilfelle bare til staten.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme vilkår som fastsatt i konsesjonen av 18. desember 1959 til A/S Rjukanfos på leie av inntil 18 000 kW m. v. fra Vrangfoss kraftverk, heri innbefattet vilkårene om norsk styre og kraftavståelse (10 pst.) til kommuner i samsvar med loven.

Hva konsesjonsavgiften angår skal det imidlertid pekes på at det rimeligvis bør forbeholdes revisjon av denne i tilfelle av en konsesjonstid som her på 50 år. Konsesjonsavgiften skulle i så fall bli å ta opp til ny prøvelse etter 20 år slik som det er bestemt ved lovendringen av 10. april 1959 i forbindelse med bl. a. ervervsloven av 14. desember 1917, men med unntak for lovens kapittel IV om kraftleie som således ikke er gitt en slik tilføyelse.

En går, som forholdene ligger an, da ut fra at den eventuelle konsesjon i tilfelle gjøres betinget av at selskapet i tilfelle godtar at konsesjonsavgiften blir å ta opp til ny prøvelse og som nevnt etter 20 år.

En viser for øvrig til punkt 1 i foran siterte uttalelse fra Valle herredstyre om at leieavtalen må stå tilbake for konsesjonsvilkårene i nærværende tilfelle.

Behandlet i hovedstyremøte den 7. mars 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Den med søknaden framlagte kontrakt dattert 18. juni — 1. september 1960 mellom A/S Rjukanfos og I/S Øvre Otra er sålydende:

«Kontrakt mellom Interessentskapet Øvre Otra, bestående av Aust-Agder fylke v/Aust-Agder Kraftverk (AAK), Kristiansand kommune v/Kristiansand Elektrisitetsverk (KEV) og Vestfold Kraftselskap (VK), nedenfor kalt Øvre Otra, og Aktieselskapet Rjukanfos, nedenfor kalt Rjukanfos.

Innledning.

Ovennevnte deltagere i Øvre Otra er deliere i utbyggingen av Brokke kraftverks 1. byggetrinn med henholdsvis 31,05 pst. på AAK, 37,90 pst. på KEV og 31,05 pst. på VK, og de er i samme forhold ansvarlig for gjelden. Rjukanfos er kjent med den overenskomst deleierne har inngått og eier- og ansvarsforholdet.

Kontrakten gjelder Rjukanfos' leie av kraft fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn, som skal utbygges, eies og drives av Øvre Otra. Utbyggingen skal skje så snart de nødvendige offentlige tillatelser er innhentet, og finansieringen er sikret på vilkår som begge parter har funnet tilfredsstillende. Det er en forutsetning for avtalen og byggingen av kraftverkets 1. byggetrinn at Rjukanfos får konsesjon på leieavtalen på vilkår som selskapet finner akseptable. Rjukanfos' søknad om konsesjon på leieavtalen forutsettes derfor innsendt snarest.

§ 1.

Brokke kraftverks 1. byggetrinn skal utnytte fallet mellom Bykhyl i Bykle og Nommelandsmo i Hylestad, brutto fallhøyde ca. 250 m. Følgende bestående reguleringsanlegg vil bli søkt utnyttet i anlegget:

Bossvatn med ytterligere 19 m senkning, Vatnedalsvatn, Store og Lille Urarvatn, Ormsavatn, Hartevatn, Store Førresvatn, Breivatn, Sesvatn og Skyvatn. Maskininstallasjonen i kraftstasjonen blir på 3 aggregater à 95 000 hk, beregnet maksimalytelse ca. 165 000 kW.

I 1. byggetrinn inngår også følgende 132 kV overføringslinjer:

En dobbeltlinje Brokke—Knardalstrand (Porsgrunn).
En enkeltlinje Brokke—Lillesand (eller Fjære).
En enkeltlinje Lillesand (Fjære)—Kristiansand.
Dublering av bestående linje Hauen (Porsgrunn)—Jåberg (Sandefjord).

Byggesummen for 1. byggetrinn er anslått til 218,5 mill. kroner.

For øvrig henvises til konsesjonssøknaden for 1. byggetrinn som følger som bilag til denne kontrakt.

§ 2.

Fra det tidspunkt kraftleveringen fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn kan ta til, påtar Øvre Otra seg å levere fra Brokke til Rjukanfos 35,45 pst. av hvert års mulige vinterproduksjon og 63,3 pst. av hvert års mulige sommerproduksjon. Med mulig sommerproduksjon menes den produksjon som kan oppnås når man tar sikte på at magasinene skal være fulle den 1. november.

Vinterhalvåret regnes fra 1. november til 30. april, og sommerhalvåret fra 1. mai til 31. oktober. Den midlere teoretiske årsproduksjon fra 1. byggetrinn er beregnet å bli 1 055 mill. kWh, herav faller 490 mill. kWh på vinterhalvåret og 565 mill. kWh på sommerhalvåret, referert til mottakerstedet.

Levering av konsesjonskraft som Brokke kraftverk eventuelt får pålegg om å levere, kommer til fra drag i kraftproduksjonen før den prosentvise fordeling av kraften foretas.

Kraftleie for konsesjonskraften skal kredite- res driftsregnskapene.

Hvis det i forbindelse med nærværende kraftleieavtale blir fastsatt bestemmelse om avgivelse av konsesjonskraft til kommuner og fylkeskommuner som omfattes av Øvre Otras interessenters forsyningsområder, skal kraften gå av vedkommende interessents kraft- kvote og kraftleien krediteres interessenten.

Hvis Rjukanfos i en periode ikke tar ut hele sin andel av den mulige produksjon, skal det etter særskilt avtale bli anledning til å overføre resten til den følgende periode, dersom Øvre Otra finner at dette ikke sjenerer Øvre Otras egne disposisjoner.

Kraftverket skal drives på en slik måte og med slik belastning at flomtap om mulig unngås. Det skal pr. 1. i hver måned utarbeides en oversikt over antatt disponibel energi til Rjukanfos for resten av halvårsperioden.

Ved eventuelt flomvann anses det vann først tapt som en av partene eventuelt måtte ha spart opp enten fra foregående periode eller i inneværende periode.

§ 3.

Vinterenergien skal normalt kunne tas ut med en maksimaleffekt på 58 MW, sommer- energien med maksimalt 105 MW. Dersom Øvre Otra finner det ønskelig, skal Rjukan- fos ta ut energien med effekter opp til hen- holdtvis 70 MW og 120 MW hvis dette kan skje uten tap av vann i Rjukanfos' egne sta- sjoner.

Rjukanfos kan periodevis kreve å få uttatt energien med større maksimaleffekt enn for- annevnt hvis dette er nødvendig for at selska- pet skal få tatt ut sin fulle andel av sesong- kvoten ifølge § 2, så fremt det ikke skjer til fortrengsel for Øvre Otras egne disposisjo- ner.

§ 4.

Rjukanfos har rett til å anvende den fra Brokke kraftverk mottatte kraft til ethvert formål som ikke virker sjenerende på den øvrige kraftlevering fra Brokke kraftverk.

Øvre Otra på sin side plikter å sørge for at kraftleveringen fra Brokke ikke virker sjenerende på Rjukanfos' øvrige drift. Par- tene plikter gjensidig å underrette hverandre om uregelmessigheter som kan føre til ulem- per for den annen part og hurtigst mulig treffe alle forholdsregler for å rette på uregel- messighetene.

§ 5.

Den uttatte effekt og energi måles ved 132 kV samleskinne i Knardalstrand. Rjukan- fos plikter å utta kraften med en effekt- faktor ikke dårligere enn 0,9.

§ 6.

Alt nødvendig utstyr for kontroll og måling av den kraft som skal leveres til Rjukanfos i Knardalstrand koplingsstasjon anskaffes og monteres av Rjukanfos uten omkostninger for Øvre Otra. Dette gjelder også nødvendige koplingsfelt med utstyr. Felt og utstyr skal eies og drives av Rjukanfos.

§ 7.

For kontroll og måling av den uttatte energi og effekt monterer Rjukanfos i Knardalstrand samme instrumentutstyr som til enhver tid forlanges ved statens oppgjørssteder i Øst- landsområdet. Instrumentene skal være god- kjent av Øvre Otra.

Øvre Otra kan på egen bekostning tilknytte de kontrollinstrumenter som anses påkrevd.

Målerne kan av begge parter når som helst underkastes kontroll eller forlanges prøvd i overvær av representanter for begge parter. Oppnås ikke enighet om disse kontrollprø- vers resultat, skal målerne prøves ved Norges Tekniske Høgskoles foranstaltning.

Eventuelle utgifter ved slik kontroll betales av den part som har økonomisk fordel av feilen.

Målerkontrollens resultat skal gjelde fra den 1. i den måned i hvilken kontrollen fore- tas, og videre inntil den 1. i den måned hvori ny kontroll foretas, uansett feilens størrelse. Ved større feilvisning enn 3 pst. skal dog feilen regnes tilbake til den tid den er oppstått hvis dette kan påvises.

Hvis en av partene oppdager feil ved målin- gen, plikter han omgående å varsle den annen part.

§ 8.

Det er forutsetningen at anleggskapitalen for 1. byggetrinn i vesentlig grad skal skaf- fes til veie ved lån med pant i kraftverket. De endelige betingelser skal godkjennes av Rjukanfos.

I den utstrekning anleggsutgiftene ikke vil kunne dekkes ved lån fra tredjemann, skal Rjukanfos skyte til 47,6 pst. av den manglende kapital og Øvre Otra 52,4 pst. Rjukanfos' til- skudd skjer i form av lån til AAK og KEV og skal gis pantesikkerhet i deres andel av kraftanleggets 1. byggetrinn med opptrinns- rett etter det pantelån som er nevnt i 1. av- snitt. De nærmere betingelser for disse lån skal avtales i forbindelse med godkjenning av den endelige finansieringsplan.

Dersom interessentenes egne innskudd ut- over det lån som er nevnt i 1. avsnitt helt eller delvis må dekkes ved låneopptak, skal disse lån ha sideordnet pantesikkerhet og opptrinns- rett med lånet fra Rjukanfos.

Av innskuddene fra Øvre Otras interessent- er og Rjukanfos skal det i byggetiden bereg- nes 5½ pst. rente som skal aktiveres og til- legges anleggskapitalen. Det skal trekkes samtidig og forholdsmessig like meget på inn- skuddene når midlene skal anvendes.

§ 9.

I kraftleie skal Rjukanfos betale alle årlige driftsutgifter som faller på 47,6 pst. av 1. byggetrinn med et tillegg for fortjeneste som angitt nedenfor i § 10.

I de årlige driftsutgifter skal blant annet være medregnet administrasjon, eiendoms- skatter, konsesjonsavgifter, andel i regulering- er og alle andre utgifter som er eller blir pålagt kraftverket med de i § 1 nevnte over- føringslinjer.

Så lenge Øvre Otras interessenter blir pro- sentlignet for sin formue i og inntekt av Brokke Kraftverk etter regler i det vesent- lige overensstemmende med de nåværende be- stemmelser i landskattelovens § 36, 5. ledd

og § 19, 2. ledd, 1. punktum, skal Rjukanfos dekke samme prosentvise andel av disse skatter som av driftsutgiftene. Blir skattereglene i løpet av kontraktstiden vesentlig forandret slik at denne bestemmelse ikke lenger passer, skal partene forhandle om en ny formulering. Hvis de ikke blir enige, skal tvisten avgjøres ved voldgift overensstemmende med § 17.

I kraftleien inngår videre:

- a) Rjukanfos' prosentvise andel (47,6 pst.) av kontraktsmessige renter og avdrag av de i § 8, 1. avsnitt, nevnte lån. Hvis låneavtalen gir adgang til forsert nedbetaling, skal betingelsene for partenes adgang til å benytte seg av denne rett avtales når lånevilkårene er fastsatt.
- b) Kontraktsmessige renter og avdrag av de i § 8, 2. avsnitt nevnte lån.

§ 10.

I tillegg til utgiftene nevnt i § 9, skal Rjukanfos betale følgende godtgjørelser til Øvre Otra:

Kr. 250 000 pr. år i de første 25 år.
Kr. 750 000 pr. år i de neste 25 år.

Beløpene skal indeksreguleres på følgende måte, idet reguleringen baseres på Statistisk Sentralbyrås engrosprisindeks (1952 = 100) — hvorav man legger til grunn totalindeksen med fradrag av delindeksen for matvarer, drikkevarer og tobakk:

1. Regulering kan kun foretas hvert 5. år i kontraktperioden, med utgangspunkt i den dato anlegget blir satt i ordinær drift.
2. Reguleringen skal tilsvare den prosentvise avvikelse mellom den offisielle engrosprisindeks på utgangspunktet og engrosprisindeksen for juni det år reguleringen finner sted.
3. Regulering skal kun foretas hvis beregningen ifølge pkt. 2 gir et utslag på ± 10 pst. i forhold til godtgjørelsen ved utgangspunktet. Reguleringen skal også kun foretas med fulle prosenttall, nedregulert til tall delelig med 10, altså 10 pst., 20 pst. osv. Har således indekstallet beregnet etter pkt. 2 på en reguleringsdato steget eller sunket med f. eks. 13 pst., reguleres beløpet med 10 pst.
4. Hvis basistallet for den i annet avsnitt nevnte indeks endres, slik at det settes lik 100 i et år med indeks lik A etter det gamle system, omregnes den nye indeks i forhold hertil. Hvis indeksen således i et senere år eller måned skulle være lik X i det nye system, antas den å være

$$X \cdot \frac{A}{100}$$

i det gamle system. Det på denne måte beregnede indekstall brukes derpå som grunnlag for reguleringen. Det er forutsatt at den nye og den gamle indeks beregnes på ellers i det vesentlige sammenlignbare grunnlag.

Ved flere endringer av basistallet, forholdes på samme måte. Det foretas ingen avrundinger ved omregningen av indekstallet.

Hvis grunnlaget for omregningen av indekstallet (prismaterialet og vektallene) etter Statistisk Sentralbyrås mening er vesentlig forandret, skal det tas opp for-

handlinger mellom Øvre Otra og Rjukanfos om forandring av indekssklausulen.

5. Godtgjørelsen skal ikke kunne synke under de i første avsnitt nevnte beløp, og tilleggene på grunnlag av indeksreguleringen skal ikke kunne overstige 100 pst. av utgangsbeløpet. Skulle denne begrensning av indeksreguleringen føre til en åpenbart urimelig situasjon for Øvre Otra, skal partene oppta forhandlinger om en ny formulering av bestemmelsen. Hvis de ikke blir enige, skal tvisten avgjøres ved voldgift overensstemmende med § 17.

§ 11.

Rjukanfos' andel i renter og avdrag for de i § 8 nevnte pantelån, forfaller til betaling overensstemmende med de terminer som blir fastsatt i lånebetingelsene.

På grunnlag av et av begge parter godkjent årsbudsjett innbetaler Rjukanfos et forskuddsbeløp pr. måned til dekning av den øvrige del av kraftleien ifølge § 9. Begge parter kan i løpet av driftsåret kreve månedsbeløpet justert, hvis inntrufne omstendigheter med overveiende sannsynlighet vil føre til en vesentlig endring av de budsjetterte driftsutgifter for året.

Endelig oppgjør foretas ved regnskapsårets slutt på grunnlag av revidert årsregnskap, godkjent av Rjukanfos.

Den godtgjørelse som Rjukanfos skal betale til Øvre Otra i henhold til § 10, forfaller til betaling kvartalsvis innen 30 dager etter at regning er mottatt.

Dersom Rjukanfos misligholder sine forpliktelser, har Øvre Otra rett til å selge kraften til andre avtakere for Rjukanfos' regning og risiko.

§ 12.

Reduksjon eller stans i kraftleveringen for vanlig tilsyn med og reparasjon av fjernledninger, kraftstasjonsutrustning m. v., skal fortrinnsvis henlegges til tidspunkter som sjenerer partene minst mulig, og det skal gis lengst mulig varsel.

Ved avbrytelser eller innskrenkninger plikter Rjukanfos å redusere sine uttak i samme forhold som kraftproduksjonen i Brokke Kraftverks 1. byggetrinn er innskrenket.

§ 13.

Kontrakten er bindende straks og gjelder i 50 år fra kraftanleggets idriftsettelse. Datoen for idriftsettelsen skal føyes til på originalkontraktene.

I god tid før kontraktstidens utløp skal det tas opp forhandlinger mellom partene om eventuell fornyelse av kontrakten. For så vidt interessentene ikke ønsker å leie bort kraften innen egne forsyningsområder eller innen Vest-Agder fylke, skal Rjukanfos ha fortrinnsrett til videre kraftleie på vilkår som kunne oppnås ved levering til avtagere utenfor de nevnte områder.

§ 14.

Hvis det i kontraktstiden blir aktuelt å bygge ut Brokke Kraftverk med 2. og 3. byggetrinn, skal det tas opp forhandlinger mellom partene om Rjukanfos' eventuelle deltagelse i den videre utbygging. Hvis AAK's

og KEV's andel av den kraft som innvinnes ved 2. og 3. byggetrinn ikke i sin helhet blir utnyttet for salg i Aust- og Vest-Agder fylker eller leveres til Vestfold Kraftselskap og kraften ønskes bortleiet, skal Rjukanfos ha fortrinnsrett til den unyttede del av kraften.

Vilkårene skal være de samme som kunne oppnås ved levering til avtagere utenfor de nevnte områder.

Hvis Rjukanfos ikke blir deltager i 2. og 3. byggetrinn, blir Rjukanfos' andel av kraftproduksjonen å beregne som følger:

	Dam ved Bykhyl		Dam ved Bossvatn	
	Vinter	Sommer	Vinter	Sommer
Av 1. og 2. byggetrinn	20 %	71,6 %	25,2 %	61,2 %
Av 1., 2. og 3. byggetrinn	17,8 %	58,5 %	17,8 %	60,8 %

Dette svarer til en midlere levering til Rjukanfos av:

174 mill. kWh vinterkraft
358 mill. kWh sommerkraft

Etter hvert som senere byggetrinn kommer i regelmessig drift, skal de sammen med tidligere byggetrinn behandles som en driftsenhet, og hele kraftverkets driftsutgifter, som definert i § 9, 2. og 3. avsnitt, skal fordeles etter de prosentsetser partene til enhver tid deltar med.

§ 15.

Rjukanfos har rett til å oppnevne en representant som skal innkalles som observatør i styret og arbeidsutvalget for Øvre Otra.

§ 16.

Rjukanfos har rett til å videreselge kraften fra Brokke Kraftverk og kan helt eller delvis overdra nærværende kontrakt med rettigheter og forpliktelser til andre. Hvis overdragelsen av kontrakten ikke skjer til andre selskaper i Hydrokonsernet, eller sammen med produksjonsanlegg som er avhengig av tilsvarende krafttilførsel, har Øvre OTRAS interessenter fortrinnsrett til overtagelse på samme vilkår som kan oppnås fra tredjemann.

§ 17.

Twist som måtte oppstå i anledning av denne kontrakt, avgjøres av en voldgiftsrett bestående av 3 medlemmer.

Voldgiftsrettens formann skal være jurist i dømmende stilling, og oppnevnes av høyesterettsjustitiarius. Etter en foreløpig gjennomgåelse av tvistens gjenstand avgjør formannen om de to øvrige medlemmer skal være juridisk eller teknisk sakkyndige.

De juridisk sakkyndige medlemmer oppnevnes av høyesterettsjustitiarius, og de teknisk sakkyndige av Den Norske Ingeniørforenings hovedstyre. For øvrig følges reglene i tvistemålslovens kapittel 32.

Denne kontrakt er først bindende for Øvre Otra etter at den er approbert av Øvre OTRAS bestemte myndigheter og departementet. For Rjukanfos er den bindende når den er godkjent av styre og representantskap.

Kontrakten er utstedt i 2 eksemplarer hvorav hver av partene har fått ett. Hvert kontrakteksemplar er bilagt med en gjenpart av konsesjonssøknaden for Brokke Kraftverks 1. byggetrinn.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i det nevnte tidligere brev av 28. februar 1961 bedt departementet ta standpunkt til spørsmålet om den nevnte kontrakt mellom A/S Rjukanfos og I/S Øvre Otra skal anses å dekke et reelt kraftleieforhold mellom partene, slik at det etter lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV vil kunne gis konsesjon på kraftleie, eller om kontrakten eventuelt må anses å gjelde bruksrett til vannfall, slik at det blir spørsmål om konsesjon på erverv av bruksrett, jfr. lovens § 5.

I brev av 23. juni 1961 ba departementet hovedstyret om å gjøre søkeren oppmerksom på at han neppe kunne gjøre regning med å bli meddelt kraftleiekonsesjon, med mindre det ble foretatt visse endringer i kontrakten. I brevet uttalte departementet:

«Man finner det lite naturlig på grunnlag av den foreliggende kontrakt å konstruere forholdet mellom A/S Rjukanfos og I/S Øvre Otra som en bruksleie til vannfall, eventuelt til 47,6 pst. av vannfallet. Heller ikke kan man se at kontrakten inneholder noe som, med hensyn til eierforholdet til vannfallet, direkte rammes av bestemmelsene i ervervslovens §§ 38 og 39. Allikevel er det vanskelig å se kontrakten som en avtale om et rent kraftleieforhold. Departementet mener det i så måte bør holdes klare linjer, og man skal be hovedstyret gjøre søkeren oppmerksom på at han neppe kan gjøre regning med å bli meddelt kraftleiekonsesjon, med mindre det foretas visse endringer i kontrakten. Herom anføres:

1. Kontraktens bestemmelser om plikt til kraftlevering og om kraftpris synes i realiteten å være overensstemmende med de bestemmelser som var inntatt i den første Vrangfosskontrakt (av 21. januar—6. februar 1959), bare med den forskjell at det dengang gjaldt uttak av praktisk talt all kraften og overtakelse av alle driftsomkostninger m.v., mens det her gjelder plikt til kraftlevering og overtakelse av driftsomkostninger, for en prosentvis del. De nevnte kontraktbestemmelser vedrørende Vrangfoss ble på foranledning av Justisdepartementet forandret til å gjelde levering av en viss fast årskraft (18 000 kW med 6 000 timers brukstid) og levering av varierende overskytende kraftmengder. Betalingen ble fastsatt til en viss fast effektavgift med

et tillegg for hver kWh som ble tatt ut både av normalforbruket og av det overskytende — med adgang til å revidere satsene i samsvar med drifts- og reguleringskostningene, se § I, VI og XII i den endrede kraftleiekontrakt.

Departementet ville foretrekke at en lignende ordning kom i stand i nærværende tilfelle.

2. Kontraktens § 15 bør gå ut. En slik bestemmelse gir — i betraktning av de store kraftmengder Rjukanfos skal ta ut — mulighet for at dette selskap vil kunne få innflytelse på interessentskapets bestyrelse, selv om dette, etter hva det underhånden er opplyst fra Norsk Hydro, ikke har vært meningen.
3. I § 8 bør det presiseres at de nærmere betingelser som skal avtales i forbindelse med eventuelle lån fra Rjukanfos til Øvre Otra ikke skal kunne gjelde annet enn selve lånevilkårene.
4. Når det i § 14, 1. avsnitt, antydes at Rjukanfos vil kunne «delta» i den videre utbygging, og det i 3. avsnitt synes å være skjelnet mellom «deltakelse» og kraftleie, ligger det nær å anta at det er spørsmål om senere å oppta Rjukanfos i interessentskapet. I så fall vil det trenge ervervs-konsesjon på fallet. Underhånden har man fra Norsk Hydro fått opplyst at det også i fremtiden bare vil bli spørsmål om kraftleie. Dette bør klarlegges. For så vidt det måtte tas inn bestemmelser om Rjukanfos' mulige senere inntreden i interessentskapet, burde det samtidig angis hvilke følger dette ville ha for det foreliggende kraftleieforhold.»

Departementet fikk derpå med brev av 6. juli 1961 fra hovedstyret oversendt følgende brev av 3. juli 1961 fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab til hovedstyret:

«Vi viser til Industridepartementets brev til Dem av 23. f. m., hvorav vi har mottatt kopi direkte fra departementet.

I forholdet mellom I/S Øvre Otra og oss har det vært en klar forutsetning at den inngåtte avtale gjelder et regulært kraftleieforhold, ikke en avtale om bruksrett til vannfall. Vi kan for vår del heller ikke se at det etter konsesjonsloven er en forutsetning for meddelelse av kraftleiekonsesjon at den leide kraft er beskrevet i kW eller kWh i stedet for som andel av den totale produksjon, eller at prisen er satt til et visst beløp pr. kW eller kWh i stedet for som her til en andel av selvkost pluss en fast årlig godtgjørelse som er uavhengig av kraftproduksjonen i det enkelte år. Vi kan derfor ikke forstå at det er nødvendig å endre kontraktens bestemmelser i den retning departementet har foreslått.

Når det gjelder de spørsmål som er behandlet i departementets brev, tillater vi oss for øvrig å anføre følgende:

1. Man har ennå ikke full oversikt over byggeomkostningene og vet heller ikke i hvilken utstrekning og på hvilke vilkår anlegget kan finansieres ved lån. Det lar seg derfor i det hele tatt ikke gjøre å fastlegge kraftleien på forhånd. Når departementet i sitt brev nevner Vrangfoss-kontrakten, vil vi opplyse at man i det tilfelle hadde full oversikt både

over anleggsomkostningene og over finansieringen av anlegget allerede ved avtaleinngåelsen.

Hvis konsesjonsmyndighetene insisterer på at de helt sentrale avtalebestemmelser om kraftlevering og kraftpris blir forandret, vil hele avtalekomplekset måtte tas opp til nye forhandlinger mellom partene, og en eventuell ny avtale måtte forelegges de respektive kommunale og fylkeskommunale instanser.

I beste fall ville saken bli vesentlig forsinket. I verste fall vil planene måtte skrinlegges. For Interessentskapet har det nemlig vært en vesentlig fordel ved den foreliggende avtale at den sikrer det en fast årlig godtgjørelse uavhengig av vannforholdene i det enkelte år. På basis av denne kraftleieavtale kan Interessentskapet oppta lån uten risiko for å komme i likviditetsmessige vanskeligheter i dårlige vannår. Hvis denne godtgjørelse skulle bli erstattet med en på forhånd fastlagt kW/timepris, vil det skapes en usikkerhet som vil vanskeliggjøre finansieringen.

Når det gjelder bestemmelsen om kraftlevering, tror vi at det rent avtalemessig er mulig å finne en form hvorefter den kraftmengde A/S Rjukanfos uttar blir beskrevet i kW med angivelse av brukstid etc. Men for ikke å forrykke den nåværende likevekt i avtaleforholdet, ville vi i så fall måtte gi uttrykk for den samme realitet som nå, dvs. at A/S Rjukanfos skal ha 46,7 pst. av kraften med en viss nærmere fastlagt fordeling mellom sommer og vinter. Vi kan for vår del ikke innse at det er noe å oppnå ved en slik omskriving som bare vil tjene til å komplisere avtaleforholdet.

Vi håper derfor at konsesjonsmyndighetene etter fornyet overveielse finner å kunne godkjenne avtalens bestemmelser om kraftlevering og pris.

Myndighetene kan dessuten ved gjennomgåelse av Samkjøringens årsberetning kontrollere at avtalen til enhver tid blir praktisert etter sine forutsetninger. De kan også om nødvendig i henhold til kontrollbestemmelsene i de alminnelige konsesjonsvilkår i kraftleiekonsesjonen kreve seg forelagt ytterligere kontrollmateriale.

2. Vi finner det naturlig at A/S Rjukanfos, som avtar en så vidt betydelig andel av kraften, har en observatør i Interessentskapets styre, og vi kan ikke forstå at denne observatøren, som skal delta i møtene uten stemmerett, har noen mulighet for å få innflytelse på Interessentskapets bestyrelse.

Vi har imidlertid full tillit til at det fremtidige samarbeid mellom Interessentskapet og oss ikke er avhengig av en slik kontraktsmessig fastlagt rett til en observatør i styret og vil derfor ikke motsette oss at kontraktens § 15 utgår hvis myndighetene finner dette nødvendig av konsesjonsmessige grunner.

3. Intet å bemerke.

Hvis det i forbindelse med låneforhandlingene viser seg nødvendig å treffe avtale om andre forhold enn lånebetingelsene, vil vi ta saken opp med departementet på ny.

4. Det er på det rene at når det i § 14, 1. avsnitt, er spørsmål om A/S Rjukanfos' «eventuelle deltagelse i den videre utbygging», så siktes det her til deltagelse i samme form som i 1. byggetrinn, dvs. et regulært

kraftleieforhold eventuelt kombinert med belåning.

Derimot kan man ikke i dag utelukke muligheten av at det på et senere tidspunkt kan vise seg hensiktsmessig å velge en annen samarbeidsform f. eks. opptagelse av A/S Rjukanfos i Interessentskapet som antydnet av departementet. Hvilke følger en eventuell slik avtale vil få for den foreliggende kraftleieavtale, vil naturligvis avhenge av hvilken samarbeidsform man måtte velge. Dette spørsmål vil i så fall bli gjenstand for forhandlinger når tiden kommer, og det er umulig å si noe mer bestemt om det på det nåværende tidspunkt. Under enhver omstendighet vil eventuelle slike fremtidige endringer i kraftleieforholdet måtte forelegges departementet på ny i forbindelse med søknad om konsesjon for den videre utbygging.

Vi er kjent med at myndighetenes behandling av finansieringsspørsmålet er stilt i bero i påvente av at konsesjonssaken blir løst, og vi ville derfor være takknemlig om nærværende sak kunne bli behandlet så raskt som mulig.»

I anledning av Hydros anførsler uttalte departementet i brev av 8. juli 1961 til hovedstyret:

«Industridepartementet finner etter omstendighetene å kunne godta Norsk Hydro's anførsler for så vidt angår post 1 i Industridepartementets brev av 23. f. m. til Vassdragsvesenet. Postene 2—4 blir imidlertid å opprettholde.

Sakens dokumenter vedlegges i retur.»

Med brev av 6. september 1962 fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstofaktieselskab har departementet fått oversendt kopi av følgende tilleggsavtale datert 29. desember 1961 og 28. august 1962 til kraftleieavtalen mellom I/S Øvre Otra og A/S Rjukanfos:

«Tilleggsavtale til kraftleieavtale av 18. juni og 1. september 1960 mellom Interessentskapet Øvre Otra og Aktieselskabet Rjukanfos:

1.

Ad Hovedavtalens § 8.

Uttrykket «De nærmere betingelser» som er benyttet i § 8, 2. avsnitt, siste punktum, er å forstå slik at det er selve lånevilkårene ved eventuelle lån fra Rjukanfos til Øvre Otra som skal være gjenstand for nærmere avtale.

2.

Ad Hovedavtalens § 14.

Når det i § 14 er benyttet uttrykkene «deltagelse», «deltager» og «delta», siktes det til Rjukanfos' stilling som eventuell leier av kraft i forbindelse med senere byggetrinn.

3.

Ad Hovedavtalens § 15.

Denne paragraf utgår.

Tilleggsavtalen er foranlediget av myndighetene i forbindelse med konsesjonsbehand-

lingen av Hovedavtalen, og det henvises til punktene 2, 3 og 4 i Industridepartementets brev av 23. juni 1961 og de samme punkter i Norsk Hydros brev av 3. juli 1961, begge stilet til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen. Kopi av brevene er vedlagt nærværende avtale.

Tilleggsavtalen er utstedt i to eksemplarer, hvorav hver av partene har fått ett.»

Departementet skal bemerke:

Departementet antar at den fremlagte hovedkontrakt mellom A/S Rjukanfos og I/S Øvre Otra med endringer ved tilleggsavtalen av 29. desember 1961 — 28. august 1962 må kunne anses å gjelde leie av elektrisk energi, og at det således vil være adgang til i medhold av Kap. IV i lov nr. 16 av 14. desember 1917 å gi konsesjon på kraftleie.

A/S Rjukanfos fikk ved kgl. resolusjon av 18. desember 1959 konsesjon på leie av ca. 18 000 kW fra Vrangfoss i Telemark og denne kraftlevering er påbegynt.

Selskapet fikk senest ved kgl. resolusjon av 31. august 1962 konsesjon på å leie fra Midt-Telemark Kraftlag kraft produsert i Eidsfoss kraftverk, og vil få øket sin krafttilførsel med halvparten (ca. 9 000 kVA) av Eidsfosskraften så snart det nye Eidsfoss kraftverk settes i drift. De av selskapet planlagte utvidelser av sin produksjon av forskjellige produkter er imidlertid så betydelige at departementet vil rå til at selskapet gis adgang til også å nytte den andel av kraften fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn som er omhandlet i den foreliggende kontrakt med I/S Øvre Otra, og vil i tilslutning til hovedstyret anbefale at A/S Rjukanfos i medhold av kap. IV i lov nr. 16 av 14. desember 1917 gis konsesjon på omhandlede kraftleie.

Departementet vil med hovedstyret anbefale at konsesjon blir gitt for den tid nevnte hovedkontrakt mellom partene med tilleggsavtalen av 29. desember 1961 — 28. august 1962 står ved makt, dog ikke utover 50 år fra den tid Brokke kraftverk settes i drift.

Videre vil en med hovedstyret foreslå betinget en årlig avgift til staten på kr. 2 pr. kW.

Som det vil fremgå hadde hovedstyret foreslått medtatt vilkår om plikt til å avgis inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen måtte bestemme, jfr. lovens § 23, pkt. 5 og kgl. resolusjon av 30. oktober 1947, hvorefter myndigheten til å treffe bestemmelse i de enkelte tilfeller er delegert til departementet.

Lovens § 23, pkt. 5, annet ledd er sålydende: «Såfremt kraften leies ut av kommune eller kommuner, som selv ville være nærmest til å

få tildelt den avgitte kraft, kan kraftavgivelse til kommuner bortfalle.»

Etter siste ledd i § 23, pkt. 5 i loven bør det ved fastsettelsen av den kraftmengde som skal avgis til kommuner i tilfelle tas hensyn til den kraftavgivelse som ved tidligere ervervs- eller reguleringskonsesjoner er pålagt det vannfall hvorfra kraften leveres.

Departementet utarbeidet et utkast til konsesjonsvilkår, der det var medtatt vilkår om eventuell avgivelse av inntil 5 pst. av den leide kraft til kommuner.

Utkastet ble oversendt søkeren med brev fra departementet av 20. september 1962. Brevet er sålydende:

«Deres brev senest av 6. d. m.

Departementet vil kunne anbefale at den søkte kraftleiekonsesjon blir gitt på de vilkår som er oppstilt i vedlagte utkast.

Det vil bli oppstilt som en forutsetning for konsesjonen at A/S Rjukanfos godtar at konsesjonsmyndighetene etter 20 år fra konsesjonens datum skal kunne ta fastsettelsen av den nevnte årlige avgift til staten opp til ny prøvelse.

Uttaket av kraften forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Dersom det — som antydnet i Norsk Hydros brev av 3. juli 1961 — på et senere tidspunkt skulle bli aktuelt med andre former for samarbeid mellom A/S Rjukanfos og I/S Øvre Otra enn den som er forutsatt i hovedkontraktens § 14, jfr. tilleggsavtalens pkt. 2, forutsettes underretning sendt departementet, som i tilfelle må stå fritt med hensyn til spørsmålet om innvilgelse av eventuelle søknader om konsesjonsendringer eller nye konsesjoner.

Ennvidere forutsettes intet å være foregrepet med hensyn til eventuelle søknader om konsesjon på leie av kraft fra kraftverkets 2. og 3. byggetrinn, jfr. kontraktens § 14.

Departementet ber meddelt om A/S Rjukanfos vedtar disse vilkår og forutsetninger.»

Det nevnte utkast til konsesjonsvilkår var i sin helhet sålydende:

«1. Leietid.

Konsesjonen gjelder for den tid hovedkontrakt av 18. juni/1. september 1960 mellom A/S Rjukanfos og I/S Øvre Otra om leie av kraft fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn, jfr. tilleggsavtale av 29. desember 1961/28. august 1962 mellom partene, står ved makt, dog ikke utover 50 år fra den tid kraftverket settes i drift. Konsesjonen gjelder bare for de kraftmengder som er hjemlet i de nevnte kontrakter fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter loven om retts høve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om retts høve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m.v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet,

må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 5 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet. Hvis departementet finner at denne pris er vesentlig høyere enn om den var beregnet overensstemmende med reglene i ervervsloven av 14. desember 1917 § 2, post 12, tredje ledd, første, annet og tredje punktum, skal prisen beregnes etter disse regler. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

8. Avgift.

Der erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 2 pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets ut-

gang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. De fornødne nærmere bestemmelser med hensyn til avgiftens beregning og erleggelse blir med bindende virkning å fastsette av vedkommende departement. Den inndrives ved utpantning.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til enhver tid måte bli truffet av departementet til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelser av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9, eller overskridelse av det kraftuttak som konsesjonen omfatter (jfr. post 1), kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

I sitt svarbrev av 29. oktober 1962 uttalte Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab:

«Vi har mottatt Deres brev av 20. f.m. om ovennevnte sak og beklager at brevet på grunn av en feil ikke er blitt besvart tidligere.

Til Deres utkast til konsesjonsvilkår tillater vi oss å bemerke følgende:

Ad 7. Kraftavståelse.

Som bekjent er kraftleieavtalen inngått med et interessentskap, som bl. a. består av de kommuner og fylkeskommuner, som eventuelt ville ha vært de naturlige avtagere av konsesjonskraft. Det har derfor vært en klar forutsetning mellom partene, som også er kommet til uttrykk i avtalens § 2, at det som rimelig kan være ikke vil kunne bli spørsmål om å redusere vårt kraftuttak med returleveranser til leverandørene. Vi tør derfor anmode om at punkt 7 utgår og minner om at i vilkårene for Eidsfosskonsesjonen hvor forholdene er noenlunde parallelle, er det ikke inntatt en slik bestemmelse.

Ad 8. Avgift.

For ordens skyld vil vi nevne at det vel som vanlig bør inntas en bestemmelse om at avgiften skal beregnes av det samme kraftkvantum som det betales leie for.

Vi har for øvrig intet å bemerke til utkastet til vilkår og til de i Deres brev nevnte forutsetninger.»

Departementet forela brevet for hovedstyret, idet man bemerket følgende:

«Hovedstyrets brev 23. juni 1962, jnr. 3700 E 1960.

En sender vedlagt kopi av departementets brev av 20. september d. å. til Norsk Hydro med vedlegg (utkast til konsesjonsvilkår) og kopi av Norsk Hydros svarbrev av 29.

oktober d.å., idet en ber meddelt hovedstyrets uttalelse.

For så vidt angår den tilføyelse som selskapet foreslår om at konsesjonsavgiften må bli å beregne av det samme kraftkvantum som det betales leie for, vil departementet få bemerke:

Departementet sløyfet denne vanlige passus fordi det synes å fremgå av §§ 9 og 10 i selskapets avtale med I/S Øvre Otra at A/S Rjukanfos skal betale årlige godtgjørelser, hvis størrelse ikke influeres av de variasjoner i kraftuttaket som vil følge av de enkelte års ulike vannforhold i vassdraget, jfr. avtalens § 2.

Det som etter departementets oppfatning synes å burde klarlegges, er hvor vidt konsesjonsavgiften skal beregnes av den kraft som A/S Rjukanfos faktisk uttar i det enkelte år.

Videre bør det vel i konsesjonsvilkåret bestemmes om avgiften skal beregnes av årets faktiske effekt (maksimal- eller midlere effekt), eller beregnet effekt etter formelen $kW = \frac{\text{antall kWh}}{8760}$.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning gitt følgende tilleggsuttalelse datert 3. desember 1962 til departementet:

«En viser til Industridepartementets brev av 6. november 1962 og Norsk Hydros bemerkninger i brev av 29. oktober 1962 til departementets utkast til konsesjonsvilkår for A/S Rjukanfos' kraftleie fra I/S Øvre Otra for så vidt angår vilkårene om kraftavståelse og avgift.

En skal i det høve bemerke:

I/S Øvre Otra for utbygging av Brokke Kraftverk er dannet av fylkesverkene i Aust-Agder og Vestfold, samt Kristiansands elektrisitetsverk for således å skaffe dekningsmuligheter for strømbehovet i respektive egne områder.

I de av utbyggingen nærmest berørte kommuner: Hylestad, Valle og Bykle har dessuten fylkesverket i Aust-Agder forlengst utbygget sitt ledningsanlegg for strømforsyningen av disse kommuner.

Konsesjonskraft er tidligere betinget med 10 pst. til kommuner og 5 pst. til staten i konsesjon 15. september 1961 for Otra Brugs-eierforening til å foreta regulering og overføring m. v. i Otravassdraget.

Som forholdene ligger an går en da ut fra at de 5 pst. kraftavståelse til kommuner derunder fylkeskommuner i h. t. kraftleiekonsesjonen i så fall ikke blir å fordele.

Hva avgiftsvilkåret angår skal pekes på at A/S Rjukanfos i henhold til kontrakten mellom partene er tilstått 35,45 pst. av vinterproduksjonen og 63,3 pst. av sommerproduksjonen fra 1. byggetrinn i Brokke mot å dekke

blant annet 47,6 pst. av alle årlige driftsutgifter som faller på 1. byggetrinn (§ 2 og § 9). A/S Rjukanfos' prosentvise andel av produksjonen i Brokke refererer seg i følge kontrakten til uttaksstedet som i tilfelle er Knardalstrand.

I samsvar med vårt forslag i brev av 23. juni 1962 til departementet skulle vilkåret om avgift da bli:

«Til staten erlegges en årlig avgift av kr. 2 pr. kW av den kraft hvorav det skal betales leie og motsvarende den forholdsmessige andel (etter kraftleiekontrakten) som faller på A/S Rjukanfos av den kraft som innvinnes i 1. byggetrinn i Brokke referert til uttaksstedet. Den således avgiftspliktige kraft blir å beregne etter formelen: $\frac{kWh}{8760}$ »

De oversende dokumenter vedlegges.»

Departementet vil etter det foreliggende anbefale kraftleiekonsesjonen for A/S Rjukanfos gitt på vilkår i samsvar med det foran inntatte utkast av 20. september 1962 med den endring at utkastets pkt. 7 om kraftavståelse utgår, og videre at utkastets pkt. 8 om avgift (som da blir pkt. 7) gis følgende nye ordlyd:

«Til staten erlegges en årlig avgift av kr. 2 pr. kW av den kraft hvorav det etter den fremlagte kontrakt av 18. juni — 1. september 1960, jfr. tilleggskontrakt av 29. desember 1961 — 28. august 1962 mellom partene om kraftlevering m. v. skal betales leie, motsvarende den andel av kraften fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn som etter nevnte kontrakt er tilsikret A/S Rjukanfos, referert til uttaksstedet. Den således avgiftspliktige kraft blir å beregne etter formelen: $\frac{kWh}{8760}$ »

Utkastets pkt. 9 og 10 blir henholdsvis pkt. 8 og 9. Henvisningen i det siste punkt endres tilsvarende.

Videre anbefales konsesjonen gitt under de forutsetninger som er tatt inn i departementets ovenfor refererte brev av 20. september 1962 til Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstofaktieselskap og som er vedtatt av A/S Rjukanfos.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, kap. IV, gis A/S Rjukanfos konsesjon på å leie fra I/S Øvre Otra den andel av kraften fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn, som er hjemlet i kontrakt av 18. juni — 1. september 1960 mellom partene om kraftlevering m. v., jfr. tilleggsavtale av 29. desember 1961 — 28. august 1962.

Konsesjonen gis på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 25. januar 1963.

11. A/S Rjukanfos.

(Konsesjon på leie av 5 000 kW fra Tokke hovedanlegg.)

Gitt av Industridepartementet 28. januar 1963.

Søknad av 15. juli 1960 med bilag.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Rjukanfos konsesjon på leie av inntil 5 000 kW fra Tokke hovedanlegg.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid leieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1996.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m.v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen

på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh.}}{8\ 760}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 2 og 8 og overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

12. Drangedal komm. elektrisitetsverk.

(Tillatelse til regulering og overføring av Lianelva og Holmevatn i Telemark fylke.)

Kgl. res. av 1. februar 1963.

I forbindelse med gjennomføringen av 2. byggetrinn for Suvdøla kraftverk har Drangedal kommunale Elektrisitetsverk den 2. mai 1960 søkt om tillatelse til overføring av Heibekken til Suvdøla med dertil hørende regulering av Måvatn, Kresbutjern og Ortjern, samt om tillatelse til regulering og overføring av Lianelv og Holmevatn. For så vidt angår overføring av Heibekken m. v. ble tillatelse gitt ved kgl. resolusjon 18. august 1961, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for s. å. side 143 ff.

Til behandling gjenstår regulering av Holmevatn og overføring til Breilivatn (Lianelvvassdraget) samt regulering av Breilivatn og Buvatn med overføring av Lianelv til Suvdøla. For disse reguleringer foreligger det tilleggsøknad av 10. desember 1962 hvorved regulerings høyden for de 3 vann er noe redusert i forhold til den opprinnelige søknad.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har gitt følgende uttalelse datert 22. desember 1962:

«Fra Drangedal komm. Elektrisitetsverk er innkommet følgende søknad, datert 2. mai 1960 med bilag:

«En tillater seg å vise til Kronprinsregentens resolusjon av 18. januar 1957 om tillatelse til å regulere Suvdølavassdraget, 1. byggetrinn i det alt vesentlige i samsvar med søknad av 3. desember 1954 og dermed fremlagte plan.

En søker nå om reguleringskonsesjon på regulering til en noe utvidet plan av 2. byggetrinn, i medhold av lov av 14. desember 1917 og senere forandringer og tillegg.

Det søkes også om tillatelse til å overføre Holmevatn og Heibekk til Suvdølavassdraget i medhold av § 8 i nevnte lov. Se vedlagte kart.

Ved disse reguleringer og overføringer vil Suvdøla kraftstasjon som nå er under bygging gi ca. 17 mill. kWh i tillegg til de 14 mill. kWh som man får ved 1. byggetrinn.

Det søkes om regulering av følgende vann:

Buvann, senkes 1 m og demmes 5 m.
Breilivatn, senkes 4 m og demmes 4 m.
Holmevatn, senkes 3 m og demmes 5 m.
Kresbutjern, senkes 1 m og demmes 3 m.
Ortjern, senkes 1 m og demmes 1,5 m.
Måvatn, senkes 3 m og demmes 3 m.

Arbeidene omfatter:

Dam i Holmevatn, senkningskanal mellom Holmevatn og Breilivatn, senkning av Breilivatn og dam. Dam i Buvann med en tunnel fra Lian-elva til inntaksdammen ved Fikjestøl. Dam og senkning av Måvatn, dam og senkning av Kresbutjern, dam og senkning av Ortjern. Vannet overføres fra Heibekk i en grøft eller rørgrøft til Røystjern, men en tunnel på ca. 200 m til Steinbutjern. Se vedlagte arbeidsbeskrivelse og overslag.

Elektrisitetsverket har Kragerøvassdragets fellesfløtningsforenings tillatelse til regulering av Holmevatn, Breilivatn og Buvann. En har vært i forbindelse med samme forening, som også vil gå med på en regulering av Måvatn, ved å få en fløtningsdam i Mørkvann. Elektrisitetsverket arbeider med å få ordnet dette.

Elektrisitetsverket har sikret seg alle vassretter i Lian-elva til grensen med Nissedal.

Holmevatn renner nå ned i Linddalselva og Graveelva til Bjårvann. Kommunen eier det nederste fall i Graveelva. (Kommunal mølle.) En anser det økonomisk umulig å bygge ut Linddals- og Graveelva alene. Det samme gjelder Heibekk.

Alle vann som det søkes reguleringstillatelse for ligger i Nissedal. Ved behandlingen av vår søknad av 3. desember 1954 i Nissedal kommunestyre, ble det uttalt at man helst så en ekspropriasjon av retter og grunnavståelser, derfor har vi gjort lite for å få istand overenskomster. En søker derfor om de nødvendige ekspropriasjonstillatelser til å erverve grunnavståelser og å erverve vassfall i medhold av lovene av 14. desember 1917 med tillegg og senere forandringer.

Når nevnte reguleringer er gjennomført vil man få magasiner på ca. 32 mill. m³ vann i Suvdølavassdraget. Det nåværende magasin — Toke — er på ca. 150 mill. m³ vann. Dette betyr at man får over 21 pst. større magasiner i hele vassdraget og vil igjen bety større gjennomsnitt avtapping i vassdraget nedenfor Toke.

En finner det derfor rimelig at utbyggingene nedenfor Toke må bære sin del av utgiftene til reguleringene i Suvdølavassdraget. En viser da til § 9 i nevnte lov. I søknad av 3. desember 1954 ble det tatt forbehold om dette forhold.

Da reguleringen i Suvdølavassdraget og utbyggingen, er et rent kommunalt foretagende, og en regner med at mesteparten av den innvundne kraft om ikke lenge vil kunne omsettes innen kommunen, søkes det om samme avgifter og betingelser som er gitt for 1. byggetrinn.»

Post 2 og 3 i det vedlagte forslag til manøvreringsreglement lyder:

«2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

Navn	Nedslagsfelt km ²	Magasin mill. m ³ ca.	Neddemt mål ca.	Antatt skog neddemt mål ca.
Buvann	5,5	2	200	150
Holmevann	6,7	11	1 500	50
Breilivann	7,8	7	600	50
Måvann	3,2	4,2	200	100

Område som overføres ved tunnel fra Lianelva til Fikjestøl er på 26 km².

Område som overføres ved grøft og tunnel fra Heibekk er på 6 km².

I dammene for Kresbutjern og Ortjern blir det lagt et åpent rør slik at vannet ikke blir stengt. Skadevirkningene rundt disse vann vil bli små.

Vannene ligger i en høyde av 670 og 630 m o. h. Rundt Buvann er skogen ganske bra. Men skogen rundt de andre vann må nærmest betraktes som verneskog. Den har liten verdi. Ved Breili- og Holmevann er der beiter, men også meget fjeld og kratt.

Der er lite trafikk på vannene, både vinter og sommer. Så vidt vites er der vanlig bra fiske i vannene. Men da reguleringshøydene er forholdsvis små skulle skadevirkningene ikke bli store.

Med hensyn til fløtning, så er og blir dette forhold ordnet, med overenskomst med Kragerøvassdragets Fellesfløtningsforening.

Ifølge § 9 vil Kragerøvassdragets Brukseierforening, få en forespørsel om å gå med i reguleringen av Suvdølavassdraget med overføringer.»

Søknaden er kunngjort på vanlig måte, bl. a. i Norsk lysingsblad for 8. juni 1960, og har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Fylkesmannen i Telemark har gitt saken slik påskrift, datert 7. september 1960:

«Går med vedlegg tilbake til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

Som nye vedlegg følger utskrifter av vedtak i Nissedal kommunestyre den 28. juni 1960 og i fylkeslandbruksstyret i Telemark den 12. august 1960, brev av 11. juni 1960 fra Drangedal kommunale kontor, brev av 8. og 13. juni 1960 fra Kragerøvassdragets Fellesfløtningsforening, brev av 18. juni 1960 fra Kragerøvassdragets Brukseierforening og uttalelse av Telemark fylkes elektrisitetsnemnd den 23. august 1960.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lavvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vannslippingen skje etter Suvdølas kraftverks behov.»

Etter anmodning fra Hovedstyret mottok man i brev av 14. juni 1960 følgende tilleggsopplysninger:

«De i søknaden av 2. mai 1960 nevnte vann har følgende nedslagsfelter og vil få følgende magasiner:

Jeg slutter meg til uttalelsen fra fylkes elektrisitetsnemnd.»

Telemark fylkes elektrisitetsnemnds uttalelse lyder:

«Da saken haster og det ikke kan bli noe møte i elektrisitetsnemnda med det første, da nemnda ikke er intakt før byene har oppnevnt sine medlemmer for valgperioden, skal en gi følgende merknader til saken:

Det sakkyndige utvalg som i 1956 ga en teknisk-økonomisk vurdering av utbyggingsalternativer for Suvdølavassdraget viste at utbygging av både 1. og 2. byggetrinn ga den laveste energiprisen. Drangedal kommune gikk derfor opprinnelig inn for dette utbyggingsalternativ og i forbindelse hermed ble det satt opp en finansieringsplan som forutsatte bevilgning over kommunebudsjettet samt statstilskudd til linjebygging og videre ble det regnet med støtte fra fylket. Den av kommunen oppsatte finansieringsplan var tiltrådt av den oppnevnte finansieringsnemnd for Suvdøla hvor bl. a. tidligere fylkesmann og undertegnede var medlemmer. En viser for øvrig til Telemark fylkestings forhandlinger 1956, sak nr. 35, side 305—307. Imidlertid var Kommunalbankens lånemidler altfor begrenset til å tilfredsstille det store lånebehov som var til stede og følgen herav ble at en måtte innskrenke byggeplanen til kun 1. byggetrinn som skal være ferdig til å tas i bruk i høst. Nå søkes det om overførings- og reguleringskonsesjon for utbygging av 2. trinn samt overføring av Måvann, Kresbutjern og Ortjern til Kleppsvann. Forutsetningen for tillatelsen må være her som ved liknende konsesjonssøknader at de neddemte arealer m. v. må erstattes og det må treffes tiltak fra søkerens side så ferdsel, fløtning og fiske ikke blir forringet som avgjøres av skjønn på vanlig måte.

En vil tilrå at søknaden blir innvilget.»

Nissedal kommunestyre fattet i møte 28. juni 1960 slikt vedtak:

«Kommunestyret kan på det noverande tidspunkt vanskeleg vurdere den skade og ulempe som denne utbygginga vil føre med seg for kommuna og grunneigarane her. Ein kan difor ikkje no setje fram detaljerte krav og vilkår, men vil kome tilbake til dette seinare, eventuelt i samband med skjønn.

Førebels tek ein atterhald om konsesjonsavgift etter dei nye maksimumssatsane, konsesjonsstraum, tiltak i form av vegar o.l. frå Nissedalssida og kompensasjon for øydelagte fiskeri, beite m. m.

Skal søkjaren få løyve til å regulere Holmevatn og Breilivatn 8 m, slik det er søkt om, reknar ein med at fiskeriet i desse vatna blir totalt øydelagt. Ein bed difor at det må bli vurdert nøye om ein kan sleppe med ei mindre reguleringshøg.

Ved oppnemning av skjønnsmenn må det takast omsyn til dei ymse ulike interessene som skjønnet kjem til å omfate.

Ein viser elles til uttale av 25. juni 1960 frå Nissedal Friluftsnemnd og til seruttale som jordstyret vil kome med.»

Nissedal Friluftsnemnds uttalelse lyder:

«Drangedal kommunale elektrisitetsverk skal utbygga Suvdølavassdraget. Dei vatna som er tenkt å regulera ligg i Nissedal kommune. Denne reguleringa vil utan tvil bli til store ulemper for friluftslivet i Nissedal. Serleg vil folket i Kyrkjebygda få store vanskar. Holmevatn og Breilivatn ligg midt i det terreng som folk til vanleg brukar til utfartsstad. Om vinteren er det eit ypperleg skiterrang her. Hovedløypa inn over heiane går over desse vatna og turløypa Nissedal—Tørdal går òg her. Ved regulering vil truleg isen bli så usikker at det kan vera farleg å gå på vatna. Ein må då leggja om løypene og det blir vanskeleg då terrenget er meire ulendt på sida av vatna. Om våren, sumaren og hausten er det eit flott terreng for jakt, fiske og turgåing. Ved reguleringa vil turvegen inn over heiane forsvinna og ein må taka store omvegar som vil gjera turen så lang at mange av den grunn vil syta med å gå så langt. Reguleringa av dei andre vatna vil sjølvstøtt òg bety store ulemper for friluftslivet i Nissedal om enn i ein mindre målestokk då desse vatna ligg lengre vekk frå bygda.»

Nissedal Jordstytres uttalelse av 30. juni 1960 lyder:

«Jordstyret er merksam på at dei overføringar og reguleringar som det her er søkt om vil ha mykje å seie for seinare drift av Suvdøla kraftverk.

Ein finn òg grunn til å gå ut frå at det ved fastsetjinga av konsesjonsavgiftene til Nissedal herad blir tatt rimeleg omsyn til at dette gjeld reguleringar og overføringar einast til føremøn for andre distrikt.

Ikkje minst i slike høve vil det vere endå større fåre for at skadebøtene som blir tilkjende grunneigarane ved skjøn blir for små, og i lengda på langt nær syner seg tilfredsstillande til å oppvege dei ulempene som slike reguleringar fører med seg. Jordstyret finn i dette høvet å måtte peike særskilt sterkt på at flestparten av dei bruka som blir skade-

lidande på førehand har for snauitt produksjonsgrunnlag. Dette gjeld både for bruka i Nordbygda og kanskje i endå større mon i Kyrkjebygda. Det er helst bruk med 20—40 dekar ofte mykje tungbrukt jordbruksareal og som regel for lite og høgtliggjande skogbruksareal (årleg tilvekst 10—75 m³).

Rundt dei vatna som nå skal regulerast ligg ofte ein ikkje liten del av skogen, sætrane og hebeitet, og jamt over har ikkje bruka fiske andre stader. Avdi det har vanta vegsamband har det i dei seinare åra vore vanskeleg å nytta heiane godt. Men så langt det har vore økonomisk mogleg har eigarane søkt å bøtt på dette ved å byggje veg innover. Dette gjeld både Nordbygda og Kyrkjebygda.

Jordstyret må sjå det såleis at for bruk som på førehand har for snauitt produksjonsgrunnlag, og når dette i så pass stor mon ligg innan området som reguleringa gjeld, så er det tilsvarande store grunnar til å be om at det vert tatt rimeleg omsyn til:

- A. Reguleringa vert gjennomført såleis at skadeverknadene ikkje vert for store.
- B. Det vert kravd tiltak som så langt det er mogleg avgrensar eller gir vederlag for skaden.
- C. Så langt det er mogleg blir skadebøtene sette såleis at dei også for framtida kan gi eit rimeleg vederlag som fylgjer bruket.

A. *Reguleringane blir gjennomførde såleis at skadeverknadene ikkje vert for store.*

Jordstyret har særskilt fest seg ved at Holmevatn og Breilivatn skal regulerast 8 m. Etter røynsler frå tilsvarande reguleringar går jordstyret ut frå at dette vil føre med seg at fisket blir totalskadd. Då dette gjeld nokre av dei beste fiskevatn i heiane her, meiner ein det må vere eit rettvist krav å be om at det må bli granska grundig om ein ikkje kunne slå av på reguleringshøgda, såpass at det ikkje vert tale om total skade av fisket.

B. *Tiltak for å avhjelpe skaden ved reguleringa og overføringa.*

Jordstyret går ut frå at det vil bli krevd tiltak for å halde oppe fikebestanden, der dette er føremålsteneleg. Ein vil vidare peike på at det synes svært unaturleg for framtida, om exproprianten skal sleppe undan med å byggje veg frå Drangedalssida og inn i heiane som tilhøyrrer Nissedal. Jordstyret meiner at det må avgjort krevjast at det blir bygd veg frå Nissedal. Dette så mykje meir som det alt er bygd bilveg så langt oppover frå denne sida at det ikkje kan bli så stor skilnad på nybygd veglengd. På Nissedal si side er òg lett lende å byggje veg i.

Jordstyret kan så vel skyne grunneigarane når dei held fram at om vegen blir bygd frå Drangedal sida er det einstyddande med å leggje deira heiar opne for all slags ferdsel, og mogleg misbruk frå den sida, medan dei sjølve vanskeleg kan passe på.

Det synes òg rimeleg at Nissedal i dette høvet fekk den lette i nyttinga av heiane sine som denne vegen ville føre med seg. Dette ville kanskje ha mest å seie for skogen.

C. Rimelege vederlag for skader — gitt såleis at dei fylgjer bruket.

Meir og meir syner det seg at dei skadebøter som her best fyller desse krava er at bruka blir tilkjende ei årleg mengd elektrisk straum. Arlege ytingar reidd ut i pengar meiner jordstyret ikkje er så godt, men då det her gjeld så mange bruk som på førehand er for små, bør ein så langt rå er ikkje nytte skadebøter i form av ein gongs utbetalte pengesummar.

Jordstyret syner elles til vedlagte avskrift av vedtaket i Nissedal heradstyre 28. juni d. å. under handsaming av denne saka.»

Fylkeslandbruksstyret vedtok i møte 12. august 1960 denne tilråding fra fylkeslandbrukssjefen:

«Den planlagde reguleringa har stor interesse for Suvdøla Kraftverk då ho vil føra til ein monaleg auk i kraftproduksjonen. For meg synest det i medan at Nissedal får store ulemper ved 2. byggjesteget, medan Drangedalsdistriktet får føremone utan større ulemper. Ein kunne rette på dette ved at konsesjons-søkjaren i tillegg til dei vanlege ytingar vart pålagt å byggja veg inn i reguleringsområdet frå Nissedalssida. Etter det som er opplyst, er det jamt over greitt lende der, så vegen vil falle etter måten rimeleg. Vegen vil ikkje verta til bate berre for grunneigarane, men for heile bygdelaget. Eg finn òg reelle ulemper i det tilhøvet Nissedal jordstyre peikar på med omsyn til å leggja heia open for trafikk på Drangedalsida, medan Nissedalsfolk vert like utestengd som før. Eg meiner det må vera høve til å påleggja konsesjonssøkjaren å byggja ein veg frå Nissedalssida og at dette bør gjerast. Elles har eg ikkje noko å merkja til søknaden.»

Kragerøvassdragets Fellesfløtningsforening. Brev av 8. juni 1960:

«I anledning av at Drangedal kommunale elektrisitetsverk har søkt om tillatelse til regulering av Buvatn, Breilivvatn, Holmevatn, Måvatn, Kresbutjern og Ortjern med overføring av Heibekken til Steinbutjern, tillater vi oss bestemt å protestere mot disse reguleringer og overføringer.

Som det vil fremgå av vedlagte kartskisse, får vår Daledam sitt vesentligste tilløp gjennom Heibekken, og da Måvatn, Kresbutjern og Ortjern er de høyestliggende vatn i Dale-dams nedslagsfelt, gir disse vann fra snesmeltingen til henimot slutten av mai. Tas dette vann bort fra Daledam vil det bli umulig å få frem alt tømmer som leveres til Dale- og Lohneelv.

Det har vært tale om oppdemning av Mørkvann som kompensasjon for Måvatn, Kresbutjern og Ortjern, men vannet derfra har vi allerede, idet det renner ned i søndre Grytevann, hvor vi har dam til regulering av tilløpet til Daledam. En oppdemning av Mørkvann vil derfor ikke gi øket tilsig til Daledam og på ingen måte erstatte Måvatn, Kresbutjern og Ortjern.

En skal opplyse at den tillatte fløtingstid i Dale- og Lohneelv er begrenset til 25. mai om våren, med anledning til forlengelse til 31. mai mot erstatning til grunneierne langs elven.

Med hensyn til regulering og overføring av vann fra Buvann, Breilivann og Holmevatn til Suvdøla, vil dette ha tilsvarende virkning på fløtingen i Bjorvann og Tørneselv. Som forholdene er nå får vi alt vårvann fra disse vatn i fløtingstiden, mens en etter reguleringen bare vil få avløpet fra Suvdøla Kraftverk, som vel neppe blir mer enn ca. 1 sek./m³. Fløtingstiden i Bjorvann er begrenset til 31. mai, med anledning til 5 dagers forlengelse mot erstatning til grunneierne.

Som det ærede Hovedstyre vil forstå vil fløting i Tørdalsvassdraget bli praktisk talt umulig dersom de omsøkte reguleringer og overføringer blir iverksatt. Det fløtes årligars over 20 000 m³ tømmer i dette vassdrag, og vi må derfor protestere mot at tillatelse til nevnte reguleringer og overføringer blir gitt.»

Brev av 13. juni 1960 til fylkesmannen i Telemark:

«Vi har mottatt Deres brev av 7. ds. med bilag og viser i den anledning til vedlagte gjenpart av vårt brev til N.V.E. av 8. ds.

I søknaden anfører Drangedal Komm. E-verk at det har vår tillatelse til regulering av Holmevatn, Breilivann og Buvann, og at vi vil gå med på regulering av Måvatn mot å få en fløtingsdam i Mørkvann. Dette er imidlertid ikke riktig, idet Hellervann kun erstatter det vann som blir tilbakeholdt ved første byggetrinn. Det var en uttrykkelig forutsetning at en skulle komme tilbake til saken når det ble aktuelt med annet byggetrinn. At det forholder seg slik bevises best ved at kommunen under forhandlingene tilbød å sette Buvannsdam i stand og overlate den til oss. Vi fant imidlertid at dette ikke var tilfredsstillende, da Buvann ville bortfalle som erstatning for vann fra Klepsvann, når det eventuelt ble aktuelt med annet byggetrinn, idet Buvann inngår i dette. I stedet for Buvann ble en så enig om Hellervann, og at en fikk komme tilbake til saken når 2. byggetrinn stod for tur.

Måvatn, Kresbutjern og Ortjern var dengang overhode ikke på tale.»

Kragerøvassdragets Brukseierforening. Brev av 18. juni 1960:

«Kragerøvassdragets Fellesfløtningsforening har oversendt oss avskrift av denne saks dokumenter, og slutter vi oss helt og holdent til Fellesfløtningens protest, idet medlemmene av Brukseierforeningen vil bli meget skadelidende ved denne regulering. Vi skal senere komme tilbake med en nærmere begrunnelse herfor.

Foreløpig anføres generelt at en vinter med normal snemengde vil ved snesmeltingen om våren være tilstrekkelig til nogenlunde å fylle vårt magasin Toke, 150 mill. m³, under de nåværende forhold. Settes den omsøkte regulering i verk vil det tilbakeholdes ca. 30 mill. m³, hvilket vil si at vannstanden i Toke blir 3,75 m istedenfor 4,60 m, altså 85 cm tapt fallhøyde. Blir det dertil en tørr sommer vil Toke vært tømt i løpet av ca. 60 døgn, og da avløpet fra Suvdøla kraftverk vel neppe blir mer enn 2 sek./m³ vil det ta ca. 190 døgn før Suvdølas magasin er tappet ut. På den lange vei gjennom nedre del av

Suvdøla, Bjorvann, Tørneselv, Oseidvann og Toke vil mesteparten av de 2 sek./m³ opp-tas av jorden og fordampingen og kan såle-des ikke regnes å øke magasinet i Toke og vannføringen nedenfor. En må derfor regne med at Toke under disse omstendigheter vil være tomt minst 14 dager tidligere enn under de nåværende forhold.

Tar vi det motsatte forhold med store sne-mengder, vil Suvdøla magasin meget snart være fylt og likeså Tokke. Magasinene i Suvdøla har da mistet sin naturlige regule-ringsevne og vil derfor øke flommene i og nedenfor Tokke. Samme forhold gjør seg i en større grad gjeldende under høstflom-mene.»

Brev av 7. september 1960:

«Under 28. juni d.å. oversendte vi Dem en protest mot rubr. regulering og nevnte at vi senere ville komme tilbake med en nær- mere begrunnelse.

Vi oversender vedlagt en beregning over Suvdøla-reguleringens virkning på vannforhol-dene nedenfor Suvdøla, samt en grafisk frem-stilling av avløpet fra Tokke med og uten regulering av Suvdøla.

Som det tydelig fremgår av den grafiske fremstilling vil Suvdøla-reguleringens vesent- ligste virkning på avløpet fra Tokke være at flommene forøkes. Dette kan ikke sies å være noen fordel for brukene nedenfor Tokke, og disse må derfor protestere mot at noen del av utgiftene ved en eventuell regulering av Suvdøla belastes dem.»

Drangedal kommunestyre ved- tok i møte 7. mai 1960 å søke regulerings- konsesjon, og kommunens kontorsjef uttaler i brev av 11. juni 1960:

«Ovennevnte sak er tatt mot med påteg- ningsskriv av 7. ds. samt et sett av sakens dokumenter.

Da saken er behandlet av kommunestyret i møte den 7. mai, og sak nr. som nevnt oven- for legges saksdokumentene ved tilbake, og viser til telefonsamtale med fylkeskontorsje- fen av i dag om samme.

Driftsbestyreren ved verket opplyser at kon- sesjonsområde er i Nissedal, som også kartet viser. Det er bare et ganske lite stykke som er i Drangedal.»

Inspektøren for ferskvannss- fisket uttaler i brev av 15. juni 1960:

«Hovedstyrets ekspedisjon av 1. juni 1960 har vært oversendt fiskerikonstulenter for det Østenfjelske, og jeg viser og slutter meg til vedlagte uttalelse av 13. juni 1960.»

Konsulentens uttalelse lyder:

«Ved innvilgning av konsesjon på nevnte regulering og overføring bør konsesjonæren tilpliktes årlig utsetting av yngel og/eller settefisk av aure i et kvantum som til enhver tid blir å bestemme av Landbruksdeparte- mentet.

Konsesjonæren bør videre tilpliktes å ryd- diggjøre neddemmet grunn for trær og større busker. Videre å finrydde plasser for ut- øvelse av fisket med garn. Finryddingsplas-

sene og deres størrelse utpekes av den fiskeri- sakkynndige i samråd med de fiskeberettigede.

Konsesjonæren tilpliktes å anordne sperrer foran tunneler i den utstrekning det er tek- nisk mulig og i samråd med Landbruksde- partementet. Konsesjonæren tilpliktes å be- stride de utgifter som går med til fiskeri- biologiske undersøkelser som bør foretas med visse mellomrom.»

De innkomne uttalelser er forelagt søkeren som i brev av 5. januar 1961 bemerker:

«Til de innkomne uttalelsene skal en få lov til å bemerke:

1. Nissedals Friluftsnemnds skriv av 25. juni 1960.

Holmevann og Breilivann er de største vann i hele nedslagsområde og må av oss benyttes best mulig for å få en noenlunde rimelig regulering. Reguleringen blir allikevel nokså beskjedent og skulle der- for ikke medføre noen vesentlig ulempe for friluftslivet i område.

Tappingen fra Holme- og Breilivann vil foregå på ettervinteren etter at isen har lagt seg, den kan da brukes som den har vært brukt før.

Når det gjelder gangstier, kan det komme på tale å bygge en overgang mel- lom vannene, dersom Nissedal krever det. Saken blir sikkert reist i forbindelse med skjønnet.

2. Nissedals jordstyre og Telemark fylkes- landbruksstyres skriv av 30. juni 1960 og 12. august 1960.

Når det gjelder skogen og neddemnin- gen vises til vårt skriv av 14. juni 1960 som svar på Deres brev av 9. juni 1960.

Når det gjelder reguleringshøyden i Holme- og Breilivann er den oppgitt til maksimum 8 m. Men det er nå på det rene at den ikke blir mer enn maksimum 7 m. Det er ikke enda tatt stilling til hvor meget vannene skal senkes, da dam- foten i Breilivann har meget å si. Først når man får se utfallet av undersøkelsene, vil der bli tatt stilling til høyden av dam- men og senkningen av vannet. Det er 1.55 m høydeforskjell mellom vannene og Holmevann må komme i samme høyde som Breilivann. Men dette blir fastlagt før skjønnet kommer.

Med hensyn til vei fra Nissedalssiden som e.-verket skulle bli pålagt å bygge vil en uttale:

Suvdøla kraftverk er et kraftverk for Drangedal komm. e.-verk hvor man regner med at kraften, om ikke lenge vil bli om- satt innen kommunen. Det er forholdsvis dyrt å bygge og det er bare på grunn av at Drangedal har kjøpt kraft at det har latt seg gjøre å finansiere utbyggingen. Skal nå e.-verket pålegges å bygge en vei som en ikke har bruk for til utbyggingen vil det forverre kraftprisen ikke så lite. Det er på det rene at en må bygge en anleggsvei til Buvann. Det er denne vei som kommer til det naturlige sted for skogen på heia og vil forbedre driftsfor- holdene for skogen i vesentlig grad. Det er nemlig rundt Buvann der er mest skog. Anleggsveien til Buvann blir privat vei og vil ikke i vesentlig grad bli tillatt benyt-

tet til turistvei. Vi må derfor så lenge som mulig avvise kravet om vei fra Nissedalssiden av heia.

Saken blir sikkert reist i forbindelse med skjønnet.

3. Med hensyn til Kragerøvassdragets Fellesfløtningsforening og Kragerøvassdragets Brukseierforening viser vi til våre brev av 29. august 1960 og 5. september 1960. Vi kan samtidig meddele at det har lykkedes oss å få direktør R. Søgnen til å utarbeide en oversikt over vannføringen nedenfor Toke etter at Suvdølareguleringen kommer. Så snart resultatet foreligger blir saken av oss tatt opp med Brukseierforeningen.

Produksjonen på 14 mill. kWh fra 1. byggetrinn som kom i drift 1. november 1960 viser seg allerede å være oppbrukt innen kommunen. Det er derfor om å gjøre for oss å komme i gang med arbeide på overføringen og 2. byggetrinn så snart som mulig, og vi tillater oss å be om mest mulig fortgang med behandlingen av denne sak. Da kraften skal brukes innen kommunen mener vi at avgiften bør settes som ved 1. byggetrinn.»

De nevnte brev lyder:

Brevet av 29. august 1960:

«Søknaden har fylkesmannen i Telemark sendt bl. a. til Kragerøvassdragets Fellesfløtningsforening til uttalelse. I den anledning har K. F. sendt hovedstyret en protest av 8. juni 1960, samt skriv til herr fylkesmannen av 13. juni 1960. I den anledning skal en få lov til å bemerke.

Som det fremgår av vår søknad, hadde vi vært i forbindelse med direktøren for K. F. og han var enig i at det ville være bedre å gi avkall på Måvannsområde og få en dam i Mørkvann.

Styret i K. F. gikk imidlertid mot ham.

Etter å ha fått en avskrift av skrivenne fra 8. og 13. juni, ba vi om et møte med styret i K. F. I den anledning sendte vi ut en rede-gjørelse til styret. Avskrift vedlegges.

Utskrift av styrets vedtak vedlegges.

Når det gjelder regulering av Hølmevann, Breilivann og Buvann vedlegger vi kontrakt med K. F. som viser at K. F. har gitt oss til-latelse til å regulere disse vann. Det er der-for vanskelig å forstå K. F. skriv. K. F. har allerede brukt Hellervannsdammen i 2 år. Riktignok er ikke kontrakten formelt under-skrevet, men der foreligger styrevedtak fra K. F. der kontrakten godkjennes.

Styrets vedtak lyder (brev av 12. novem-ber 1958):

«Deres forslag til overenskomst vedrø-rende Hellervannsdam er forelagt styret som fattet sådan beslutning:

Styret finner ikke å kunne gå med på pkt. 3 vedrørende vedlikeholdet av Heller-vannsdam, idet en mener dette bør være E.-verkets sak.

Styret hadde for øvrig intet å innvende. Vi håper De finner å kunne forandre pkt. 3 slik at styret kan vedta også dette punkt i overenskomsten.»

Pkt. 3 ble så forandret slik at e.-verket over-tok vedlikeholdet av dammen.

K. F.s uttalelse om at en skulle komme til-bake til saken når 2. byggetrinn kom på tale, savner ethvert grunnlag, idet K. F.s uttalelse vedrørende Buvann var et tilbud fra e.-ver-kets side i 1954 og som ble avslått av K. F. Men siden Hellersvann kom inn i billedet har der ikke vært tatt noe forbehold fra K. F.s side før nå.

Vi håper dette skulle klarlegge saken.»

Brevet av 5. september 1960:

«Vår søknad har gjennom fylkesmannen i Telemark vært forelagt Brukseierforeningen i Kragerøvassdraget til uttalelse.

Brukseierforeningen har i skriv av 18. juni protestert mot at der blir foretatt større regulering.

I brev fra Hovedstyret av 24. mars 1954 foreligger en uttalelse om at vannføringen i vassdraget nedenfor Toke vil øke med ca. 300 sl ved en regulering på 12 mill. m³ vann i Kleppsvann og ved en ytterligere regulering i vassdraget til 50 mill. m³ vann vil økningen bli ca. 900 sl.

Det er derfor vanskelig å forstå Brukseier-foreningen i det den fremholder. Heller ikke kan en forstå at fordampningen skal bli større i Bjorvann, Oseid- og Tokevann, om vannet slippes ned langsommere enn som nå. Utta-elsen kan bare forstås under den synsvinkel at Brukseierforeningen vil forsøke å få opp-demningen billigst mulig.

Alle fall mellom Toke og havet er nå ut-bygd. Toke ligger 60 m o. h.

Det som vil bety mest for vannføringen nedenfor Toke, er etter vår mening at som regel vil magasinene ved Suvdøla være fulle om høsten. De vil bli tappet ut om vinteren og vil da gi den økning i vannføringen som brukene nedenfor Toke vil få mest nytte av.

På møte i Fellesfløtningen den 16. august 1960 kom man også inn på vannføringen i vassdraget nedenfor Toke. En av Brukseier F. uttalte da:

Dersom reguleringen i Suvdøla øker vann-føringen i vassdraget nedenfor Toke, skal vi betale vår del. Men dersom den ikke øker vannføringen, vil vi ikke betale noe. Han ville først se en grundig utredning av saken.

Et slikt syn er forståelig. Og der ble fra vår side svart at vi måtte holde oss til Hovedstyrets uttalelse.»

Den i brevet av 29. august 1960 nevnte kon-trakt (overenskomst) mellom Kragerøvass-dragets Fellesfløtningsforening og Drangedal komm. e.-verk har følgende ordlyd:

«1.

Hensikten med denne overenskomst er å avhjelpe vannmangelen som kanskje vil opp-stå i vassdraget mellom Haug og Oseidvann ved fløtning vår og høst, når E.-verket regu-lerer Suvdølavassdraget med tanke på utbyg-ging av kraftverk 1. og 2. byggetrinn. I følge vassdragsloven har Fellesfløtningen ret-ten til vannet som det renner fra naturens hånd.

2.

E.-verket overlater den rett som E.-verket har ervervet fra fru Mina Rabo, over vannet

i Hellersvann (Aase-Vøllestadskogene) til Fellesfløtningen. Overenskomsten går ut på:

Fellesfløtningen overtar disposisjonsretten til vannet i Hellersvann med den nåværende fløtningsdam. Det er satt merke for høyeste vannstand som der må demmes til. Det står Fellesfløtningen fritt å demme og bruke vannet i Hellersvann, om våren til 10. juni og om høsten fra 20. september til fløtningen er slutt.

Dersom Rabo selv har fløtning mellom Hellersvann og Holmevann, og som ikke faller sammen med fellesfløtningen må ikke Fellesfløtningen slippe vannet før der er konferert om dette.

Viser det seg umulig å få samordnet fløtningen, skal Fellesfløtningen tillate at der slippes litt av vannet som er holdt tilbake i Hellersvann. Men ikke mer enn at vannstanden senkes med 30 cm. Utenom dette må E.verket ordne forholdet.

3.

Fellesfløtningen overtar manøvreringen av lukene ifølge pkt. 2. E.verket skal vedlikeholde dammen og lukene, men Fellesfløtningen skal behandle lukene på en forsvarlig måte og etter bruken vår og høst henlegge disse til oppbevaring i et skur som vil bli oppsatt av E.verket.

4.

Denne overenskomst gjelder i 28 år fra 1. januar 1959. E.verket kan da si opp overenskomsten med 2 års varsel. Uten oppsigelse fornyer den seg selv. Dog har Rabo rett til å si opp overenskomsten med E.verket etter 13 år med 2 års varsel fremover, hvis han finner at hans utnyttelse av vassdraget — teknisk og økonomisk — gjør dette påkrevet, dog bortsett fra fløtningsinteressene. Samme rett må E.verket også ha likeoverfor Fellesfløtningen.

Oppsigelsene skal sendes i rekommandert brev.

5.

Når denne rett som E.verket har fått av Rabo og overlatt til Fellesfløtningen sies opp og faller bort, må E.verket ta på seg de forpliktelser som vassdragsloven krever ved regulering av vassdrag med tanke på kraftutbygging.»

Statens Friluftsråd uttaler i brev av 7. februar 1961:

«Statens Friluftsråd har ikke noe vesentlig å merke. For så vidt som reguleringen medfører skade på fiskemulighetene, går rådet ut i fra at det blir satt vanlige vilkår for konsesjon i så måte.»

Nissedal Jordstyre skriver 5. desember 1962 vedrørende krav om veg inn i reguleringsområdet fra Nissedalsiden følgende:

«Ein syner til vedlagte skriv frå grunneigarane rundt dei største av magasinane til Suvdølavassdraget.

På møtet på Baksås vart det semje om å be om at vegen frå Kyrkjebygda i tilfelle måtte bli ført fram til Stokksosen ved Breili-

vatnet i staden for til venstre enden av Kjempåsvatnet. Dette er omsyn til at det ville gagne flest grunneigarar og truleg òg kome best til nytte for eksproprianten, t. d. ved bygginga av dammen ved Stokksosen.

Underskrivne vart bedd om å sende over dette.

Ein legg elles ved eit kostnadsoverslag frå Torleiv Kåsa. Så vidt ein kan dømme vil vegen bli praktisk talt like lang anten ein vel vestre enden av Kjempåsvatnet eller Stokksosen som austre endepunkt, nemlig kring 4,5—5 km lang.»

Nevnte skriv fra grunneierne, (20 stk.), datert 29. november 1962 lyder:

«Underskrivne grunneigarar som vil bli skadelidande ved reguleringar av nokre av dei største av magasinene til Suvdøla har på møte i Nissedal 29. november 1962 samrøystes vedteke å sende fylgjande skriv til Vassdragsdirektoratet:

Vi er kjende med at dei meir ålmenne skadeverknadene ved ovannemnde reguleringar er nokså grundig omtala i tidlegare skriv frå Nissedal Jordstyre, Telemark landbruksstyre og Nissedal kommune.

Vi syner difor til desse og sluttar oss heilt til det som er halde fram.

Her tillet vi oss serskilt å peike på at Drangedal E.verk nå har bygd bilveg fram til austre enden av Buvatnet. Dermed er fåren for stor auk i ålmen ferdsel til våre heistrekningar blitt monaleg større, og derved har diverre òg fåren for meir ulovleg jakt og fiske blitt tilsvarande større.

Vi er kjende med at dei einskilde stader har prøva å setje bom over og derved stengje liknande vegar for ålmen ferdsel, utan dette har vori serleg vellukka. Etter stutt tid går ferdsla omlag uhindra, sjølv der det kanskje var heimel for slike stengjer over vegen.

Vi tillet oss å peike på einskilde av dei største og beste fiskevatna får så stor reguleringshøgde at fisket må reknast for total-skadd.

I dei skriv vi før har synt til er det nemnt klårt at det synest turvande at Drangedal E.verk blir pålagd å byggje veg frå Nissedal og opp i desse heiane, for å bøte nokorlunde effektivt på ymse av skadevirkningane. At vegsambandet frå Drangedalsida er blitt så mykje betre, veg serskild tungt her.

Vi sluttar oss heilt til dette synet og tillet oss her så sterkt vi kan å oppmoda om at det i dei ålmenne konsesjonsvilkåra vert tatt med eit avsnitt som pålegg Drangedal E.verk å byggje ein veg frå Moen i Kyrkjebygda i Nissedal og fram til Stokksosen.

Etter vårt syn må ein ekspropriant vere fullt budd på å yte full erstatning for oppstått skade, sjølv om einskilde av skadebøtene kan synast heller store. Det må dessuten nemnast at dette er det einaste kravet av denne art som har kome frå Nissedal, endå omlag alle magasinane i Suvdøla ligg i vårt herad.

På andre sida ser vi ikkje bort frå at ymse spørsmål i denne òg kan vurderast ulikt, alt etter den synsstanden ein ser dei frå.

Vi vil difor ikkje kategorisk gjere krav på fullgod bilveg frå Kyrkjebygda fram til Stokksosen, endå vi meiner ein slik best kunne avbøte skadeverknadene for våre heiar.

Ein fullgod traktorveg som er godt kjørbar

også sumarstid er sjølvsagt også til stor hjelp for oss. Vi meiner ein kan spare kring kr. 100 000 på å byggje traktorveg i staden for fullgod bilveg, som meir anslagsvis har vore kostnadsrekna til kr. 250 000.

Vi nemner òg at vi vil stille oss velviljuge om Drangedal E.verk vil prøve med friviljuge tingingar om andre skadebøter (for neddemt grunn, ferdsløvsanskar, skade på fiske osv.).

Gjennom friviljuge avtaler så langt det let seg gjere og elles ved meir einfelde vollgiftsskjøn der det er turvande, i staden for større og ganske kostbare skjøn og overskjøn, kunde ein truleg spare inn mange pengar, som så kunne nyttast til bygging av ovannemnde veg. Vi er sjølvsagt sterkt interesserte i ei slik ordning.»

Det vedlagte kostnadsoverslag for omhandlade traktorveg lyder på ca. kr. 30 pr. meter veg, hvilket skulle betinge en total kostnad på mellom kr. 125 000 og kr. 150 000.

Søkeren skriver i brev av 10. desember 1962 følgende:

«Vi viser til skriv av 29. november 1962 til Dem, fra grunneierne rundt de største magasinier i Suvdølavassdraget og skal i den anledning få bemerke:

Vi har igjen gjennomgått magasinene i vassdraget og er kommet til at i vår søknad om reguleringskonsesjon av 2. mai 1960 kan vi forandre reguleringshøydene i følgende vann til:

Buvann senkes $\frac{1}{2}$ m og demmes 4 m (den nåværende fløtningsdam er ca. 3 m).

Breilivann senkes 3 m og demmes $3\frac{1}{2}$ m = 6,5 m reg.høyde.

Holmevann senkes $1\frac{1}{2}$ m og demmes 5 m = 6,5 m reg.høyde.

(Høydeforskjellen mellom Breili- og Holmevann er $1\frac{1}{2}$ m).

Så vidt vi skjønner regner fagfolk med at en hevning og senkning av vannene på til sammen ca. 6 m ikke ødelegger fiske nevneverdig.

Som nevnt i våre tidligere uttalelser i denne sak og sist på møte i Drangedal i september d. å. er vi av den mening at kravet om veg fra Nissedals side til Breilivann er for stort i denne sak. Vegen vil heller ikke være til noen hjelp for E.verket da den ikke kan bli ferdig i tide for transport av materialer til bygging av dammer osv., da dette må gjøres straks konsesjonen blir gitt. Selve arbeidet ved Breilivann og Holmevann er heller ikke av stort omfang. Ifølge ing. A. B. Berdal, Oslo er overslaget på dam i Breilivann, kanal mellom Breili og Holmevann samt dam i Holmevann på kr. 500 000. Og da er regnet med betong dammer. Vi vil nå forsøke å få dette omgjort til jordfyllingsdammer og mener dermed å kunne spare endel penger.

Vi fikk kritikk i Nissedals kommunestyre, fordi vi hadde sluttet en del avtaler om grunnavståing i forbindelse med regulering ved 1. byggetrinn.

Ved vår søknad om regulering nå sa vi fra om dette. Allikevel tok vi opp spørsmålet om frivillig overenskomst da det kom på tale ved regulering av Måvatn. Det gleder oss derfor å se at grunneierne i Nissedal nå er fornøyd

med denne framgangsmåten. Og vi vil selvfølgelig fortsette med forhandlinger om alle spørsmål vedrørende grunnavståinger til reguleringen til 2. byggetrinn, og tøye rimeligheten så langt som mulig til fordel for grunneierne.»

Hovedstyret skal bemerke:

Drangedal kommunale elektrisitetsverk fikk ved Kronprinsregentens resolusjon av 18. januar 1957 tillatelse til regulering av Kleppsvatn, Nystølsvatn, Kyrevatn m. fl. i Suvdølavassdraget i samband med Suvdøla kraftverks 1. byggetrinn.

Den foreliggende søknad gjelder 2. byggetrinn og omfatter regulering av følgende vatn: Måvatn, Kresbutjern og Ortjern i Heibekkvassdraget, Breilivatn og Buvatn i Lianelvvassdraget og Holmevatn i Linddalselvvassdraget. Samtidig søkes om tillatelse til overføring: Heibekken—Suvdøla, Lianelva—Suvdøla og Holmevatn—Lianelva.

Søknaden er av Hovedstyret under behandlingen delt i to, således at det i første omgang bare behandlet overføringen av Heibekken og de dertil hørende reguleringer av Måvatn, Kresbutjern og Ortjern, jfr. Hovedstyrets brev til departementet av 23. juni 1961 og tillatelse gitt ved kgl. resolusjon av 18. august 1961.

Den gjenstående del av søknaden: regulering av Holmevatn 5 m opp og 3 m ned og overføring til Breilivatn (Lianelvvassdraget) samt regulering av Breilivatn 4 m opp og 4 m ned og Buvatn 5 m opp og 1 m ned med overføring av Lianelva til Suvdølavassdraget omfattes av denne innstilling som er utarbeidd etter at representanter fra Vassdragsdirektoratet den 27. september i år var på befaring og hadde møte med de interesserte parter.

Det totale nedbørfelt for den del av Linddalselva og Lianelva som er planlagt overført til Suvdølavassdraget er oppgitt til ca. 26 km² og feltets gjennomsnittlige avløp kan settes til 0,72 m³/sek. Med de planlagte magasinier på i alt 20 mill. m³ antas overføringen å medføre en økning i vassføringen i fallene i Tokeelva og i Suvdøla kraftverks regulerte vassføring på henholdsvis ca. 0,70 og 0,75 m³/sek. Dette siste antas i det 235 m høye bruttofall å tilsvare en kraftøkning på ca. 2 350 nat.-hk, og utbyggingen er konsesjonspliktig i henhold til vassdragsreguleringslovens § 3 pkt. 2, d.

Konsesjons søkeren opplyser å ha sikret seg alle vassretter i Lianelva til grensen med Nissedal. Vedrørende Linddalselva, som lenger nede i vassdraget benevnes Gravelva opplyses at Drangedal kommune eier det nederste fall i Gravelva. Det anses ikke for økonomisk å utbygge Linddalselva—Gravelva alene.

Regulerings- og overføringsarbeidene er av

søkeren ved kostnadsberegninger i 1957 anslått å koste ca. kr. 1 500 000.

Skader og ulemper.

Alle vatn som det søkes reguleringstillatelse for ligger i Nissedal. Søkeren har gitt følgende sammenstilling over neddemmet grunn:

	Neddemt areal dekar	Antatt ned- demmet skog dekar
Buvatn	200	150
Breilivatn	1 500	50
Holmevatn	600	50
Sum	2 300	250

Vatna ligger i en høyde av 630—670 m o. h. Skogen rundt Buvatn oppgis å være ganske bra, mens skogen rundt de to andre vatn er av liten verdi. Ved Breilivatn og Holmevatn er det en del beiter. Ingen hytter eller seter-greuder er oppgitt å bli berørt av reguleringen.

Reguleringen av Holmevatn og Breilivatn vil til dels medføre ulemper for friluftslivet i Nissedal, bl. a. ved at det går hovedskiløype over vatna. Videre vil det oppstå en del skade på fisket i vatna.

Det er innkommet protest fra Kragerøvassdragets Fellesfløtningsforening, som bl. a. hevder at den omsøkte regulering av de tre nevnte vatna vil bevirke ulemper for fløtingen i Bjorvatn og Tørneselva. Imidlertid foreligger det en overenskomst fra 1959 mellom Fløtningsforeningen og Drangedal komm. E.verk, hvor E.verket for å avhjelpe mangelen på fløtingsvatn som eventuelt vil oppstå på grunn av reguleringene overlater Fløtningsforeningen retten over vatnet fra Hellersvatn, som har avløp til Bjorvatn.

Søkeren har opplyst i brev av 10. desember i år at regulerings høyden vil bli redusert med 1,5 m dvs. fra 8 m til 6,5 m i Holmevatn og Breilivatn og fra 6 m til 4,5 m i Buvatn. Dette vil medføre noen reduisering av de oppførte neddemmete arealer samt av de påberopte skader og ulemper for øvrig.

Etter det foreliggende antar Hovedstyret at betingelsene for å gi konsesjon i henhold til vassdragsreguleringslovens § 8 er til stede og anbefaler søknaden innvilget på de betingelser som er oppstilt i vedlagte utkast.

Om betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid og innløsningsrett (post 1 og 2).

På samme måte som for de tidligere konsesjoner av 18. januar 1957 og 18. august 1961 foreslåes tillatelsen gitt på ubegrenset tid. For private falleiere foreslåes konsesjonstiden satt til 50 år regnet fra 18. januar 1957, med

innløsningsrett for staten etter 35 år fra samme dato.

Årlige avgifter (post 3).

Nissedal kommunestyre har i sitt vedtak, som gjelder hele 2. byggetrinn, tatt forbehold om konsesjonsavgift etter de nye maksimums-satsene, mens søkeren ber om at avgiftene settes som for 1. byggetrinn, nemlig kr. 0,10 til staten og kr. 0,50 til kommunen. I tillatelsen av 18. august 1961 for Heibekkeoverføringen (1. del av 2. byggetrinn) er imidlertid satsene satt til kr. 0,10 til staten og kr. 2 til kommunene, idet en fant det rimelig at sistnevnte avgift ble forhøyet da den øvre del av Heibekken og vatna som skulle reguleres ligger i Nissedal kommune.

For annen del av 2. byggetrinn antas skader og ulemper i likhet med 1. del av byggetrinnet å være forholdsvis beskjedne, dog ved nærværende sak noe større. Da dertil kommer at samtlige vatn som skal reguleres ligger i Nissedal kommune, finner Hovedstyret det rimelig at avgiftene ytterligere høynes noe og foreslår den satt til kr. 3 pr. nat.-hk til kommuner og til kr. 1 pr. nat.-hk til staten.

Veger, bruer m. v. (post 11).

Nissedal jordstyre har i sitt vedtak pekt på de skadevirkninger som reguleringene fører med seg og nevner at de brukene som blir skadelidende allerede i dag har for lite produksjonsgrunnlag. Av herredsaagronomen i Nissedal er underhånden opplyst at mellom 15—20 bruk vil bli berørt av reguleringene. Brukene er jevnt over små med 15—40 dekar dyrket jord, som for en stor del ligger i bratt lende og er tungdreven. De tilhørende skogarealer er for hvert bruk fra 4—500 dekar og opp til 3 000 dekar og ligger for det meste i en høyde av 500—800 m o. h. Det meste av skogen i det omsøkte reguleringsområde ligger rundt Buvatnmagasinet som også omfatter Kjempåsvatnet. Det dreier seg her om et samlet skogareal på 4—5 000 dekar og med en årlig tilvekst på 150—200 m³. Dessuten er det opplyst at det er seter og beitemark rundt vatna som skal reguleres, samt at det er godt fiske.

Jordstyret nevner videre at på grunn av mangel på veg har det i de senere år vært vanskelig å utnytte verdiene i dette heiområdet og mener at det må kreves at søkeren tilpiktes å bygge veg fra Nissedalsiden og inn i reguleringsområdet. Dette desto mer som søkeren nødvendigvis på grunn av anleggsdriften skal bygge veg fra Drangedalsiden og fram til damstedet nedenfor Buvatnet. Grunn-eierne i Nissedal frykter at når denne vegen

er bygd vil heiene deres bli åpen for all ferdsel fra Drangedalsiden og for mulig misbruk, mens de selv vanskelig kan passe på sine rettigheter. Den foreslåtte veg fra Nissedalsiden vil ha stor betydning for hele bygden og i særdeleshet for skogsdriften. Vegen kan legges gjennom lettbygd lende, blir ca. 4,5 km lang og er kostnadsberegnet til ca. kr. 250 000.

Fylkeslandbruksstyret i Telemark er enig i jordstyrets syn på vegspørsmålet og peker på at Nissedal får store ulemper ved utbyggingens mens Drangedalsdistriktet fortrinnsvis får fordelene. Dette kan rettes på ved at søkeren i tillegg til de vanlige erstatninger blir pålagt å bygge veg inn i reguleringsområdet fra Nissedalsiden.

Søkeren har avvist kravet om veg, idet det hevdes at utbyggingen finansielt ikke kan bære seg med en slik stor forpliktelse. Da utgiftene til en eventuell veg vil beløpe seg til ca. 15 pst. av utbygningskostnadene, mener Hovedstyret at imøtekommelse av vegkravet slik det er fremsatt ikke er mulig. Imidlertid anser Hovedstyret det rimelig at søkeren er med på å skaffe grunneierne i Nissedal lettere adkomst til eiendommene sine inne i reguleringsområdet og antar at en traktorveg vil kunne tjene formålet. En traktorveg vil være lettere og billigere å bygge enn en bilveg.

De berørte grunneiere sier for øvrig i sitt brev av 29. november i år at en fullgod traktorveg som er godt kjørbart også sommerstid selvsagt er til stor hjelp for dem.

Hovedstyret foreslår derfor at søkeren tilpiktes å yte tilskudd til traktorveg fra Nissedalsiden og inn i reguleringsområdet. Tilskuddet settes til kr. 50 000 og utbetales etter nærmere bestemmelser av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen når vegarbeidet er ca. halvferdig. Det antas imidlertid at tilskuddsplikten bør falle bort hvis nevnte vilkår for utbetaling ikke er oppfylt 5 år etter konsesjonsdatum.

Opphjelp av fisket (post 13).

Utkastet stemmer stort sett overens med forslaget fra Inspektøren for ferskvannsfisket.

Fløting (post 22).

Fløtingens interesser er i alle fall sikret ved bestemmelse i reguleringslovens § 19, selv om konsesjonsbetingelsene ikke inneholder bestemmelser herom. I dette tilfelle finner Hovedstyret det likevel riktig å ta denne post inn i betingelsene.

Manøvreringsreglement.

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement, som vedlegges, er i det vesentlige overensstemmende med søkerens.

Da det i de tidligere fastsatte reglementer ikke er nevnt noe om overføring av Heibekken, er det i post 1, c, angitt hvor stort felt overføringstillatelsen av 18. august 1961 omfatter.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte 18. desember 1962.»

Det av hovedstyret framlagte utkast til betingelser er med uvesentlige redaksjonelle endringer sålydende:

«1.

Konsesjon gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Dersom vassfall der ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen og overføringen eller blir medeier i regulerings- og overføringsanleggene gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra 18. januar 1957. Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått disse vassfalleieres andeler i regulerings- og overføringsanleggene uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra 18. januar 1957 skal staten kunne innløse de andeler i regulerings- og overføringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem tillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt anleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid som settes lik konsesjonstiden. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved hjemfall og innløsning være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den bestående regulering og overføring. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesykerhet som skatter på fast eiendom, og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som

ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne regel.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne og funksjonærene og disses familier den til enhver tid nødvendige legehjelp ved fastboende lege, og å holde eller delvis å dekke utgiftene til en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i første ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren plikter videre å legge om stier, ferdselsveger o. l. der disse demmes ned.

Konsesjonæren er forpliktet til å yte et tilskudd på kr. 50 000 til traktorveg fra Nissedal inn i reguleringsområdet. Tilskuddet utbetales etter nærmere bestemmelse av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen når vegarbeidet er ca. halvferdig. Tilskuddsplikten faller bort hvis arbeidet med vegen etter 5 år fra konsesjonens datum ikke er så langt fremskredet at utbetaling av tilskuddet kan finne sted.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12 pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

13.

Etter nærmere bestemmelse fra vedkommende departement plikter konsesjonæren å sette ut settefisk og/eller yngel av aure i det området som berøres av reguleringene og overføringene.

Hvis departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de regulerte vatn skal konsesjonæren være forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

For å hindre utvandring av fisk under tappeperioden, plikter konsesjonæren, dersom vedkommende departement finner det nødvendig, å bekoste oppsetting og vedlikeholde fiske-sperring foran tappelukene.

14.

De neddemte arealer ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Det skal stubbes så lavt som mulig, og gjenstående stubber skal ikke i noe tilfelle være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemning av vedkommende areal.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

16.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

17.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vasslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettene hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre

del av den kraft vannfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

21.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

22.

Reguleringsanleggenes eier plikter å treffe slike tiltak samt å avgi vatn i sådan utstrekning, at den alminnelige fløtning forulempes så lite som mulig ved reguleringen og overføringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtingen, som ikke på denne måte avhjelpest, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

23.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke

har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet

av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen eller overføringen kan medføre forpliktelser.»

I hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement har man sløffet post 1 pkt. c som angår en tidligere tillatt regulering, jfr. side 45 foran.

Med denne endring blir utkastet sålydende:

«1.

a) Reguleringsgrensene er:

	Sommervst. m. o. h.	Øvre m. o. h.	Nedre m. o. h.	Reg. høyde m
Holmevatn	671	676	669,5	6,5 m
Breilivatn	672,5	676	669,5	6,5 m
Buvatn	633	637	632,5	4,5 m

Høyden refererer seg til kartblad «Gradteig E 37 vest» utgitt 1950 bortsett fra sommervasstanden i Breilivatn som er anslått å være på kote 672,5.

Dammen ved Buvatn skal utstyres med så stort flomløp at vasstanden ved største flom ikke overstiger øvre reguleringsgrense med mer enn ca. 0,5 m. Ved de andre vatn kan høyeste flomvasstand stige ca. 0,3 m over øvre reguleringsgrense.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

b) Avløpet fra Holmevatn i Linddalselva og fra ca. kote 425 i Lianelva, i alt fra et felt på ca. 26 km², overføres til Suvdøla.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning nødvendige vatn overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lav-

vassføringen forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vasslippingen skje etter Suvdøla kraftverks behov.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at dammene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander samt observeres og noteres om det forlanges, regnmengder, temperatur m.v. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Til å foreså manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

6.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

7.

Mulig tvist om forståelse av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement.

Departementet skal bemerke:

2. byggetrinn for Suvdøla kraftverk er beregnet å medføre en kraftøking på ca. 2 700 nat.-hk hvorav 470 nat.-hk ved den tidligere tillatte overføring av Heibekken og 2 350 nat.-hk ved den regulering og overføring av Lianelv og Holmevatn som nå foreligger til avgjørelse. Omkostningen for disse er i 1957 anslått til kr. 1 500 000. Det er opplyst at det vil bli noen skader på skog og beite ved at det neddemmes ca. 2 300 dekar hvorav 250 dekar skog. Dessuten vil det oppstå skade på fisket i Breilivatn og Holmevatn samt ulemper for friluftinteressene i Nissedal og muligens ulemper for fløting i Bjorvatn og Tørneselva.

Departementet finner med hovedstyret at betingelsene for å gi konsesjon er til stede og slutter seg i det vesentlige til hovedstyrets framsatte forslag til betingelser og den nærmere begrunnelse for de enkelte vilkår og viser til hovedstyrets foran inntatte innstilling.

Her skal nevnes at konsesjon er foreslått gitt på ubegrenset tid — for private for 50 år — regnet fra 18. januar 1957, med innløsningsrett for staten etter 35 år fra samme dato. Dette er overensstemmende med tidligere konsesjoner, mens avgiftene er forhøyet til henholdsvis kr. 3 pr. nat.-hk til kommuner og kr. 1 pr. nat.-hk til staten.

Det er fastsatt vilkår om å yte tilskudd til traktorveg fra Nissedalsiden på kr. 50 000 som blir å utbetale på visse betingelser. For øvrig er fastsatt vilkår til fordel for fiske og fløting.

Som vanlig forutsettes at departementet er bemyndiget til å godkjenne eventuelle mindre planendringer.

Som ved konsesjonen av 18. august 1961, har man ikke funnet grunn til å medta bestemmelse om at skjønnsmenn skal oppnevnes av Kongen.

Til det foran inntatte forslag til manøvreringsreglement har man intet å bemerke.

Industridepartementet

tilrår:

1. Drangedal kommunale Elektrisitetsverk tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 å foreta regulering av Buvatn, Breilivatn og Holmevatn, samt overføring av Holmevatn (Lindalselv) til Lianelvvassdraget og av Lianelv til Suvdølavassdraget i Telemark fylke, i det vesentlige i samsvar med søknad av

2. mai 1960 og dermed framlagt plan, med tilleggssøknad 10. desember 1962.

Tillatelsen gis på de vilkår som er inn tatt i Industridepartementets tilråding av 1. februar 1963.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med forslag i Industridepartementets nevnte tilråding som gjeldende inntil videre.

13. Mosjøen Aluminiumsverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co.

*(Tillatelse til å leie elektrisk energi fra
Røssåga kraftverk m. v.)*

Kgl. res. 22. februar 1963.

Mosjøen Aluminium A/S (Mosal) ble etablert i 1956. $\frac{2}{3}$ av aksjene eies av Elektrokemisk A/S og $\frac{1}{3}$ av det sveitsiske konsern Aluminium-Industrie-Aktien-Gesellschaft (AIAG). Selskapet ble ved kgl. resolusjon 23. mai 1958 meddelt konsesjon for leie av inntil 50 000 kW/400 mill. kWh pr. år fra Røssåga kraftverk. Ved kgl. resolusjon 17. juni 1960 ble det gitt tilleggskonsesjon for inntil 30 000 kW/240 mill. kWh pr. år fra samme kraftverk.

Selskapet eier eller leier en rekke eiendommer i Mosjøen, mesteparten som følge av inngåtte festekontrakter med staten. Ifølge kap. III i den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917 skulle det vært gitt konsesjon på disse eiendommer, men på grunn av visse misforståelser er dette ikke gjort.

I brev 21. november 1962 til Industridepartementet har Elektrokemisk A/S gitt uttrykk for ønske om å løse ut AIAG i Mosal og samtidig trekke det amerikanske konsern Aluminium Company of America (ALCOA) inn i et samarbeid. Brevet siteres:

«Vi tillater oss å vise til tidligere konferanser om denne sak, og skal nedenfor få gjøre rede for situasjonen i dag og de problemer som nå snarest mulig krever sin løsning:

- 1) Som kjent ble Mosjøen Aluminium A/S (Mosal) etablert i 1956 av vårt selskap i samarbeide med det sveitsiske konsern Aluminium-Industrie-Aktien Gesellschaft (AIAG) for en tredjepart av investeringene. Når vi den gang ble stående ved AIAG som partner var det ikke minst fordi dette selskap selv hadde et betydelig behov for råaluminium til sine videreforedlingsanlegg, som kunne avta råmetall fra Mosals produksjon, og dessuten gjennom sitt vel innarbeidete salgapparat kunne forestå salg av eventuelt overskudd av metall. Dette er da også situasjonen i dag: Mosal har selv ingen salgsorganisasjon, idet den alt vesentlige del av produksjonen selges av AIAG eller overtas av dets egne foredlingsverk.

- 2) Under vår planlegging av videre utvidelser på aluminiumsområdet i Syd-Norge, har vi funnet det ønskelig å trekke en tredje partner inn i bildet, og i forståelse med AIAG har det amerikanske konsern Aluminium Company of America (ALCOA) erklært seg villig til å delta, først med 24,5 pst. på linje med AIAG, og senere — etter at AIAG har meddelt at det ikke lenger er interessert i Lista-prosjektet — også med AIAG's andel, i alt 49 pst. Vi viser for så vidt til brev til Industridepartementet av 26. juni 1961 og 22. mars 1962.

Når vi har ønsket ALCOA som partner har dette flere grunner: ALCOA har som verdens største aluminiumsprodusent en grunnfestet posisjon. Vårt selskap har gjennom en lang rekke år hatt en meget behagelig forretningsforbindelse med selskapet, og vi ville nok ha foretrukket dette selskap som partner i Mosal fra starten av. På den tid var imidlertid ALCOA ennå ikke begynt å interessere seg for investeringer i Europa. I dag derimot er situasjonen den at ALCOA er i ferd med å etablere seg i Europa, såvel innenfor Fellesmarkedet som i U.K., og selskapet ønsker å sikre tilgangen på råmetall innenfor disse områder. ALCOA ser derfor fram til en snarlig realisering av Lista-prosjektet i samarbeide med vårt selskap, og det studerer for tiden et prosjekt for videreføring av råaluminium på Lista.

Under siste konferanse med representanter for ALCOA ble det gitt uttrykk for at ALCOA nå har besluttet som en grunnregel for sin investeringspolitikk i utlandet å basere seg på en 50 pst. deltagelse og at det ville ønske samarbeidet i Lista-prosjektet gjennomført på denne basis. Vi antar at dette vil være akseptabelt for vårt selskap.

- 3) Når AIAG trakk seg ut av Lista-prosjektet hang det sammen med at AIAG sammen med det franske selskap Compadec har engasjert seg i utbygging av et eget aluminiumsverk i Norge. Som kjent vil AIAG både være ansvarlig for engineering av Husnes-anlegget og delta med en betydelig del av kapitalen. Vi har forstått at AIAG, foruten å levere det nye verks behov for aluminiumoksyd og forestå verkets drift, også skal overta alt salg av verkets produksjon. Dette salg vil bli å foreta i direkte konkurranse med salget av Mosals produksjon. I betraktning av såvel AIAG's sterke engasjement i Husnes-prosjektet som selskapets øvrige betydelige utvidelser av råaluminiumproduksjonen i bestående verk og i nye anlegg i Sveits, Holland og U.S.A., anser vi det uholdbart om AIAG skal fortsette som interessert i Mosal og forestå dets salg. AIAG vil derved ha plasert sine sterke økonomiske interesser utenfor Mosal. Fra å være Mosals avtager og «garantist» for avsetning av metallet, blir AIAG nå konkurrent på markedet med betydelige mengder råmetall. Under disse omstendigheter har vi meddelt AIAG at vi anser det påkrevet med en utløsning av dets interesser i Mosal. AIAG har vært villig til å gå med på en utløsning, og det pågår forhandlinger om betingelsene.
- 4) AIAG's kjøpesum vil utgjøre nær 100 mill.

kroner, som dekker dets samlede investering i selskapet, samt et visst tillegg.

Dette beløp har vårt selskap under de nåværende forhold ikke mulighet for å reise hverken her eller i utlandet. Vi er dessuten av den overbevisning at Elektrokemisk med de nåværende markedsforhold for aluminium ikke under noen omstendighet skal sitte som eeneier av Mosal, men basere seg på et samarbeide med en partner som på forhånd har en sterk posisjon i markedet.

Med Alcoa som partner på Lista, har det vært særdeles nærliggende å tilby dette selskap et samarbeide også i Mosal ved en overtagelse av AIAG's tredjepart, og Alcoa har erklært seg villig. Imidlertid vil Alcoa se en slik investering som ledd i det samarbeide som er innledet om Lista-prosjektet og har fremholdt at det i tilfelle vil være interessert i å overta 50 pst. av Mosal. Dette vil bety at vårt selskap, foruten AIAG's tredjepart, overdrar ytterligere 16 $\frac{2}{3}$ pst. av Mosal til Alcoa. Vi ville for vår del helst ha ventet med å binde oss til dette til det var endelig besluttet å etablere verket på Lista, men i betraktning av den store betydning det har å få løst partnerspørsmålet i Mosjøen, vil vårt selskap være innstillet på å inngå avtale om slik overdragelse allerede på det nåværende tidspunkt. For vårt selskap innebærer denne omorganisering en vesentlig lettelse for finansieringen av vår andel av de store investeringer som forestår på Lista.

Alcoa's tilbud er avhengig av at alle Mosals kontraktsforhold med AIAG kan avvikles innen rimelig tid. I så fall vil Alcoa yte de nødvendige lån til hjemkjøp av AIAG's aksjepost og forplikte seg til å kjøpe 50 pst. av Mosals anlegg den dag kontraktsforholdene med AIAG er oppløst. Overtagelsesprisen for Alcoa vil det bli truffet avtale om nå. Som kjøper av anleggsmidlene vil Alcoa etablere et norsk datterselskap, og anlegget vil bli drevet av partene i fellesskap og basert på leveranser av oksyd til meget gunstige priser.

- 5) Forat vi under det kommende møte med AIAG skal kunne komme til noe endelig resultat, må vi vite om den skisserte plan er realiserbar. Saken vil derfor i slutten av inneværende måned bli forelagt vårt representantskap. Imidlertid vil også myndighetenes medvirkning være påkrevet. Dette gjelder særlig følgende forhold:

Konsesjoner m. v.

De kraftleiekonsesjoner som er meddelt Mosal må med konsesjonsmyndighetenes samtykke endres til å gjelde et 50—50 pst. sameie mellom Mosal og det norske datterselskap som Alcoa stifter. Dette gjelder konsesjonene av 26. juni 1958 og 25. august 1960 for leie av kraft fra Røssåga, og de konsesjoner som vil bli meddelt for kraftleien fra Langvatn og Grytåga.

Slikt samtykke til endring av eierforholdet må også gis for Mosals øvrige konsesjoner, nemlig:

Konsesjon datert 28. juli 1958 vedrørende utslipning av avløpsvann i Vefсна.

Konsesjon datert 18. september 1962 ved-

rørende utslipning av avløpsvann i Vefsna.

Konsesjon datert 24. mai 1957 vedrørende 132 kV ledning fra Øvre Røssåga. Konsesjon datert 5. juli 1958 på å drive 132 kV jordkabler.

Konsesjon datert 17. juli 1957 fra Industridepartementet vedrørende vannverk. Mosals industriområde og boligfelt er leiet av staten på 99 års festekontrakter. Vi forutsetter at de nødvendige konsesjoner i henhold til lov av 14. desember 1917 vedrørende ervervelse av bruksrett til fast eiendom vil bli gitt.

Skattespørsmål.

AIAG har forutsatt at avhendelsen av dets andel i Mosal skal finne sted som et aksjesalg, som visstnok vil gi den gunstigste ordning for AIAG skattemessig sett. Alcoa har på sin side betinget seg kjøp av selve anleggsmidlene i Mosal, for derved som direkte eier å få anledning til å foreta avskrivninger av sin fulle investering. Elektrokemisk kjøp av AIAG's aksjepost og Mosals salg av den til aksjeposten svarende andel av anleggsmidlene vil skje til samme pris, uten fortjeneste av noen art til Elektrokemisk eller Mosal, og så vidt vi kan forstå vil det ikke bli spørsmål om noen slags beskatning for oss eller Mosal.

Når det gjelder de øvrige 16 $\frac{2}{3}$ pst. av anleggsmidlene som Mosal skal overdra til Alcoa, vil det imidlertid fremkomme en gevinst, som i prinsippet er skattepliktig. Det vil forekomme oss meningsløst om denne gevinst skulle bli gjenstand for beskatning, og vi antar at gevinsten vil kunne fritas for beskatning i henhold til lov av 9. juni 1961.

Stempelavgift.

Med de forholdsvis store verdier det her er spørsmål om, kan den norske stempelavgift ved overdragelse av aksjer og fast eiendom virke urimelig tyngende. Vi tør derfor regne med at stempelavgift — om den må ilegges — vil bli beregnet på gunstigst mulig måte, de faktiske disposisjoner tatt i betraktning.

Under henvisning til foranstående tør vi be om Deres samtykke til å gjennomføre den skisserte omorganisering i Mosal. Vi forstår at samtykket for så vidt angår kraftleiekonsesjonene må avgjøres av Kongen, og vi vil sette pris på om De foranlediger saken forelagt så snart dette lar seg gjøre.

Når det gjelder spørsmål som knytter seg til beskatning og stempelavgift, antar vi at Finansdepartementet vil være rette vedkommende, og har i dag tilskrevet Finansdepartementet om saken. En kopi av brevet vedlegges til orientering.»

I brev av 27. november 1962 til Finansdepartementet uttalte Industridepartementet:

«AIAG har i den senere tid interessert seg for en utbygging av sin kapasitet for råaluminium, dels i egne verk, dels i samarbeide med andre interessenter. Her skal bare nevnes

Husnesanlegget og et anlegg i Holland i samarbeide med hollandske interesser. Samlet kapasitet ved disse anlegg er av størrelsesorden ca. 150 000 tonn pr. år. Det er etter Industridepartementets oppfatning fare for at Mosals interesser vil bli skadelidende ved denne utvikling. Ved utløsningen av AIAG og samarbeidet med det annet selskap vil det bli skapt et nytt grunnlag for driften, og man vil oppnå følgende:

1. Sikret avsetning av råaluminium på lengre sikt med de fordeler dette medfører når det gjelder stabil og rasjonell drift, med den derav følgende styrkelse av konkurransevnen.
2. Råvaretilgangen blir sikret på fordelaktige betingelser.
3. I tillegg til dette vil omorganiseringen muliggjøre en raskere utbygging, både i Mosjøen og på Lista, og gi muligheter for videreforedling i Norge.

Industridepartementet finner med henvisning hertil at den påtenkte omorganisering tilfredsstillende de kriterier som er satt som vilkår for skattefritagelse etter ovennevnte lovs avsnitt II.

Industridepartementet er videre av den oppfatning at det ved avgjørelsen av den enkelte sak om skattefritak i henhold til nevnte lov også bør legges vekt på om de fremlagte planer er i samsvar med myndighetenes syn på en ønskelig utvikling innenfor de respektive industrigrener. Industridepartementet vil understreke at disse generelle synsmåter i høy grad kan gjøres gjeldende i dette tilfelle.

Under henvisning til dette og hva som for øvrig er anført vil en anbefale at søknaden om skattefritak blir imøtekommet.

En vil peke på at det vil oppstå konsesjonsplikt ved det annet selskaps overtagelse av en halvpart av aluminiumsanlegget i Mosjøen, likeledes må det gis samtykke til endringer av eierforholdet for kraftleiekonsesjoner etc. Departementet vil eventuelt tilrå at de nødvendige konsesjoner blir gitt.»

I brev 10. januar 1963 til Elektrokemisk A/S ga Industridepartementet videre uttrykk for følgende:

«Inngåelsen av en sameiekontrakt mellom MOSAL og det norske datterselskap som ALCOA stifter, vil gjøre det nødvendig for sistnevnte selskap å oppnå konsesjon for dets ideelle andel av de eiendommer som i dag leies av MOSAL. Videre må de kraftleiekontrakter hvor MOSAL i dag er part endres til å gjelde sameiet, og de tidligere gitte kraftleiekonsesjoner til MOSAL endres tilsvarende.

Industridepartementet ville for sitt vedkommende helst sett en organisasjonsform hvoretter ALCOA direkte ervervet 50 pst. av aksjene i MOSAL, men antar etter omstendighetene å kunne tilrå overfor Kongen, at de nødvendige konsesjoner blir gitt således at den ordning som er skissert i selskapets brev av 21. november 1962 kan komme i stand. Angjeldende konsesjoner bør kunne inneholde de samme vilkår som i dag gjelder for MOSAL.

Departementet må ta det forbehold at konsesjonsspørsmålene blir behandlet på foreskrevet måte for man tar endelig standpunkt. Da saken er bedt behandlet strengt konfidensielt har dette ikke kunnet skje.

Som muntlig meddelt selskapet vil man be om at formell konsesjonssøknad blir sendt inn så snart en interessentskapsavtale mellom ALCOA og MOSAL er kommet i stand. I den forbindelse vil man peke på muligheten av å etablere interessentskapet som et eget rettssubjekt med personlig ansvarlige deltakere, hvoretter interessentskapet kan stå som konsesjonær.»

På foranledning av senere konferanser i departementet med representanter for Elektrokemisk A/S og for Norsk Alcoa A/S under stiftelse, foranlediget departementet saken drøftet i regjeringskonferanse. Deretter sendte Industridepartementet følgende brev av 31. januar 1963 til begge interessenter:

«Spørsmålet om tillatelse for Norsk Alcoa A/S (under stiftelse) til å overta en ideell halvpart av Mosals samlede eiendommer og rettigheter har vært drøftet i regjeringskonferanse, hvor man ikke hadde noe å bemerke til den av partene foreslåtte ordning. Man fant imidlertid å måtte ta forbehold om at formell konsesjonssøknad senere blir sendt inn og undergitt den i loven foreskrevne behandlingsmåte før man tar endelig standpunkt.

Departementet går ut fra at konsesjonssøknad vedrørende Norsk Alcoas inntreden som sameier i Mosals kraftleie- og eiendomsrettigheter blir sendt inn så snart kompaniskapsavtalen er endelig.

Selv om konsesjon blir å utstede til sam-eiet som sådant (det ansvarlige handelsselskap), er det etter § 23, jfr. § 39, i den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917 nødvendig at Norsk Alcoa A/S får et styre med et flertall norske statsborgere. Departementet akter imidlertid i den forestående proposisjon om endringer i konsesjonsloven å foreslå dette krav i § 23 opphevet. Under forutsetning av lovendring vil departementet senere kunne gå inn for den av Dem nevnte endring i styrets sammensetning.

Konsesjonsvilkårene vil med nedennevnte tilføyelser bli foreslått satt i samsvar med de vilkår som er tatt inn i Mosals konsesjon 17. juni 1960. Man bekrefter at konsesjonsavgiftene ikke vil bli foreslått forhøyet av departementet.

I forbindelse med følgende ytterligere konsesjonsvilkår gjør man oppmerksom på at tilsvarende vilkår under enhver omstendighet ville vært inntatt såfremt Mosal — overensstemmende med loven — hadde søkt konsesjon på de eiendommer selskapet i dag disponerer:

a. Styre m. v.

Såvel Mosjøen Aluminium A/S som Norsk Alcoa A/S skal være selvstendige norske aksjeselskaper med sete i Norge.

Begge selskapers styre skal til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

Begge selskapers vedtekter, samt kompaniskapsavtalen mellom dem, skal være undergitt departementets godkjennelse.

Overdragelse av aksjer i begge selskaper skal ikke kunne finne sted uten departementets godkjennelse.

b. Produksjon m. v.

Kompaniskapet må ikke uten departementets samtykke drive annen virksomhet enn produksjon og salg av aluminium og aluminiumsprodukter, samt hva dermed står i forbindelse.

Produksjons- og salgsvirksomheten skal ledes fra Norge etter sunne forretningsmessige prinsipper. De norske selskapers forretningsforbindelse med Aluminium Company of America og selskaper dette har interesser i, skal være basert på reelle priser og de for de norske selskaper gunstigst mulige forretningsvilkår.

c. Overtredelse av konsesjonsvilkår.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — to tusen kroner — pr. dag. Gjentatte eller fortsatte overtredelser av vilkårene kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Den 5. februar 1963 innsendte Elektrokemisk A/S følgende konsesjonssøknad:

«Ansøknin g om overføring av konsesjoner for Mosjøen Aluminium A/S.

Vi tillater oss å vise til tidligere konferanser om denne sak og til det ærede departements brev av 31. januar d. å. til høyesterettsadvokat Herm. Otto Krefting. Av dette brev fremgår at den norske regjering er innforstått med den omorganisering av Mosjøen Aluminium A/S (Mosal) som innebærer at det sveitsiske selskap Aluminium-Industrie-Aktien-Gesellschaft (AIAG) trer ut som deltager og at det amerikanske konsern Aluminium Company of America (Alcoa) ved sitt norske datterselskap, Norsk Alcoa A/S, overtar en ideell halvpart av Mosals samlede eiendommer og rettigheter.

I departementets brev er tatt forbehold om at formell konsesjonsansøknin g blir inngitt og undergitt den i loven foreskrevne behandlingsmåte. Som nevnt over telefonen for departementsråd Skjerdal vil Alcoa ikke uten garantier fra vår side undertegne de nødvendige avtaler og foreta den utbetaling av kjøpesummen før selskapet har sikkerhet for at det vil bli meddelt de nødvendige konsesjoner uten andre vilkår enn de som fremgår av forannevnte brev fra departementet. For å kunne oppfylle AIAG's betingelser må avtalene undertegnes og første betaling finne sted senest 26. februar f. k. Til tross for at denne frist er uhyre knapp har vi tillit til at det ærede departement med velvillig bistand fra Vefsn kommune vil være i stand til å gi de nødvendige konsesjoner innen denne tid.

Når det gjelder sakens forhistorie er denne relativt utførlig behandlet i vårt brev av 21. november 1962 til Dem og vi tillater oss derfor å vise til dette brev, hvorav vi vedlegger kopi.

Om formen for og innholdet av det fremtidige samarbeide mellom vårt selskap og Alcoa pågår det fremdeles forhandlinger mellom partene. Imidlertid er det av partenes forhandlere utarbeidet en rekke avtaleutkast som nå foreligger til behandling i de respektive selskapers ledelse, og på grunnlag av disse avtaleutkast kan situasjonen kort beskrives som følger:

I henhold til inngått avtale mellom vårt selskap og AIAG av 3. desember 1962 vil vi innen utgangen av februar d. å. måtte meddele AIAG om at vi ønsker å gjennomføre utløsningen av dette selskap i Mosal. I så fall inntreer straks den virkning av avtalen at AIAG overfører sine aksjer og utestående fordringer på Mosal til oss samtidig som første betalingstermin forfaller. Opphøret av AIAG's leveranser av aluminiumoksyd, dets tekniske assistanse og dets arbeide med å selge Mosals produksjon finner sted fra 1. januar 1964, og fra denne dag trer avtalen mellom Elektrokemisk A/S og Alcoa i kraft. Fra 1. mars d. å. til 1. januar 1964 vil Elektrokemisk A/S således sitte som eiere av Mosal. Alcoa vil imidlertid i kraft av sin kjøpekontrakt med Mosal straks overta forpliktelsen til — uten rentebelastning for Mosal — å utrede kjøpesummen til AIAG. Kjøpekontrakten mellom Mosal og Norsk Alcoa A/S omfatter overdragelse av en ideell halvpart av Mosals anlegg, etter utførelse av den pågående utvidelse til en samlet kapasitet på ca. 56 000 tonn, med alle tilhørende rettigheter og påhvilende forpliktelser. Den del av kjøpesummen til Mosal som ikke vil gå med til å betale AIAG for dets aksjer vil bli betalt kontant på overdragelsesdagen 1. januar 1964.

Etter salget av den ideelle halvpart av anlegget i Mosjøen vil således Mosjøen Aluminium A/S og Norsk Alcoa A/S sitte som eier av hver sin ideelle halvpart i anlegget. Partene vil for driften av de felles anleggsmidler stifte et interessentskap. Dette blir organisert som et ansvarlig selskap registrert under navnet MOSJØEN ALUMINIUMVERK, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co., idet Mosjøen Aluminium A/S vil endre sitt firma til Elektrokemisk Aluminium A/S. Til dette interessentskap vil partene skyte inn hver sin ideelle halvpart av anlegget og utad vil de opptre med solidaransvar og under felles ledelse i alt som angår aluminiumanleggets drift, inklusive opptak av lån med sikkerhet i anlegget.

For salg av aluminiumverkets produkter vil det av de to parter bli opprettet et eget salgsselskap, Mosal Aluminium A/S, som på samme måte som Norsk Alcoa A/S vil bli registrert i Vefsn kommune. Dette selskap vil overta den hele produksjon og mot et vederlag tilstrekkelig til å dekke sine omkostninger forestå salg av produktene på vegne av de to parter til best mulige priser og betingelser.

I forbindelse med gjennomføringen av avtalen vil Industridepartementets samtykke være nødvendig for overføring av Mosals forskjellige konsesjoner. Det vil også være nødvendig med konsesjon i henhold til den alminnelige konsesjonslov, kap. 3, for overdragelsen av Mosals festerettigheter til Industritomten og øvrige faste eiendommer.

Mosals konsesjoner er som følger:

1) Kraftleiekonsesjoner.

- Konsesjon av 26. juni 1958 for leie av inntil 400 mill. kWh pr. driftsår.
- Konsesjon av 17. juni 1960 for leie av ytterligere 240 mill. kWh pr. driftsår.
- Mosal har i henhold til Stortingets samtykke kontrahert ytterligere henholds-

vis 110 mill. kWh pr. år og 190 mill. kWh pr. år med levering henholdsvis fra Langvatn og Grytåga kraftverk. For disse kontrakter er det ennå ikke meddelt konsesjon.

- Avtalen med Alcoa forutsetter at partene vil utvide aluminiumanlegget med ytterligere 20 000 årstonn så snart forholdene tilsier dette. Det er innledet forhandlinger med Vassdragsvesenet om leie av kraft til denne utvidelse. Vi antar at dette vil bli gjenstand for en egen konsesjonsansøking senere.

2) Andre konsesjoner av teknisk art.

- Konsesjon datert 28. juli 1958 vedrørende utslipning av avløpsvann i Vefsna.
- Konsesjon datert 18. september 1962 vedrørende utslipning av avløpsvann i Vefsna.
- Konsesjon datert 24. mai 1957 vedrørende 132 kV ledning fra Øvre Røssåga.
- Konsesjon datert 5. juli 1958 på å drive 132 kV jordkabler.
- Konsesjon datert 17. juli 1957 fra Industridepartementet vedrørende vannverk.

Vi har videre i brev av 4. mai 1962 søkt om konsesjon til å anlegge en høyspent kraftledning fra Marka transformatorstasjon til Mosjøen transformatorstasjon. Denne søknad er fortsatt til behandling i Vassdragsvesenet.

3) Konsesjon for ervervelse av bruksrett og eiendomsrett til fast eiendom.

Dette gjelder følgende eiendommer og rettigheter:

A. Eiendommer:

«Olderskog»	I	gnr. 103,	bnr. 273
»	II	» 103,	» 58
»	III	» 103,	» 274
»	IV	» 103,	» 275
»	V	» 103,	» 276
»	VI	» 103,	» 277
»	VII	» 103,	» 278
»	VIII	» 103,	» 60
»	Trekanten	» 103,	» 247
Parsell av Mosjøen havneområde	» 105,	» 17
«Hagforsen» kraftverk	{ » 107,	» 8
		{ » 108,	» 17
«Brennmoen»	» 103,	» 421
«Tangen»	» 124,	» 18

B. Festekontrakter:

«Dolstadøra», parsell av Vefsn Prestegård	gnr. 104,	bnr. 19
«Reguleringsplan Dolstadåsen», parsell av Vefsn Prestegård	» 104,	» 19
«Reguleringsplan Harevollan», parsell av Vefsn Prestegård	» 104,	» 19
Sandkarvegen 1—3, Mosjøen			
Sandkarvegen 5, Mosjøen			
Bakkegt. 1, Mosjøen			
Åsvegen 40 c, Mosjøen			

Bakkegt. 4, Mosjøen
 Hellingbergvegen 5, Mosjøen
 Hellingbergvegen 1, Mosjøen
 Grensen 10—12—14—16, Mosjøen
 Alfheimgt. 30, Mosjøen
 Alfheimgt. 33/Havnegt. 40, Mosjøen
 Finnskoggt. 20, Mosjøen

Vi antar at konsesjonsgebyret vil bli å beregne etter den maksimale sats, kr. 5 000, og har derfor ikke funnet det påkrevet å spesifisere eiendommenes verdi.

For de konsesjoner som er nevnt under pkt. 1) og 2) foran forstår vi at departementets samtykke vil omfatte konsesjon direkte til interessentskapet. Når det gjelder konsesjonene under pkt. 3 bør samtykket så vidt skjønnes innebære rett for Norsk Alcoa A/S til å eie eller bruke en ideell halvpart av de foreliggende rettigheter sammen med vårt selskap, idet de to parter antagelig fortsatt vil stå som hjemmelsinnehavere til hver sin ideelle andel av de faste eiendommer.

Vi håper at de opplysninger som her er gitt vil være tilstrekkelige til behandling av ansøkningsen. For om mulig å spare inn noe tid har vi sendt en kopi av dette brev m/bilag til ordføreren i Vefsn herred til foreløpig orientering.»

Konsesjonssøknaden er i følgende brev av 5. februar 1963 tiltrådt av h.r.advokat Herm. Otto Krefting på vegne av Norsk Alcoa A/S:

«På vegne av Norsk Alcoa A/S, som er den annen interessent i det ansvarlige selskap Mosjøen Aluminiumverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co., tillater jeg meg herved å andra om at de i Mosjøen Aluminium A/S' brev av i dag nevnte konsesjoner blir overført til interessentskapet. Jeg tillater meg for øvrig å vise til den formelle søknad fra Mosjøen Aluminium A/S som jeg herved fullt ut tiltrer.

Til orientering kan jeg nevne at Norsk Alcoa A/S ble stiftet i konstituerende generalforsamling 30. januar 1963. Etter vedtektene kan styrets medlemmer bestå av 3—4 medlemmer. Styret består nå av: Mr. Harry W. Fawcett, Pittsburgh, USA, formann, h.r.advokat Herm. Otto Krefting, Oslo, og h.r.advokat Frode Ringdal, Oslo.»

Senere har begge interessenter samtykket i at alle konsesjoner — også eiendoms-konsesjonene — blir å gi til kompaniskapet, dvs. Mosjøen Aluminiumverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co., slik som Industridepartementet tidligere har anbefalt.

Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen behandlet saken i møte 13. februar 1963. Av uttalelsen siteres:

«For gjennomføring av avtalen kreves myndighetenes tillatelse til overføring av bl. a. konsesjoner av 23. mai 1958 og 17. juni 1960 til Mosjøen Aluminium A/S på kraftleie fra

Røssåga kraftverk samt diverse konsesjoner på bedriftens høyspente elektriske anlegg.

Hovedstyret har, som forholdene ligger an, for sitt vedkommende ikke noe å bemerke til at vedkommende konsesjoner til Mosjøen Aluminium A/S i tilfelle blir å overføre som søkt om, og da på tilsvarende vilkår som fastsatt i disse konsesjoner og for kraftleiekonsesjonenes vedkommende med de tilføyelser bl. a. om at Elektrokemisk Aluminium A/S (tidligere Mosjøen Aluminium A/S) og Norsk Alcoa A/S skal være norske aksjeselskaper med sete i Norge — inntatt i departementets brev av 31. januar 1963 til h.r.advokat Otto Krefting, og for øvrig under departementets forutsetninger og forbehold nevnt i samme brev. Dette dog under forbehold av at kommunen ikke måtte ha noe å innvende.»

Vefsn formannskap fattet i møte 13. februar 1963 følgende vedtak:

«Vefsn formannskap anbefaler søknad fra Elektrokemisk A/S og Norsk Alcoa A/S om at de i brev av 5. februar 1963 nevnte konsesjoner overføres til et stiftendes interessentskap, Mosjøen Aluminiumverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co. Videre anbefaler Vefsn formannskap at Norsk Alcoa A/S gis samtykke til å eie eller bruke en ideell halvpart av de foreliggende rettigheter sammen med Mosjøen Aluminium A/S, Elektrokemisk A/S.

Formannskapet vil i forbindelse med denne saka peke på at aluminiumverket i Mosjøen snarest mulig må bygges ut til full kapasitet, 120 000 tonn aluminium pr. år. Formannskapet vil dessuten understreke at kraftbehovet for Mosjøen Aluminium var med som en underliggende forutsetning for Stortingets vedtak om utbyggingen av Rana Kraftverk.

Da saken haster er vedtaket gjort under henvisning til kommunelovens § 22, og saken blir å referere for kommunestyret.»

Fylkesmannen i Nordland anfører i uttalelse 15. februar 1963:

«Jeg går ut fra at Elektrokemisk A/S og det ærede departement vil søke å sikre norske interesser så godt det lar seg gjøre, bl. a. når det gjelder forholdet mellom avregningspriser for aluminiumoksyd og for råaluminium og videre faren for at verket i Mosjøen blir brukt som produksjonsregulator hvor produksjonen innstilles under sviktende konjunkturer.

Jeg forutsetter også at det blir satt som vilkår for fritakelse for beskatning i henhold til avsnitt II i lov av 9. juni 1961 at Elektrokemisk's salgsgevinst av det beløp som fritas for skatt blir anvendt til industriutbygging i Nordland.

Under disse forutsetninger vil jeg på det foreliggende grunnlag anbefale at konsesjonssøknaden blir innvilget.»

Industridepartementet skal bemerke:

Departementet har hele tiden vært orientert om forhandlingene mellom Elektrokemisk og Alcoa. Det forhandlingsresultat som nå legges fram er etter departementets mening til fordel for utviklingen innen norsk aluminiumindustri.

Samarbeidet mellom interessentene vil ta til 1. januar 1964, dog således at Alcoa straks vil yte Elektrokemisk et rentefritt lån tilstrekkelig til utløsning av AIAG. I inneværende år vil produksjonskapasiteten i Mosjøen bli økt til ca. 56 000 tonn råaluminium pr. år. Partene har videre besluttet å øke produksjonen med ytterligere 20 000 tonn pr. år så snart forholdene tilsier dette. Videre er partene enige om å søke kapasiteten økt ytterligere til et maksimum av 120 000 tonn, såfremt og når interessentene er enige om at dette er forretningsmessig forsvarlig.

Alcoa er verdens største aluminiumproducent. I Amerika produserer konsernet om lag 1 million tonn råaluminium pr. år. Konsernet eier store bauxit-forekomster i Det karibiske hav og har sin hovedproduksjon av aluminiumoksyd i Texas. Konsernet har et betydelig overskudd på aluminiumoksyd og bl. a. av denne grunn er det nå interessert i å etablere seg i Europa. Av stor betydning er videre at Alcoa har sterk tilknytning til produsenter av halvfabrikata.

Samarbeidet mellom Elektrokemisk og Alcoa er ment å omfatte så vel verket i Mosjøen som en eventuell realisering av Listaprojektet. Med hensyn til det sistnevnte prosjekt studerer man for tiden også spørsmålet om en videreforedling av råaluminium i Norge.

Det sveitsiske konsern AIAG har som kjent besluttet seg for å delta i Sør-Norge Aluminium A/S' utbygging av aluminiumverk på Husnes. AIAG er enig med Elektrokemisk i at det av denne grunn vil være naturlig å trekke seg ut av samarbeidet i Mosal, og partene har inngått en avtale av 3. desember 1962 om dette.

Industridepartementet mener at den nye samarbeidsavtale vil øke investeringsmulighetene for anlegget i Mosjøen, samtidig som sikkerheten for levering av oksyd og salg av råaluminium vil bli meget god.

Disse forhold, samt den omstendighet at så vel kompaniskapet som de deltakende aksjeselskaper og salgsselskapet vil ha forretningskontor i Mosjøen, skulle gi en høy grad av trygghet for distriktet, jfr. Vefsn kommunes uttalelse. Hertil kommer at samtlige avtaler inngått mellom verket og Vefsn kommune fortsatt vil stå ved makt, idet det nye selskap Norsk Alcoa A/S vil tre inn som part i disse avtaler. Med hensyn til spørsmålet om dekning av kraftbehovet for senere ut-

videlser, er det riktig — som anført av Vefsn kommune — at kraftbehovet for Mosjøen Aluminium var med som en underliggende forutsetning for stortingsvedtaket om utbygging av Bjerka—Pluravassdragene. Noen bindende avtale om kraftlevering for Mosjøens fremtidige behov er imidlertid ikke inngått.

Fylkesmannens anførsel om vilkår for fratakelse for beskatning av Elektrokemisks salgsgjæst er av Industridepartementet oversendt Finansdepartementet, som har denne sak under behandling.

Industridepartementet vil anbefale at Mosjøen Aluminiumverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co. gis konsesjon i medhold av kap. III i den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917 for overtakelse av de i konsesjonssøknaden spesifiserte faste eiendommer, og videre konsesjon etter samme lovs Kap. IV for overtakelse av Mosals tidligere ervervede kraftleierettigheter, jfr. kgl. resolusjon 23. mai 1958 og 17. juni 1960. De øvrige tillatelser det er søkt om trenger ikke godkjennelse av Kongen.

Den kombinerte eiendoms- og kraftleiekonsesjon foreslås — i samsvar med det som er anført i Industridepartementets foransiterte brev av 31. januar 1963 — gitt på følgende vilkår:

1. Konsesjonens varighet.

Tillatelsen til å erverve faste eiendommer gjelder på ubegrenset tid.

Tillatelsen til å erverve elektrisk energi gjelder så lenge kraftleiekontrakten med Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen av 9. august 1956 med tilleggskontrakt av 9. juli 1959 for leie av tilsammen inntil 80 000 kW/640 mill. kWh pr. år fra Røssåga kraftverk står ved makt, dog ikke ut over 50 år regnet fra denne konsesjons meddelelse.

2. Styre m. v.

Så vel Elektrokemisk Aluminium A/S som Norsk Alcoa A/S skal være selvstendige norske aksjeselskaper med sete i Norge.

Begge selskapers styre skal til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

Begge selskapers vedtekter, samt kompaniskapsavtalen mellom dem, skal være undergitt departementets godkjennelse.

Overdragelse av aksjer i noen av selskapene skal ikke kunne finne sted uten departementets godkjennelse.

3. Produksjon m. v.

Kompaniskapet må ikke uten departementets samtykke drive annen virksomhet enn

produksjon og salg av aluminium og aluminiumsprodukter, samt hva dermed står i forbindelse.

Produksjons- og salgsvirksomheten skal ledes fra Norge etter sunne forretningsmessige prinsipper. De norske selskapers forretningsforbindelse med Aluminium Company of America og selskaper dette har interesser i, skal være basert på reelle priser og de for de norske selskaper gunstigst mulige forretningsvilkår.

4. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler kompaniskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konsesjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

5. Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar.

Bruker kompaniskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte kan virke skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelse av ovennevnte lov.

Konsesjonæren plikter å gjennomføre de tiltak som er teknisk og økonomisk forsvarlig for å forebygge at skadelig røyk og gasser unnviker fra industrianleggene. Renseanlegg må være installert.

Som rådgivende og kontrollerende organ for Industridepartementet utpeker dette et fåtallig utvalg av spesielt sakkyndige som skal etterse at slike tiltak blir gjennomført og øve kontroll med luftens, drikkevannets og kulturvegetasjonens — herunder også den naturlige trevegetasjonens — mulige innhold av skadelige røykpartikler og gasser. Utvalget skal i samråd med konsesjonæren drøfte hvilke tiltak som bør treffes og fremkomme med råd og veiledning. Skulle herunder uenighet oppstå om hva som bør gjøres blir saken å avgjøre av departementet.

Til medlemmer av utvalget må ikke oppnevnes noen som er ansatt i eller forbundet med konkurrerende bedrifter. Utvalgets medlemmer er forpliktet til å bevare taushet om drifts- og andre forretningshemmeligheter som de måtte få kjennskap til under utøvelsen av sin virksomhet. Omkostningene ved utvalget, herunder analyse m. v. refunderes av konsesjonæren.

De tiltak som på denne måte blir truffet fritar ikke konsesjonæren for erstatningsplikt for skade som allikevel måtte oppstå.

6. Norsk arbeide og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreves opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan

dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Avgift.

Av den kraft hvorav det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie erlegges en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW til kommuner og en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW til staten.

Avgiften forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. Legehjelp og sykehus.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe de ved fabrikanlegget beskjeftigede arbeidere og funksjonærer og disses familier, den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Når omstendighetene tilsier det, kan pålegg som nevnt i foregående to ledd, gis også for inntil 5 år etter at anleggsarbeidet er fullført.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10. Husrom, tomter m. v.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe de ved fabrikanlegget samt ved bedriften beskjeftigede arbeidere og funksjonærer sunt og tilstrekkelig husrom og tomter til bygging av egne hjem, veier, vann, kloakk og elektrisk lysanlegg samt grunn til forsamlingslokale med leseværelse m. v., til lokale for kooperativ eller annen handelsvirksomhet og lignende — alt etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham.

Uenighet om hvor vidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsigelsesreglene i nevnte paragraf.

I tilfelle av salg av hus eller tomter skal konsesjonæren sørge for å innta i hjemmelsbrevet bestemmelse om at der fremtidig ikke skal kunne beregnes større husleie enn at den dekker forrentning av kapitalen, utgifter til vedlikehold, skatter, avgifter og tilsyn samt passende amortisasjon.

Tilsvarende regler skal gjelde hvis bygsel eller tomtleie benyttes istedenfor salg. I tilfelle av tvist om leiens størrelse fastsettes denne av husleienemnda hvis sådan finnes, men ellers av fylkesmannen.

Konsesjonæren plikter å bekoste utarbeidet utkast til reguleringsplan for den bymessige bebyggelse på stedet som er eller påregnes å bli en følge av konsesjonærens virksomhet og innsende denne til vedkommende departement gjennom de stedlige myndigheter. Ved regulerings fastsettelse kan departementet forlange avstått av konsesjonærens eiendom uten vederlag grunn til offentlige veier og gater — både i og utenfor det regulerte strøk — samt grunn til oppførelse av bygninger til skole, kirke, post, telegraf, tollbod, rettslokale og fengsel.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Kongen avstå til vedkommende kommune etter innkjøpspris med tillegg av renter og øvrige utgifter, konsesjonæren tilhørende ubebygd grunn som han ikke har eller antas å få bruk for til sin bedrift og som anses skikket til bebyggelse eller andre kommunale formål utenfor dem som er betinget i foregående ledd. Såfremt det ikke oppnås enighet om overdragelsessummen, skal den fastsettes ved skjønn på grunnlag av foranstående bestemmelse.

Kommunen kan ikke uten tillatelse av Kongen selge noen del av den således ervervede grunn.

11. Veier, broer og kaier.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet og ved transporten til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft som leies i henhold til nærværende konsesjon.

Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

12. Sikringsfond og forsorgsfond.

Konsesjonæren er forpliktet til for de ham tilhørende bedrifter å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune, overensstemmende med de regler som i lov av forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunenes utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

13. Kontroll.

Konsesjonæren plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir overholdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

14. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag. Gjentatte eller fortsatte overtredelser av vilkårene kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Til de enkelte vilkår skal departementet bemerke:

I post 1 er fastsatt at konsesjonen for så vidt angår de faste eiendommer skal gjelde på ubegrenset tid, slik som ellers er vanlig praksis. Derimot må man etter loven fastsette en tidsbegrensning for kraftleiekonsesjonens vedkommende. Departementet fore-

slår denne satt til 50 år regnet fra konsesjonens meddelelse, hvilket er lovens maksimum for tillatelser som gis av Kongen.

Ifølge post 2 skal bl. a. begge selskapers vedtekter, samt kompaniskapsavtalen, være undergitt departementets godkjenning. Ifølge avtale med partene vil disse dokumenter bli innsendt så snart de er endelig vedtatt. De utkast departementet har fått se, er fullt ut overensstemmende med de opplysninger som er gitt i konsesjonssøknaden.

I samme post har man for å gardere seg mot at et eventuelt eierskifte ikke skal finne sted uten videre, foreskrevet at overdragelse av aksjer i noen av selskapene må godkjennes av departementet.

For å sikre norske interesser med hensyn til bl. a. forholdet mellom avregningspriser for aluminiumsoksyd og råaluminium, jfr. fylkesmannens foran siterte uttalelse, har man i post 3 foreskrevet at de norske selskapers forretningsforbindelse med Aluminium Company of America og selskaper dette har interesser i, skal være basert på relle priser og videre på gunstigst mulige forretningsvilkår for de norske selskaper. Departementet legger betydelig vekt på dette konsesjonsvilkår, som i den senere tid er tatt med i andre konsesjonssaker av tilsvarende art. Noen fare for at verket skal bli brukt som produksjonsregulator — hvor produksjonen innstilles under sviktende konjunkturer — synes ikke å være reell, all den stund en slik ordning vil stride mot Elektrokemisks interesser. Man vil i den forbindelse understreke at samarbeidsavtalen mellom partene forutsetter enighet om alle sentrale spørsmål. Departementet finner det for øvrig meget vanskelig å ta inn bestemmelser om regulering av et slikt hypotetisk faremoment i konsesjonsvilkårene.

De øvrige vilkår foranlediger ingen bemerkninger fra departementets side.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av §§ 20 og 23, jfr. § 39, i den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917 tillates MOSJØEN ALUMINIUMVERK, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co.

- 1) å erverve de faste eiendommer i Vefsn kommune som er spesifisert i konsesjonssøknad 5. februar 1963, samt
- 2) å leie inntil 80 000 kW/640 mill. kWh pr. år fra Røssåga kraftverk,

alt på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 22. februar 1963.

14. The Kellner-Partington Paper Pulp Co. Ltd.

(Tillatelse til å leie 6 500 kW fra Tokke hovedanlegg levert gjennom A/S Hafslund og i tillegg inntil 3 500 kW overskuddskraft fra A/S Hafslund.)

Kgl. res. 1. mars 1963.

I anledning søknad av 27. juni 1960 fra The Kellner-Partington Paper Pulp Co. Ltd. om konsesjon på leie av 6 500 kW fra Tokke hovedanlegg i samsvar med tegnet gjeldsbrev i Tokkelånet, har Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet avgitt følgende innstilling datert 3. desember 1962:

«I brev av 27. juni 1960 til Hovedstyret har The Kellner-Partington Paper Pulp Co. Ltd. søkt om konsesjon på leie av 6 500 kW fra Tokke hovedanlegg i samsvar med tegnet gjeldsbrev.

Søknaden er sålydende:

«Aktieselskapet Borregaard har tegnet gjeldsbrev for 7,8 mill. kroner i Tokkelånet, og som følge herav tildelt 6 500 kW fra Tokke hovedanlegg.

Kraften vil bli tatt ut gjennom A/S Hafslunds nett, og der er bygget en overføringslinje mellom Hafslund Kraftstasjon og Opsund for overføring av Tokkekraft til A/S Borregaards anlegg i Sarpsborg. Kraften skal anvendes til boligbebyggelsen på Opsund, til det nye tømmerbehandlingsanlegg samme sted, samt til dekning av kraftunderskudd i fabrikk-anleggene.

I henhold til ovenstående tillater vi oss å søke om konsesjon på leie av 6 500 kW fra Tokke hovedanlegg.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Sarpsborg bystyre har i møte den 27. september 1962 fattet dette vedtak i saken:

«Sarpsborg bystyre anbefaler at søknaden fra Aktieselskapet Borregaard om konsesjon på leie av 6 500 kW fra Tokke hovedanlegg blir innvilget.»

Fylkesmannen i Østfold fylke har i påtegning av 10. oktober 1962 til Hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til at søknaden fra The Kellner-Partington Paper Pulp Co. Ltd. blir innvilget — jfr. påtegning av 5. oktober 1962 fra Østfold fylkes elektrisitetskontor til fylkesmannen.

I brev hertil av 24. august 1962 har A/S Borregaard gitt en nærmere orientering med hensyn til saksforholdet. Brevet er sålydende:

«Idet kraftbehovet i Borregaard Fabrikker i Sarpsborg er øket utover den forsyningsevne kraftanleggene i Sarpsfossen, tilhørende The Kellner-Partington Paper Pulp Co. Ltd. har, tegnet samme selskap seg i 1959 for gjeldsbrev i Tokkelånet tilsvarende 6 500 kW.

Ifølge St. prp. nr. 1, tillegg nr. 3 av 23. april 1956, skal kraften fra Tokke Kraftanlegg leveres på sentralt leveringssted en gang nedtransformert i Østfold.

The Kellner-Partington har for å få overført kraften til Borregaard Fabrikker sluttet avtale med Aktieselskapet Hafslund om slik overføring, og kontrakt om samme av 27. oktober 1961 vedlegges.

Etter kontraktens forutsetninger skal kraften leveres:

- 1) over transformatorstasjon St. Halvard ved 10 kV spenning for forsyning av likeretter i forbindelse med Borregaards Kloralkalifabrikk,
- 2) over Hafslund Kraftstasjon ved 5 kV spenning for forsyning av Borregaards trebehandlingsanlegg på Opsund,
- 3) eventuelt over Hafslund Kraftstasjon ved 5 kV for forsyning av elektrokjel utenom ordinær spillkraftlevering,
- 4) gjennom avståelse av vann i Sarpsfossen.

Da det ennå ikke er opprettet noen kontrakt mellom Staten og de enkelte Tokkekrafttagere, vedlegger vi brev fra Departementet for Industri og Håndverk av 27. januar 1959, vedrørende vår tegning av andeler i Tokkelånet.

Vi tillater oss herved på grunnlag av ovenstående å søke konsesjon på leie av inntil 6 500 kW fra Tokke Kraftverk.

Det vedlegges erklæring fra selskapets styre i henhold til ervervslovens § 24.»

I henhold til den nevnte vedlagte kontrakt av 27. oktober 1961 mellom A/S Hafslund og The Kellner-Partington Paper Pulp & Co. Ltd. blir omhandlede 6 500 kW Tokkekraft av A/S Hafslund å stille til disposisjon for The Kellner-Partington med 6 500 kW i 2 400 h i sommerhalvåret og 6 500 kW i 3 600 h i vinterhalvåret motsvarende i alt 39 mill. kWh som for Tokkekraft i dette tilfelle bestemt. (Jfr. § 1.)

I tillegg til nevnte Tokkekraft skal imidlertid A/S Hafslund ifølge kontrakten så vidt mulig søke å dekke Kellner-Partingtons behov ved levering av ugarantert kraft fra egne eller fremmede anlegg inntil et maksimal uttak på 10 000 kW. (Jfr. § 2 og § 3.) Hva kontraktens varighet angår er i dens § 19 bestemt:

«Nærværende kontrakt gjøres gjeldende fra 1. juli 1961 og er gjensidig bindende til 30. juni 1966. Hvis kontrakten ikke er oppsagt innen 30. juni 1965, løper den videre i 5 år av gangen med mindre den blir oppsagt med minst ett års varsel før utløpet av en slik periode.»

På foranledning herfra har A/S Borregaard i brev hertil av 1. november 1962 med hensyn til kontrakten bemerket:

«A/S Hafslund og The Kellner-Partington Paper Pulp Co. Ltd. utnytter hver sin halvpart av vannet i Sarpsfossen, og da vår kraftstasjon kjøres med 45 perioder og ligger utenfor Samkjøringens nett, er det spesielle kraft-

utvekslingsforhold til stede. I lavvannssesongen vil enhver form for regulering i elvens vannføring (uke og døgnregulering) føre til utvekslinger mellom Hafslund og Borregaard kraftstasjoner. For å oppnå en størst mulig elastisitet i vårt uttak av Tokkekraftens 39 mill. kWh pr. år har A/S Hafslund stilt seg imøtekommende overfor oss, og gitt § 3 en noe spesiell form for å kunne dekke de forskjellige driftsforhold ved våre anlegg.

I kontrakten er ført opp 4 uttakspunkter for kraften. Forbruket i disse punkter er meget variabelt, og de anførte effekter er maksimaleffekter som ikke må overskrides, og de 4 uttakspunktets effekt må ikke overskride 10 MW som sum. Likeledes må vårt energiforbruk svare til Tokkekraftens energikvantum, over vinterhalvår såvel som sommerhalvår.

Kontraktens § 2 er satt inn forat man, hvis Tokkekraftens lave sommerbrukstid skulle vise seg å være utilstrekkelig, skulle kunne supplere seg med de manglende kWh med tilfeldig ledige energimengder.»

Hovedstyret vil etter dette rå til at The Kellner-Partington Paper Pulp & Co. Ltd. gis konsesjon på leie av 6 500 kW fra Tokke hovedanlegg i samsvar med tegnet gjeldsbrev i henhold til Tokkeavtalen. Dog med The Kellner-Partington Paper Pulp & Co. Ltd.'s uttak fra A/S Hafslund i dette høvet begrenset til 10 000 kW og 39 mill. kWh pr. år.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid kontrakten av 27. oktober 1961 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1996 (motsvarende Tokkeavtalen).

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes.

Avgiften som forfaller til betaling pr. 31. desember hvert år blir i tilfelle å oppkreve fra og med 1. oktober 1961. Den fastsatte avgift forutsettes opptatt til ny prøvelse etter 20 år regnet fra 1. oktober 1961.

Videre blir det etter forholdene å medta vilkår om 5 pst. kraftavståelse til kommuner, herunder fylkeskommuner. En går imidlertid da ut fra at konsesjonskraften i tilfelle ikke blir å fordele, hensett til at distriktene får sitt strømbehov dekket ved annen statskraft og at det her gjelder tegnet Tokkekraft.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår inkl. vilkåret om helt norsk styre. Dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere utgår etter den praksis som nå følges, — jfr. for øvrig hovedstyrets annet brev av d. d. til departementet ang. tilsvarende sak om konsesjon til Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S på leie av 4 000 kW fra Tokke hovedanlegg.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. november 1962.»

Departementet skal bemerke:

Som det vil framgå av hovedstyrets foran inntatte innstilling vil de omsøkte 6 500 kW fra Tokke hovedanlegg bli uttatt gjennom A/S Hafslunds nett i henhold til kontrakt mellom partene av 27. oktober 1961. Denne kontrakt omfatter også levering av overskuddskraft 3 500 kW fra A/S Hafslund på nærmere angitte betingelser.

Departementet vil med hovedstyret rå til at det gis konsesjon for de omsøkte 6 500 kW. Man finner at også det kvantum overskuddskraft som skal leveres er konsesjonspliktig og vil overensstemmende med underhåndskonferanse med hovedstyret rå til at konsesjonen gis slik formulering at dette kvantum blir spesielt nevnt og at konsesjonen gis varighet så lenge kontrakten med Hafslund måtte bestå — begrenset til 30. juni 1996, tilsvarende Tokkeavtalen.

Overensstemmende med departementets praksis i saker vedrørende Tokkekraft vil man rå til at det oppstilles betingelser i samsvar med det som for tiden er vanlig ved kraftleiekonsesjoner — dog således at avgivelse av kraft til kommuner ikke tas med på grunn av Tokkekontraktenes spesielle karakter. På grunn av de spesielle omstendigheter finner man unntaksvis også å kunne sløyfe dette vilkår for så vidt angår levering av overskuddskraft.

Vilkårene foreslås sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleiekontrakt av 27. oktober 1961 med A/S Hafslund måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1996.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter loven om rettsshove mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen

måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når

departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 og overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV tillates The Kellner-Partington Paper Pulp Co. Ltd. å leie 6 500 kW fra Tokke hovedanlegg levert gjennom A/S Hafslund og i tillegg inntil 3 500 kW overskuddskraft fra denne bedrift.

Tillatelsen gis på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 1. mars 1963.

15. Lyse Kraftverk.

(Fornyelse av reguleringsstillatelse gitt ved kgl. resolusjon 19. november 1948 for så vidt oppdemming av Lyngsvatn angår.)

Kgl. res. 1. mars 1963.

Lyse Kraftverk fikk ved kgl. resolusjon 19. november 1948 bl. a. tillatelse til å regulere Lyngsvatn ved 13 m oppdemming og 27 m senking. Ved kgl. resolusjon 22. juni 1962 ble det bl. a. gitt tillatelse til å demme Lyngsvatn ytterligere 10 m.

I konsesjonen av 1948 var dammen planlagt utført som platedam og rettskraftig skjønn er holdt under denne forutsetning. Dammen er ikke oppført og planen er på foranledning av Kraftforsyningsens Sivildforsvarsnemnd endret til å gjelde stenfyllingsdam med jordtetting. Til utførelse av denne vil det måtte eksproprieres steinfyllings- og jordmasser. Lyse Kraftverk ved o.r.sakfører Johan André Ødegaard, Sandnes opplyser i brev av 7. desember 1962 at skjønn for ekspropriasjon av disse masser vil bli holdt i 1963 i forbindelse med skjønn i henhold til tillatelsen av 1962 og søker derfor om nødvendig fornyelse av reguleringsstillatelsen av 1948.

Søknaden har være forelagt hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet som har avgitt følgende uttalelse datert 19. februar 1963:

Fra Lyse Kraftverk v/ overrettssakfører Johan André Ødegaard, Sandnes, er innkommet følgende søknad, datert 7. desember 1962:

«Ved kgl. resolusjon av 19. november 1948 fikk Lyse Kraftverk tillatelse til å demme Lyngsvatn 13 m og senke det 27 m, slik at det ble en reguleringshøyde på 40 m. Overskjønnet som er endelig, ble holdt den 7. august 1950, og det ble ved dette forutsatt oppført en dam i Lyngsvannets utløpsos.

Ved dette overskjønn fikk grunneierne på damstedet Egeland sine erstatninger fastsatt for damfester med skader og ulemper, både under arbeidet og for fremtiden. Det ble videre også fastsatt en erstatning for brakker o. l. med de skader og ulemper som disse måtte medføre.

Før damarbeidet, i henhold til konsesjonen av 1948, kom til utførelse, fikk Lyse Kraftverk ved kgl. resolusjon av 22. juni 1962 tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av bl. a. Lyngsvatn. Ved denne resolusjon ble reguleringshøyden øket med 10 m, således at senkingen ble 27 m som før, men oppdemningshøyden ble 23 m i stedet for tidligere 13 m.

Den dam som nå skal bygges i henhold til konsesjonene av 1948 og 1962 planlegges oppført i 2 trinn. Første byggetrinn faller i sin helhet inn under konsesjonen av 1948. Stevning er også uttatt i medhold av konsesjonen av 1962. Skjønn og eventuelt overskjønn antas her å bli avholdt i 1963 og 1964.

Av kanskje større betydning er det imidlertid at dammen opprinnelig var tenkt utført

som platedam, den rimeligste damtype på dette damsted også ved den nå valgte oppdemning til kote 686,40. De første forundersøkelser ble også utført med tanke herpå. Senere ble imidlertid kraftverket, i en skrivelse av 28. mai 1962 fra Kraftforsyningsens Sivildforsvarsnemnd, pålagt å bygge en stenfyllingsdam med jordtetting, idet denne damtype ble funnet å gi større sikkerhet mot brudd ved den nå 10 m høyere oppdemning.

Planene for dammen måtte følgelig utarbeides i henhold til dette påbud, og de nødvendige geotekniske undersøkelser ble utført sommeren og høsten 1962 for å bringe på det rene om de nødvendige tettingsmasser kunne finnes i dammens nærhet.

De utførte boringer og prøvegravninger har vist at egnede jordmasser forefinnes i tilstrekkelige mengder. De nødvendige steinfyllingsmasser vil lett kunne sprennes ut av en fjellrygg nær damstedet. Både jordtak og steinbrudd vil bli liggende på grunnen til Egeland felleseie, gnr. 33.

De skader som påføres grunneierne ved at det tas jordfyllingsmasser og sten på deres eiendom vil bli å erstatte ved eget skjønn.

Damarbeidet tok til sommeren 1962 med tilrigging og forberedende arbeider. Selve dambyggingen vil bli satt i gang så tidlig som mulig våren 1963 og kraftverket må derfor snarest få tillatelse til å ta ut de nødvendige jord- og steinmasser til dammen.

Steintaket vil bli åpnet i en fjellrygg like ved damtraseen (kfr. det vedlagte kart C 37 Vest 1 : 100 000). Både damtraseen og steintaket ligger i et større, fullstendig øde fjellområde uten vegetasjon.

Jordtaket vil bli åpnet i et moreneområde ca. 3 km nedenfor damstedet nær den av kraftverket bygde anleggsvei på nordsiden av Jamnarhei. Terrenget i dette område er stein og torvtekket morene uten annen vegetasjon beliggende ca. 550—600 m o. h. Det antas at jordtaket til å begynne med vil bli angrepet fra et allerede eksisterende grustak som ble benyttet i forbindelse med byggingen av nevnte anleggsvei.

Det kan opplyses at en regner med at det til dammens første byggetrinn vil medgå netto ca. 57 000 m³ jordfylling med sandfilter. Hertil kommer så svinn, utsortering og avdekkingsmasser.

Masseuttakene ligger langt til fjells i øde områder, og det må antas at skaden for grunneierne vil bli meget liten om overhodet noen.

Lyse Kraftverk har opptatt forhandlinger med grunneierne om å få ta de nødvendige masser, og jeg vedlegger i den anledning avskrift av kontrakt som grunneierne ble tilbudt.

Jeg fikk nærmest forståelsen av at grunneierne ville akseptere kontrakten under forhandlingene, men kontrakten er ikke blitt returnert meg i underskrevet stand. De purringer som er foretatt har ikke resultert i noe, slik at jeg nå finner det nødvendig å måtte få tillatelse til eiendomsinngrep etter oreigningslovens § 25 samt få fornyet reguleringsstillatelsen etter kgl. resolusjon av 19. november 1948.

Jeg var takknemlig om saken kunne bli behandlet så hurtig som mulig.

De berørte grunneiere er:

1. Jonas Egeland, gnr. 33 bnr. 1 og 10 i Årdal i Ryfylke.

2. Johannes Egeland, gnr. 33 bnr. 8 i Årdal i Ryfylke.
3. Jens Egeland, gnr. 33 bnr. 2 i Årdal i Ryfylke.
4. Per Egeland, gnr. 33 bnr. 7 i Årdal i Ryfylke.»

Til departementet inkom følgende brev av 14. desember 1962 fra høyesterettsadvokat Anders Rekve, Stavanger, oversendt med departementets påskrift 18. desember 1962:

«Jeg har fått oversendt gjenpart av søknad fra Lyse Kraftverk v/ o.r.sakfører Johan Andre Ødegaard, datert 7. desember 1962. For så vidt angår ekspropriasjon av nødvendig jord- og steinmasser, henviser jeg til gjenpart av skrivelse av 4. desember d.å. til Lyse Kraftverk.

Det må være en selvfølge at der ikke kan gis ekspropriasjonstillatelse før det er forsøkt en minnelig ordning. Noe annet ville også være i strid med loven.

Lyse Kraftverk har ikke søkt noen minnelig ordning, og har ikke engang svart på min skrivelse av 4. desember d.å.»

Forannevnte brev av 4. desember 1962 fra høyesterettsadvokat Rekve til overrettssakfører Ødegaard lyder:

«I anledning forslag til kontrakt mellom Lyse Kraftverk og Jens Egeland har oppsitterne på Egeland bedt med få tilbud ifra Lyse Kraftverk hvor meget dette er villig til å betale for hver m³ stein og jordfyllingsmasse som det er hensikten å ta ved Egeland felleseie.

Det er jo rimelig at man først forsøker å få en løsning før man snakker om skjønn.

Jeg imøteser da et tilbud.»

Overrettssakfører Ødegaards svarbrev av 11. desember 1962 lyder:

«Deres skrivelse av 4. des. er oversendt meg til besvarelse. Skrivelsen var adressert til Lyse Kraftverk, Årdal, og det tok derfor noen tid før den kom i Kraftverkets besittelse.

Jeg har allerede under 7. des. skrevet søknad til departementet om tillatelse til oreigning for skjønn er holdt. Jeg vedlegger gjenpart av søknaden. Av bilagene mangler det et kart, men dette tror jeg ikke har noen interesse for Dem, men kan selvsagt om nødvendig skaffes.

Lyse Kraftverk er villig til å betale for den skade som gjøres, men kan ikke se at skaden står i noe forhold til uttatt kubikkmeter stein og jordfyllingsmasser.

Noe slikt tilbud som av Dem antydnet kan derfor ikke gis.

Det forekommer meg at den beste løsning for begge parter må være et skjønn etter reguleringsloven, og grunneierne får da 25 pst. tillegg til den skade som er gjort.»

Det framgår av søknaden at Egeland felleseie som blir berørt av ekspropriasjonen eies av 4 grunneiere og som representant for grunneierne ble høyesterettsadvokat Rekve, i brev av 17. desember 1962 av Hovedstyret bedt om uttalelse, jfr. departementets ekspedi-

sjon av 13. desember 1962. Høyesterettsadvokat Rekves uttalelse av 22. desember 1962 lyder:

«I besvarelse av Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesens skrivelse av 17. desember 1962, skal jeg få anføre følgende:

1. Når det gjelder fornyelse av regulerings-tillatelsen, gitt ved kgl. resolusjon av 19. november 1948, har jeg ikke noe spesielt å anføre på vegne av oppsitterne på Egeland. Jeg vil dog bemerke at resolusjonen og fornyelsen vil omfatte en lang rekke andre grunneiere, og disse bør vel også forespørres.

2. Derimot har jeg atskillig å si når det gjelder spørsmålet om samtykke etter oreigningslovens § 25 å gå i gang med bygging av dammen i henhold til konsesjonen av 1948.

Oreigningslovens § 25 skal kun — og kan kun — brukes i nødtilfeller. Det er åpenbart og helt på det rene at en ekspropriant ikke kan bruke denne bestemmelse som følge av at eksproprianten i et langt tidsrom har hatt adgang til å gå i gang med gjennomførelse av tiltaket, men av en eller annen grunn venter med dette i årevis.

Og når han så setter i gang, påberoper han seg plutselig tidsnød. Der finnes ingen tidsnød. Lyse Kraftverk kunne ha holdt underskjønn og overskjønn i god tid vedrørende den nye regulering av Lyngsvann, og får utelukkende ta det på sin egen kappe at det nå angivelig kommer i «tidsnød».

Det finnes overhodet ikke et eneste ord i søknaden som godtgjør at den «tidsnød» som Lyse Kraftverk nå påberoper seg, ikke helt og holdent skyldes Kraftverket, at det intet har med ekspropriatene å gjøre, og h v o r f o r det angivelig nå skal være så livsnødvendig å bruke så ekstraordinært skritt som oreigningslovens § 25.

3. Det finnes overhodet heller intet grunnlag til å bruke oreigningslovens § 25, når det bl. a. gjelder et så drastisk inngrep som å bemektige seg større sandpartier tilhørende mine parter.

Jeg påpeker først at de opplysninger som er gitt i søknaden ikke er korrekte. Det er nok for meg til å påpeke at når det anføres at «masseuttakene ligger langt til fjells i øde områder . . .», så ligger ikke områdene lenger til fjells enn at det dreier seg om ca. 15 minutters bilvei fra bygden Årdal. Det dreier seg her om grusmasser som uten noen vanskelighet kan uttas og avhendes av mine parter.

Mine parter har ikke stillet noe som helst annet krav enn at de har bedt om at det blir forhandlet om en minnelig ordning. Lyse Kraftverk avlyser blankt dette, og krever at det skal få tillatelse til å anvende et så ekstraordinært skritt som oreigningslovens § 25. Det er helt åpenbart at loven ikke hjemler et slikt skritt som det her bes om — og skulle et slikt skritt fra Lyse Kraftverks side bli imøtekommet, vil det øyeblikkelig bli fulgt av rettssak med påstand om at forhåndstillatelsen skal kjennes ugyldig.

For øvrig henviser jeg til oreigningslovens § 12, 2. ledd om forsøk på å få en minnelig ordning.»

Overrettssakfører Ødegaards merknader på vegne av søkeren datert 15. januar 1963 til foranstående uttalelse lyder:

«Til høyesterettsadvokat Rekves skrivelse av 22. desember 1962 skal jeg bemerke:

Ad 1. De øvrige grunneiere som blir berørt ved utbyggingen av første byggetrinn (konseksjon av 19. november 1948) har allerede fått sin erstatning fastsatt ved skjønn i 1950. Ved fornyelsen av reguleringstillatelsen er det således bare grunneierne på Egeland som blir berørt.

Ad 2. Lyse Kraftverk trenger ikke samtykke etter oreigningslovens § 25 for å gå i gang med bygging av dammen. Derimot trengs tillatelse etter oreigningslovens § 25 for å kunne ta de nødvendige sten- og jordfyllingsmasser.

Det var pålegget av 28. mai 1962 fra Kraftforsyningens Sivilforsvarsnemnd om å bygge stenfyllingsdam med jordtetting som gjorde det nødvendig å foreta nye store undersøkelser. Før de omfattende undersøkelser sommeren og høsten 1962 var avsluttet og resultatene av disse forelå, visste ikke Lyse Kraftverk hvor de nødvendige masser kunne tas. Det er denne nye situasjon som har gjort det nødvendig å benytte seg av oreigningslovens § 25.

Lyse Kraftverk har ikke ekspropriasjons hjemmel før reguleringstillatelsen av 1948 er fornyet, og kan følgelig ikke begjære skjønn før fornyelsen er et faktum.

Ad 3. Lyse Kraftverk har gjort gjentagne forsøk på å få til en minnelig ordning. Man har hatt personlige konferanser med grunneierne, har hatt telefonsamtaler med dem og sendt dem forslag til kontrakt, jfr. bilag til søknaden. Grunneierne kunne under forhandlingene ikke foreslå noen pris pr. m³ masse som vil bli tatt. Hvis forhandlingene skulle fortsette, kunne Lyse Kraftverk risikere å komme i virkelig tidsnød.

Advokat Rekve påpeker at opplysningene i søknaden ikke er korrekte. Selvsagt er de det. Det er vedlagt søknaden et kart hvor anleggsveien og dammen er inntegnet. Videre er det oppgitt at jordtaket vil bli liggende ca. 3 km nedenfor dammen. Strekningen fra gården Ullestad til jordtaket er ca. 8 km, og strekningen fra kaien i Årdal til jordtaket er ca. 16 km.

Disse avstander har imidlertid svært liten betydning da det neppe kan tenkes at disse tette jordmasser vil kunne finne anvendelse til noe annet enn tetningskjerne i en dam. Disse meget tette morenemasser kan ikke betegnes hverken som sand eller grus. Støpesand finnes overhodet ikke. Lyse Kraftverk er derfor selv nødt til å hente støpesand og grovere sand til filter helt nede i selve bygden Årdal.

Området er også i søknaden betegnet som øde. Jeg fremsender vedlagt i 2 eksemplarer noen fotografier som formodes å ville gi et ganske godt inntrykk av naturforholdene på stedet.

Foto 1: Bildets standplass er omtrent Kubbsåsen. Bildet er sett i østlig retning. Jordtakets og damstedets omtrentlige beliggenhet er påført bildet.

Foto 2: Bildets standplass er på sydsiden av Lyngsvannssosen. Bildet er tatt i nordlig retning. Det viser selve damstedet.

Foto 3: Bildets standplass er nedenfor utløpet av Lyngsvann og er tatt i østlig retning. Bildet viser damstedet.

Foto 4: Bildet viser dammens søndre damfeste og er tatt i østlig retning. Stenfyllingsmassene vil bli tatt ut i den viste fjellrygg.

Det kan sluttelig opplyses at damanlegget er bortsatt på kontrakt og at de nødvendige masser vil trenges til våren. Det er derfor meget om å gjøre at de nødvendige tillatelser blir gitt snarest mulig.»

Hovedstyret skal bemerke:

Med Stortingets samtykke fikk Lyse Kraftverk ved kgl. resolusjon 19. november 1948 bl. a. tillatelse til å regulere Lyngsvatn ved 13 m oppdemming og 27 m senkning. Det er bare senkningsarbeidene som til nå er utført og for de gjenstående arbeider er det to ganger gitt forlenget fullføringsfrist — siste gang ved departementets bestemmelse av 31. juli 1962 fram til 19. november 1967. Ved kgl. resolusjon 22. juni 1962 fikk Lyse Kraftverk bl. a. tillatelse til å demme Lyngsvatn ytterligere 10 m, jfr. St. prp. nr. 101 for 1961—62.

Overskjønnet i forbindelse med tillatelsen av 1948 er forlenget avhjemlet. Stevning i medhold av konsesjonen av 1962 er uttatt og skjønnet sies å ville bli holdt 1963—64.

For å gjennomføre visse vegarbeider som forberedelse til dambyggingen fikk Lyse Kraftverk videre ved kgl. resolusjon 14. april 1961 tillatelse i medhold av oreigningsloven av 23. oktober 1959 tillatelse til å sette i verk eiendomsinngrep overfor Jonas Egeland og Johannes Egeland før skjønn var holdt på vilkår av at skjønn ble begjært innen 4 uker. Tillatelsen av 19. november 1948 ble samtidig fornyet for å gi hjemmel for ekspropriasjonen.

Lyse Kraftverk er nå kommet i en lignende situasjon. Under reguleringsskjønnet har forutsetningen vært at det skulle bygges en platedam. Imidlertid bestemte som det ses, Kraftforsyningens Sivilforsvarsnemnd den 28. mai 1962 at dammen skal utføres som steinfyllingsdam med jordtetting. Dette førte da til at det ville bli nødvendig å åpne jordtak og steinbrudd, og etter geotekniske undersøkelser sommeren og høsten 1962 ble egnede masser funnet i Egeland felleseie. I tillegg til de to foran nevnte personer vil også Jens Egeland og Per Egeland bli berørt.

Dersom denne situasjon hadde foreligget under reguleringsskjønnet, ville de nødvendige rettigheter kunne ha vært ekspropriert i henhold til reguleringslovens § 16.

Dette er en framgangsmåte som er den vanlige. For så vidt angår den ytterligere oppdemming — 2. byggetrinn — gir regule-

ringstillatelsen den nødvendige ekspropriasjonshjemmel for dammassene. For å gjennomføre 1. byggetrinn er imidlertid Lyse Kraftverk avhengig av fornyelse av tillatelsen av 19. november 1948.

Da damarbeidene skal påbegynnes for fullt denne vår er Lyse Kraftverk avhengig av tillatelse til å foreta eiendomsinngrepet før skjønn er holdt i henhold til oreigningslovens § 25.

Hovedstyret kan ikke se at grunneiernes advokat har framkommet med innvendinger som kan tillegges nevneverdig betydning. Lyse Kraftverk har hele tiden vært forutsatt utbygget trinnvis etter hvert som kraftbehovet har gjort det nødvendig. Man viser herunder også til St. prp. nr. 94 for 1948 s. 8—9. Den virkelige tidsnød kommer av pålegget om endret damkonstruksjon av hensyn til forsvarsmessige sikkerhetskrav.

Saken må sies å ha vært fremmet uten unødig opphold. Forsøkene på å komme til en minnelig ordning strander på eiernes krav om å få betalt pr. m³ uttatt masse.

Etter det som er opplyst synes det ikke som om massene kan ha verdi til andre formål f. eks. ved at det kan åpnes grustak der. Hva overflateverdien utgjør framgår det heller intet om utover at området er beliggende i et relativt øde fjellområde. En forhåndstiltredelse av eiendommen vil antakelig ikke gjøre det vanskelig å fastsette erstatningens størrelse og idet Hovedstyret antar at det ikke foreligger særlige grunner for å fravike et vanlig ekspropriasjonsoppgjør, vil Hovedstyret anbefale søknaden innvilget. Man foreslår at skjønn forlanges begjært innen 4 uker. Her hvor det gjelder et interkommunalt selskap finner man ikke grunn til å foreslå stillet vilkår om sikkerhetsstillelse.»

Departementet skal bemerke:

Som det vil framgå av foranstående er det 4 grunneiere som vil bli berørt av den ekspropriasjon som aktes foretatt i forbindelse med utførelsen av den oppdemming på 13 m som er tillatt ved resolusjonen av 1948. De er representert ved h.r.advokat Rekve som ikke har hatt noe å innvende mot at tillatelsen fornyes.

Departementet vil med hovedstyret rå til at reguleringstillatelsen fornyes så den kan danne hjemmel for ekspropriasjon av steinfyllings- og jordmasser for utførelse av oppdemming av Lyngsvatn 13 m.

Departementet vil i tilfelle gi tillatelse til før skjønn er holdt å kunne ta ut massene, idet det vil bli oppstillet de betingelser som finnes nødvendig for å sikre riktig skjønnsoppgjør, jfr. oreigningslovens § 25.

Industridepartementet

tilrår:

Reguleringstillatelse for Lyse Kraftverk gitt ved kgl. resolusjon 19. november 1948 fornyes for så vidt oppdemming av Lyngsvatn angår.

16. Bærums Verk.

(Konsesjon på ytterligere kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 1. april 1963.

Søknad 5. mars 1963.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 15. mai 1959 tillates Bærum Verk å leie inntil 300 kW fra Bærum Elektrisitetsverk i tillegg til 1300 kW som er omfattet av tillatelse av 24. januar 1962. Tillatelsen gis på de samme vilkår som i nevnte konsesjon.

17. Sør-Norge Aluminium A/S.

(Tillatelse til å leie elektrisk energi fra Statskraftverkene.)

Kgl. res. 26. april 1963.

I juni 1962 ble det inngått avtale mellom Industridepartementet på den ene side og de utenlandske selskaper COMPADEC og AIAG på den annen side om dannelsen av et aksjeselskap — Sør-Norge Aluminium A/S — som skal stå for oppførelser og driften av et aluminiumverk på Husnes i Hardanger. I møte 10. desember 1962 samtykket Stortinget i at det inngås kontrakt om levering av elektrisk energi fra Statskraftverkene til Sør-Norge Aluminium A/S i samsvar med Industridepartementets tilråding, jfr. St. prp. nr. 30 for 1962—63 og Innst. S. nr. 60 for s. å. I henhold til kontrakten skulle det stilles til disposisjon for selskapet inntil 130 MW og 950 GWh pr. år. Det var forutsetningen at kraftleveringen for den vesentligste dels vedkommende den første tid skal dekkes av statens andel i Røldal—Suldal, jfr. for øvrig St. prp. nr. 29 og St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 2 for 1962—63.

I Industridepartementets ovennevnte tilråding i anledning kontrakt om kraftlevering til Sør-Norge Aluminium A/S er det uttalt at selskapet vil trenge kraftleiekonsesjon og at det er departementets forutsetning at denne blir gitt på vanlig måte og på vanlige vilkår.

I brev av 14. desember 1962 har Sør-Norge Aluminium A/S søkt om konsesjon på leie av

inntil 130 MW og 950 GWh pr. år fra Statskraftverkene. Søknaden er forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og elektrisitetsvesenet som den 16. mars 1963 uttaler:

«Fra Industridepartementet har hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 14. desember 1962 fra Sør-Norge Aluminium A/S om konsesjon på leie av inntil 130 MW og 950 GWh pr. år fra Statskraftverkene for drift av det startende aluminiumverk i Husnes i Kvinnherad.

Søknaden er i utdrag sålydende:

«I St. prp. nr. 30 for 1962—63 har Regjeringen bedt om Stortingets godkjenning av den kraftleieavtale som det er enighet om mellom Statskraftverkene og vårt selskap. Avtalen er inntatt i proposisjonen.

Stortingets godkjenning av avtalen ble gitt 10. ds. Kraftleveringen fra Statskraftverkene vil etter fullføring av første byggetrinn (60 000 tonn) omfatte ca. 950 GWh pr. år med fortrinnsrett for selskapet til å slutte avtale om ytterligere kvanta opp til 475 GWh pr. år hver gang Statskraftverkene får kraft ledig for storindustri i distriktet. Kraftleieavtalens varighet er 40 år fra leveringsens begynnelse.

I henhold til avtale med Regjeringen datert 29.—30. juni 1962, skal selskapet i Husnes oppføre et anlegg for produksjon av råaluminium med kapasitet 60 000 tonn om året beregnet for økning til 120 000 tonn og med sikte på fremtidig utvidelse av virksomheten til også å omfatte halvfabrikata og/eller ferdigvarer.

Avtalen med Regjeringen inneholder de detaljerte vilkår Regjeringen har funnet å burde stille for prosjektets gjennomføring, og avtalen er forutsatt å være uttømmende, bortsett fra slike vilkår for kraftleiekonsesjon som etter norsk lov ubetinget skal stilles for enhver kraftleiekonsesjon. Vi viser til avtalen som er i departementets besittelse.

Avtalen inneholder således bestemmelser om selskapets organisasjon, om aksjeerverv og styre og om fortrinnsrett for norsk arbeid og materiell. Det er følgelig i dette tilfelle ikke plass for de bestemmelser som finnes i gjeldende standardvilkår for konsesjon punkt 2 og 5. Skal det inntas noe om dette i konsesjonsvilkårene, måtte det eventuelt bli i form av gjengivelse av avtalens bestemmelser i disse punkter.

Ett punkt vil vi dog peke på med én gang. Det gjelder standardvilkårenes punkt 10 om husrom, tomter m. v., avsnitt 6, annet punktum. Selskapet har inne søknad om ekspropriasjon av et nærmere begrenset område til industritomt. Områdets størrelse er avpasset med tanke på det omfang prosjektet vil få ferdig utbygget for 120 000 tonn rå-aluminium med anlegg for videreforedling. Selskapet har ikke søkt om avståelse av noe ekstra-areal utover det som kreves for dette og må reservere seg mot at industritomten senere beskjøres i form av krav om avgivelse av grunn til offentlige bygninger. På grunn av bedriftens art ville det også være ganske uhøvelig å plassere slik bebyggelse på det utsette industriområde. Det omtalte punkt bør etter vår mening gå ut.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Kvinnherad herredstyre har i møte den 15. februar 1963 fattet dette enstemmige vedtak i saken:

- «1. Kvinnherad kommune vil rå til at Sør-Norge Aluminium A/S får konsesjon på leie av inntil 130 MW og 950 GWh pr. år for bruk til aluminiumsverket i Husnes.
2. Konsesjonen vert tilrådd med atterhald for at Kvinnherad kommune får dei rettar, ytingar, avgifter m. v. som ein har krav på i samsvar med norsk lov og vanlege standardvilkår for konsesjonar.
3. Ein syner elles til — og held fast på — dei tilhøve som er nemnde i Kvinnherad heradstyre sitt vedtak av 24. november 1962 i samband med oreigningssøknaden.
4. Vidare syner ein til utgreiding frå h.r.-adv. Greve dagsett 13. februar 1962. Denne vert å rekna som del av heradet si tilråding i saka.»

Fylkesmannen i Bergen og Hordaland fylker viser i påtegning av 27. februar 1963 til hovedstyret til nevnte uttalelse fra Kvinnherad herredstyre.

De resp. uttalelser har derpå herfra vært forelagt for Sør-Norge Aluminium A/S som i påtegning hertil av 11. mars 1963 henviser til det som er anført i selskapets konsesjons-søknad av 14. desember 1962, men gjør oppmerksom på at prosjektet ikke kommer videre for kraftleiekonsesjonen er i orden.

Sør-Norge Aluminium A/S som skal stå for oppførelsen og driften av verket er stiftet med en aksjekapital på 1 mill. kroner og avtale om reising av verket er sluttet med myndighetene etter godkjenning av Stortinget. — Jfr. nevnte St. prp. nr. 30 for 1962—63 og Stortingets vedtak av 10. desember 1962.

Selskapets utenlandske aksjonærer blir:

«Compagnie pour l'Etude et le Développement des Echanges Commerciaux (COMPADEC), Paris.

COMPADEC S.A., Basel, Sveits.
Aluminium-Industrie-Aktien-Gesellschaft (AIAG), Zürich, Sveits.

Hvor stor del av aksjekapitalen hver av de nevnte selskap skal tegne, er ikke bestemt i avtalen.»

Det tas imidlertid sikte på en aksjekapital på 100 mill. kroner og en aksjefordeling på 50 mill. kroner på henholdsvis norsk og utenlandsk. En aksjekapital på 75 mill. kroner er dog i alle tilfelle sikret tegnet av den utenlandske gruppe.

I avtalen er det bestemt at halvparten av medlemmene i selskapets styre skal være norske borgere bosatt i Norge og at styrets formann skal velges blant de norske medlemmer. Videre er det i avtalen tatt med bestem-

melser til sikring av de norske interesser i selskapet svarende til den norske aksjeandel.

Den samlede investering i aluminiumsverket er anslått til ca. 360 mill. kroner. I tillegg kommer et driftskapitalbehov på anslagsvis 36 mill. kroner.

Hva kraftleiekontrakten angår er i dens § 1 bestemt:

«Selgeren forplikter seg til fra 1. oktober 1966 å stille til disposisjon for kjøperen: Effekt: 119 MW (timemiddel), 130 MW (momentaverdi).

Energi: 950 GWh pr. driftsår.

Kjøperen forplikter seg til fra 1. oktober 1966 pr. driftsår å betale for minst $\frac{3}{4}$ av det nevnte energikvantum selv om han i vedkommende år ikke har tatt ut så meget, jfr. dog § 8, pkt. 1 og 2.

For kraftleveringen i henhold til § 1 pkt. 1, skal kjøperen betale 1,8 øre pr. kWh + 17 pst.»

De + 17 pst. gjelder tillegg for overføring av kraften fra statens transformatorstasjon til bedriften.

Den således fastsatte kraftpris gjelder uforandret inntil 1. juli 1972. Den er deretter undergitt indeksregulering.

«Kraftleiekontrakten gjelder i 40 år fra leveringens begynnelse — 1. oktober 1966 — dog ikke utover konsesjonstiden.»

Med hensyn til kraftleiekonsesjonen så er det i nevnte St. prp. som ligger til grunn for saken uttrykkelig sagt fra at slik konsesjon er påkrevet. Det er for øvrig departementets forutsetning at denne blir å gi «på vanlig måte og på vanlige vilkår».

Som det vil sees av Kvinnherad herredstyre vedtak forbeholder kommunen seg alle retter som den mener å ha krav på i medhold av loven. I det høve vises det til den annen sak om ekspropriasjon av grunn for aluminiumsverket og de vilkår som av kommunen er stillet i den forbindelse samt til den redegjørelse av 13. februar 1962 som er gitt av h.r.advokat Greve i anledning konsesjons-søknaden.

Advokaten peker på at vedkommende bedrift vil føre med seg en overgang fra utpreget jordbruksamfunn til industrisamfunn med de enorme løft av økonomisk og annen art som en slik omveltning fører til. Kommunen mener det derfor å være av betydning at det blir å betinge konsesjonskraft 10 pst. til kommuner og at Kvinnherad da får seg tildelt konsesjonskraften. Videre at det blir å fastsette vilkår om høyest mulig avgift og at avgiften likeledes må tilfalle kommunen. Dessuten er kommunen interessert i at det fastsettes vilkår om husrom og tomter, sikringsfond og forsorgsfond.

I forbindelse med ekspropriasjonssaken er det av kommunen for øvrig stillet en rekke

krav og for en dels vedkommende viser disse en gjentakelse med hensyn til konsesjonssaken. Av spesielle vilkår nevnes jordbruksfond og vilkår til motarbeidelse av røykskader samt avfallsslip og forurensning av sjøen, reguleringsplan for området og bruk av arbeidskraft med andre ytinger fra Kvinnherad.

En vesentlig del av de av kommunen stillede fordringer tør bli dekket ved vilkår som vanligvis blir å stille i forbindelse med konsesjon på kraftleie til storindustrielle foretager. Jfr. i det høve bl.a. konsesjon på kraftleie av 23. mai 1958 til Mosjøen Aluminium A/S. I overenskomsten med myndighetene er det for øvrig tatt forbehold om at selskapet skal gjøre bruk av det lokale arbeidsformidlingskontor for å skaffe seg arbeidskraft og med hensyn til røykskader pekes det på at faren for fluorskader for jord- og skogbruk etter ekspertenes mening, vil være helt minimale med de meget effektive rensemetoder som vil bli anvendt.

Hovedstyret vil etter dette foreslå at konsesjon til Sør-Norge Aluminium A/S på leie av inntil 130 MW og 950 GWh pr. år fra Statskraftverkene blir meddelt på følgende vilkår:

1) Leietid.

«Tillatelsen gjelder for den tid kraftleiekontrakten mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 40 år regnet fra kraftleveringens begynnelse.»

2) Styre samt aksjer.

«Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid for et flertals vedkommende bestå av norske statsborgere.» Formannen i styret skal være norsk statsborger. Forholdet med hensyn til selskapets aksjer blir for øvrig som i overenskomsten med myndighetene bestemt.

3) Overdragelse av energi.

4) Søksmål etter naboloven.

5) Norske tjenestemenn og arbeidere. Denne post 5 blir å sløyfe etter den praksis som nå følges.

6) Norsk arbeid og materiell.

7) Trygd.

8) Kraftavståelse 10 pst. til kommuner.

9) Avgift.

«Av den kraft hvorav der i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie erlegges en årlig avgift av kr. 2 pr. kWh men bare til staten.»

Dette for styrkelse av konsesjonsavgiftsfondet for nødvendige ydelser til støtte for kraftforsyningen.

10) Legehjelp og sykehus.

11) Husrom, tomter m. v.

- 12) Veier, broer og kaier.
- 13) Sikringsfond og forsorgsfond.
- 14) Kontroll, samt
- 15) Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Det vil bemerkes at sikkerhetsstillelse ikke inngår i disse vilkår. Det er da dermed et åpent spørsmål om sikkerhet skal stilles. Hva konsesjonskraften til kommuner (post 8) angår, går en ut fra at konsesjonskraften bare blir å fordele i den utstrekning Kvinnherad kommune ikke måtte få sitt kraftbehov dekket på annen måte. Dette fordi det her er Staten som står som kraftleverandør.

I følge ervervslovens § 24 skal søknaden være ledsaget av erklæring fra selskapets styre om «at der ikke foreligger noen avtale, siktede til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse». En slik erklæring vil i følge selskapet bli ettersendt så snart det er innhentet underskrifter fra styret.

Behandlet i hovedstyremøte den 14. mars 1963.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet har deretter satt opp følgende forslag til vilkår for konsesjon for Sør-Norge Aluminium A/S på leie av kraft fra Statskraftverkene:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleiekontrakten mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 40 år regnet fra kraftleveringens begynnelse.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Selskapet må ikke uten departementets samtykke drive annen virksomhet enn produksjon og salg av aluminium og aluminiumprodukter, samt hva dermed står i forbindelse. Produksjons- og salgsvirksomhet skal ledes etter sunne forretningsmessige prinsipper.

4. *Søksmål etter lov om retts høve mellom grannar.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

Omkostninger ved den kontroll som Røyk-skaderådet finner nødvendig for å føre tilsyn med tiltak mot og skadevirkninger av fluorholdige forbindelser, dekkes av konsesjonæren.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v., skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp proto-

koll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av kraft som det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie for erlegges en årlig avgift av kr. 2 til staten pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Legehjelp og sykehus.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe de ved fabrikanlegget beskjeftigede arbeidere den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

9. Husrom, tomter m. v.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelig vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe de ved fabrikanlegget samt ved driften beskjeftigede arbeidere og funksjonærer sundt og tilstrekkelig husrom og tomter til bygging av egne hjem med veger, vann, kloakk og elektrisk lysanlegg samt grunn til forsamlingslokale med leseværelse m. v., til lokale for kooperativ eller annen handelsvirksomhet og lignende — alt etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeidere fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsigelsesreglene i nevnte paragraf.

I tilfelle av salg av hus eller tomter skal konsesjonæren sørge for å innta i hjemmelsbrevet bestemmelse om at der fremtidig ikke skal kunne beregnes større husleie enn at den dekker forrentning av kapitalen, utgifter til vedlikehold, skatter, avgifter og tilsyn samt passende amortisasjon.

Tilsvarende regler skal gjelde hvis bygsel eller tomteleie benyttes istedenfor salg. I tilfelle av tvist om leiens størrelse fastsettes denne av husleienemnda hvis sådan finnes, men ellers av fylkesmannen.

Konsesjonæren plikter å bekoste utarbeidet utkast til reguleringsplan for den bymessige bebyggelse på stedet som er eller påregnes å bli en følge av konsesjonærens virksomhet og innsende denne til vedkommende departement gjennom de stedlige myndigheter. Ved regulerings fastsettelse kan departementet forlange avstått av konsesjonærens eiendom uten vederlag grunn til offentlige veger og gater — både i og utenfor det regulerte strøk — samt grunn til oppførelse av bygninger til skole, kirke, post, telegraf, tollbod, rettslokale og fengsel.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Kongen avstå til vedkommende kommune etter innkjøpspris med tillegg av renter og øvrige utgifter, konsesjonæren tilhørende ubebygd grunn som han ikke har eller antas å få bruk for til sin bedrift og som ansees skikket til bebyggelse eller andre kommunale formål utenfor dem som er betinget i foregående ledd. Såfremt det ikke oppnås enighet om overdragelsessummen, skal den fastsettes ved skjønn på grunnlag av foranstående bestemmelse.

Kommunen kan ikke uten tillatelse av Kongen selge noen del av den således ervervede grunn.

10. Veger, bruer og kaier.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet og ved transporten til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft som leies i henhold til nærværende konsesjon.

Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner

at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

11. Sikringsfond og forsorgsfond.

Konsesjonæren er forpliktet til for de ham tilhørende bedrifter å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune, overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

12. Salg av bedriftens produkter.

Salg av bedriftens produkter må ikke i noe tilfelle uten samtykke av Industridepartementet finne sted til priser som ligger under de til enhver tid gjeldende og oppnåelige priser på verdensmarkedet.

Selskapet må for øvrig ikke uten samtykke av departementet inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av priser her i riket på elektrisk kraft eller på de produkter som frembringes ved hjelp av den elektriske kraft.

13. Forpliktelser i henhold til avtalen.

Forpliktelser som Compadec SA, AIAG og Sør-Norge Aluminium A/S har påtatt seg i avtalen av 29./30. juni 1962 med Industridepartementet blir å anse som konsesjonsvilkår.

14. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

15. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner to tusen — pr. dag. Gjentatte eller fortsatte overtredelser av vilkårene kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, 2. ledd, i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

Departementet skal bemerke:

Den planlagte aluminiumsbedrift skal som nevnt ligge på Husnes i Kvinnherad kommune. Anlegget vil etter fullføring av første byggetrinn produsere ca. 60 000 tonn aluminium om året. Det regnes med at det vil kreve en årlig tilførsel av kraft på ca. 950 GWh. Kraftleveringen skal etter kontrakten ta til 1. oktober 1966, men skal begynne så snart begge parters anlegg gjør det teknisk mulig å økes suksessivt opp til kontraktskvantumet. Således er det meningen at det allerede fra 1. januar 1966 skal stilles tilsvarende 500 GWh pr. år til disposisjon for selskapet.

Effekten stilles til disposisjon proporsjonalt med energileveringen.

For kraftleveringen skal kjøperen betale 1,8 øre pr. kWh + 17 pst. Prisen samsvarer med den standardpris som er foreslått i St. prp. nr. 145 for 1961—62 om Statskraftverkene — kraftpris m. v. Den fastsatte kraftpris skal gjelde uforandret til 1. juli 1972.

Kvinnherad kommune har tilrådet at konsesjon blir gitt med forbehold av at kommunen får de retter, ytelser, avgifter m. v. som den har krav på i samsvar med lov og vanlig standardpris for konsesjoner.

Departementet antar at det i henhold til Kap. IV i lov nr. 16 av 14. desember 1917 er adgang til å meddele den søkte konsesjon og vil i samsvar med hovedstyret foreslå at konsesjon blir gitt Sør-Norge Aluminium A/S på leie av inntil 130 MW og 950 GWh pr. år fra Statskraftverkene.

De foreslåtte vilkår er i det vesentlige i samsvar med det standardutkast til vilkår som gjelder konsesjoner på leie av elektrisk energi til industribedrifter av betydelig størrelse. Om de enkelte vilkår skal bemerkes:

Post 1 om leievilkår er i samsvar med hovedstyrets forslag. Konsesjonen gjelder så lenge kraftleiekontrakten gjelder, dog ikke utover 40 år fra leveringens begynnelse.

Post 2 bestemmer at styret for selskapet skal ha sitt sete i Norge og skal dessuten for et flertalls vedkommende bestå av norske borgere. Det er her en uoverensstemmelse med den ovenfor nevnte avtale mellom Industridepartementet og de utenlandske selskaper, idet avtalens § 2,3 fastsetter at halvpar-

ten av selskapets styremedlemmer skal være norske statsborgere. Lovens krav om at selskapet skal ha et styre med et flertall av norske statsborgere er imidlertid, slik loven nå er, ufravikelig. Departementet akter imidlertid i den forestående proposisjon om endringer i konsesjonsloven å foreslå dette krav opphevet. Under forutsetning av en slik lovendring vil departementet senere kunne gå inn for en lik fordeling av norske og utenlandske deltakere i styret.

I post 5 er i henhold til lovens regel tatt inn bestemmelse om fortrinnsrett for norsk vare når det gjelder elektrisk materiell, maskiner m. v. som er nødvendig til utnyttelsen av kraften. I avtalen mellom Industridepartementet og den utenlandske aksjonærgruppe om opprettelsen av selskapet er det imidlertid fastsatt at en meget stor del av anleggskostningene vil bli finansiert ved utenlandske lån. Disse utenlandske lån som beløper seg til 185 mill. kroner vil delvis bli såkalte «tied loans». Det vil si lån som er bundet til leveranser av maskiner og utstyr m. v. fra det land som yter lånet, jfr. ovenfornevnte St. prp. nr. 30 for 1962—63 side 4. Denne finansieringsmåte kan bli umulig dersom man strengt skal holde på bestemmelsen om fortrinnsrett for norske varer.

Post 5 inneholder imidlertid en bestemmelse om at departementet kan dispensere fra bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Departementet antar at slike særlige hensyn må sies å være til stede i dette tilfelle og det må forutsettes at departementet etter søknad fra selskapet vil måtte gi slik dispensasjon.

I post 7 er foreslått konsesjonsavgift til staten på kr. 2 pr. kW. Den avgiftspliktige kraft blir å beregne etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

I samsvar med hovedstyrets forslag er det ikke foreslått avgift til kommuner.

Hovedstyret har foreslått betinget 10 pst. kraftavståelse til kommuner i samsvar med Kvinnherad kommunes krav. Lovens § 23 post 5, siste ledd, bestemmer at ved fastsettelse av konsesjonskraft ved kraftleiekonsesjoner bør det tas hensyn til den kraftavgivelse som ved ervervs- og reguleringskonsesjonen er pålagt det vannfall som kraften kommer fra. I ervervs- og reguleringskonsesjoner for Røldal—Suldal er det betinget 10 pst. kraftavståelse til kommuner. Departementet finner etter dette ikke å kunne betinge kraftavståelse i omhandlede kraftleiekonsesjoner. Departementet vil dersom det skulle vise seg ønskelig, ta opp med Statskraftverkene å skaffe den nødvendige kraft til Kvinnherad

kommune for den til enhver tid gjeldende statskraftpris.

I post 9 er bl. a. konsesjonæren pålagt plikt til å bekoste utarbeidet utkast til reguleringsplan for bymessig bebyggelse på stedet.

Post 12 om salg av bedriftens produkter antas å være i overensstemmelse med avtalens § 17 om bl. a. at selskapets kjøp av råmaterialer og tjenester og salget av produkter skal skje etter rent kommersielle prinsipper.

De øvrige vilkår foranlediger ingen bemerkninger.

De foreslåtte konsesjonsvilkår har underhånden vært forelagt representanter for Sør-Norge Aluminium A/S som fant å kunne godta vilkårene. I forbindelse med post 5 om fortrinnsrett for norske varer bemerket de imidlertid at dispensasjon måtte bli gitt etter søknad slik at finansieringen av anleggskostningene kan skje som forutsatt i avtalen.

Departementet vil etter dette foreslå at konsesjon blir gitt på de oppsatte vilkår.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 tillates Sør-Norge Aluminium A/S å leie inntil 130 MW/950 GWh pr. år fra Statskraftverkene på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 26. april 1963.

18. Treschow-Fritzøe.

(Konsesjon på å leie fra Vestfold Kraftselskap inntil 19 000 kW.)

Kgl. res. 10. mai 1963.

Ved Kronprinsregentens resolusjon av 29. juli 1955 fikk Treschow-Fritzøe konsesjon på å leie inntil 4 050 kW fra Vestfold Kraftselskap utover de ca. 2 950 kW (4 000 HK) som ble kontraktmessig betinget ved salget for ca. 40 år siden av Treschow-Fritzøes kraftanlegg m. v. til Vestfold fylke, jfr. herom «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1955 s. 113 flg. Konsesjonen gjelder til 1. januar 1965 og er således ennå ikke utløpt.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 30. november 1962 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 3. juli 1962 fra Treschow-Fritzøe om ny og utvidet konsesjon på kraftleie fra Vestfold Kraftselskap til avløsning av den nevnte kraftleiekonsesjon av 29. juli 1955:

«I brev av 3. juli 1962 til Hovedstyret har Treschow-Fritzøe søkt om konsesjon på leie av i alt inntil 19 000 kW fra Vestfold kraftselskap.

Søknaden er sålydende:

«Som det kanskje vil være kjent for Vassdragsvesenet har vi i dag en kraftleiekonsesjon gitt av Industridepartementet 23. august 1955 for en periode fram til 1. januar 1965.

I en rekke brev til Industridepartementet, bl. a. av 20. desember 1960, 3. mai 1961, samt 2. april, 28. april og 7. mai 1962, har vi redegjort for begrunnelsen for og omfanget av den revisjon av kraftleiekonsesjon som i vårt tilfelle skulle være påkrevet. Uten å trekke fram detaljer i dette bildet, idet vi forutsetter at vår brevveksling med Industridepartementet enten er kjent eller er tilgjengelig for Dem, vil vi herved anmode om at vår kraftleiekonsesjon økes i omfang til 19 000 kW og i tid til 1. januar 1975. I denne forbindelse vil vi for ordens skyld gjøre oppmerksom på at vi som følge av overdragelse av kraftanlegg til Vestfold fylke for ca. 40 år tilbake har kontraktsmessig rettighet til overførsel av 2 950 kW fra Vestfold Kraftselskap. Denne kraftmengde har hittil vært holdt utenom konsesjonen, jfr. någjeldende konsesjons pkt. 1 og 9, og vi har ved fastsettelse av denne søknads ramme forutsatt at den hittidige praksis fortsatt vil være gjeldende.

Vi vil for å anskueliggjøre omfanget av vår søknad meddele Dem at øvre belastningsgrense i henhold til våre prognoser for de nærmeste år vil være 19 500 kW. For å unngå problemet med stadig å balansere på grensen av kraftleiekonsesjonens bestemmelser, har vi imidlertid tillagt prognosenes belastningsgrense 10 pst. hvoretter maksimal belastning vil andra til ca. 22 000 kW som fratrukket de konsesjonsfrie 2 950 kW, har resultert i vår søknad om kraftleiekonsesjon for 19 000 kW.»

I brev hertil av 10. oktober 1962 har Treschow-Fritzøe gitt følgende supplerende opplysninger:

«Om vårt kontraktsforhold med Vestfold Kraftselskap er å bemerke at denne som nevnt under dagens telefonsamtale, fra Kraftselskapets side er oppsagt med utløp 31. desember d. å. Denne oppsigelse er kanskje mer av formell art, og oppsigelsen gjelder også samtlige av Vestfold Kraftselskaps abonnenter under henvisning til den bebudede, eller iallfall mulige forandring i prisen på statskraft, med den etter Kraftselskapets mening nødvendige justering som derved må finne sted også i spørsmålet om Kraftselskapets priser til sine abonnenter. Utover dette med prisen forestår det ingen endringer i vårt avtaleforhold med Vestfold Kraftselskap.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Larvik bystyre har i møte den 30. august 1962 vedtatt at det ikke har noe å bemerke til at Treschow-Fritzøe får konsesjon på leie av inntil 19 000 kW fra Vestfold Kraftselskap.

Fylkesmannen i Vestfold fylke har i påtegning av 4. september 1962 til Hovedstyret meddelt at han henholder seg til foranstående uttalelse fra Larvik kommunistyre. Fylkesmannen opplyser for øvrig at han er formann i Vestfold Kraftselskaps styre.

I henhold til den foreliggende kontrakt mellom Vestfold Kraftselskap og Treschow-Fritzøe stiller Vestfold Kraftselskap følgende kraftkvanta til disposisjon for Treschow-Fritzøe heri innbefattet 975 kW kraft fra Tokke:

«Fra 1. oktober 1961	7 200 kW
Fra 1. januar 1963	9 200 kW
Fra 1. januar 1965	15 000 kW

Selgeren forplikter seg til å levere følgende energimengder hvorav maksimum 60 pst. i tiden 1. januar—31. mars og 1. oktober—31. desember og 40 pst. i tiden 1. april—30. september. For eventuell overskridelse gjelder bestemmelsen i § 4 pkt. 1 b og § 8 pkt. 2.

Fra 1. oktober 1961	43,2 mill. kWh
Fra 1. januar 1963	55 mill. kWh
Fra 1. januar 1965	90,0 mill. kWh

og kjøperen forplikter seg til å betale for minst 50 pst. av den kontraherte effekt.

Får kjøperen behov for mer kraft enn denne kontrakt omhandler, vil selgeren gjøre sitt beste for å skaffe tilveie den nødvendige tilleggskraft. For tilleggskraften skal kjøperen, hvis ikke annen avtale foreligger mellom partene, betale samme pris som for det kontraherte kvantum. Prisen på tilleggskraften skal dog under ingen omstendighet være mindre enn hva det koster selgeren å skaffe denne tilleggskraft tilveie med tillegg av overføringstap samt en avanse på 2,5 pst.

For de 975 kW prioritert kraft fra Tokke skal vannmangel og svikt i selgerens krafttilgang i henhold til faste kontrakter bare kunne påberopes i den grad dette blir gjort gjeldende fra statens side for Tokkekraftens vedkommende. (Jfr. § 7.)»

Treschow-Fritzøe har i det høve i brev av 28. april 1962 til Industridepartementet, Treforedlingskontoret bemerket:

«Av telefonsamtalen med byråsjef fru Holtan forstår vi at departementet mener at konsesjonens omfang bør være i direkte samsvar med den primakraftkontrakt vi til enhver tid har med Vestfold Kraftselskap. I denne forbindelse er det verdt å bemerke seg to ting, for det første at vi ikke til enhver tid anser oss tjent med å ha 100 pst. dekning via primakraftkontrakt, og for det annet at forhandlinger med Vestfold Kraftselskap for tiden pågår uten at kontrakt ennå er underskrevet.

Om den forestående kontrakt med Vestfold Kraftselskap vil få tilbakevirkende kraft fra 1. oktober 1961 er det imidlertid å si at denne i det vesentlige er avklart, og vi kan gå ut fra at den energimessige ramme som er beskrevet i kontrakten også blir den endelige. Vi vedlegger til Deres orientering fotostat-kopi av kontraktsforslaget hvorav blant annet fremgår at det forpliktende primakraftkvantum i tidsrommet 1. oktober 1961 til 1. januar 1965 vil øke i 2 trinn fra 43,2 mill. kWh til

90 mill. kWh pr. år. På tilsvarende måte, for beregning av en minste effektavgift er effektkvanta forutsatt å øke i samme trinn fra 7 200 kW til 15 000 kW.

Vi mener det er grunn til å understreke at disse trinn i primakraftkontrakten ikke på noen måte er overensstemmende med vårt behov for kraft i nevnte periode. Når kontrakten tar utgangspunkt i at Vestfold Kraftselskap i den nåværende situasjon ikke er istand til å tilby oss forpliktende primakraftmengder i ønsket utstrekning før 1965 da blant annet Brokke Kraftverk er beregnet å komme i produksjon. I den mellomliggende periode er vi således henvist til å dekke vårt kraftbehov ved leilighetskjøp fra Vestfold Kraftselskap eller fra andre kraftleverandører innenfor og utenfor Samkjøringen. Om det siste vil vi videre underrette Dem om at vi er medlemmer av Samkjøringen fra lang tid tilbake.

Vi må følgelig anmode om overføringskonsesjon for de kraftmengder som vi til enhver tid regner med å måtte belaste overføringsnettene, hvorfor vi som allerede nevnt i vårt brev av 3. mai 1961, anmodet om en kraftleiekonsesjon på inntil 105 mill. kWh pr. kalenderår. En nærmere redegjørelse for dette kraftkvantum er også gitt i vårt brev av 20. desember 1960.

Videre under henvisning til tidligere korrespondanse vil vi be om at gyldigheten av konsesjonen ikke blir kortere enn til 1. januar 1975.

Om konsesjonen er videre å bemerke at denne i realiteten vil fremkomme som en endring av en gjeldende konsesjon for kraftoverføring gitt av Deres departement den 23. august 1955 med gyldighet inntil 1. januar 1965.»

Treschow-Fritzøe søker altså nå om konsesjon på leie av netto inntil 19 000 kW og inntil 105 mill. kWh pr. år med tidsbegrensning inntil 1. januar 1975 for drift av sliperi, halv kjemisk massefabrikk og wallboardfabrikk jfr. bedriftens brev av 20. desember 1960 til Treforedlingskontoret.

Ved Kronprinsregentens resolusjon av 29. juli 1955 er Treschow-Fritzøe tidligere gitt konsesjon på leie av inntil 4 050 kW fra Vestfold Kraftselskap utover de ca. 2 950 kW (4 000 hk) som ble kontraktsmessig betinget ved salget av Treschow-Fritzøes kraftanlegg m. v. til Vestfold fylke.

Tillatelsen som gjelder inntil 1. januar 1965 er meddelt på vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utover de 4 000 hk (ca. 2 950 kW) som av Treschow-Fritzøe kontraktsmessig er betinget ved salget av firmaets kraftanlegg m. v. til Vestfold fylke.

Avgiften er betalt til og med året 1961. For 1961 var avgiften bare kr. 2 571 da nyanleggene først vil komme i produksjon i 1962.

Konsesjonsvilkårene er for øvrig de på den tid vanlige, men uten vilkåret om norsk styre

da det her handler seg om et personlig eiet firma.

Denne gitte konsesjon som altså gjelder til 1. januar 1965 går en ut fra faller bort i tilfelle meddelelse av den søkte nye konsesjon.

Hovedstyret har for sitt vedkommende ikke noe å bemerke til den foreliggende søknad og vil rå til at Treschow-Fritzøe gis konsesjon på leie av inntil 19 000 kW og inntil 105 mill. kWh pr. år heri innbefattet 975 kW Tokkekraft i henhold til de av firmaet tegnede andeler i Tokkelånet, men utover de 2 950 kW (4 000 hk) som ble kontraktsmessig betinget ved salget av Treschow-Fritzøes kraftanlegg m. v. til Vestfold fylke.

For de 975 kW Tokkekraft anbefales tillatelsen meddelt inntil 30. juni 1966 i samsvar med vilkårene for Tokkeavtalen.

Tillatelsen til leien av de overskytende inntil 18 025 kW anbefales derimot meddelt for den tid leieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1975.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsatte vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes inkl. Tokke-kraften men utover de 2 950 kW (4 000 hk) som av Treschow-Fritzøe kontraktsmessig er betinget ved salget av firmaets kraftanlegg m. v. til Vestfold fylke. Avgiften forutsettes i tilfelle å bli å oppkreve fra og med året 1962.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme vilkår som fastsatt i den nåværende kraftleiekonsesjon av 29. juli 1955 til Treschow-Fritzøe, dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere utgår etter den praksis som nå følges. Videre vil vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner bli å sløyfe i samsvar med loven, idet bedriften i nærværende tilfelle får sin strøm fra fylkesforsyningen ved Vestfold Kraftselskap.

Den her søkte nye konsesjon forutsettes i tilfelle å tre istedenfor den nevnte nåværende kraftleiekonsesjon til Treschow-Fritzøe av 29. juli 1955.

Med hensyn til den industrielle side av saken viser en til de av Treforedlingskontoret stillede vilkår som etter det opplyste er godtatt av bedriften — jfr. Industridepartementet, Industriavdelingens foran siterte påtegning av 13. juli 1962 og Industridepartementets brev av 8. juni 1962 til Hovedstyret.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. november 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

Den nevnte tidligere konsesjon gitt ved Kronprinsregentens resolusjon av 29. juli 1955

for Treschow-Fritzøe på kraftleie fra Vestfold Kraftselskap omfatter 4 050 kW utover de ca. 2 950 kW (4 000 HK) som firmaet for ca. 40 år siden kontraktmessig hadde betinget seg ved salget av Treschow-Fritzøes vannfall og kraftanlegg m. v. til Vestfold fylke, idet departementet i tilrådingen til resolusjonen forutsatte at leien av disse ca. 2 950 kW fra Vestfold Kraftselskap ikke var konsesjonspliktig, jfr. herom nærmere «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1955 s. 113 flg.

Treschow-Fritzøe søker nå om konsesjon på leie av inntil 19 000 kW fra Vestfold Kraftselskap utover de nevnte ca. 2 950 kW (4 000 HK) som i sin tid var betinget ved salget av firmaets vannfall.

Departementet vil etter det foreliggende med hovedstyret rå til at Treschow-Fritzøe gis konsesjon som omsøkt på leie av disse inntil 19 000 kW fra Vestfold Kraftselskap, hvori er innbefattet 975 tegnet Tokkekraft, og slik at konsesjonen samtidig begrenses til å gjelde et maksimalt kraftuttak på 105 mill. kWh pr. år utover de nevnte ca. 2 950 kW (4 000 HK).

Den foreslåtte nye kraftleiekonsesjon forutsettes å skulle avløse den ved Kronprinsregentens resolusjon av 29. juli 1955 gitte konsesjon på leie av 4 050 kW.

Departementet går ut fra at den forutsatte nye kraftleiekontrakt mellom Treschow-Fritzøe og Vestfold Kraftselskap blir sendt departementet så snart den er undertegnet.

Når det gjelder konsesjonsvilkårene vil en med hovedstyret anbefale at den nye konsesjon blir gitt med tidsbegrensning til 30. juni 1996 for de 975 kW tegnet Tokkekrafts vedkommende og til 1. januar 1975 for den øvrige kraft, jfr. pkt. 1 i utkastet nedenfor.

Videre er departementet enig med hovedstyret i at det etter omstendighetene ikke blir å ta med vilkår om kraftavståelse, jfr. bestemmelsen i lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23, post 5, annet ledd.

En er videre enig med hovedstyret i at det betinges årlig avgift til staten med kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes — inklusive de 975 kW tegnet Tokkekraft — men med fradrag av de nevnte ca. 2 950 kW (4 000 HK), jfr. pkt. 8 i utkastet nedenfor. Dette er den avgiftssats som nå er vanlig. I den bestående kraftleiekonsesjon av 29. juli 1955 er avgiften fastsatt til kr. 1 årlig pr. kW. Den forhøyede avgiftssats — kr. 1,50 pr. kW — forutsettes oppkrevet fra det tidspunkt da kraftuttaket oversteg den tidligere konsesjons maksimale effektkvantum, dog tidligst fra 1. januar 1962.

Konsesjonen anbefales videre gitt på de vilkår av industriell art som er godtatt av

Treschow-Fritzøe. Disse vilkår ble forelagt bedriften med departementets brev av 22. mars 1962, og er vedtatt i Treschow-Fritzøes svarbrev av 2. april 1962, og foreslås tatt med som henholdsvis post 2 og 3 i utkastet nedenfor.

Det har vært forutsetningen både fra Treschow-Fritzøes og fra departementets side at det under post 2 foreslåtte vilkår skal kunne tas opp til ny forhandling når firmaet går til videreforedling av den produserte masse. Denne forutsetning er tatt inn i pkt. 2 i utkastet.

Bedriften har i det nevnte brev av 2. april 1962 også godtatt visse nærmere bestemmelser av hensyn til kontrollen med overholdelsen av de nevnte vilkår m. v. Departementet finner det imidlertid ikke praktisk å ta disse bestemmelser inn i konsesjonsvilkårene.

I stedet foreslås tatt med et generelt vilkår om kontroll, hvorefter departementet vil kunne fastsette de nærmere bestemmelser med hensyn til kontrollen med overholdelsen av konsesjonen og av vilkårene som det til enhver tid finner nødvendig, jfr. pkt. 9 i utkastet nedenfor.

For øvrig foreslås stort sett vanlige vilkår.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår blir da sålydende:

1. Leietid.

For så vidt angår leien av de 975 kW Tokkekraft som er tildelt konsesjonæren ved tegning av andeler i Tokkelånet gjelder konsesjonen til 30. juni 1996.

For så vidt angår den øvrige kraft gjelder konsesjonen så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1975.

2. Begrensning i tillatt innkjøp av norsk bartretømmer og kubb pr. år.

Treschow-Fritzøe skal til sin produksjon av tremasse, wallboard og halvkjemisk masse ikke uten etter innhentet samtykke fra Industridepartementet kjøpe mer enn 65 000 f. m³ norsk bartretømmer og kubb pr. år. Med norsk bartretømmer og kubb forstås ikke tynningsvirke av bartre, lauvtre, bakhon og sagbruksavfall.

Det er forutsetningen at dette vilkår skal kunne tas opp til ny forhandling når Treschow-Fritzøe videreforedler sin masse.

3. Leieforedling.

Leieforedling for andre bedrifter av norsk bartretømmer og kubb skal ikke finne sted.

4. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

5. Søksmål etter granneloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av granneloven.

6. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner, m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om

norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes — inklusive de 975 kW tegnet Tokkekraft — men med fradrag av de ca. 2 950 kW (4 000 HK) som er kontraktsmessig betinget ved salget av firmaets kraftanlegg m. v. til Vestfold fylke, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen:

$$\text{len: } \frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares 6 pst. årlig rente fra forfallsdagen.

De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av vedkommende departement.

9. Kontroll.

Treschow-Fritzøe skal gi de opplysninger og må underkaste seg de bestemmelser til kontroll med overholdelsen av konsesjonen og av de oppstilte betingelser, som departementet til enhver tid finner nødvendig. Utgiftene med kontrollen kan kreves dekket av konsesjonæren.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av konsesjonsvilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 1 000 — kroner ettusen — pr. dag. Fortsatte og/eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2—4 og 9 samt overskridelse av det maksimale kraftkvantum (kW og/eller kWtimer som konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV tillates Treschow-Fritzøe å leie fra Vestfold Kraftselskap inntil 19 000 kW utover de ca. 2 950 (4 000 HK) som i sin tid ble kontraktmessig betinget ved salget av Treschow-Fritzøes kraftanlegg m. v. til Vestfold fylke.

Tillatelsen er samtidig begrenset til å gjelde et maksimalt kraftuttak på 105 mill. kWh pr. år utover de nevnte ca. 2 950 kW (4 000 HK).

Tillatelsen gis på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 10. mai 1963.

19. Nordland Portland Cementfabrik A/S.

(Erverv og regulering av Sørfjordvassdraget i Tysfjord. Ytterligere fristforlengelse.)

Industridepartementets avgjørelse 14. juni 1963.

Søknad 9. desember 1960.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2, pkt. 3 og lov nr. 17 av samme dag § 12, pkt. 1 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 20. juni 1946 bestemmer departementet:

Den senest ved departementets avgjørelse av 20. desember 1958 fastsatte frist for fullføring av den samlede utbygging og regulering av Sørfjordvassdraget i Tysfjord, jfr. avsnitt I post 3 i vilkårene for konsesjon av 8. april 1921 på erverv og regulering av vassdraget, forlenges herved ytterligere til 8. april 1966.

20. A/S Tafjord Smelteverk.

(Forlenget konsesjon på leie av spillkraft fra Tafjord Kraftselskap.)

Gitt av Industridepartementet 14. juni 1963.

Selskapets søknad i brev av 9. april 1962 til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet om forlenget konsesjon på kraftleie.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 bestemmer departementet:

Den ved kgl. resolusjon av 14. oktober 1960 gitte konsesjon for A/S Tafjord Smelteverk på fortsatt leie av inntil 7 200 kVA spillkraft fra Tafjord Kraftselskap forlenges herved

inntil 1. januar 1964 for så vidt den midlertidige kraftleieavtale mellom partene måtte bli forlenget tilsvarende.

Den forlengete konsesjon gis på samme vilkår som selskapets nevnte kraftleiekonsesjon gitt ved kgl. resolusjon av 14. oktober 1960, bortsett fra at den i vilkårenes post 7 fastsatte avgiftssats — kr. 1 årlig pr. kW — for avgift til staten blir å forhøye til kr. 1,50 pr. kW fra og med året 1962.

Ved kraftleiekonsesjonen er intet avgjort med hensyn til spørsmål om røykskadekonsesjon etter lov 16. juni 1961 om rettshøve mellom grannar. Man viser til vedlagte avtrykk av forskrifter fastsatt i medhold av nevnte lov.

Dersom kraftleieforholdet mellom partene aktes opprettholdt utover 1. januar 1964, som nå er fastsatt som utløpstid for den forlengete kraftleiekonsesjon, imøteses i tilfelle i god tid søknad om ny konsesjon.

21. Sande Paper Mill A/S.

(Konsesjon på leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra Vestfold Kraftselskap til fremstilling av damp i bedriftens elektrokjel.)

Kgl. res. 21. juni 1963.

Sande Paper Mill A/S fikk ved kgl. resolusjon av 29. april 1960 på nærmere vilkår konsesjon etter § 20, jfr. § 19 i lov nr. 16 av 14. desember 1917 på erverv av ca. 20 mål grunn av gnr. 127, bnr. 30 i Sande i Vestfold. Konsesjonen sto i forbindelse med selskapets planer om oppførelse av en bedrift i Sande for produksjon av halvkiemisk masse og bølgepapir.

Videre fikk Sande Paper Mill A/S ved kgl. resolusjon av 13. april 1962 på nærmere vilkår konsesjon etter nevnte lovs kap. IV på leie av inntil 3 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap. Denne konsesjon er gitt med tidsbegrensning til 1. juli 1971, og gjelder således fremdeles. Kraftleiekonsesjonen ble gitt stort sett på de samme vilkår som den nevnte ervervskonsesjon av 29. april 1960. Dette gjelder de i kraftleiekonsesjonen som pkt. 2—6 inntatte vilkår om styre, aksjekapital m. m. samt vilkårenes pkt. 12 om kontroll, pkt. 13 om opplysningsplikt samt pkt. 14 om overtredelse av konsesjonsvilkårene, jfr. nærmere herom «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1962, der kraftleiekonsesjonen vil bli trykt som nr. 20.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 14. februar 1963 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av

6. november 1962 fra Sande Paper Mill A/S om konsesjon på leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra Vestfold Kraftselskap til fremstilling av damp:

«Med Industridepartementets påtegning av 6. november 1962 har Hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 20. oktober 1962 fra Sande Paper Mill A/S om konsesjon på leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra Vestfold Kraftselskap til dampfremstilling.

Søknaden er sålydende:

«I vår søknad av 10. august 1961 om konsesjon på primakraft nevnte vi at det var innledet forhandlinger med Vestfold Kraftselskap om en kontrakt om leie av 20 000 kW spillkraft til drift av en elektrokjel.

Vi har nå opprettet kontrakt med Vestfold Kraftselskap om leie av inntil 20 000 kW til drift av en installert elektrokjel, og vårt firma søker herved det ærede departement om konsesjon for dette leieforhold.

Vi vedlegger et eksemplar av den kontrakt som er opprettet mellom Vestfold Kraftselskap og vårt firma samt en erklæring om sammen-setningen av vårt firmas styre.»

I henhold til den nevnte kraftleiekontrakt — datert 5. resp. 12. september 1962 leverer Vestfold Kraftselskap fra 1. juli 1962 inntil 20 000 kW til drift av Sande Paper Mill A/S' elektrokjele. Leveringen finner sted bare i den utstrekning det passer Vestfold Kraftselskap å levere slik kraft, men Sande Paper Mill A/S har plikt til å utta den kraft som Vestfold Kraftselskap stiller til dets disposisjon i henhold til kontrakten og som bedriften kan nyttiggjøre i sin elektrokjele for dekning av det aktuelle dampforbruk. Kan Vestfold Kraftselskap bare dekke en del av det aktuelle dampforbruk, skal Sande Paper Mill A/S ikke være forpliktet til å ta ut mer på elektrokjelen enn at den oljefyrte kjele arbeider med en tilfredsstillende høy virkningsgrad (§ 1, pkt. 1 og 2).

Den elektriske kraft leveres ved 10 000 V samleskinne i Leinås transformatorstasjon som trefaset vekselstrøm med en spenning av ca. 9 000 volt med ca. 50 perioder pr. sekund og senere ved eventuell utveksling av transformator ca. 10 000 V. Vestfold Kraftselskap bekoster og vedlikeholder alle anlegg for overføring av kraft fram til Sande Paper Mill A/S' koplingsanlegg. Vestfold Kraftselskap har rett til omkostningsfritt å få stillet til disposisjon grunn på kjøperens eiendom for de overføringsanlegg som er nødvendig for denne kraftlevering samt rom for tilhørende koplingsanlegg, eventuelt transformatoranlegg (§ 2 pkt. 1 og 2).

For den leverte energi skal Sande Paper Mill A/S betale en kWh-pris (inkl. eventuell

elektrisitetsavgift) beregnet på basis av prisen på fyringsolje.

Sande Paper Mill A/S kan bare anvende den uttatte energi til produksjon av damp i elektrokjelen (§ 5 pkt. 1).

Kontrakten gjelder til 1. juli 1966 og deretter med 1 års gjensidig oppsigelse (§ 10).

Vestfold Kraftselskaps forutsetning for inngåelse av kontrakten er at Sande Paper Mill A/S (innen 1. oktober 1962) betaler til Kraftselskapet en engangsgodtgjørelse på kr. 100 000 for forøket transformatorkapasitet (§ 12).

Søknaden med bilag har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Sande komm. elektrisitetsverk har i påtegning av 30. november 1962 til Sande kommune bemerket:

«Sande Komm. Elektrisitetsverk har ikke noe å bemerke til søknaden, forutsatt at uttaket ikke på noen måte virker forstyrrende på verkets forsyning fra samme transformatorstasjon.»

Sande herredsstyre har i møte den 20. desember 1962 etter innstilling fra formannskapet enstemmig fattet dette vedtak i saken:

«Foreliggende konsesjonssøknad anbefales idet man forutsetter at nødvendige omsyn blir tatt til elektrisitetsverkets anførsler.»

Vestfold Kraftselskap har i påtegning av 29. desember 1962 til fylkesmannen i Vestfold bemerket:

«Vi kan ikke se noen grunn til at spillkraftleveringen til Sande Paper Mills elektrokjele skulle virke forstyrrende på Sande komm. elektrisitetsverks forsyning fra samme transformatorstasjon og anbefaler at konsesjonssøknaden innvilges på vanlige vilkår.»

Fylkesmannen i Vestfold fylke har i påtegning av 3. januar 1963 til Hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til søknaden, men opplyser at han for tiden er formann i styret for Vestfold Kraftselskap.

Industridepartementet, Treforedlingskontoret har i påtegning av 17. desember 1962 til Industridepartementet (jfr. departementets brev av 20. desember 1962 til Hovedstyret) bemerket:

«Treforedlingskontoret har festet seg ved § 5, Kjøperens disposisjonsrett, punkt 1, hvorefter kjøperen bare kan anvende den uttatte energi til produksjon av damp i elektrokjelen. Man går ut fra at denne forutsetning i kontrakten blir overholdt og at kraftselskapet er pålagt å føre kontroll hermed.»

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot leieforholdet og vil rå til at Sande Paper Mill A/S gis konsesjon på leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra Vestfold Kraftselskap til dampfremstilling som søkt om.

Tillatelse anbefales meddelt for den tid kraftleiekontrakten av 5. resp. 12. september 1962 mellom partene måtte stå ved makt. Dog ikke lenger enn til 1. juli 1971, slik at tillatelsen utløper samtidig med den ved kgl. resolusjon av 13. april 1962 meddelte konsesjon til Sande Paper Mill A/S til å leie inntil 3 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap.

Da det handler seg om leie av kraft bare til dampfremstilling blir det som vanlig i slike høve, da ikke å pålegge vilkår om avgift.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme betingelser som fastsatt i den nevnte tidligere gitte konsesjon av 13. april 1962 til Sande Paper Mill A/S på leie av inntil 3 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap.

Med hensyn til Industridepartementet, Treforedlingskontorets forutsetning (i foran siterte påtegning av 17. desember 1962) hva kontrollen med spillkraftleveringen angår, går en ut fra at Sande Paper Mill A/S ved meddelelsen av den eventuelle konsesjon blir pålagt ved utgangen av hvert kalenderår uoppfordret å innsende til departementet erklæring fra kraftleverandøren med hensyn til det kvantum kWh spillkraft som av bedriften måtte være uttatt i året og med bekreftelse av at dette i tilfelle bare er nyttet til dampfremstilling i bedriftens elektrokjele, slik at det kan føres kontroll med at konsesjonen ikke er nyttet til uttak av kraft til andre formål enn til drift av vedkommende elektrokjele.

Behandlet i hovedstyremøte den 13. februar 1963.

Dokumentene vedlegges.»

Etter det foreliggende vil departementet med hovedstyret rå til at Sande Paper Mill A/S gis den søkte konsesjon på leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra Vestfold Kraftselskap til fremstilling av damp i bedriftens elektrokjel, og på vilkår i det vesentlige som foreslått av hovedstyret.

Departementet vil således anbefale konsesjonen gitt med tidsbegrensning til 1. juli 1971, jfr. det nedenfor under pkt. 1 foreslåtte vilkår om leietid.

En er også enig med hovedstyret i at det som vanlig ved konsesjon på leie av spillkraft til dampfremstilling ikke tas med noe vilkår om årlig avgift til staten, og i at konsesjonen for øvrig gis på stort sett de samme vilkår som den nevnte konsesjon av 13. april 1962

for Sande Paper Mill A/S på leie av primakraft.

De vilkår som foreslås blir da i sin helhet sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 5. september—12. september 1962 mellom partene om leie av spillkraft til dampfremstilling måtte bestå, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1971.

2. Styre.

Sande Paper Mill A/S og dets styre skal ha sitt sete i Norge. Styrets flertall, herunder formannen, skal være norske statsborgere.

3. Aksjekapital.

Selskapet skal ha en aksjekapital på minimum 10 mill. kroner, hvorav minst 49 pst. av de stemmeberettigede aksjer til enhver tid skal være på norske hender. Det skal av selskapets aksjeprotokoll fremgå at dette vilkår er oppfylt.

4. Begrensning i art og mengde av produksjonen og det virke som skal brukes.

Selskapet må ikke drive annen virksomhet enn produksjon av halvkjemisk masse og bølgepapir.

Til denne produksjon må selskapet ikke bruke annet norsk virke enn ubarket bakhon, tynningsvirke av gran og furu, samt lauvtre.

Produksjonen av halvkjemisk masse på basis av ovennevnte norske virkessortimenter med tilsetning av raffinermasse fra Sande Tresliperi A/S, må ikke uten departementets samtykke overstige det kvantum som tilsværer 30 000 tonn bølgepapir pr. år. All halvkjemisk masse produsert ved anlegget skal anvendes til fremstilling av bølgepapir i Norge.

5. Eksportpriser.

Eksport av selskapets produkter må ikke uten departementets samtykke finne sted til priser som ligger under de til enhver tid gjeldende og oppnåelige markedspriser.

6. Lånekapital.

Den kapital som trenges til investeringen — utenom aksjekapitalen — skal skaffes ved utenlandske lån. Det må ikke betales høyere rente enn vanlig markedsrente for tilsvarende lån.

7. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

8. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjenne som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

9. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet,

må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

10. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

11. *Kontroll.*

Selskapet skal gi de opplysninger og må underkaste seg den kontroll med overholdelsen av konsesjonen og av de oppstilte betingelser som departementet til enhver tid finner nødvendig. Utgifter hermed kan kreves dekket av konsesjonæren.

12. *Opplysningsplikt.*

Selskapets styre plikter omgående å gi innberetning til vedkommende departement dersom de blir kjent med at noen av bestemmelsene i punktene 2—6 er overtrådt.

13. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

For overtredelse av konsesjonsvilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 1 000 — kroner ettusen — pr. dag. Fortsatte og/eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2—6 og 11 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Konsesjonen anbefales videre gitt under den forutsetning at kraften bare skal kunne brukes til produksjon av damp i bedriftens elektrokjel, jfr. forutsetning herom i kraftleiekontrakten av 5. september—12. september 1962 mellom partene, dennes § 5, pkt. 1 om Kjøperens disposisjonsrett.

Til kontroll med overholdelsen av denne forutsetning akter departementet ved meddelel-

sen om konsesjon med hjemmel i konsesjonsvilkårenes post 11 om kontroll å pålegge Sande Paper Mill A/S ved utgangen av hvert kvartal uoppfordret å sende departementet oppgave fra Vestfold Kraftselskap over det kvantum spillkraft som av bedriften måtte være uttatt på spillkraftkontrakten (oppgaven skal omfatte både antall uttatte kWh og den maksimale uttatte effekt i kW) sammen med en erklæring fra Sande Paper Mill A/S om at dette kraftkvantum ikke har vært nytt til andre formål enn til drift av bedriftens elektrokjel.

Kraftuttaket forutsettes videre undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvor vidt Sande Paper Mill A/S eventuelt vil trenge røykskadekonsesjon, jfr. lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961 og forskrifter gitt i medhold av loven.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV tillates Sande Paper Mill A/S å leie inntil 20 000 kW spillkraft fra Vestfold Kraftselskap til fremstilling av damp i bedriftens elektrokjel.

Konsesjonen gis på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. juni 1963.

22. Elektrokemisk A/S.

(Konsesjon på ytterligere kraftleie for drift av Fiskå Verk.)

Kgl. res. 21. juni 1963.

Ved kgl. resolusjon av 6. november 1953 ble følgende konsesjoner, som opprinnelig var gitt til A/S Fiskå Verk, overdradd til Elektrokemisk A/S på uforandrede vilkår:

1. Konsesjon av 31. oktober 1935, forlenget 8. februar 1952 på leie av inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.
2. Konsesjon av 8. februar 1952 på leie av inntil 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Den under 1 nevnte konsesjon på leie av inntil 8 300 kW spillkraft var meddelt for tidsrommet inntil 31. oktober 1954, mens den under 2 nevnte konsesjon på leie av inntil 19 500 kW primakraft gjelder til 1. oktober 1978.

En viser nærmere herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1953 nr. 34 og for 1952 nr. 8 samt for 1935 nr. 17.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 18. januar 1963 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 11. april 1962 fra Elektrokemisk A/S om konsesjon på ytterligere kraftleie for drift av Fiskå Verk:

«Med brev av 11. april 1962 fra Elektrokemisk A/S mottok hovedstyret til uttalelse en søknad av s. d. stilet til Kongen om konsesjon på selskapets kraftleie.

Søknaden er sålydende:

«Ved kgl. resolusjon av 8. februar 1952 fikk A/S Fiskaa Verk konsesjon på leie av 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk. Fra 1953 ble A/S Fiskaa Verk sammensluttet med undertegnede selskap Elektrokemisk A/S, og ved kgl. resolusjon av 6. november 1953 ble konsesjonen overdratt til oss. Konsesjonen gjelder til 1. oktober 1978.

For å dekke ytterligere kraftbehov på Fiskaa Verk har vi inngått følgende kontrakter om leie av elektrisk energi:

1. Kontrakt av 21. november 1960 med Vest-Agder Elektrisitetsverk om overføring av 6 000 kW primakraft fra Aust-Agder Kraftverk i henhold til avtale av 15. oktober 1960 mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og Aust-Agder Kraftverk.
2. Kontrakt av 10. og 31. juli 1961 med Vest-Agder Elektrisitetsverk for leie av inntil 10 500 kW og 87 mill. kWh primakraft pr. år fra 1. november 1963.
3. Kontrakt med Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk for leie av inntil 20 000 kW spillkraft pr. år.

Kontrakten om spillkraft avløser tidligere kontrakt av 29. oktober 1934 om leie av 8 300 kW spillkraft — konsesjon på denne leveranse ble gitt A/S Fiskaa Verk senest ved ovennevnte kgl. resolusjon av 9. desember 1952. Ved kgl. resolusjon av 6. november 1953 ble også denne konsesjon overdratt til oss. Konsesjonen er nå utløpet.

Vi vedlegger kopi av kontraktene.

Vi tillater oss under henvisning til ovenstående å søke om konsesjon på leie av følgende kvanta elektrisk energi:

1. Leie av 6 000 kW primakraft fra Aust-Agder Kraftverk i henhold til kontrakt av 21. november 1960 med Vest-Agder Elektrisitetsverk.
2. Leie av inntil 10 500 kW og 87 mill. kWh primakraft i henhold til kontrakt av 10. og 31. juli 1961 med Vest-Agder Elektrisitetsverk.
3. Leie av inntil 20 000 kW spillkraft i henhold til kontrakt med Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk for et tidsrom av 10 år.

Vårt styre har sete i Norge og samtlige styremedlemmer er norske statsborgere.»

Fra Kommunal- og Arbeidsdepartementet har en med påtegning av 19. januar 1961 dertil mottatt til uttalelse Vest-Agder fylkestingsvedtak av 17. desember 1960 om godkjenning

av kontrakten (nå datert 10. juli/31. juli 1961) med Vest-Agder elektrisitetsverk om leie av de inntil 10 500 kW og 87 mill. kWh pr. år primakraft.

Vedtaket er sålydende:

- «1. Fylkestinget godkjenner det framlagte forslag til ny kraftleiekontrakt mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og Elektrokemisk A/S (Fiskaa), med adgang for styret i Vest-Agder Elektrisitetsverk til å foreta redaksjonelle justeringer.
2. Det er en forutsetning at konsesjon er gitt og finansieringen for kraftutbyggingen er ordnet før kontrakten inngås.»

Videre har en fra Kommunal- og Arbeidsdepartementet med brev av 27. mars 1962 (jfr. Industridepartementet, Vassdragsavdelingen påtegning av 2. april 1962) mottatt til uttalelse henholdsvis Kristiansand bystyres vedtak av 31. januar 1962 og Vest-Agder fylkesutvalgs vedtak av 7. mars 1962 om godkjenning av kontrakten med Kristiansands E-verk og Vest-Agder E-verk om levering av de inntil 20 000 kW spillkraft til Fiskaa Verk. De respektive vedtak er sålydende:

Kristiansands bystyres vedtak av 31. januar 1962:

«Bystyret godkjenner det forslag til kontrakt mellom Elektrokemisk A/S Fiskaa Verk på den ene side og Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansand Elektrisitetsverk på den annen side om levering av inntil 20 000 kW spillkraft som styret for sistnevnte verk har fremsendt ved ekspedisjon av 15. november 1961.»

Vest-Agder fylkesutvalgs vedtak av 7. mars 1962:

«Fylkesutvalget godkjenner vedtak av Vest-Agder Elektrisitetsverks styre i møte den 1. desember 1961 — sak nr. 177 sålydende:

«Kontrakt mellom Elektrokemisk A/S Fiskaa Verk og Kristiansand Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk om levering av inntil 20 000 kW spillkraft til Fiskaa godkjennes.

Bestemmelsen i kontraktens § 4, pkt. 4, trer dog først i kraft fra den tid fasekompensatoren er installert på Fiskaa, dog senest fra 1. januar 1964.»

Konsesjonssøknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Oddernes herredstyre har i møte den 28. september 1962 fattet dette enstemmige vedtak:

«Oddernes kommune anbefaler den søknad Elektrokemisk A/S har sendt 11. april 1962 om ny konsesjon på leie inntil 6 000 kW primakraft fra Aust-Agder kraftverk og inntil 10 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk samt inntil 20 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansand Elektrisitetsverk.»

Kristiansands bystyre har i møte den 13. juni 1962 likeledes anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Vest-Agder fylke har i påtegning av 4. oktober 1962 til hovedstyret meddelt at det heller ikke fra hans side er noe å merke til at søknaden blir innvilget.

Som nevnt er Elektrokemisk A/S ved kgl. resolusjon av 6. november 1953 gitt konsesjon på bl. a. 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Den kgl. resolusjon er sålydende:

«I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV overdras følgende konsesjoner meddelt A/S Fiskaa Verk til Elektrokemisk A/S på uforandrede vilkår:

1. Tillatelse av 31. oktober 1935, forlenget 8. februar 1952, til leie av inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.
2. Tillatelse av 8. februar 1952 til leie av inntil 8 700 kW primakraft og etter at denne tillatelse er utløpet inntil 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.»

Konsesjon på leie av de 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk var gjeldende til 31. oktober 1954 og er således utløpet mens konsesjonen på leie av de 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk fortsatt står ved makt.

Tillatelsen som gjelder inntil 1. oktober 1978 er meddelt på vilkår om en årlig avgift av kr. 0,75 pr. kW til kommuner og en årlig avgift av kr. 0,75 til staten av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$. For øvrig er tillatelsen meddelt

på vanlige betingelser inkl. vilkåret om helt norsk styre, konsesjonskraft (10 pst.) til kommuner samt om norske tjenestemenn og arbeidere.

Avgiftene til kommuner og staten er betalt av uttatt primakraft og spillkraft fra henholdsvis Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk og for årene til og med året 1961. For året 1961 var avgiftene tilsammen kr. 53 759,71.

Avgiften til kommuner er ved Industridepartementets brev av 31. juli 1957 tildelt Oddernes kommune inntil 30. juni 1967.

Det søkes nå for det første om konsesjon på midlertidig leie av inntil 6 000 kW for Aust-Agder Elektrisitetsverk idet kraftleiekontrakten av 15. oktober 1960 og overføringskontrakten med Vest-Agder Elektrisitetsverk av 21. november 1960 bare gjelder til 15. oktober 1963. De 6 000 kW blir å levere fra Hane-fossen kraftstasjon tilhørende Arendal komm.

Elektrisitetsverk og å overta av Aust-Agder kraftverk samt derfra av Vest-Agder Elektrisitetsverk å overføre til Fiskaa Verk.

Dernest søkes det om konsesjon på leie av ytterligere inntil 10 500 kW og 87 mill. kWh pr. år primakraft i samsvar med kontrakt av 10. juli/31. juli 1961 med Vest-Agder Elektrisitetsverk og videre om konsesjon på leie inntil 20 000 kW spillkraft fra samme verk og Kristiansands Elektrisitetsverk.

De inntil 10 500 kW primakraft og 87 mill. kWh pr. år blir i henhold til kraftleiekontraktens § 1 å levere den 1. november 1963 fra Finsås kraftanlegg eller fra det tidspunkt kraftanlegget kommer i drift. Den elektriske energi uttas av Fiskaa fra Vest-Agder Elektrisitetsverks 100 kV ledning ved Fiskaa og målingen av forbruket skjer ved denne drifts-spending. (§§ 2 og 4.)

For de 87 mill. kWh pr. år i § 1 betaler Fiskaa kr. 1 860 000 pr. år basert på en utbyggingspris for Finsås kraftanlegg på 26,5 mill. kroner. «Hvis utbyggingsomkostningene blir høyere eller lavere enn dette beløpet, skal $\frac{3}{4}$ av kraftprisen justeres forholdsmessig. Den pris som da fremkommer skal være fast for $\frac{3}{4}$'s vedkommende, men $\frac{1}{4}$ skal være gjenstand for regulering. Denne $\frac{1}{4}$ av kraftprisen skal reguleres proporsjonalt i forhold til levekostnadsindeksen med indeksbasis 162 poeng (utgangspunkt 100 poeng 1949).

Regulering skal foretas på det tidspunkt da V. A. E. setter sitt nye kraftanlegg i drift og senere for hvert år pr. 1. januar, på basis av den gjennomsnittlige indeks for foregående års 3 siste måneder.

Begge parter kan forlange justering av kraftprisen for den regulerbare fjerdedels vedkommende hvert 10. år regnet fra 1. januar 1964, hvis forholdene da har utviklet seg slik at V. A. E.'s driftsomkostninger som følge av endringer i den norske kronens kjøpekraft har steget eller falt vesentlig sammenliknet med bevegelsene i levekostnadsindeksen.»

Betalingen erlegges etter regning ved utløpet av hvert kvartal (jfr. for øvrig § 4).

I henhold til § 3 deponerer Fiskaa når kraftleveringen tar til hos Vest-Agder E-verk som sikkerhet for riktig betaling og skyldig kraftleie:

1. En bankgaranti stor kr. 1 000 000 som ved fornyelser gjøres gjeldende for en periode av 10 år.
2. Skadesløsbrev med sikkerhet i Fiskaa's eiendommer, for de første 5 år gjeldende for et beløp av inntil kr. 4 000 000 og for de neste 10 år for inntil kr. 2 000 000.

V. A. E. skal etter anmodning vike prioritet med dette skadesløsbrevet for eventuell

ny pantsettelse av Fiskaas eiendommer innen 60 pst. av offentlig lånetakst.

Fiskaa har rett til når som helst helt eller delvis å erstatte skadesløsbrevet med bankgaranti.

Med sikkerheten i «Fiskaas eiendommer» skal ifølge kontrakten forstås «sikkerheten i Elektrokemisk A/S eiendommer i Oddernes».

Kraftleiekontrakten utløper ifølge § 10 den 30. juni 1964 men Fiskaa har rett til å få kontrakten forlenget for et tidsrom av 25 år med 5 års forutgående varsel dog med rett for begge parter da til i tilfelle å kreve kraftleien regulert.

Hva spillkraftkontrakten med Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk angår så er i dens § 1 bestemt:

«Elektrisitetsverkene forplikter seg til å levere til Fiskaa inntil 20 000 kW spillkraft i den utstrekning de etter eget skjønn har spillkraft disponibel og uten ulempe kan overføre denne til Fiskaa. Verkenes leveranser skal her skje en for begge og begge for en, således at hvis begge verk har disponibel kraft, skal KEV og VAE ha rett til å levere halvdelen hver.»

Spillkraften blir å utta fra Vest-Agders Elektrisitetsverks 100 kV kraftledning fra Kulia eller fra Kristiansands Elektrisitetsverk 50 kV kraftledning fra Krossen og målingen av uttaket skjer ved de respektive driftsspenninger ca. 50 kV og 95 kV på Fiskaa.

Avregningen av spillkraftleveringen skjer etter en pris pr. kWh basert på prisen på tung fyringsolje men i alle tilfelle til en minstepris av 1,5 øre pr. kWh + de til enhver tid gjeldende særavgifter. Leieavgiften å betale etterskuddsvis pr. måned. Spillkraftkontrakten som trer istedenfor tidligere inngåtte kontrakter og avtaler om spillkraftleveringer til Fiskaa Verk, er bindende for partene i 5 år regnet fra kontraktens opprettelse og kan deretter når som helst oppsies med 1 års varsel (§ 10).

H o v e d s t y r e t har for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot de respektive leieforhold og vil rå til at Elektrokemisk A/S for driften ved Fiskaa Verk gis konsesjon på leie av følgende ytterligere kraftkvanta i samsvar med søknaden av 11. april 1962:

1. Leie av inntil 6 000 kW primakraft fra Aust-Agder kraftverk i henhold til kontrakten av 21. november 1960 med Vest-Agder Elektrisitetsverk (jfr. kontrakten av 15. oktober 1960 mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og Aust-Agder kraftverk). Dog med tidsbegrensning inntil 15. oktober 1963 (kontraktens utløp).
2. Leie av inntil 10 500 kW og 87 mill. kWh primakraft pr. år i henhold til kontrakten

av 10. juli/31. juli 1961 med Vest-Agder Elektrisitetsverk. Dog med tidsbegrensning inntil 30. juni 1994 (kontraktens utløp).

3. Leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands elektrisitetsverk i henhold til denne felleskontrakt, dog med tidsbegrensning (10 år) inntil 1. januar 1972 for så vidt spillkraftkontrakten i mellomtiden ikke måtte bli oppsagt.

Hovedstyret vil foreslå at det som før fastsettes vilkår om en samlet årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW av den kraft (primakraft og spillkraft) som gjennomsnittlig benyttes, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$, men at avgiften i nærværende tilfelle blir å betale bare til staten.

Hva avgiften i henhold til primakraftleien på inntil 10 500 kW angår, forutsettes denne opptatt til ny prøvelse etter 20 år regnet fra 1. november 1963 hensett til at konsesjonen på det nevnte primakraftkvantum i tilfelle er foreslått tidsbegrenset til 30. juni 1994.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår inkl. vilkåret om helt norsk styre. Dog blir vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere å sløyfe etter den praksis som nå følges. Videre vil en foreslå sløyfet vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner, idet Kristiansands Elektrisitetsverk står for strømleveringene i Oddernes som i nærværende tilfelle er anleggskommune.

Som foran nevnt er avgiften til kommuner i henhold til den tidligere konsesjon av 8. februar 1952 (overdradd Elektrokemisk ved kgl. resolusjon av 6. november 1953) tildelt Oddernes kommune til 30. juni 1967.

Konsesjonen på de 8 300 kW spillkraft utløp den 31. oktober 1954 mens konsesjonen på de 19 500 kW fortsatt er gjeldende. Spillkraftleveringen har imidlertid blitt fortsatt effektuert og delt mellom Vest-Agder og Kristiansand Elektrisitetsverk. De pålagte årlige avgifter til kommuner og staten er som nevnt betalt og kommuneavgiften er hvert år utbetalt til Oddernes kommune. I og med inngåelse av den nå foreliggende nye avtale om leveringen av de inntil 20 000 kW spillkraft går en da ut fra at avgiften til kommuner av spillkraften bortfaller, idet denne avgift nå tilfaller staten i henhold til den i tilfelle tilsvarende nye konsesjon, og regnet fra og med året 1960 da spillkraftleveringen tok til.

Med hensyn til de av Kristiansand bystyre og Vest-Agder fylkesting resp. fylkesutvalg fattede vedtak angående de respektive kraftleiekontrakter så har en ikke noe å bemerke

til at disse vedtak blir å godkjenne — jfr. for øvrig hovedstyrets påtegning av 22. november 1960 til Industridepartementet, Vassdragsavdelingen angående Vest-Agder fylkesutvalgs vedtak av 5. november 1960 om utbygging av Finså kraftanlegg.

Behandlet i hovedstyremøte den 16. januar 1963.

Erklæring av 10. april 1962 fra styret i Elektrokemisk A/S samt sakens øvrige dokumenter vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

A/S Fiskå Verk er en av landets største produsenter av ferrosilicium. I tillegg driver Elektrokemisk A/S forsøksstasjon på Fiskå for utvikling av nye prosesser og utstyr, dels drives forsøk i forbindelse med eksport av smelteverksutstyr.

Etter det foreliggende vil departementet rå til at Elektrokemisk A/S i samsvar med hovedstyrets forslag gis de omsøkte konsesjoner på:

1. Leie av inntil 6 000 kW primakraft fra Aust-Agder kraftverk i henhold til overføringskontrakt av 21. november 1960 med Vest-Agder Elektrisitetsverk og kraftleiekontrakt av 15. oktober 1960 mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og Aust-Agder kraftverk og med tidsbegrensning til 15. oktober 1963 (kontraktens utløp).
2. Leie av inntil 10 500 kW primakraft og slik at kraftuttaket samtidig er begrenset til 87 mill. kWh pr. år — fra Vest-Agder Elektrisitetsverk i henhold til kraftleiekontrakt mellom partene av 10./31. juli 1961 og med tidsbegrensning til 30. juni 1994 (kontraktens utløp). Denne kraftleie kommer i tillegg til de inntil 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder EV som selskapet tidligere har fått konsesjon på, gjeldende til 1. oktober 1978.
3. Leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk i henhold til kontrakt mellom partene av 1961 og med tidsbegrensning til 1. januar 1972.

Departementet vil rå til at det for disse konsesjoner oppstilles felles konsesjonsvilkår, dog med noe forskjellig konsesjonstid for kraftleien etter de enkelte kontrakters varighet. En vil med hovedstyret bl. a. foreslå betinget årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes (primakraft og spillkraft), men ingen avgift til kommuner, jfr. pkt. 7 i de nedenfor foreslåtte vilkår. Den nevnte avgiftssats på kr. 1,50 årlig pr. kW til staten er den avgiftssats som nå er vanlig.

Departementet finner ikke å kunne anbefale oppstillet den av hovedstyret foreslåtte for-

utsetning for konsesjonen om at avgiften til staten for så vidt angår den under pkt. 2 foran nevnte leie av ytterligere primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk skal kunne revideres etter 20 år, da en for tiden mangler lovhjemmel for å oppstille en slik forutsetning.

Når det gjelder avgiftsbetalingen for leien av spillkraft bemerkes:

Den konsesjon for A/S Fiskå Verk på leie av inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk, som ved kgl. resolusjon av 6. november 1953 ble overdradd til Elektrokemisk A/S, var senest forlenget til 31. oktober 1954, og er således utløpt. Konsesjonen var bl. a. gitt på vilkår om årlig avgift på kr. 0,50 pr. kW både til staten og til kommuner.

Også etter det nevnte tidspunkt 31. oktober 1954, da spillkraftkonsesjonen utløp har spillkraftleveringen fortsatt, og konsesjonsavgift har som det fremgår vært betalt som før, selv om leveringen er skjedd uten konsesjon.

Departementet godtar den stedfunne avgiftsbetaling for denne spillkraftlevering, dog slik at årlig konsesjonsavgift kr. 0,50 pr. kW til kommuner av spillkraftleveringen skal bortfalle fra og med året 1961 i og med at det i den foreslåtte nye konsesjon, som omfatter leie av spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk, bare blir betinget årlig avgift til staten (kr. 1,50 pr. kW), og ingen avgift til kommuner.

For øvrig foreslås slike vilkår som nå stort sett er de vanlige, slik at departementets fullstendige forslag til konsesjonsvilkår blir:

«1. Leietid.

Tillatelsen til å leie inntil 6 000 kW primakraft fra Aust-Agder kraftverk i henhold til overføringskontrakt av 21. november 1960 med Vest-Agder Elektrisitetsverk og kraftleiekontrakt av 15. oktober 1960 mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og Aust-Agder kraftverk gjelder så lenge dette kraftleieforhold måtte bestå, dog ikke utover 15. oktober 1963.

Tillatelsen til å leie inntil 10 500 kW primakraft (og slik at kraftuttaket samtidig er begrenset til 87 mill. kWh) fra Vest-Agder Elektrisitetsverk i henhold til kraftleiekontrakt mellom partene av 10./31. juli 1961 gjelder så lenge dette kraftleieforhold måtte bestå, dog ikke utover 30. juni 1964.

Tillatelsen til å leie inntil 20 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk i henhold til felleskontrakt av 1961 mellom partene gjelder så lenge dette kraftleieforhold måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1972.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m.v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innen-

landsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes (primakraft og spillkraft) erlegges til staten en årlig avgift på kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 samt overskridelse av det maksimale kraftkvantum (kW og/eller kWh) konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26,

2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.»

Departementet vil — dersom de foreslåtte konsesjoner blir gitt — overfor Kommunaldepartementet tilrå at de omhandlede vedtak henholdsvis av 17. desember 1960 av Vest-Agder fylkesting, av 31. januar 1962 av Kristiansands bystyre og av 7. mars 1962 av Vest-Agder fylkesutvalg blir godkjent etter kommunelovene.

De respektive kraftuttak forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilråd:

For drift av Fiskaa Verk gis Elektrokemisk A/S i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV konsesjon på:

1. Leie av inntil 6 000 kW primakraft fra Aust-Agder kraftverk.
2. Leie av inntil 10 500 kW primakraft med samtidig begrensning av kraftuttaket til 87 mill. kWh fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.
3. Leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. juni 1963.

23. Sira—Kvina Kraftselskap.

(Tillatelse til å foreta reguleringer og overføringer i Sira- og Kvinavassdragene.)

Kgl. res. 5. juli 1963.

I møte 8. juni 1963 vedtok Stortinget å gi Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen fullmakt til på statens vegne å tre inn i interessentskapet Sira—Kvina Kraftselskap overensstemmende med Innst. S. nr. 225 for 1962—63, jfr. St. prp. nr. 111 for 1961—62.

Samtidig fattet Stortinget følgende vedtak:

- I. Stortinget samtykker i at Sira—Kvina Kraftselskap tillates å foreta reguleringer og overføringer i Sira—Kvinavassdragene i samsvar med Industridepartementets tilråding av 4. mai 1962 og det som er uttalt i denne innstilling.
- II. Stortinget samtykker i at den i ovennevnte tilråding foreslåtte engangsgodtgjørelse til staten etter vassdragsreguleringslovens § 13 overdras de berørte kommuner, idet fordelingen bestemmes av Kongen.»

Vedtaket er overensstemmende med Innst. S. nr. 216 for 1962—63, jfr. St. prp. nr. 105 for 1961—62.

De av Stortinget forutsatte betingelser for regulerings- og overføringstillatelsen er sålydende:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år fra denne konsesjons datum. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10 post 2, siste ledd.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vasskraften som ved reguleringene og overføringene tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4 pr. nat.-hk, hvorav $\frac{1}{4}$ blir å avsette til det i post 18 fastsatte næringsfond.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften i Kvina og i Sira ovenfor Sirdalsvatn beregnes på grunnlag av den økning i lågvassføringen som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Økingen av vasskraften nedenfor Lundevatn i Sira beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av økingene forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne økning av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreer etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantessikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på

samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. årlig rente.

3.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen av Lundevatn og Sirdalsvatn tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 2 pr. nat.-hk. Godtgjørelsen blir å erlegge etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Den har samme pantessikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2, godtgjørelse etter post 3 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 24, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen, uten tillatelse meddelt av Kongen, måtte oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 1 000.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske sel-skaper hvis disse byr like fordelaktige be-tingelser som utenlandske. Vedkommende de-partement kan dispensere fra denne bestem-melse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses fami-lier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege, og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestem-melse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelig forebyg-gende helsetjeneste og alminnelige sosiale til-tak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstat-ning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten bereg-ning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig hus-rom etter nærmere bestemmelse av vedkom-mende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements tillatelse berettiget til i anled-ning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes ar-beidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke an-vendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstat-ning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almen-heten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trasé for de forskjellige veg-anlegg.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter av-gjørelse av vedkommende departement å er-statte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsregulerings-loven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, post 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

13.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut yngel og/eller settefisk etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i regu-lerings- og overføringsområdet, plikter konse-sjonæren å bære utgiftene til disse undersø-kelser.

Vedkommende departement kan pålegge konsesjonæren å lette fiskens oppgang i Tre-landsfoss og å bygge og vedlikeholde fiske-trapp i Rafoss i Kvina.

Vedkommende departement kan pålegge konsesjonæren plikt til å anbringe fiskesper-ning foran tappeluker og tunnelinntak for å hindre utvandring av fisk. Alt fiske i avløps-tunnel og kanal fra kraftstasjoner skal være forbudt.

Konsesjonæren skal bekoste bygging og drift av stamlaksbasseng for laks og aure og bygging og drift av klekkeri og settefiskan-legg, tilstrekkelig dimensjonert for dekning av de utsettingspålegg som vedkommende de-

partement finner nødvendig i de berørte områder.

I stedet for pålegget i foregående ledd kan vedkommende departement fastsette plikt til å delta i finansieringen av et større fellesanlegg for distriktet.

Konsesjonæren plikter å refundere utgifter til forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

14.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringene og overføringene fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19. Spesielt nevnes:

Konsesjonæren plikter å sikre Siras og Finsåas utløp ved Tonstad mot erosjon, og å utføre forbygninger på andre steder etter skjønnets nærmere bestemmelse.

Konsesjonæren skal utføre nødvendig omlegging av fotturistruter i samråd med turistforeningene og om nødvendig oppføre nye hytter. For den lokale ferdsel ved Svartevatn-magasinet (i forbindelse med jakt, fiske og beitedrift) skal konsesjonæren ordne tilfredsstillende samband (ved bru eller båt) over magasinet like sør for Storevatn, låne ut båter for en rimelig leie fra damområdet, og om nødvendig bygge mindre selvbetjeningsbuer vest og nordøst for Aurevatn.

15.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å utføre og vedlikeholde grunndammer (terskler) samt foreta opprensknings- og strandjusteringsarbeider i de elvestrekninger i Sira og Kvina som departementet bestemmer.

16.

De partier av isen på magasinene som mister sin bæreevne på grunn av reguleringen, skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles det svekkede parti med et tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflate på mellom 0,5 og 1 m.

17.

Konsesjonæren er forpliktet til ved regulerings- og overføringsarbeidenes påbegynnelse å sørge for midlertidige forsamlingslokaler til bruk for arbeiderne og den øvrige

befolkning som er knyttet til anleggene, eller, hvis departementet måtte finne det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanente forsamlingslokaler, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille kr. 200 000 til rådighet for almindannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelser.

18.

Innen reguleringen tas i bruk skal konsesjonæren innbetale kr. 1 000 000 til et fond for utbygging av næringslivet i de av reguleringen berørte kommuner. Videre skal fondet hvert år tilføres $\frac{1}{4}$ av de fastsatte konsesjonsavgifter til kommuner, jfr. post 2.

Vedtekter for fondet skal være undergitt Industridepartementets godkjenning, som også treffer nærmere bestemmelser om fondets fordeling mellom kommunene.

19.

Det neddemte areal + et belte over øvre reguleringsgrense av 3 m bredde målt horisontalt, ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Rydding skal ikke skje til større høyde over øvre reguleringsgrense enn 0,75 m. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

20.

For å opprettholde en vassføring i Ersbekken som er tilstrekkelig for Tonstad og Sirdal kommunes vannverk, plikter konsesjonæren å slippe forbi inntaksdammen en tilstrekkelig del av bekkens naturlige vassføring, med mindre konsesjonæren i samarbeid med kommunen kan ordne en tilfredsstillende vannforsyning på annen måte. Tvist om hvor meget vann som eventuelt skal slippes, avgjøres av departementet.

21.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes, å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis

offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

22.

Konsesjonæren plikter i tiden 1. mai—30. september å holde en minstevassføring ved Rafoss vannmerke på 3,1 m³/sek., og i tiden 1. oktober—30. april en minstevassføring på 1,3 m³/sek.

23.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen.

Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt. For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 5 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

24.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

25.

De vassfall- og brukseiere, som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anleggene for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn, som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Det tas ved avgjørelsen størst

mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

26.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang, og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skje i samråd med vedkommende kommuner. Konsesjonæren har plikt til en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelse av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

Om disse bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

27.

Til skjønn i anledning av overføringene og reguleringene skal skjønsmenn oppnevnes av Kongen.

28.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne

seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

29.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

30.

Alle heftelser som blir påført vedkommende eiendommer og anlegg bortfaller hvis disse ifølge konsesjonen overgår til staten, jfr. post 1.

31.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.»

Stortinget har lagt til grunn følgende manøvreringsreglement:

«1.

Siravassdraget.

Reguleringsgrenser:

Magasin Lundevatn.

H.R.V. (høyeste regulerte vannstand) kote 48,5

L.R.V. (laveste regulerte vannstand) » 44,0

Reguleringshøyde 4,5 m, 2,3 m opp og 2,2 m ned.

Ved flom skal vannstanden ikke stige høyere enn tilsvarende naturlige flomstigning uten regulering.

H. ref. (høydereferanse) N.G.O. Sirnes 54,151.

Magasin Sirdalsvatn.

H.R.V. kote 49,5

L.R.V. » 47,5

Reguleringshøyde 2,0 m ved senkning.

Ved flom skal vannstanden ikke stige høyere enn tilsvarende naturlige flomstigning uten regulering.

H. ref. FM 53,362 i N.V.E.s vassdragsnivellament L.nr. 501, Sira.

Magasin Tjørhomvatn.

Dam Handelandsvatn:

H.R.V. kote 497,6
 L.R.V. » 492,0
 Reguleringshøyde 5,6 m ved oppdemming.
 Ved maksimal flom skal H.R.V. ikke overstiges.

Tjørhomvatn:

H.R.V. kote 497,6
 L.R.V. » 495,0
 Reguleringshøyde 2,6 m ved oppdemming.
 Ved maksimal flom skal vannstanden ikke stige høyere enn tilsvarende naturlig flomstigning uten regulering.
 H.ref. N.G.O. Skrubbelenhovet 510,255.

Magasin Ousdalsvatn.

Ousdalsvatnene:

H.R.V. kote 497,6
 L.R.V. » 482,0
 Reguleringshøyde 15,6 m ved oppdemming.

Myrstøltjern:

H.R.V. kote 497,6
 L.R.V. » 494,0
 Reguleringshøyde 3,6 m ved oppdemming.
 Ved maksimal beregnet flom kan vannstanden stige ca. 0,5 m over H.R.V.
 H.ref. NF 7 484,010 i Norsk Oppmåling og Flykartleggings nivellement (N.O.F.).

Magasin Kilen—Valevatn—Gravatn.

Dam Kilen:

H.R.V. kote 660,0
 L.R.V. » 628,0
 Reguleringshøyde 32,0 m ved oppdemming.
 H.ref. FM 30 493,967 N.V.E. L.nr. 503.

Flåtehølen:

H.R.V. kote 660,0
 L.R.V. » 636,0
 Reguleringshøyde 24,0 m ved oppdemming.

Svartevatn:

H.R.V. kote 660,0
 L.R.V. » 646,0
 Reguleringshøyde 14,0 m ved oppdemming.

Anstølhølen:

H.R.V. kote 660,0
 L.R.V. » 650,0
 Reguleringshøyde 10,0 m ved oppdemming.

Dam Digeå:

H.R.V. kote 660,0
 L.R.V. » 580,0
 Reguleringshøyde 80,0 m ved oppdemming.
 H.ref. FM 580,362 N.O.F.

Valevatn:

H.R.V. kote 660,0
 L.R.V. » 625,0
 Reguleringshøyde 35,0 m, 26,0 m opp og 9,0 m ned.

Gravatn:

H.R.V. kote 660,0
 L.R.V. » 625,0
 Reguleringshøyde 35,0 m, 22,0 m opp og 13,0 m ned.

H.ref. NF 16 665,556 N.O.F.

Ved maksimal flom kan vannstanden i Kilen—Valevatn—Gravatn magasinet stige ca. 1,0 m over H.R.V. Flommene avledes v. hj. a. flomløp ved Kilen og Digeå dammene.

Magasin Svartevatn.

Svartevatn:

H.R.V. kote 899,0
 L.R.V. » 780,0
 Reguleringshøyde 119,0 m ved oppdemming.
 H.ref. FM 38 784,144 N.V.E. L.nr. 504.

Svåhellervatn:

H.R.V. kote 899,0
 L.R.V. » 790,0
 Reguleringshøyde 109,0 m ved oppdemming.

Lonevatn:

H.R.V. kote 899,0
 L.R.V. » 824,0
 Reguleringshøyde 75,0 m ved oppdemming.

Aurevatn:

H.R.V. kote 899,0
 L.R.V. » 830,0
 Reguleringshøyde 69,0 m ved oppdemming.

L. Aurevatn:

H.R.V. kote 899,0
 L.R.V. » 835,0
 Reguleringshøyde 64,0 m ved oppdemming.

Hyttvatn:

H.R.V. kote 899,0
 L.R.V. » 864,0
 Reguleringshøyde 35,0 m ved oppdemming.

Såtjern:

H.R.V. kote 899,0
 L.R.V. » 872,0
 Reguleringshøyde 27,0 m ved oppdemming.

Storevatn:

H.R.V. kote 899,0
 L.R.V. » 891,0
 Reguleringshøyde 8,0 m ved oppdemming.

Ved maksimal flom kan vannstanden i Svartevatnmagasinet stige ca. 1,0 m over H.R.V.

Overføringer:

Overføringer til tilløpstunnelen for Tonstad kraftverk.

Vassføringen i hovedelven Sira utnyttes over fallet mellom Tjørhomvatn og Sirdalsvatn i Tonstad kraftverk. Dessuten utnyttes vassføringen i følgende sideelver ved overføring til tilløpstunnelen for Tonstad kraftverk:

Ousdalselven:

Ved oppdemmingen av Ousdalsvatn til kote 497,6 føres samtidig avløpet fra et felt på 29 km² i Ousdalselven med en midlere årsvassføring på 50 mill. m³ inn i tilløpstunnelen.

Lundebekken:

V. hj. a. en grentunnel og skråsjakt opp til Midstølvatn på kote 575 føres avløpet fra et felt på 8 km² i Lundebekken med en midlere årsvassføring på 15 mill. m³ inn i tilløpstunnelen.

Lilandså:

Fra et punkt på ca. kote 500 føres avløpet fra et felt på 26 km² i Lilandselven med en midlere årsvassføring på 50 mill. m³ ned i tilløpstunnelen gjennom en sjakt.

Rostølbekken:

V. hj. a. en grentunnel og skråsjakt opp til Rostøltjern på kote 518 føres avløpet fra et felt på 7 km² i Rostølbekken med en midlere årsvassføring på 12 mill. m³ inn i tilløpstunnelen.

Guddalsbekken:

Fra et tjern på kote 614 overføres avløpet fra et felt på 2 km² i Guddalsbekken med en midlere årsvassføring på 3 mill. m³ til Rostøltjern og videre inn i tilløpstunnelen sammen med avløpet herfra.

Ljosdalselven:

Fra et punkt på ca. kote 500 føres avløpet fra et felt på 15 km² i Ljosdalselven med en midlere årsvassføring på 30 mill. m³ ned i tilløpstunnelen gjennom en sjakt.

Ersbekken:

Fra et punkt på ca. kote 500 føres avløpet fra et felt på 3 km² i Ersbekken med en midlere årsvassføring på 5 mill. m³ ned i tilløpstunnelen gjennom en sjakt.

Føreelven:

V. hj. a. en grentunnel og skråsjakt opp til Førevatn på kote 522,8 føres avløpet fra et felt på 20 km² i Føreelven med en midlere årsvassføring på 35 mill. m³ inn i tilløpstunnelen.

Overføringer til Kilen—Valevatn—Gravatn magasinet.

Vassføringen i hovedelven Sira utnyttes over fallet mellom Kilen—Valevatn—Gravatn magasinet og Tjørhomvatn i Tjørhom kraftverk. Dessuten utnyttes vassføringen i Digeå og Gravasså fra samme nivå.

Til Gravatn overføres også Skreå.

Digeå:

Ved oppdemmingen av Digeå overføres et felt på 137 km² med en midlere årsvassføring på 320 mill. m³ til Tjørhom kraftverk.

Gravasså:

Ved oppdemmingen av Gravatn utnyttes et felt på 25 km² med en midlere årsvassføring på 45 mill. m³ i Tjørhom kraftverk og overføres derved også til Tonstad kraftverk.

Overføring fra Skreåfeltene:

Øverste delen av Skreåvassdraget overføres til Gravatn v. hj. a. oppdemming, kanalisering og overføringstunneler. Vatsvollvatn på kote 720 demmes 3 m og avløpet føres over til indre Skreåvatn på kote 718 gjennom en kort kanal fra Langevatn på kote 721.7. Fra indre Skreåvatn føres vannet videre i tunnel til Smogevatn på kote 685 og tar på veien inn avløpet fra Kvednhustjernet på kote 737 gjennom en kort tunnel og skråsjakt. Fra Smogervatn overføres det samlede avløp fra disse felter, 32 km² med en midlere årsvassføring på 55 mill. m³, til Gravatn.

Overføring til Svartevatnmagasinet.

V. hj. a. tunneler overføres avløpet fra de øverste felter i Taumevassdraget til Aurevatn. Fra et tjern på kote 901 i Stordalen overføres avløpet gjennom en tunnel til lille Storevatn på kote 956 som demmes 1 m i høyde med Storevatn II på kote 957. Fra Storevatn føres avløpet til Aurevatn gjennom en tunnel som underveis v. hj. a. korte sjakter også tar inn avløpet fra 3 bekker som krysses av tunnelen. På denne måte overføres avløpet fra felter på tilsammen 31 km² med en midlere årsvassføring på 60 mill. m³ til Svartevatnmagasinet.

Kvinavassdraget.

Reguleringsgrenser:

Magasin Homstølvatn.

Homstølvatn:

H.R.V. kote 497,6
 L.R.V. » 471,0
 Reguleringshøyde 26,6 m ved oppdemming.
 H.ref. FM 30 473,965 m o. h. N.V.E. L.nr. 404,
 Kvina.

Øiusvatn:

H.R.V. kote 497,6
 L.R.V. » 475,0
 Reguleringshøyde 22,6 m ved oppdemming.

Solhomvatn (Salmelona):

H.R.V. kote 497,6
 L.R.V. « 490,0
 Reguleringshøyde 7,6 m, 4,6 m opp og 3,0 m ned.
 Ved maksimal beregnet flom kan vannstanden stige ca. 1,0 m over H.R.V. for Homstølmagasinet.

Magasin Nesjen—Kvifjorden.

Nesjen:

H.R.V. kote 715,0
 L.R.V. » 677,0
 Reguleringshøyde 38,0 m ved oppdemming.

Badstuflåne:

H.R.V. kote 715,0
 L.R.V. » 692,0
 Reguleringshøyde 23,0 m ved oppdemming.

Kvifjorden:

H.R.V. kote 715,0
 L.R.V. » 692,5
 Reguleringshøyde 22,5 m ved oppdemming.

Kvivatn:

H.R.V. kote 715,0
 L.R.V. » 705,0
 Reguleringshøyde 10,0 m ved oppdemming.
 Ved maksimal beregnet flom kan vannstanden i Nesjen—Kvifjorden magasinet stige ca. 1,0 m over H.R.V.
 H.ref. FM 35 681,868 m o. h. N.V.E. L.nr. 404.

Magasin Roskreppfjorden.

Roskreppfjorden:

H.R.V. kote 929,0
 L.R.V. » 890,0
 Reguleringshøyde 39,0 m, 35,0 m opp og 4,0 m ned.

Kversvatn:

H.R.V. kote 929,0
 L.R.V. » 925,0
 Reguleringshøyde 4,0 m ved oppdemming.
 Ved maksimal beregnet flom kan vannstanden i Roskreppmagasinet stige ca. 1,0 m over H.R.V.
 H.ref. FM 42 898,867 m o. h. N.V.E. L.nr. 494.

Overføringer:

Overføring av Kvina til Siravassdraget.

Ved overføring av Kvina gjennom en gren-tunnel fra Homstølvatn fram til tilløpstun-nelen for Tonstad kraftverk, utnyttes avløpet i øvre Kvina først i Tonstad kraftverk og deretter også i Åna-Sira kraftverk. Overføringen av Kvina omfatter felter på tilsammen 800 km² med en midlere årsvassføring på 1 485 mill. m³.

Overføringer til Homstølmagasinet.

Austdøla:

V. hj. a. en tunnel fra et punkt på ca. kote 500 i Austdøla overføres avløpet fra et felt på 49 km² med en midlere årsvassføring på 90 mill. m³ til Homstølvatn.

Geithombekken:

V. hj. a. en tunnel fra Øietjern på kote 554 overføres avløpet fra et felt på 5 km² i Geithombekken med en midlere årsvassføring på 10 mill. m³ til Homstølvatn.

De vassføringer som overføres til Homstølmagasinet utnyttes i Tonstad og Åna-Sira kraftverker og er inkludert i den vassføring som er angitt under overføringen av Kvina til Siravassdraget.

Overføringer til Nesjen—Kvifjorden magasinet.

Eivindsvatn:

V. hj. a. en dam ca. 1,5 km nedenfor Eivindsvatn i Austdøla, som demmer opp elven i høyde med Eivindsvatn på kote 842, og tunnel fra Eivindsvatn, overføres avløpet fra et felt på 27 km² i Austdøla med en midlere årsvassføring på 50 mill. m³ til Nesjen.

Landsløgtjern:

V. hj. a. en dam nedenfor utløpet av Landsløgtjern på kote 715 og en kort tunnel overføres et felt på 7 km² i Landsløgjelven med en midlere årsvassføring på 15 mill. m³ til Nesjen.

Guddilsvatn:

V. hj. a. en ca. 6 m høy dam ved utløpet av Guddilsvatn på kote 718 og en tunnel over-

føres et felt på 38 km² i Lilandselven i Siravassdraget med en midlere årsvassføring på 75 mill. m³ til Badstuflåne.

Ognhellervatn:

V. hj. a. en ca. 15 m høy dam ved utløpet av Ognhellervatn på kote 765 overføres et felt på 49 km² i Høna i Siravassdraget med en midlere årsvassføring på 85 mill. m³ til Kvivatn.

De vassføringer som overføres til Nesjen—Kvifjorden magasinet utnyttes i Solhom kraftverk over fallet mellom dette magasin og Homstølmagasinet og videre i Tonstad og Åna-Sira kraftverker. Bortsett fra overføringene fra Guddilsvatn og Ognhellervatn i Siravassdraget, er vassføringen inkludert i den vassføring som er angitt under overføringen av Kvina til Siravassdraget.

Oppdemnings- og senkingsgrensene skal angis ved faste og tydelige merker som godkjennes av N.V.E.

Det skal manøvreres slik at vannstanden normalt ikke overstiger øvre reguleringsgrense og under flom så vidt mulig holdes under de angitte flomvannstander.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flommene i vassdraget nedenfor magasinene så vidt mulig ikke økes.

I tiden 1. mai—30. september skal det holdes en minstevassføring ved Rafoss vannmerke på 3,1 m³/sek. og i tiden 1. oktober—30. april en minstevassføring på 1,3 m³/sek.

Den maksimale driftsvassføring i Åna-Sira kraftverk må ikke overstige 390 m³/sek.

Fra Svartevatn-magasinet må det ikke uten departementets godkjennelse tappes mer vann enn at man har rimelig sikkerhet for at magasinet blir fylt i den etterfølgende fyllingsperiode.

For øvrig kan vannslippingen foregå etter behovet i Sira—Kvina Kraftselskaps kraftverker i vassdragene.

3.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, og at dammer og reguleringsluker til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander, og eventuelt observeres og noteres nedbørsmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas norske statsborgere som godtas av vedkommende departement.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokterne skal bo, og at de skal ha telefon i sine boliger.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Stortinget har foretatt enkelte endringer i forhold til de forslag som ble fremlagt i proposisjonen:

Således er høyeste regulerte vannstand for magasin Lundevatn satt til kote 48,5, jfr. manøvreringsreglementets post 1. I proposisjonen foreslo man kote 49,0 satt som øvre reguleringsgrense.

I vilkårenes post 13 er det etter forslag fra industrikomiteén tatt inn en tilføyelse om at det skal være forbudt å fiske i avløpstunnel og kanal fra kraftstasjonene. Departementet har underhånden konferert med Fiskeriinspektøren, som ikke har noe å bemerke til denne tilføyelsen.

Mens departementet i post 14 hadde tatt med et særvilkår om at skjønnnet skulle treffe bestemmelser om terskel- og strandjusteringsarbeider, mener komiteén — med Stortingets tilslutning — at disse avgjørelser bør treffes av departementet, jfr. post 15 i konsesjonsbetingelsene. Departementet er, som også statsråden ga uttrykk for i Stortinget, helt ut enig i denne endring, og vil i den anledning minne om at proposisjonen er fremsatt for over et år siden, på et tidspunkt da man hadde mindre erfaring med hensyn til spørsmål om terskelbygging enn man har i dag.

I proposisjonen var foreslått et jordbruksfond på kr. 500 000. Etter forslag fra komiteén har Stortinget bestemt at det i stedet skal innbetales 1 mill. kroner til et næringsfond, som også hvert år skal tilføres kr. 1 av konsesjonsavgiften til kommuner, jfr. vilkårenes post 2 og 18. Departementet har intet å bemerke til denne endring, i det den i realiteten tar sikte på å dekke et av lovens hovedformål

med konsesjonsavgiften til kommuner. Som kjent heter det nemlig i vassdragsreguleringslovens § 11, post 2 at konsesjonsavgiften til kommuner fortrinnsvis bør anvendes til utbygging av næringslivet i distriktet, en regel som dog sjelden blir fulgt i praksis. Komitéen uttaler om dette i innstillingen:

«Det er komitéens erfaring at kommunene i de aller fleste tilfelle ikke følger lovens henstilling, idet de årlige avgifter enten føres direkte over kommunebudsjettet eller tilbake til dette over en fiktiv fondsavsetning. Komitéen går ut fra at dette spørsmål vil bli tatt opp til vurdering i forbindelse med det arbeid som pågår om revisjon av konsesjonslovgivningen. For om mulig å få gjennomført det som er lovens hensikt med konsesjonsavgifter til kommuner, mener komitéen at man i enkelte tilfelle bør overveie å sette ned konsesjonsavgiften og overføre den eventuelle differanse til et næringsfond. Vedtektene for et slikt fond må være undergitt departementets godkjennelse, og bl. a. gå ut på at alle næringer som har naturlig grunnlag og vekstvilkår i vedkommende distrikt skal stilles likt. På denne måten vil man kunne skape et reelt apparat til utbygging av næringslivet i distriktet. Komitéen mener at en slik løsning bør gjennomføres i nærværende sak.»

Departementet akter å ta dette spørsmål opp i forbindelse med det arbeid som pågår om revisjon av bl. a. vassdragsreguleringsloven.

De øvrige poster i konsesjonsvilkårene og i manøvreringsreglementet er overensstemmende med de utkast som var inntatt i proposisjonen.

Så vel i proposisjonen som i komitéinnstillingen er inntatt en rekke forutsetninger, henstillinger m. v. Departementet skal nedenfor gi et konsentrat av disse:

Nåværende og kommende industri i Kvinesdal skal ikke bli dårligere stilt med hensyn til kraftforsyning og kraftoverføring enn om Kvina var blitt utbygd separat. Dette gjelder også i forhold til A/S Trælandsfos. Eventuell tvist om plikt til å levere kraft til industri i Kvinesdal forutsettes avgjort av departementet.

A/S Trælandsfos driver i dag et mindre kraftverk, som vel også etter at Kvina er overført til Sira må antas å kunne holdes i en viss drift. Det er en forutsetning at kraftselskapet skaffer A/S Trælandsfos erstatningskraft som ekvivalerer det krafttap som overføringen medfører. Komitéen uttaler i innstillingen at man går ut fra at partene snarest mulig søker å finne frem til en rimelig løsning av dette spørsmål, men nevner at

vassdragsreguleringslovens § 16, post 3 under enhver omstendighet forutsetter at skjønnet kan pålegge reguleringsanleggets eier ytelser som gjenoppretter en skade eller erstatter det avsatte; en bestemmelse som også gjelder spørsmålet om erstatningskraft.

Under vurderingen av spørsmålet kombinert eller separat utbygging er det av hovedstyret, departementet og idustrikomitéen gitt uttrykk for at det under den senere fordeling av avgiftene mellom kommunene bør tas særlig hensyn til den virkning det vil ha for Fjotland og Kvinesdal kommuner at Kvina blir overført til Sirdalen.

Spørsmålet om trekselbygging skal som nevnt foran avgjøres av departementet etter forhåndsvurdering av vassdragsvesenet. Idustrikomitéen uttaler i innstillingen at man går ut fra at bygging av treskler m. v. vil bli satt i gang samtidig med kraftutbyggingen. Videre understrekes at vassdragsvesenet må se spørsmålet om minstevannføring og eventuell sliping av vann i sammenheng med det formål tersklene skal tjene, og komitéen viser i den forbindelse til post 5 i manøvreringsreglementet om eventuelle endringer i de fastsatte bestemmelser om vannslipping.

Med hensyn til de grunneiere som tidligere har solgt reguleringsrettigheter, har man i dette spesielle tilfelle funnet at disse bør ytes erstatning for skade og ulemper som reguleringen volder, dog med fradrag for tidligere gitte vederlag.

Komitéen har i sin innstilling lagt særlig vekt på siste ledd i vilkårenes post 11 om veier m. v., hvor det heter at de stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trasse for de forskjellige veganlegg. Komitéen forutsetter i den forbindelse at konsesjonæren og vegmyndighetene sørger for et fast samarbeid om de best mulige løsninger av de forskjellige vegplaner.

Kraftselskapet vil måtte legge en anleggsveg fra Ana-Sira til damstedet ved utløpet av Lundevatn. Dammen er prosjektert med gangbro. Komitéen henstiller til kraftselskapet — såfremt vegmyndighetene er interesserte i slik løsning — å utføre vegen etter den standard vegvesenet måtte ønske, samt å endre planene for broen over damstedet slik at den kan benyttes som kjørebro.

Departementet vil henstille til konsesjonæren å sørge for at det på anleggene i størst mulig utstrekning blir benyttet innenbygds arbeidskraft.

Anleggsbebyggelse og hjelpeanlegg forutsettes — i samarbeid med de interesserte kommuner — planlagt slik at disse i størst mulig utstrekning får varig nytte for almenheten.

I den forbindelse nevnes at det i Stortinget ble lagt vekt på kraftselskapets tilbud om at en del av anleggsbebyggelsen ved Svartevatn og ved Roskreppfjorden senere kan overtas av interesserte organisasjoner som turist-sentra.

Med hensyn til høyfjellsreguleringene uttaler komitéen at man går ut fra at det gjøres det som er praktisk og økonomisk rimelig for at de som er avhengig av beitedrift i fjellområdene fortsatt får muligheter for å drive sin næring ved å utnytte de store fjellbeiter som er uberørt av reguleringene.

Det er en forutsetning at Svartevatnmagasinet skal disponeres i samsvar med retningslinjer som godkjennes av departementet, og videre at også kraftprisen fra dette tørrårsmagasin skal være undergitt departementets godkjenning. Ved prisfastsettelsen vil departementet ta hensyn til de momenter som er anført i kraftselskapets brev av 6. april 1962, inntatt i proposisjonen.

Overføringen av Kvina til Sira vil gi en vesentlig økt vannføring ved utløpet ved Åna-Sira og skape problemer for havne- og båttrafikken der. I komitéinnstillingen heter det om dette spørsmål:

«K o m i t é e n slutter seg til Industridepartementets forutsetning om at kraftselskapet bekoster de tiltak som er nødvendige i den anledning og som Havnedirektøren har pekt på i sin uttalelse av 30. september 1961 til departementet. Kraftselskapet har for øvrig vært inne på å redusere installasjonen i det planlagte Åna-Sira Kraftverk, slik at den maksimale driftsvannføring kan reduseres fra 390 m³/sek. til noe under 300 m³/sek.

K o m i t é e n forutsetter videre at kraftselskapet gjør det som er mulig for å redusere øvrige ulemper forårsaket av den økte vannføring.»

I Stortingets møte 8. juni 1963 fremsatte representanten Frithjov Vik — som er medlem av industrikomitéen — følgende forslag:

«Regjeringen anmodes om å vurdere nærmere de virkninger den økede vannføring i Åna-Sira kan forutsettes å få for fiskernes næringsgrunnlag, og legge frem en utredning om mulighetene for, og omkostningene ved å føre en del av vannet i tunnel ut et annet sted på kysten.»

Forslaget ble ikke undergitt realitetsvotering, men ble av Stortinget besluttet oversendt Regjeringen.

Industridepartementet vil peke på at de problemer som overføringen av Kvina til Sira skaper for havne- og innseilingsforholdene ved Åna-Sira er vurdert av Havnedirektøren, Vassdragsvesenet, Industridepartementet og

Stortingets industrikomité. Departementet finner imidlertid ikke å ville motsette seg at det blir foretatt en fornyet vurdering. Departementet foreslår derfor at konsesjonen blir å meddele slik som godkjent av Stortinget, dog med forbehold om eventuelle endringer eller tilføyelser for så vidt angår utløpet ved Åna-Sira. Departementet vil samtidig be om fullmakt til å treffe den endelige avgjørelse av disse spørsmål.

Departementet er som vanlig gitt fullmakt til å samtykke i eventuelle mindre planendringer.

Departementet vil anbefale at Sira—Kvina Kraftselskap får den omsøkte regulerings- og overføringskonsesjon i samsvar med Stortingets vedtak og de foran omtalte konsesjonsvilkår m. v.

I konsesjonsvilkårenes post 3 er det i samsvar med vassdragsreguleringslovens § 13 tatt med en bestemmelse om engangsgodtgjørelse til staten av kr. 2 pr. innvunnet nat.-hk for så vidt angår Lundevatn og Sirdalsvatn, hvis midtparti ikke er antatt å være undergitt privat eiendomsrett. Denne engangsgodtgjørelse, som i alt vil utgjøre ca. kr. 14 000, er av Stortinget godkjent overdradd til de berørte kommuner, idet fordelingen blir å bestemme av Kongen. Spørsmålet om fordelingen er ikke klarlagt ennå, og departementet vil foreslå at departementet gis fullmakt til å foreta fordelingen.

Industridepartementet

tilrår:

- I. a. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Sira—Kvina Kraftselskap å foreta reguleringer og overføringer i Sira- og Kvinavassdragene, i det vesentlige i samsvar med de fremlagte planer og på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 5. juli 1963.
 - b. Det fastsettes manøvreringsreglement for Sira- og Kvinavassdragene i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.
- II. Industridepartementet bemyndiges til å foreta fordelingen mellom de berørte kommuner av den i departementets ovennevnte tilråding foreslåtte engangsgodtgjørelse for reguleringen av Lundevatn og Sirdalsvatn.

24. Sundsbarm Kraftverk.

(Tillatelse til å foreta regulering og overføring i Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Dalaåi (Oftevassdraget) i Telemark fylke m. v.)

Kgl. res. 5. juli 1963.

Stortinget har i møte 19. juni 1963 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det blir gitt Sundsbarm Kraftverk tillatelse til å foreta regulering og overføring i Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Dalaåi (Oftevassdraget) i Telemark fylke, i samsvar med Industridepartementets tilråding av 6. april 1962 og med de endringer som følger av nærværende innstilling.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 275 for 1962—63 som med visse endringer samsvarer med St. prp. nr. 96 for 1961—62.

De vilkår som Stortinget har forutsatt vedtatt for konsesjonen lyder:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Dersom vassfall, som ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen og overføringen eller blir medeiere i anleggene gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 60 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått disse vassfalleieres andeler i anleggene uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 40. år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i regulerings- og overføringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem tillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt anleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør bereg-

nes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Anleggenes eier plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1,— pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4,— pr. nat.-hk, hvorav $\frac{1}{8}$ blir å avsette til det i post 4 fastsatte næringsfond.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften for Sundsbarm Kraftverk beregnes på grunnlag av den øking av lavvassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes ved utløpet av Sundsbarmvatn år om annet i 350 dager av året, og for fallene nedenfor Seljordvatn på grunnlag av vassføringsøkningen utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttet på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. årlig rente.

4.

Av de i post 3 fastsatte konsesjonsavgifter til kommuner avsettes hvert år $\frac{1}{8}$ til et fond til utbygging av næringslivet i de berørte kommuner. Av fondet skal Kviteseid kommune disponere halvparten. Den andre halvparten fordeles etter Industridepartementets nærmere bestemmelse.

Vedtekter for fondet skal være undergitt Industridepartementets godkjennelse.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjon er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen, uten tillatelse meddelt av departementet, måtte oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 500.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

9.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege, og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelig forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements tillatelse berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet og hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige vegger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell er-

statning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

13.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen og overføringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak skal treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å utføre og vedlikeholde grunndammer (terskler) i de elvestrekninger som berøres av utbyggingene særlig av hensyn til fiske, utseende og ferdsel, grunnvannstand og vannforsyning, samt foreta opprenskning i elvefaret og mindre strandjusteringer.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen undergis offentlig tilsyn. De med planlegging og tilsyn forbundne utgifter utredes av kraftverket.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12 pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

15.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut yngel og/eller settefisk etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i regulerings- og overføringsområdet, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

Alt fiske i avløpstunneler og kanaler skal være forbudt. Dersom fisket i enkelte vatn blir helt ødelagt kan konsesjonæren etter departementets nærmere bestemmelse tilpliktes å sette ut fisk i tilstøtende vatn.

16.

De neddemte arealer ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes

vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

17.

Konsesjonæren er forpliktet til ved reguleringsarbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller, hvis departementet måtte finne det mere hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille kr. 30 000 til rådighet for almindennende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter vedkommende departements nærmere bestemmelser.

18.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes, å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

19.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

20.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvrerin-

gen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

21.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kartter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

22.

De vassfalls- og brukseiere, som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy,

fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

23.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i regulerings- og overføringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen og overføringen, mot en årlig godtgjørelse til anleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

24.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten rimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er frettet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang

at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingenører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

25.

Til skjønn i anledning av overføringen og reguleringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

26.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

27.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.»

Det i proposisjonen inntatte utkast til manøvreringsreglement for regulering m. v. av Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Dalaåi lyder:

«1.

Reguleringsgrensene er:

a) *Sundsbarrvatn*.

Øvre reguleringsgrense kote 612,0
Nedre reguleringsgrense kote 574,0
Reguleringshøyde 38,0 m, hvorav 18,6 m er senkning.

Reguleringsdammen har fast overløp.

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets FM 3 på kote 590,915.

b) *Sandsetvatn*.

Øvre reguleringsgrense kote 986,0
Nedre reguleringsgrense, kote 980,0
Reguleringshøyde 6,0 m, hvorav 1,0 m er senkning.

Reguleringsdammen har fast overløp. Ved største flom kan vannstanden stige 0,8 m over øvre reguleringsgrense.

c) *Lintjern—Liarvatn—Nystølvatn*.

Lintjern—Liarvatn kan demmes i nivå med Nystølvatn.

I overføringstunnelen Nystølvatn—Sundsbarrvatn anordnes et overløp av passende lengde på kote 618,80.

Dammen ved Lintjern skal være forsynt med overløp og eventuelt andre reguleringsanordninger som muliggjør avledning av største påregnelige flom fra eget nedslagsfelt ved en vannstand som ikke overstiger kote 620,0.

d) *Ljosdalsvatn—Hovdevatn—Bergsvatn*.

Ljosdalsvatn kan senkes 5,0 m til kote 640,0.

Hovdevatn—Bergsvatn vil dermed senkes 2,5—3,0 m til ca. kote 642,0—642,5.

I flomdempningsøyemed kan det med dam i utløpet av Hovdevatn anordnes et magasin inntil kote 647,3. Dammen skal være forsynt med flomløp og eventuelt andre reguleringsanordninger som muliggjør avledning av største påregnelige flom ved en vannstand som ikke overstiger kote 648,80.

I overføringstunnelens øvre inntak anordnes et overløp av passende lengde på ca. kote 645.

Høydene under post b, c og d refererer seg til gradteigskartet som angir følgende naturlige sommervannstander:

Sandsetvatn	kote 981
Liarvatn	» 615
Nystølvatn	» 619
Ljosdalsvatn	» 645

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet fastsetter.

2.

Når vannstanden i Sundsbarrvatn overstiger øvre reguleringsgrense med mer enn 10 cm skal tilløpet fra Bjånelva og alle tilløp til overføringstunnelene Nystølvatn—Sundsbarrvatn og Ljosdalsvatn—Lintjern ledes vekk fra tunnelene og ned sine naturlige elveleier.

Når vannstanden i Sundsbarrvatn etter

flom synker under øvre reguleringsgrense, skal de naturlige vannstandsforhold i Nystølvatn og Ljosdalsvatn søkes gjenopprettet så snart som mulig.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes flomvassføring ikke unødig økes.

For øvrig kan vannslippingen skje etter Sundsbarm Kraftverks behov.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen, og avleste vannstander observeres og noteres. Nedbørshøyder, temperatur m. v. skal likeledes observeres og noteres hvis dette blir forlangt. Avskrift av protokollen sendes ved hver måneds utgang til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Mulig tvist om forståelse av dette reglement avgjøres med bindende virkning av departementet.

6.

Viser det seg at vannslippingen etter reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endringer i reglementet kan bare foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet skal bemerke:

Under sakens behandling i komitéen er det kommet en rekke nye protester og uttalelser i tillegg til dem som er nevnt i proposisjonen.

Komitéen har funnet det rimelig at Kviteseid kommune, på grunn av at denne kommune blir skadelidende ved at Dalaåi og Morgedalsåi føres over til et annet vassdrag, får noe vederlag for dette ved at regulanten tilpliktes å forskottere ombygging av vegen gjennom Dalane med inntil kr. 600 000. Komitéen forutsetter at forskutteringen så snart det er

mulig blir dekket ved ordinære bevilgninger og at dette tas opp med myndighetene.

Det er i proposisjonen foreslått at kraftverket gis tillatelse til å rå over alt vannet i nedslagsfeltet til reguleringsformål. Komitéen er enig i dette når det gjelder fløtningsvannet, men mener at det etter skjønnets bestemmelse må fastsettes en minstevassføring av hensyn til kloakkavløp. Videre foreslår komitéen at konsesjonæren ved utløpet av Oftevatn bygger en dam som kan holde vannstanden på den nåværende høyde, og at det bør fastsettes en minstevassføring i Ofteåi som kan gi tilstrekkelig gjennomstrømming i vatnet.

Komitéen har foreslått et tillegg til vilkårenes post 13 angående plikt til terskelbygging i de elvestrekninger som berøres.

Når det gjelder de vegkrav som er satt frem av distriktet er komitéen enig i at disse avgjøres av tiltaksskjønnet. Det nevnes imidlertid spesielt kravet om veg på østsiden av Sundsbarmvatnet mellom Sanden og vegen gjennom Mandalen og komitéen har funnet at denne veg er nødvendig av hensyn til tømmertransporten. Det må når det gjelder dette spørsmål forutsettes at også dette blir å avgjøre av skjønnet.

Komitéen går ut fra at anleggsvegen fra Sanden til tunnelutløpet fra Nystølvatnet legges slik at den ikke blir neddemmet ved oppdemming av vatnet, men kan tjene som ledd i en fremtidig adkomstveg til skogen på vestsiden av vatnet. Videre går komitéen ut fra at alle anleggsveger så vidt mulig legges slik at de kan få varig verdi for bygdene.

Når det gjelder fisket har komitéen foreslått en tilføyelse til vilkårenes post 15 om at alt fiske i avløpstunneler og kanaler er forbudt og at, dersom fisket i enkelte vatn blir helt ødelagt, kan konsesjonæren tilpliktes å sette ut fisk i tilstøtende vatn. Til det siste, kan bemerkes at det må gjelde vatn som hører til de regulerte vassdrag, idet vassdragsreguleringsloven neppe gir hjemmel for å pålegge en konsesjonær å sette ut fisk m. v. i andre vatn enn dem som er berørt av reguleringen.

Det er i proposisjonen foreslått at de årlige avgifter settes til kr. 3,50 pr. nat.-hk til kommuner og kr. 1 til staten. Komitéen slutter seg til dette og foreslår at det i tillegg innbetales kr. 0,50 årlig pr. innvunnet nat.-hk til et næringsfond hvorav Kviteseid kommune skal disponere halvparten.

I denne forbindelse bemerkes at komitéen i Innst. S. nr. 216 for 1962—63 om Sira-Kvina reguleringen side 602 uttaler at for å få gjennomført lovens hensikt med konsesjonsavgifter til kommuner bør man i enkelte tilfelle overveie å sette konsesjonsavgiften ned

og overføre den eventuelle differanse til et næringsfond. Det må antas at komitéens forslag er å forstå slik at det er en del av kommuneavgiften som båndlegges og overføres til et næringsfond. Overensstemmende med dette foreslår man at konsesjonsavgiften til kommuner settes til kr. 4 pr. nat.-hk og at herav kr. 0,50 ($\frac{1}{8}$) blir å tilføre et næringsfond.

Departementet vil etter dette rå til at Sundsbarm Kraftverk blir gitt tillatelse til å foreta regulering og overføring i Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Dalaåi (Oftevassdraget) i Telemark fylke og at det blir fastsatt manøvreringsreglement i samsvar med Stortingets vedtak.

Dersom tillatelse blir gitt, vil departementet i henhold til proposisjonen og innstillingen henstille til konsesjonæren å ta opp med de angjeldende kommuner og andre interesserte spørsmålet om å planlegge midlertidige brakker, verkstedsbygg m. v. slik at de kan bli til varig nytte for almenheten.

Det er som vanlig forutsatt at departementet kan samtykke i mindre planendringer.

Det er i proposisjonen nevnt at kraftverket vil søke om ekspropriasjonstillatelse etter vassdragsloven for de fallrettigheter som det mangler og som er nødvendig for selve utbyggingen. Videre er det nevnt at grunn m. v. for utbyggingen vil kunne eksproprieres etter vassdragsloven. Søknaden om dette er av o.r.sakfører H. P. Schanke på vegne av kraftverket sendt inn til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet med brev av 12. og 18. mai 1962. I anledning av disse søknader uttaler hovedstyret i brev av 28. november 1962 følgende:

«Overrettssakfører H. P. Schanke har på vegne av Sundsbarm Kraftverk sendt inn to søknader datert henholdsvis 12. og 18. mai 1962.

Søknaden datert 12. mai 1962 lyder slik:

«Søknad fra Sundsbarm Kraftverk om tillatelse til ekspropriasjon av nødvendige rettigheter vedr. utbyggingen av selve kraftverket, såsom grunn for veier, steintipper, tomter m. v. Jfr. Vassdragslovens § 62.

Under henvisning til tidligere innsendt konsesjonssøknad fra Sundsbarm Kraftverk, datert 23. mai 1960, tillater en seg herved på vegne av Sundsbarm Kraftverk å søke om tillatelse til ekspropriasjon av følgende nødvendige rettigheter i forbindelse med utbyggingen:

I. Ervervelse av tomter til kraftstasjonen, samt til område for boligbebyggelse — baraker, materialhus, opplagsplass m. v.

Det søkes ekspropriert:

1. Ca. 35 da grunn (skog og beite) for stasjonsområdet, plass for provisoriske baraker, permanent verksted og kontorbygg, utendørs bryteranlegg m. v.

2. Ca. 10 da grunn (beite) for permanente funksjonærboliger.

3. Ca. 25 da grunn (myrlende og sjøbunn) for plass til tippmasser fra stasjonsområdet. Denne oppfylling er overensstemmende med ønske fra Seljord kommune, ifølge reguleringsplan ved arkitektene Børve og Borchsenius.

Samtlige arealer under punktene 1—3 søkes ekspropriert til eiendom.

4. Rett til anlegg av ca. 150 meter ny anleggsvei fra riksvei 10 til tippeområdet for stasjonsområdet (pkt. 3, impediment) og
5. Rett til utvidelse av ca. 1 200 meter eksisterende gårdsvei fra riksvei 10 fram til stasjonsområdet (skog og beite).

Arealene under pkt. 4 og 5 søkes ekspropriert til eiendom eller stedsevarende bruksrett.

6. Rett til kanalisering i ca. 1 200 meters lengde av Valleråi mellom utløp av Sundsbarm Kraftstasjon, Seljordvatn, for å redusere stigning under flom og for å senke undervann. Maksimum ca. 1 meter ved normal vannføring (elvbunn).

Kart nr. 1/40013 samt kart 11/81 vedlegges begge i 2 eksemplarer. Kart 1/40013 viser det under pkt. 1 nevnte areale ca. 35 da vedr. kraftstasjonsområdet.

Kart 11/81 viser de under pkt. 2 og 3 nevnte arealer, samt den under pkt. 4 nevnte anleggsvei og den under pkt. 5 nevnte gårdsvei. Videre er også på dette kart angitt kanaliseringen under pkt. 6.

De berørte grunneiere er følgende:

Vedr. pkt. 1.

Eiendommen Flatin og Satabakken, gnr. 1, bnr. 2 skyld 1,60, eier Olav Lindstøl.

Venås, gnr. 53, bnr. 1, skyld 8,23, eier Asmund Venås.

Vedr. pkt. 2.

Seljord prestegård, gnr. 1, bnr. 1, Skaarnes.

Vedr. pkt. 3.

Seljord prestegård, gnr. 1, bnr. 1, Skaarnes, samt leietomt (feste 99 år) av gnr. 1, bnr. 1, ned mot Seljordvatn, fester Erik Rjukan.

Vedr. pkt. 4.

Seljord prestegård, gnr. 1, bnr. 1, Skaarnes.

Vedr. pkt. 5.

Aakre, gnr. 1, bnr. 8, skyld 2,08, eier Eivind O. Aakre.

Vaarås, gnr. 1, bnr. 9, skyld 0,02, eier Erling Sandsdalen.

Seljord Prestegård, gnr. 1, bnr. 1, Skaarnes.

Grenland Skogforvaltning. Opplysningsvesenets fond v/ skogforvalter Emil Stang, Grenland Skogforvaltning, vedr. gnr. 1, bnr. 1.

Vedr. pkt. 6.

Seljord prestegård, gnr. 1, bnr. 1.

II. Det søkes videre ekspropriert vedr. til- løpstunnel og trykksjakt.

1. Ca. 65—70 da grunn (skog og beite) for plass til tippmasser og provisoriske baraker for tverrslag til til- løpstunnel fra Sundsbarmvatn til topp av trykksjakt.

2. Ca. 20 da grunn (skog og impediment) for plass til tippmasser og provisoriske baraker for påslag til ventilkammer ved topp av trykksjakt.

Begge arealer under pkt. 1 og 2 søkes ekspropriert til eiendom.

3. Rett til bygging av ca. 900 meter ny anleggsvei fra Træsland og fram til tverrslag for tilløpstunnel (pkt. 1).
4. Rett til utvidelse og delvis omlegging av eksisterende gårdsvei, samt bygging av ny anleggsvei, på strekningen Gullnesveien—topp av trykksjakt (pkt. 2), i alt ca. 3 000 meter.
5. Rett til utvidelse og delvis omlegging av eksisterende byggdevei, Gullnesveien fra Seljord sentrum til Sanden ved Sundsbarmvatn, i alt ca. 9 000 meter.

Arealene vedr. 3, 4 og 5 søkes ekspropriert til eiendom eller søkes stedsevarig bruksrett.

Tegning 11/81 blad Kivledalen vedlegges i 2 eksemplarer. Av dette kart vil arealene under pkt. 1, fremgå, videre er på dette kart angitt veiene under pkt. 3, 4 og 5.

Arealet under pkt. 2 vil fremgå av kart 11/81, blad Seljord.

Når det gjelder den under pkt. 3 nevnte anleggsvei kan det bli tale om et alternativ med avkjøring fra Gullnesveien lenger oppe.

Følgende grunneiere vil bli berørt:

Vedr. pkt. 1 og 3.

Eiendommen Tresland, gnr. 62, bnr. 3, eier Margit Tresland, Seljord.

Tresland, gnr. 52, bnr. 5, eier Olav T. Tresland, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 2—12, Halvor O. Kåsa, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 1, Olav Melving Kivle, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 10, Olav H. Sandsdalen, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 7, Knut T. Kivle, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 4, Einar Kivle, Kviteseid.

I tilfelle det skulle bli spørsmål om den alternative veilinje vedr. pkt. 3 vil følgende grunneiere bli berørt:

Eiendommen Findal, gnr. 44, bnr. 12, eier Olav H. Sandsdalen, Seljord.

Aasane, gnr. 52, bnr. 9, eier Eivind T. Tresland, Seljord.

Vedr. pkt. 2.

Eiendom Haugen, gnr. 52, bnr. 8, Torgrim H. Haugen, Seljord.

Venås, gnr. 53, bnr. 1, Aasmund Venås, Seljord.

Vedr. pkt. 4.

Eiendommen Tresland, gnr. 52, bnr. 3, eier Margit Tresland, Seljord.

Tresland, gnr. 52, bnr. 5, Olav T. Tresland, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 4, Einar Kivle, Kviteseid.

Kivle, gnr. 52, bnr. 1, Olav Melving, Kivle, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 2, Halvor O. Kåsa, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 7, Knut T. Kivle, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 10, Olav H. Sandsdalen, Seljord.

Vedr. pkt. 5.

Grave, gnr. 43, bnr. 11, eier Åsmund K. Grave, Seljord.

Venelid (tomt), gnr. 43, bnr. 30, Sverre Skutevollen, Seljord.

Fagerlid, gnr. 43, bnr. 16—29, Telemark fylke.

Fredheim, gnr. 43, bnr. 31, Telemark fylke.

Heddeli, gnr. 43, bnr. 49, Seljord kommune.

Opsund, gnr. 43, bnr. 12, Halvor Opsund, Seljord.

Nordstoga (tomt), gnr. 44, bnr. 30, og gnr. 43, bnr. 50, Torvald Nordstoga, Seljord.

Storlid (tomt), gnr. 43, bnr. 53, Jon Storlid, Seljord.

Skoland, gnr. 47, bnr. 3, Sigvald Skoland, Seljord.

Skoland, gnr. 47, bnr. 9, Kjetil O. Skoland, Seljord.

Skogstad (tomt), gnr. 47, bnr. 15, Knut Mo, Seljord.

Lisleåsheim, gnr. 47, bnr. 1, Torgrim Lisleåsheim, Seljord.

Groven, gnr. 48, bnr. 1, Jon Bakken, Seljord.

Groven, gnr. 48, bnr. 2, Knut Skrede, Hønefoss.

Svingen, tomt u/, gnr. 48, bnr. 1, leier Eivind Bakken, Seljord.

Vårheim, tomt u/, gnr. 47, bnr. 1, leier: Olav H. Sandsdalen, Seljord.

Furulund, tomt u/, gnr. 47, bnr. 1, leier Olav Leine, Seljord.

Fritun, tomt u/, gnr. 48, bnr. 1, leier Eivind T. Tresland, Seljord.

Rue (tomt), gnr. 50, bnr. 4, eier Abraham Rue, Seljord.

Aasheim, gnr. 50, bnr. 2, Eiliv Aasheim, Seljord.

Gullhaug (tomt), gnr. 48, bnr. 13, Torgrim H. Haugen, Seljord.

Tomt u/, gnr. 47, bnr. 1, leier Tor Høydal, Seljord.

Selsvoll, gnr. 47, bnr. 2, eier Ingebjørg Moen Selsvoll, Seljord.

Lisleåsheim, gnr. 47, bnr. 5, Olav H. Tresland, Seljord.

Bråten, gnr. 49, bnr. 3, Olav Bråten, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 10, Olav H. Sandsdalen, Seljord.

Kivle, gnr. 52, bnr. 2 og 12, Halvor O. Kåsa, Seljord.

Hanakam m.v., gnr. 44, bnr. 6, gnr. 45, bnr. 47, gnr. 52, bnr. 11, Olav Lien, Oslo.

Finndal, gnr. 44, bnr. 12, Olav H. Sandsdalen, Seljord.

Åsheim—Sanden, gnr. 49, bnr. 1—gnr. 50, bnr. 3, Olav Lindstøl Seljord.

Åsheim, gnr. 49, bnr. 4, Torstein Grave, Seljord.

Samtlige eiendommer som er oppgitt såvel for de under I og II nevnte arealer tilhører Seljord herred.

Med hensyn til fordeler og ulemper etc. kfr. Vassdragslovens § 125, henvises til redegjørelse i Sundsbarm Kraftverks konsesjons-søknad av 23. mai 1960, side 13 følgende.

I henhold til Vassdragslovens § 130 nr. 4, søker man om rett til å foreta stevning som foreskrevet i lov av 9. juli 1851 om almennin-

ger.

Kunngjøringer vedkommende denne søknad bør formentlig innrykkes i bladene Telen og

Teledølen, Notodden, samt Varden og Telemark Arbeiderblad, Skien.

Det er av økonomisk stor betydning for foretaket at arbeidet med kraftstasjon m. v. kan påbegynnes i år, og at ekspropriasjonen kan gjennomføres i sommer. Man tør derfor anmode om at denne søknad behandles så snart som mulig, og hvis man finner grunnlaget til stede, at det gis eventuelt tillatelse etter oreigningslovens § 25 til å ta arealene i besiddelse før ekspropriasjonen er gjennomført.»

Søknaden datert 18. mai 1962 lyder slik:

«Søknad fra Sundsbarm Kraftverk om tillatelse til ekspropriasjon av manglende fallrettigheter i Flatdal—Åmotsdalsvassdraget, Seljord herred, jfr. Vassdragslovens § 55, eventuelt § 148.

Under henvisning til tidligere innsendt konsesjonssøknad fra Sundsbarm Kraftverk, datert 23. mai 1960, samt søknad om ekspropriasjon, datert 12. mai d. å. for nødvendige rettigheter vedrørende utbyggingen av selve kraftverket, grunn for veier, steintipper, tomter m. v. ifølge Vassdragslovens § 62, tillater en seg herved på vegne av Sundsbarm Kraftverk å søke om tillatelse til ekspropriasjon av følgende manglende fallrettigheter i ovennevnte vassdrag:

1. Fallrettigheter i Flatdalsvassdraget, Valeråi fra Seljordsvatn til Flatsjø.
 2. Flatdalsåi fra Flatsjø til Manndøla.
 3. Manddalsåi (Manndøla) fra Flatdalsåi til Sundsbarmvatn.
- Videre medtas følgende fallrettigheter, idet en er i tvil om spesiell tillatelse er nødvendig, eller om ekspropriasjonstillatelse følger reguleringskonsesjonen.
4. Flatdalsåi fra Manndøla til sognegrensa Flatdal—Åmotsdal.
 5. Åmotsdalsåi fra sognegrensa til Grovåi.
 6. Bjånelvi fra Grovåi til tunnelinntak Øvre Bø.
 7. Valeåi fra Åmotsdalsåi til inntak.
 8. Grovåi fra Bjånelvi til inntak.
 9. Rindebekken fra Bjånelvi til sjaktinntak.
 10. Kivleåi fra dam til Seljordsvatn.
 11. Finndalsåi fra Kivleåi til inntak ved Finndalsåi og Tvitjernbekken.

Oversiktskart tegning nr. X/40001 vedlegges i 4 eksemplarer.

Likeledes vedlegges eiendomsmatrikkel hvori eiendommene er oppført i geografisk rekkefølge og i stigende rekkefølge etter gårds- og bruksnr.

Det bemerkes vedr. de under punkt B nevnte eiendommer i Flatdalsåi at punktet hvor Manndøla tar av fra Flatdalsåi ligger mellom gnr. 100, bnr. 7 og gnr. 103, bnr. 7, slik at gnr. 100, bnr. 7, Molandsjuvi er den nordre grense for de foran under pkt. 2 nevnte fallrettigheter, og eiendommen gnr. 103, bnr. 7, Brattedjuv er den søndre grense for de foran under pkt. 4 nevnte fallrettigheter.

Samtlige elverettigheter og eiendommer knytter seg til Seljord herred.

Med hensyn til fordeler og ulemper henvises til redegjørelse i Sundsbarm Kraftverks konsesjonssøknad side 13 følgende. Videre henvises til bilag nr. 1 til konsesjonssøknaden, oversikt over fallstrekninger, hvorav vil fremgå at Sundsbarm Kraftverk rår over mer enn

halvdelen av vasskraften, jfr. Vassdragslovens § 55 pkt. a.

Til orientering vedlegges også eksemplarer av de håndgivelsesserklæringer som har vært benyttet.

I henhold til Vassdragslovens § 130 nr. 4 søker man om rett til å foreta stevning som foreskrevet i lov av 9. juli 1851 om almenninger.

Kunngjøringer vedkommende denne søknad bør formentlig innrykkes i bladene Telen og Teledølen, Notodden, samt Varden og Telemark Arbeiderblad, Skien.»

I henhold til Vassdragslovens § 125 pkt. 3 har søknadsdokumentene vært utlagt til etter-syn for dem saken vedkommer, på Seljord formannskapskontor, og utleggingen ble kunngjort i Norsk lysingsblad den 1. juni 1961 (nr. 124), i Telen, Teledølen, Varden og Telemark Arbeiderblad. Det er innkommet følgende uttalelser:

Dr. O. L. Lien, brev av 11. juni 1962:

«Jeg tillater meg å referere til samtale med herr formannskapssekretær Øverland.

Det viste seg i papirene at det er gale data vedrørende min eiendom Bygdardalen.

Det skal være:

- gr.nr. 40, br.nr. 9 — Dalstykket.
- gr.nr. 44, br.nr. 6 — Hanakam.
- gr.nr. 45, br.nr. 47 — Utgarden skog.
- gr.nr. 43, br.nr. 9 — Ringen.

Jeg tør be Dem være så vennlig å rette dette snarest.»

Gardsstyrar Eivind Ellingbø m/ flere, brev av 9. juli 1962:

«Underskrivne grunneigarar og huseigarar langs vegen som går frå riksveg 10 ved Seljord turistheim forbi Heddeli mot Skoland, og langs Gullnesvegen mellom Skoland og Groven, vil i samband med Sundsbarm kraftverk sin søknad om å nytta vegen, få lov å setja fram desse krava:

1. Asfaltering av vegen.
2. Solide rekkverk langs utsette strok på vegen.
3. God grusstrøying vinterstid.
4. Seinare ha rett til å koma med moglege krav om ulempe- og/eller skadebot dersom anleggstrafikken fører med seg uforutsette skader eller ulemper som ikkje var forutsett ved anlegget av vegen.

Det kan også vera aktuelt med oppsetting av gjerde på ymse utsette stader, avdi den større trafikken kan vera til fåre for leikande småborn.

Som grunngeving for krava skal ein få nemna:

1. Mykje av vegen går gjenom regulera strok, og langs jorder og hager. Det er alt nå mykje støvplage, noko som blir mykje verre ved anleggskøyring. Slitasjen på grusvegen vil også bli stor ved anleggskøyringa. For å unngå ein del av desse skadene, og for å få nokon skadebot for larm og anna ulempe med å få anleggstilane forbi eigedomane våre, meiner vi at vegen må asfalterast.

2. Fleire stader er det bratte, stygge vegkantar. Andre stader er vegkantane berre jordfyllingar og difor svake når tyngre laste-

bilar kjem utpå kantane. Dette gjer at vi meiner kraftverket må bli tilplikta å setja opp rekkverk på desse stadene.

3. Serleg på grunn av den sterke stigninga må ein rekna med at vegen ved stadig bruk kan bli mykje glatt vinterstid. Dertil er nedre delen av vegen mykje bruka av dei gamle på Seljord trygdeheim. Dette gjer at vegen heile vinteren må bli forsvarleg strøya av kraftverket. Forsvarleg strøying vil også hjelpe til å hindra farleg kjelkeaking i vegen.

4. Nedre del av vegen er bygd som veg i regulera strok. Vegen vidare oppover er gamal bygdeveg. Desse vegane er ikkje bygd til tungtransport. Difor må vi ha rett til seinare å krevja moglege ulempe og/eller skadebot.

For husmorskulen er saka lagt fram for fylkesmannen i Telemark. Han er samd i at husmorskulen er med på merknaden om asfalt, rekkverk m. m., og fylkesmannen nemner serleg at husmorskulen må presisera at dei tek atterhald om moglege krav om ulempe og/eller skadebot, dersom det syner seg å bli uforutsette skader eller ulemper.

Gjenpart av dette skrivet blir sendt til Seljord kommune til orientering, og moglege merknader om dei ynskjer det.»

De innkomne uttalelser har vært forelagt søkeren som i brev av 2. august 1962 utaler:

«Når det gjelder betegnelsen av eiendommene tilhørende Dr. O. L. Lien, vil dette bli nærmere undersøkt ved sorenskriverkontoret, og vil da bli rettet snarest mulig.

Når det gjelder bemerkningene fra grunneierne i Seljord angående anleggsveien har kraftverket intet å bemerke til kravene om oppsetting av rekkverk på utsatte steder. Det er videre på det rene at kraftverket vil sørge for god grusstrøing om vinteren. Retten til å fremsette krav for uforutsette skader vil selvsagt være i behold.

Når det gjelder asfaltering av veien, mener man dette ikke kan være aktuelt. Støvplagen må kunne reduseres ved clorcalcium, og slitasjen på grusveien ved anleggskjøringen vil kraftverket selvsagt utbedre. Grusveien vil også være mindre glatt vinterstid.

En vil også nevne at den nedre del av veien som går forbi husmorskolen, dvs. den del som ikke er gammel bygdevei, er prosjektert etter ønske og krav fra Seljord kommune. Det burde vel da også være kommunens sak å ordne en så spesiell ting som asfaltdekke, hvis dette skulle være berettiget.»

Søkeren har i brev av 18. august 1962 ytterligere kommentert dr. Liens bemerkninger:

«Jeg viser til brev herfra av 2. august d. å., og kommer tilbake til betegnelsen på eiendommen tilhørende dr. O. L. Lien.

Jeg går ut fra at dr. O. L. Liens bemerkninger i brev til Seljord formannskapskontor av 11. juni d. å. gjelder de eiendommer som berøres av utvidelsen av Gullnesveien, kfr. ekspropriasjonssøknaden av 12. mai d. å.

I søknaden er dr. Lien oppført som hjemmelsinnehaver til gnr. 44 bnr. 6, gnr. 45 bnr. 47 og gnr. 52 bnr. 11, mens han oppgir betegnelsen på eiendommene til gnr. 40 bnr. 9,

gnr. 44 bnr. 6, gnr. 45 bnr. 47 og gnr. 43 bnr. 9.

Ifølge opplysninger fra sorenskriveren i Nedre Telemark eksisterer ikke gnr. 40 bnr. 9 i grunnboken. Gnr. 43 bnr. 9 er som av dr. Lien nevnt riktig hjemlet ham. Den sistnevnte eiendom er imidlertid av oppmåleren ikke oppgitt i forbindelse med Gullnesveien.

Gnr. 52 bnr. 11 er feilaktig oppført i søknaden på dr. Lien. Hjemmelsinnehaver til denne eiendom er Toralf Lindstøl.

For øvrig vil en bemerke at samtlige eiendomsbenevnelser selvsagt vil bli gjennomgått nærmere, og eventuelt korrigert. En går imidlertid ut fra at konsesjonssøknadens videre gang ikke kan være avhengig av dette spørsmål.»

Hovedstyret skal bemerke:

Sundsbarv Kraftverk er en interkommunal sammenslutning. Som eiere står Skien Elektrisitetsverk, Langesundsfjordens kommunale kraftselskap, Skiensfjordens kommunale kraftselskap og Vest-Telemark Kraftlag. I St. prp. nr. 96 for 1961—62 er det gitt tilråding om tillatelse for Sundsbarv Kraftverk til å foreta regulering og overføring i Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Dalaåi (Oftevassdraget) i Telemark fylke.

Sundsbarv Kraftverks foreliggende søknader gjelder ekspropriasjon av grunn og rettigheter vedrørende utbyggingen av selve kraftverket, herunder rett til kanalisering i ca. 1 200 meters lengde av Vallaråi mellom utløp av kraftstasjon og Seljordvatn, og ekspropriasjon av manglende fallrettigheter.

I proposisjonen er det tatt stilling til at eventuelle fallrettigheter i vassdrag som skal overføres kan eksproprieres i medhold av en eventuell overføringstillatelse, jfr. departementets anførsel herom s. 21. Etter Hovedstyrets mening er det da kun rettighetene i Mandøla og i Flatdalsvassdraget nedenfor samløpet med Mandøla som Sundsbarv Kraftverk mangler ekspropriasjonsrett for. Etter de oppgaver som foreligger har kraftverket råderett over 72 pst. av fallrettighetene i Flatdalsvassdraget (Åmotdalsvassdraget).

Ekspropriasjonssøknaden vedrørende grunnarealer m. v. omfatter i alt ca. 160 da skog, beite og til dels myrlende, og videre grunn til 1 050 m ny anleggsveg og 4 200 m delvis utvidelse og omlegging av bestående gårdsveg, heri også inkludert en viss strekning ny veg. Ved siden av dette kommer delvis omlegging av bygdevegen Seljord sentrum—Sanden ved Sundsbarvvatn (9 000 m) og rett til kanalisering som nevnt.

Det er kun kommet bemerkninger fra interesserte i form av visse krav i forbindelse med anleggets bruk av bygdevegen.

Hovedstyret vil i denne forbindelse bemerke at grunn til veganlegg som er nødvendige for

reguleringsarbeidene i tilfelle vil kunne eksproprieres i henhold til reguleringstillatelsen. Fordi driftstunnelen også utgjør et vesentlig ledd i reguleringsanleggene finner Hovedstyret det naturlig å betrakte hjemmelen for ekspropriasjon av veganleggene under avsnitt II i søknaden av 12. mai 1962 som gitt i forbindelse med en eventuell reguleringsstillatelse. Man peker i denne forbindelse på at vegene delvis har offentlig interesse og vel vil kunne tenkes å få det og henviser herunder til de foreslåtte reguleringsbestemmelser om veger og bruer m. v. i post 11. Etter denne vil de anførsler som nå er fremkommet bli avgjort ved skjønn.

Hovedstyret anser det rimelig at kraftverket får stedsevarig bruksrett til grunnen for den under I pkt. 5 nevnte utvidelse av gårdsveg.

Da rettighetene er nødvendige for å gjennomføre byggingen av Sundsbarm Kraftverk vil Hovedstyret, under henvisning til tilrådingen i forbindelse med reguleringssøknaden, anbefale ekspropriasjonssøknaden og søknaden om rett til å foreta stevning som foreskrevet i lov om almenninger, innvilget.

Slik som reguleringssaken står finner man ikke nå å kunne anbefale at det gis tillatelse til å ta arealene i besittelse før skjønn er holdt.

Man foreslår tillatelsen tilknyttet følgende vilkår:

1. Utbyggingen av vassfallet må være fullført innen 7 år.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

2. Alle kjente rettighetshavere stevnes til skjønnet ved direkte melding.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 27. november 1962.»

Departementet skal bemerke:

Kraftverket søker for det første om tillatelse til i henhold til vassdragslovens § 62 å ekspropriere tomter og andre nødvendige rettigheter vedrørende utbyggingen av Sundsbarm Kraftverk. For det annet søkes det i henhold til vassdragslovens § 55 eventuelt § 148 om tillatelse til å ekspropriere manglende fallrettigheter i Flatdal—Åmotsdalsvassdraget.

Når det gjelder de fallrettigheter som ønskes ekspropriert vises til proposisjonen vedrørende regulerings- og overføringstillatelsen hvor det er forutsatt at fallrettighetene i de vassdrag som skal overføres, kan eksproprieres i medhold av reguleringstillatelsen. I

henhold til hovedstyrets uttalelse blir det da fallrettighetene i Mandøla og i Flatdalsvassdraget nedenfor samløpet med Mandøla som må eksproprieres etter vassdragsloven.

Til søknadene er det fra interesserte bare kommet inn bemerkninger i anledning av kraftverkets søknad om å få benytte bygdevegen. Departementet slutter seg til hva hovedstyret har uttalt i denne forbindelse. En vil imidlertid peke på at søkeren har gått med på grunneiernes krav når det gjelder oppsetting av rekkverk på utsatte steder og om å sørge for god grusstrøing om vinteren.

Departementet antar at vilkårene for å gi de søkte ekspropriasjonstillatelser er til stede. Når det gjelder søknaden om ekspropriasjon av fallrettigheter antar departementet at siden søkeren her er et interkommunalt kraftlag og det gjelder kraft til den alminnelige forsyning bør tillatelsen gis i henhold til vassdragslovens § 148. Tillatelsen etter § 148 foreslås gitt på det vilkår som hovedstyret har satt opp under post 1 i sitt forslag til vilkår. Hovedstyret har ikke funnet det nødvendig med vilkår for tillatelsen etter § 62.

Dersom tillatelsen blir gitt vil departementet gi tillatelse til å foreta almenningsstevning dog slik at grunneiere og rettighetshavere som er kjent stevnes særskilt.

Kraftverket har søkt om i henhold til oreigningslovens § 25 å få ta arealene i besiddelse før ekspropriasjonen er gjennomført. Hovedstyret finner ikke å kunne anbefale dette. Departementet er enig med hovedstyret, men finner at dette spørsmål eventuelt kan tas opp igjen senere.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Sundsbarm Kraftverk å foreta regulering og overføring i Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Dalaåi (Oftevassdraget) i Telemark på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 5. juli 1963.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med utkast inntatt i samme tilråding, som gjeldende inntil videre.
3. I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 § 62 tillates Sundsbarm Kraftverk å ekspropriere det som trengs av grunn og rettigheter for utbygging av kraftverket herunder rett til kanalisering av Vallaråi mellom utløp fra kraftstasjon og Seljordsvatn i det vesentlige i samsvar med søknad av 12. mai 1962 med vedlegg, jfr. kraftverkets brev av 2. august 1962.

4. I medhold av vassdragslovens § 148 tillates Sundsbarm Kraftverk å ekspropriere de nødvendige fallrettigheter i Manndøla og i Flatdalsvassdraget nedenfor samløpet med Manndøla i det vesentlige i samsvar med søknad av 18. mai 1962 og på det vilkår som er tatt inn i Industridepartementets ovennevnte tilråding.

25. Aktieselskapet Norsk Aluminium Company.

(Utvidelse av selskapets grunnkapital gjennom utstedelse av nye aksjer.)

Industridepartementets tillatelse 12. juli 1963.

Søknad av 6. juni 1963.

I medhold av § 36 i ervervsloven av 14. desember 1917 nr. 16 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 19. desember 1958 tillates Aktieselskapet Norsk Aluminium Company å utvide aksjekapitalen fra kr. 14 000 000 til kr. 26 000 000 ved utstedelse av 12 000 nye aksjer à kr. 1 000, hvorav Aluminium Limited, Toronto, Canada, tillates å overta 6 000 aksjer.

26. Christiania Spigerverk.

(Utvidelse av selskapets grunnkapital gjennom utstedelse av nye aksjer.)

Industridepartementets tillatelse 16. juli 1963.

Søknad av 5. juli 1963.

I medhold av § 36 i ervervsloven av 14. desember 1917 nr. 16 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 19. desember 1958 tillates Christiania Spigerverk å utvide sin aksjekapital med kr. 1 137 500 fordelt på 16 250 aksjer à kr. 70, fra kr. 21 262 500 til kr. 22 400 000, hvorav inntil 15 580 aksjer tillates forbeholdt innehavere av aksjer og lånebevis i A/S Tønsberg Reperbane og den resterende del A/S Verksjern.

27. A/S Hunton Bruk.

(Utvidet konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 19. juli 1963.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 bestemmer departementet:

Den ved Industridepartementets brev av 14. november 1962 gitte konsesjon for A/S Hunton Bruk, Gjøvik, på leie av inntil 3 400

kW primakraft fra Gjøvik Elektrisitetsverk utvides til å omfatte leie av i alt inntil 4 000 kW primakraft fra Gjøvik Elektrisitetsverk, jfr. søknad av 2. mai 1963.

Den utvidede kraftleiekonsesjon gis på samme vilkår som selskapets nevnte konsesjon av 14. november 1962 på kraftleie.

28. A/S Stord Verft.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 19. juli 1963.

Søknad av 24. august 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Stord Verft konsesjon på leie av inntil 4 000 kW fra L/L Sunnhordland Kraftlag.

Konsesjon gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 28. januar 1959—21. februar 1959 mellom partene måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1968.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske ma-

teriell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges til staten fra og med året 1960 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen

$$\frac{\text{kWh}}{8760}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

29. A/S Songe Træsliperi, Songe.

(Fornytt konsesjon på kraftleie fra Aust-Agder kraftverk.

Gitt av Industridepartementet 20. juli 1963.

Selskapets søknad av 15. januar 1963.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23, og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 tillates A/S Songe Træsliperi, Songe, å leie inntil 1 650 kW primærkraft med inntil 6 500 timers brukstid pr. år fra Aust-Agder kraftverk, jfr. søknaden av 15. januar 1963 og dermed fremlagt kraftleiekontrakt mellom partene av 8.—20. desember 1961.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Songe Træsliperi måtte leie inntil 1 650 kW med en brukstid på inntil 6 500 timer pr. år fra Aust-Agder kraftverk i henhold til kraftleiekontrakten mellom partene av 8.—20. desember 1961, dog ikke ut over 1. januar 1971.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aksjer skal minst $\frac{8}{10}$ være på norske hender regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14. desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. Begrensning i mengde for tillatt erverv av norsk granvirke pr. år m. v.

Songe Træsliperi A/S skal ikke erverve mer enn 23 500 m³ norsk granvirke pr. år. Med norsk granvirke forstås alle kategorier rundvirke av gran, heri inkludert gran fra egne skoger, og begrepet innbefatter også virke fra grensedistriktene.

Leieforedling for andre bedrifter av norsk granvirke må ikke finne sted.

4. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

5. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er liksom god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halv-

fabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift fra og med året 1962 kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. Kontroll.

A/S Songe Træsliperi skal gi de opplysninger og må underkaste seg den kontroll med overholdelse av konsesjonen og av de oppstilte betingelser som departementet til enhver tid finner nødvendig. Utgifter hermed kan kreves dekket av konsesjonæren.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av konsesjonsvilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 1 000 — kroner ettusen — pr. dag. Fortsatte og/eller gjentatte overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2—4 og 9 samt overskridelse av det maksimale kraftkvantum (kW og/eller kW-timer) konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

30. Oluf Holm A/S Ltd., Ålesund.

(Konsesjon på kraftleie fra Tafjord Kraftselskap.)

Gitt av Industridepartementet 20. juli 1963.

Deres søknad av 9. april 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Oluf Holm A/S Ltd., Ålesund, konsesjon på leie av inntil 300 kW vinterkraft og inntil 2 300 kW sommerkraft fra Tafjord Kraftselskap, jfr. kraftleieavtale mellom partene av 14. desember 1959.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid leieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1972.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til

vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortinnvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 2 og 8 og overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

31. Porsgrunds Porselænsfabrik.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 22. juli 1963.

Søknad av 15. september 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Porsgrund Porselænsfabrik konsesjon på leie av inntil 2900 kW fra Skiensfjordens kommunale kraftselskap.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1970.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller

for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over prisgrensen som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om

norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges en årlig avgift til staten fra og med året 1960 på kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

32. Glomma Pap og Papir A/S.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 22. juli 1963.

Søknad av 18. juni 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 19. mai 1959 gis Glomma Pap og Papir A/S konsesjon på leie av inntil 2 000 kW fra A/S Hafslund.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1973.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter lov om retts høve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om retts høve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innen-

landske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å etterbetale for tiden fra 1. januar 1960.

De nærmere bestemmelser om avgiftens be-

regning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelse som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

33. Franzefoss Bruk A/S.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 22. juli 1963.

Søknad av 22. august 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 19. mai 1959 gis Franzefoss Bruk A/S konsesjon på leie av inntil 1 560 kW fra Bærum elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1973.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner, m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de

opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å etterbetale fra og med året 1961.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelsen av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

34. A/S Bergens Mekaniske Verksteder.

(Kraftleiekonsesjon.)

Gitt av Industridepartementet 24. juli 1963.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Bergens Mekaniske Verksteder, Bergen, konsesjon på leie av i alt inntil 4 800 kW fra Bergens Elek-

trisitetsverk, jfr. søknad av 29. juni 1962 og selskapets brev av 21. august 1962 til Bergen kommune, Rådmannen.

De fastsatte vilkår for konsesjonen er:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke ut over 1. januar 1972.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m.v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknaden om

dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med hensyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges til staten fra og med året 1960 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen $\frac{kWh}{8760} = kW$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det

offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overskridelser av den maksimaleffekt som konsesjonen lyder på eller overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd, i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

35. A/S Katfos Fabriker, Geithus.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 24. juli 1963.

Søknad av 23. august 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 19. mai 1959 gis A/S Katfos Fabriker konsesjon på leie av inntil 3 500 kW fra Drammens elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1973.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som

utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Hvis departementet finner at denne pris er vesentlig høyere enn den som var beregnet overensstemmende med reglene i ervervsloven av 14. desember 1917 § 2, post 12, tredje ledd, første, annet og tredje punktum, skal prisen beregnes etter disse regler. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet. Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

8. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svarer deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å etterbetale for tiden fra og med året 1960.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 eller overskridelsen av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

36. A/S Norsk Jernverk.

(Tillatelse til å regulere nedre og midtre Småvatn i Andfiskåga i Nord-Rana kommune.)

Kgl. res. av 9. august 1963.

I brev av 28. juni 1961 søker A/S Norsk Jernverk om tillatelse til å regulere nedre og midtre Småvatn i Andfiskvassdraget i Nord-Rana herred. Reguleringene søkes gjennomført for å sikre Jernverket nødvendig driftsvann.

Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen har i sakens anledning avgitt følgende uttalelse av 28. mars 1963:

«A/S Norsk Jernverk har sendt Hovedstyret følgende søknad datert 28. juni 1961:

«A/S Norsk Jernverk tillater seg herved, i medhold av § 2 i lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917, å søke om konsesjon for regulering av nedre og midtre Småvatnan i Andfiskvassdraget i Nord-Rana herred.

Vi tør be om at vår søknad behandles snarest mulig da vi allerede har innledet forhandlinger med utførende entreprenørfirma.

1. A/S Norsk Jernverk fikk ved kgl. resolusjon av 20. mai 1949 tillatelse «til å foreta en regulering av Andfiskvatn og Fiskeløsvatn i Andfiskåen i Nord-Rana». Med de utvidelser Norsk Jernverk står overfor vil disse reguleringer ikke være tilstrekkelige for å sikre Verket i Mo i Rana nødvendig driftsvann.

Småvatnan, som i terrenget ligger mellom Fiskeløsvatn og Andfiskvatn, inngår i samme vassdrag som disse. Vannet går fra Fiskeløsvatn til Småvatnan og videre til Andfiskvatn.

I dag er ca. 55 pst. av den midlere vannføring i Andfiskåen ned til vannforsyningsanleggets inntak utnyttet. Ved å regulere nedre og midtre Småvatnan med henholdsvis 10 og 12,1 m heving av vannsanden, vil man øke den regulerte vannføringen til ca. 67 pst. av gjennomsnittlig årlig avløp. Øvre og nedre reguleringshøyde for de tilsvarende to vann blir 523,2 m og 511,1 m.

2. Ved beregning av den nåværende og fremtidige regulerte vannføring er det regnet med følgende hydrologiske data:

Nedslagsfelt:

Fiskeløysvann	23,8 km ²
Småvatn	10,8 »
Andfiskvann	39,0 »
Nedenfor Andfiskvann	6,5 »
	<u>80,0 km²</u>

Midlere årlig avløp:

Fiskeløysvann: 40 slkm ²	0,95 sm ³
Småvatn: 45 slkm ²	0,49 »
Andfiskvann: 50 slkm ²	1,95 »
	<u>3,39 sm³</u>

Eksisterende magasin:

Fiskeløysvann	8,0 mill. m ³
(Herav kan bare ca. 4 mill. m ³ benyttes, da resten fryser vekk i Fiskeløysvann.)	
Andfiskvann	22,6 » »
	<u>26,6 mill. m³</u>

eller 25 pst. av midlere årlig avløp.

Regulert vannføring med de i dag eksisterende magasiner:

$$Q_{\text{reg}} = 0,55 \times 3,39 = 1,86 \text{ sm}^3$$

Prosjekterte magasiner:

Småvann 8,7 mill. m³
Sammen med de nåværende magasiner utgjør dette ca. 33 pst. av midlere årlige avløp.

Prosjektert regulert vannføring:

$$Q_{\text{reg}} = 0,665 \times 3,39 = 2,26 \text{ sm}^3$$

3. Den regulering Norsk Jernverk akter å gjennomføre av nedre og midtre Småvatnan og som vil beløpe seg til ca. 2,1 mill. kroner, går ut på å neddemme et areal rundt vannene på ca. 4 000 mål. Arealet består i det vesentlige av myr og slett fjellskog, bortsett fra noen klynger bedre skog her og der. Det har aldri vært drevet hugst i området og bare i ubetydelig utstrekning har det vært utnyttet som fellesbeite. Skogen bør hugges og brennes i det område som blir oversvømmet slik at området ikke skjemmes unødige.

Det samlede beiteareal i dalen utgjør ca. 60—70 000 mål, dog slik at bare de lavere liggende trakter benyttes til beite.

Fisket i de to vann er middels godt. Årlig avkastning antas å utgjøre ca. 150—200 kg ørret og røye. Fisket i selve Andfiskvann er helt ubetydelig da den øverste delen av elven bare består i fosser og stryk. Det er grunn til å anta at reguleringen og tapping vinterstid vil føre til en bedring av livsbetingelsene i vassdraget.

4. Norsk Jernverk står selv som eier av arealene rundt de to vann som berøres av reguleringen. Grunnen har også tidligere vært i privat eie og ingen utover grunneierne har hatt jakt- og fiskerett eller andre rettigheter over området.

Vassdraget benyttes ikke til fløting eller til alminnelig ferdsel. Vassdraget er heller ikke egnet for dette.

5. Det fremsettes følgende forslag til manøvreringsreglement:

§ 1. Nåværende vannstand
midtre Småvann ca. k. 513,2
Nåværende vannstand
nedre Småvann ca. k. 511,1
Øvre reguleringsgrense ca. k. 523,2
Reguleringshøyde midtre
Småvann 10,0 m
Reguleringshøyde
nedre Småvann . 12,1 m
Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke nr. 7 for Andfiskå.

§ 2. Det magasinerte vann kan tappes etter det behov A/S Norsk Jernverk har. Ved manøvreringen skal man for øvrig ha for øye at vassdragets flomvassføring ikke økes.

§ 3. Dammen er lagt slik at man ved flom kan få en midlertidig stigning av vannstanden på ca. 0,5 m.

§ 4. A/S Norsk Jernverk vil forestå reguleringen.

§ 5. Det skal føres protokoll over manøvreringen.

6. De foretatte beregninger viser at den omhandlede regulering vil medføre en økning på snau 500 nat.lk. Vi tillater oss i den anledning å vise til reguleringslovens § 12 pkt. 21 og går ut fra at konsesjon vil kunne gis med de lempninger som er nevnt i denne bestemmelse.
7. Vi gjør til slutt oppmerksom på at vassdraget inngår i Mo og Nord-Rana kommunes drikkevannsforsyning.»

Søknaden er kunngjort i Norsk lysingsblad 5. og 9. august 1960 (nr. 179 og 182) og dessuten i Rana Blad.

Saken har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Nord-Rana kommunestyre, vedtak i møte 16. oktober 1961:

- «1. Nord-Rana kommune har på nærmere bestemte vilkår intet å bemerke til at A/S Norsk Jernverk får konsesjon til regulering av Småvatnan (enst.).
2. Eventuelle tidligere rettighetshavere til jakt, fiske og beite i området skal beholde sine rettigheter (mot 5 st.).
3. At det årlig i de 10 første år settes ut minst 500 stk. settefisk pr. år (enst.).
4. Gårdsvegen fra riksveg 50 ved Åga til Andfiskvanngårdene — den såkalte Vatnavegen — skal holdes og etterlates i minst like god stand som før anlegget ved Småvatnan tok til (enst.).
5. Nord-Rana kommune skal ha rett til å ta ut vann direkte fra Andfiskvassdraget til forsyning av befolkningen i Åga—Hauknes og til samme pris som fastsatt i det tidligere avholdte skjønn (enst.).
6. Om det skulle vise seg nødvendig skal Nord-Rana kommune ha rett til å ta vann fra Jernverkets anlegg ved Skansen til områdene Ytteren og Båsmo, i tillegg til de tillatelser som før er gitt (enst.).

7. Brukere av beite og skog i området skal ha rett til å bruke den nye anleggsvegen (enst.).
8. Mulig konsesjonsavgift blir å beregne etter høyeste sats (enst.).»

Erling Bjørkmo, brev av 18. august 1961:

«I tilslutning til Nils Iversens skrivelse om Småvannenes rettigheter. Mikal Ronesen Andfiskvann har brukt nevnte Småvannområde til jakt og fiske siden 1898. Han trodde det var almenning for Vatnadalen.

I 1948 kjøpte jeg gården av Mikal Ronesen. Siden har vi fisket der hvert år siden vi overtok gården. Hverken Mikal Ronesen eller jeg har fått motsigelse for det.

Ikke har vi sett papir på at det var 3 brukere som hadde enerett der. Men at det var almenning for Vatna det er papir på.

Men i retten ble alt til intet. De 3 brukerne vant alt på juks. Våre rettigheter ble til intet. Så dere må være bra å granske det nøye før konsesjon gis.»

Erling Bjørkmo og Nils Iversen, brev av 21. august 1961:

«Det vises til kunngjøring i Rana Blad om regulering av Småvatnan m. v. i Nord-Rana.

Som det fremgår av kunngjøringen søker A/S Norsk Jernverk om konsesjon for regulering av nedre og midtre Småvatnan med henholdsvis 10 og 12,1 m fra nåværende vannstand.

Når det gjelder selve reguleringen (oppdemningen) av Småvatnan er intet spesielt å bemerke. Derimot vil undertegnede grunnere i Andfiskvann, som ifølge utskiftningsforretning har bruksrettigheter til jakt og fiske i disse områder bestemt protestere imot at man blir fratatt retten til fiske og jakt i Småvatn-området. Jakt-, beite- og fiske har i alle tider vært utøvd av brukerne i Andfiskvann i fellesskap. Når Jernverket nå regulerer Småvatnan vil etter det en har hørt fiske- og jaktretten for brukerne i Andfiskvann ikke lenger bestå, og Jernverket vil kunne bestemme hvem som skal få drive fiske og jakt i området.

Man vil henstille til Nord-Rana kommune å sette som vilkår for konsesjon til reguleringen av Småvatnan at de brukere i Andfiskvann som tidligere har hatt bruksrett (jakt-, beite- og fiskerett i området) får beholde denne retten. En kan ikke innse at Jernverket har noe som helst behov for å tilegne seg slike rettigheter.

Til orientering vedlegges utdrag av jordskifterettens protokoll 2. juli 1953 vedrørende grenseoppgang mellom staten ved skogforvaltningen og brukerne i Andfiskvann. Det vises her til det som er anført på side 7 og 10. Videre vedlegges avskrift av «Småvasshyttas kalender» som med all tydelighet viser at det har vært drevet jakt og fiske i Småvatnan i en årrekke.»

Nord-Rana jordstyre, vedtak i møte 22. september 1961:

«Konsesjonen anbefales gitt under den forutsetning at konsesjonssøkeren avfinder seg

med eventuelle rettighetshavere til beite (herunder reinbeite), jakt og fiske i området.»

Nord-Rana skogråd, brev av 20. september 1961:

«Småvatnan ligger over den normale barskoggrense. Av de ca. 400 mål som neddemmes, er skogen av ringe verdi.

Skogrådet kan ikke se at nevnte regulering har noen betydning skogbruksmessig sett.»

Rana Fiskeadministrasjon, brev av 18. september 1961:

«Rana Fiskeadministrasjon har intet å innvende til Norsk Jernverks søknad om oppdemning (regulering) av Småvatnan, men vil forlange følgende foranstaltninger truffet:

1. All skog og kratt skal fjernes ifølge Vassdragsvesenets bestemmelser. Dvs. trærne skal hugges ned til 25 cm over bakken og kratt og kvist fjernes og brennes utenfor det neddemte område.
2. At det årlig — i de 10 første år — settes ut minst 500 stk. settefisk pr. år.»

Nordland fylkeslandbruksstyre, vedtak i møte 20. oktober 1961:

«Fylkeslandbruksstyret vil tilrå at A/S Norsk Jernverk får konsesjon til regulering av Småvatna.»

Lappefogden i Nordland, brev av 16. november 1961:

«Med brev av 2. september d. å. ga jeg på forespørsel følgende uttalelse til Det kgl. Landbruksdepartement, Reindriftskontoret:

«Småvatnan ligger i Ildgruben reinbeitedistrikt.

Området omkring Småvatnan — særlig nordsida — er ganske flatt. Ifølge søknaden blir det neddemt ca. 400 dekar land. Alt dette må betraktes som reinbeiteland, og som alltid har vært nytt til dette formål.

Ved de reguleringer som forestår for de fleste vatn i dette reinbeitedistrikt, vil næringsgrunnlaget for reindriften bli betydelig redusert. Det må da være rimelig at regulantene gir en viss erstatning for de tap som blir påført næringen og de enkelte yrkesutøvere.

Etter min mening må det i dette tilfelle avgjøres ved en overenskomst eventuelt ved skjønn om regulanten skal yte erstatning i form av penger eller ved tiltak som kan være til hjelp for reindriften.

Jeg vil i denne forbindelse peke på at A/S Norsk Jernverk, etter de opplysninger jeg har fått, har bygd veg til Småvatnan. Denne vegen får ikke nyttes av uvedkommende. Jeg mener at det må være rimelig at reindriftnæringen, til enhver tid, får nytte denne vegen i hele dens lengde.

Da det av departementet blir forlangt at jeg gir min uttalelse så hurtig som mulig, er jeg ikke i stand til å skaffe opplysninger om reguleringen vil skade kalvingsplasser for rein eller sperre flytteveger. Dette forbeholder jeg meg rett til å komme tilbake til ved en senere anledning.»

Etter å ha lest gjennom dokumentene i sakan, har jeg undersøkt forholdet nærmere.

Det viser seg da at to flytteveger for rein vil bli berørt og sannsynligvis sperret. Den ene går ved austkanten av vatnet og den andre ved utløpet.

Området som blir neddemt er meget verdifullt vår- og vinterbeite for rein med mye lav. På grunn av léforholdene er det lite vinterregn og dermed sjelden nedising av terrenget. Her er også tidlig bart om våren.

Av dokumentene ser jeg at vegen til Småvatnan ikke er bygd, men vil bli bygd, og at Nord-Rana kommunestyre har tatt forbehold om at brukere av beite og skog i området skal ha rett til å bruke vegen.

Som nevnt ovenfor bør regulanten pålegges tiltak eventuelt erstatning som kan avhjelpe skadene på de to flyttevegene og tapet av beiteland for rein. Dette må kunne skje ved en minnelig overenskomst. Dersom en minnelig overenskomst ikke er mulig, må det avgjøres ved skjønn.»

Elektrisitetskontoret i Nordland, brev av 27. oktober 1961:

«Elektrisitetskontoret vil anbefale at konsesjon blir innvilget idet vi viser til de betingelser som er satt av Nord-Rana kommunestyre.»

Fylkesmannen i Nordland, påskrift 24. november 1961:

«Sendes med dokumentene Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, Oslo, under henvisning til innhentede uttalelser fra Nord-Rana kommunestyre, fylkeslandbruksstyret, interesserte institusjoner og oppsittere i distriktet og lappefogden i Nordland. Jeg er enig med lappefogden i at regulanten bør pålegges å gjennomføre mulige tiltak som kan avhjelpe skadene på flytteveger og reinbeitet og at reindriftnæringen bør gis pengeerstatning i den utstrekning slike tiltak ikke gjennomføres. Som nevnt av lappefogden bør forholdet til reinierne i første omgang søkes ordnet i minnelighet. Jeg har for øvrig ikke noe å bemerke til at konsesjon blir gitt forutsatt at søkeren avfinner seg med de øvrige interesserte i området.»

Landbruksdepartementet, brev av 19. september 1961:

«Saken har vært forelagt konsulenten for ferskvannsfisket i Nord-Norge som den 21. august d.å. uttaler:

«De angjeldende sjøer er av liten betydning som fiskevatn, men gir dog en viss avkastning. Fiskeslags er aure og røye av brukbar kvalitet. Ved reguleringen vil ca. 400 da mark, vesentlig myr og fjellskog, bli satt under vatn. Forholdene for fisken skulle derfor bli bedre enn tidligere, og jeg har intet å innvende mot reguleringen. For å holde oppe fiskebestanden skulle en ha tilsvarende adgang til å pålegge utsetting av yngel eller settefisk som i de andre vatn i samme område som er regulert av konsesjonssøkeren, nemlig Fiskelausvatn og Andfiskvatn.»

Inspektøren for ferskvannsfisket uttaler den 9. september 1961:

«Når det gjelder reguleringen av de nevnte sjøer viser jeg til den uttalelse som konsulenten for ferskvannsfisket i Nord-Norge har gitt i påtegning av 21. august 1961, og vil rå til at det i konsesjonsvilkårene blir tatt inn bestemmelser som gir anledning til å pålegge konsesjonæren utsetting av settefisk samt plikt til å dekke utgiftene ved eventuelle fiskeriundersøkelser.»

Landbruksdepartementet slutter seg til disse uttalelser og vil be om at det fastsettes slike vilkår som foreslått av fiskeriinspektøren.

Saken har videre vært forelagt lappefogden i Nordland som den 2. september har gitt slik uttalelse som vedlagte gjenpart viser. Departementet viser til denne uttalelse og antar at det i vilkårene bør inntas en plikt for konsesjonæren til å treffe nødvendige tiltak og/eller eventuelt yte erstatning for å søke å avhjelpe skader og ulemper som reguleringen kan føre med seg for reindriften. Det kan under dette bli spørsmål om å la reindriftnæringen få benytte den veg som A/S Norsk Jernverk har bygget til Småvatnan.»

De innkomne uttalelser har vært forelagt søkeren som i brev av 20. juli 1962 har uttalt følgende:

«Idet vi viser til Vassdragsvesenets brev av 13. ds. vedlagt distriktsuttalelser i anledning ovennevnte regulering, skal vi i det følgende fremkomme med visse bemerkninger:

1. Uttalelser fra konsulenten for ferskvannsfisket i Nord-Norge av 21. august 1961 og Inspektøren for ferskvannsfisket av 9. september 1961. Når det gjelder avkastningen har vi intet vesentlig å bemerke til konsulentens opplysninger. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at Småvatnan allerede tidligere er overtatt av Jernverket til eie og at også fiskeretten i Småvatnan er gått over til Jernverket i forbindelse med overdragelsen. Saken har vært gjort til gjenstand for rettslig prøvelse og det er avsagt dom av Rana Herredsrett den 20. oktober 1960 som siden er blitt rettskraftig. Dommen, som også gjelder en rekke andre forhold, kan oversendes Vassdragsvesenet hvis dette er av interesse.

Det skulle dermed ikke være noen foranledning til å pålegge Jernverket utsetting av settefisk eller plikt til å dekke utgifter ved eventuelle fiskeriundersøkelser.

2. Uttalelse fra Lappefogden.

Det gjelder her oppdemming av et område på ca. 400 mål av et beiteareal som vi i vår konsesjonssøknad av 28. juni 1961 har anslått til 60—70 000 mål.

Verdien av det oppdemmede område er så lite i forhold til det samlede område at det ikke gir muligheter for erstatning.

Når det gjelder de to flytteveier for rein peker vi på at oppdemningen bare vil bety en mindre forlengelse av flyttveiene, sannsynligvis ca. 1 km. Heller ikke dette vil i denne forbindelse kunne ansettes til noen målbar verdi.

3. Nord-Rana Kommunestyres vedtak av 16. oktober 1961.

Postene 1, 2, 3 og 4 foranlediger ingen ytterligere bemerkninger.

Post 5.

Vi viser her til vårt brev av 29. januar 1962 til Nord-Rana kommune.

Post 6.

Vi viser til konsesjon for regulering av Andfiskvassdraget av 20. mai 1949 og til skjønn avgitt den 17. februar 1955 hvor Nord-Rana kommunes rettigheter i forbindelse med Andfiskvassdragets regulering er endelig fastslått.

I forbindelse med den påtenkte utbygging av Rana Kraftverk vil også Jernverkets vannforsyning bli berørt. Det synes derfor ikke riktig å pålegge Jernverket nye forpliktelser overfor kommunen så lenge Jernverkets egen vannforsyning vil være avhengig av de ordninger som blir truffet med Vassdragsvesenet. Vi vil derfor anbefale at Nord-Rana kommunes vannforsyning blir holdt utenfor nærværende konsesjon og løst i forbindelse med konsesjon for Rana Kraftverk.

Post 7.

Den anleggsvei som bygges i forbindelse med regulering av Småvatnan vil ikke uten vesentlige vedlikeholdsomkostninger kunne anvendes av brukere av beite og skog i området. Anleggsveien vil etter anleggets fullførelse bare holdes vedlike i den utstrekning det måtte være nødvendig av hensyn til ferdselen til magasinet, og ferdsel for øvrig på veien vil bare kunne aksepteres dersom vedlikeholdet blir overtatt av det offentlige.

Post 8.

Da regulering må sees som en del av reguleringen av Andfiskvassdraget for øvrig, foreslås det at det ikke fastsettes konsesjonsavgift for denne konsesjon.»

Hovedstyret skal bemerke:

Bergverkselskapet Nord-Norge A/S fikk ved kgl. resolusjon av 7. februar 1930 konsesjon på erverv av fallrettigheter m. v. i Andfiskåga.

Tillatelsen var gitt for 50 år fra 7. september 1928 fordi den ble knyttet sammen med selskapets bergverkskonsesjon fra samme dato, og omfattet strekningen Småvatna—sjøen i alt ca. 511 m, oppdelt med ca. 278 m fra Småvatna til Andfiskvatn og ca. 233 m fra dette til sjøen, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1930.

Bergverkselskapet iverksatte deretter to mindre reguleringer av Fiskelausvatn, 1 m senking og 2 m oppdemming. Senkingen ble utført i henhold til uttalelse fra Arbeidsdepartementet av 31. januar 1934 om fritakelse for konsesjonsplikt og oppdemmingen i henhold til tillatelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. oktober 1937, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1937. Dessuten ble det utført en mindre regulering av Andfiskvatn som heller ikke ble ansett for å være konsesjons-

pliktig uten at det har vært avgitt noen erklæring herom. Reguleringsvatnet ble tatt i bruk i selskapets 2 kraftstasjoner nederst i vassdraget, Sagrabben (ca. 24 m) og Holmfossen (ca. 29 m) med en installasjon på henholdsvis 332 og 258 kW.

Ved kgl. resolusjon av 20. mai 1949 fikk A/S Norsk Jernverk tillatelse, i medhold av vassdragslovens § 17, til å ekspropriere de fall- og eiendomsrettigheter i Andfiskåga som var nødvendig for vassforsyningen av Jernverket i Mo.

I forutsetningene for tillatelsen heter det bl. a.:

«2. A/S Norsk Jernverk skal være forpliktet til å la andre — herunder Mo ladested og Nord-Rana kommuner — være med om vannforsyningen så vidt ledningens ytevne tillater det og mot en høvelig avgift som i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn.»

I medhold av samme lovs § 18 ble det samtidig tillatt selskapet, for å hindre forurensning av vatnet, å pålegge eiendommene servitutter innenfor nærmere angitte bestemmelser.

Jernverket fikk samtidig tillatelse til å regulere Andfiskvatn 10,5 m mellom kotene 231,10 og 241,60, samt tillatelse til ca. 3 m regulering av Fiskelausvatn. Reguleringstillatelsene ble med hensyn til reguleringstid og innløsningsrett for staten gitt i samsvar med de tidligere gitte konsesjoner i vassdraget. Avgiftene til stat og kommuner på kr. 1 pr. nat.-hk til hver skulle angående fallet Andfiskvatn—sjøen erlegges på grunnlag av den kraftmengde fallet representerte etter hvert som reguleringen ble gjennomført.

Etter at det var inngått avtale mellom Bergverkselskapet og Jernverket om overdragelse av fallrettighetene m. v. i Andfiskåga fikk A/S Norsk Jernverk ervervs-konsesjon ved kgl. resolusjon av 19. september 1958.

Med de utvidelser Jernverket står overfor vil disse reguleringer ikke være tilstrekkelig for å sikre Jernverket nødvendig driftsvatn. Det søkes derfor om tillatelse til å demme opp nedre og midtre Småvatna til kote 523,2 og regulere dem mellom denne kote og 511,1 henholdsvis 513,2.

Jernverket har i sin søknad opplyst at nåværende magasin i Fiskelausvatn er 8,0 mill. m³, hvorav 4 mill. m³ fryser vekk. Hovedstyret regner med et bruttomagasin på 8,4 mill. m³, hvorav 0,4 mill. m³ blir liggende igjen som strandis.

Den omsøkte regulering vil gi et magasin i Småvatna på 8,7 mill. m³ og gir en økning i regulert vassføring på 0,4 m³/sek. Dersom vatnet ble brukt til kraftproduksjon ville dette tilsvare 645 nat.-hk, da det nyttbare fall

mellom inntaket og trykkutjevningsskammeret er oppgitt til ca. 121 m. I fallet Småvatna—Andfiskvatn vil økningen representere ca. 1 485 nat.-hk.

Det nevnes også at i hele fallet Andfiskvatn—sjøen representerer reguleringen en beregningsmessig kraftøkning på ca. 1 240 nat.-hk. Denne kraftøkning har bare interesse i forbindelse med beregning av reguleringsavgiftene.

Reguleringen vil primært tjene vassforsyningen til Jernverket, men frambringer samtidig en nyttbar kraftmengde i selskapets ervervede fall som overstiger reguleringslovens grense for konsesjonsplikt. Reguleringssaken blir derfor å behandle i henhold til nevnte lovs bestemmelser. Søkeren har framholdt at saken bør behandles etter unntaksbestemmelsen i § 12 pkt. 21 hvorefter det kan bli snakk om enklere betingelser, bl. a. kan vilkår om tidsbegrensning og innløsningsrett da falla. Hovedstyret viser til at forutsetningen for en slik behandling er at kraftøkningen ligger under konsesjonsgrensen σ : 500 nat.-hk henført til dette aktuelle tilfelle.

Omkostningene med reguleringen er anslått til ca. 2,1 mill. kroner.

Reguleringen medfører at et areal på ca. 400 dekar blir neddemmet. Arealet ligger over den normale barskoggrense og reguleringen vil ha liten eller ingen betydning for jord- og skogbruk.

Så vidt ses vil reguleringen i noen grad berøre vår- og vinterbeite for rein. Ifølge opplysningene blir dessuten to flytteveger for rein berørt og sannsynligvis sperret. Den ene går ved austkanten av vatnet og den andre ved utløpet.

Hva skade for fisket angår forstår Hovedstyret uttalelsen fra Landbruksdepartementet slik at ernæringsforholdene for fisken blir bedre ved overdemming av nye områder mens derimot gyttemulighetene blir forringet.

Ved kgl. resolusjon 21. desember 1962 ble det gitt tillatelse til statsregulering av Bjerka-Plura m. v., jfr. St. prp. nr. 17 for 1962—63 og Innst. S. nr. 34 for s. å. I tillatelsen inngår bl. a. at Andfiskåga tas inn på driftstunnelen til Rana kraftverk ved Småvatna. Inntaket av Småvatna vil etter arbeidsprogrammet for Rana kraftverk, først kunne bli aktuelt i 2. byggetrinn som er planlagt gjennomført etter 1. september 1967. I notat av 6. oktober 1962 har Direktoratet for Statskraftverkene rådd til at reguleringstillatelse blir gitt, men påpeker at reguleringer utover dette for å utvide vassverket i Andfiskåga bør unngås for ikke å øke omkostningene ved overtakelsen av Småvatnafeltet.

Så vidt Hovedstyret kjenner til er det fra

Jernverkets side aktuelt med ytterligere regulering av Fiskelausvatn ovenfor Småvatna. En slik regulering vil — uansett omfanget — være undergitt konsesjonsplikt i henhold til bestemmelsen i reguleringslovens § 3, pkt. d, siste ledd. Hovedstyret vil således få saken til behandling om den blir aktuell.

Etter det som foreligger antar Hovedstyret at vilkåret i henhold til reguleringslovens § 8 for å gi konsesjon er oppfylt og anbefaler søknaden innvilget på de betingelser som er oppstillet i vedliggende utkast.

Om betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid og innløsningsrett m. v., post 1 og 2.

I henhold til post 12 i A/S Norsk Jernverks ervervskonsesjon av 19. september 1958 tilfaller vassfallene med damanlegg m. v. staten vederlagsfritt 7. september 1978 og staten kan kreve innløsning i samme omfang 7. september 1973.

Hovedstyret vil her anbefale at reguleringskonsesjonen gis for tidsrommet inntil Småvatna tas inn i Rana kraftverk, dog ikke utover 7. september 1978. Da konsesjonstiden etter dette blir kort vil Hovedstyret anbefale at staten betaler en innløsningssum i henhold til reguleringslovens § 10 pkt. 4 og foreslår at den beregnes på grunnlag av en amortisasjonstid av 30 år.

Innløsningsretten i henhold til reguleringslovens § 10 pkt. 5 må inntre samtidig som for de øvrige anlegg i vassdraget σ : 7. september 1973. Man foreslår lagt til grunn også her en amortisasjonstid på 30 år for beregning av innløsningssummens størrelse.

Konsesjonsavgifter, post 3.

I de tidligere konsesjoner Jernverket har i vassdraget var avgiftene satt til kr. 1 pr. nat.-hk til stat og kommuner. I det foreliggende tilfelle finner Hovedstyret det naturlig å nytte samme avgiftssatser som ved statsreguleringen av Bjerka-Plura m. v. og foreslår kr. 1,50 pr. nat.-hk til staten og kr. 3 til kommuner.

Veger og bruer, post 11.

Nord-Rana kommune krever at gårdsvegen fra riksveg 50 til Andfiskvatngårdene blir etterlatt i minst like god stand når entreprenøren er ferdig med dambyggingen som før anleggsarbeidet ved Småvatna tok til, og dette har søkeren ikke hatt noe å bemerke til. Videre kreves at brukere av beite og skog i området skal ha rett til å bruke den nye anleggsvegen. Søkeren mener at ferdsel utenom

den som vil foregå i selskapets interesse til og fra magasinet ikke kan aksepteres uten at vedlikeholdet blir overtatt av det offentlige. Så vidt Hovedstyret kan se av dokumentene er det i første rekke reindriftsinteressene som står bak kravet, og det vises til kommentaren til etterfølgende vilkår.

Hovedstyret vil foreslå vilkåret oppstillet i henhold til lovens § 12 pkt. 6 hvorefter søkeren vil være pliktig til å stille vegger m. v. som anlegges, til fri avbenyttelse for almenheten når vedkommende departement finner at dette ikke vil medføre vesentlige ulemper for anlegget.

Fisket, post 13.

A/S Norsk Jernverk har gjort gjeldende at fiskeretten i Småvatna tilhører selskapet og viser til dom ved Rana Herredsrett den 29. oktober 1960 og mener at det ikke er noen foranledning til å pålegge utsetting av settefisk m. v.

Hovedstyret kan ikke være enig i dette idet det vel ikke er utelukket at skade på fisket i Småvatna også kan få virkning i vassdraget nedenfor. Man mener dessuten at hensynet til fisket som eventuell almen interesse for framtiden tilsier at det ikke skal kunne forringes eller ødelegges.

Hovedstyret har oppstillet vilkåret overensstemmende med Landbruksdepartementets forslag. Nord-Rana kommunes forslag om utsetting av 500 stk. settefisk pr. år i de 10 første år har man underrettet Landbruksdepartementet om under henvisning til det generelle forslag som er oppstillet i denne post.

Hva forholdet til bruksretten for fisket m. v. angår finner Hovedstyret å måtte vise til gjeldende rettsavgjørelser.

Reindriften, post 14.

Under henvisning til Landbruksdepartementets uttalelse vil hovedstyret foreslå vilkår om tiltaksskjønn av hensyn til reindriftsinteressene. Spørsmålet om omlegging av flytteveg for rein, eventuelt bruk av anleggsveger, blir da tatt opp ved tiltaksskjønnet.

Rydding, post 15.

Det er tatt inn det vanlige vilkår om rydding.

Angående Nord-Rana kommunes krav om vassuttak for Båtsmo og Ytternområdene fra Jernverkets anlegg ved Skansen viser Hovedstyret til at det i post 18 i reguleringsbestem-

melsene for Langvatn er betinget avgivelse av vatn med inntil 4 000 m³/døgn til samme område. Det er herunder regnet med en meget sterk folkevekst her.

Når det gjelder vassuttak til Nord-Rana for øvrig skal nevnes skjønnsforutsetningenes pkt. 6 til Jernverksskjønnet av 17. februar 1955 hvor det er anført at Nord-Rana kommune har rett til vassuttak «til personer bosatt på steder som naturlig lar seg knytte til Jernverkets vannverk, dog ikke samlet over 12 000 personer». I forbindelse med at kommunen framla for skjønnsretten plan om også å forsyne Åga og Hauknes fra Jernverkets anlegg uttalte retten at den formulering skjønnsforutsetningen hadde fått innebar at Nord-Rana kommune etter eget valg kunne forsyne et hvilket som helst av de områder som lå slik til at forsyning naturlig kunne skje fra Jernverkets anlegg.

Den foreliggende søknad griper ikke inn i de rettigheter Nord-Rana kommune har ifølge ovennevnte skjønn og da spørsmålet heller ikke på annen måte berører reguleringssaken finner ikke Hovedstyret å kunne anbefale kravet om direkte uttak av vatn fra Andfiskvassdraget til Åga—Hauknesområdet imøtekommet.

Utkast til manøvreringsreglement vedlegges. I utkastet er innarbeidet det någjeldende reglement for Andfiskvatn og Fiskelausvatn.

I det tidligere manøvreringsreglement var øvre reguleringsgrense for Fiskelausvatn angitt som nåværende overløpskroner og nedre grense 0,2 m over bunnterskelen. Etter opplysninger fra Jernverket tilsvarende dette en reguleringshøyde på 3 m.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 27. mars 1963.»

Industridepartementet skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon 20. mai 1949 fikk A/S Norsk Jernverk reguleringskonsesjon for Andfiskvatn og Fiskeløsvatn i Andfiskåga. Nedre og midtre Småvatn, som det nå søkes reguleringskonsesjon for, ligger mellom disse. Søknaden går ut på en oppdemming på henholdsvis 12,1 og 10,0 m, hvilket hovedstyret har anbefalt.

Reguleringen, som skal tjene jernverkets vannforsyning, frembringer samtidig en nyttbar kraftmengde i selskapets tidligere ervervede fall i Andfiskåga, som overstiger reguleringslovens grense for konsesjonsplikt, jfr. hovedstyrets uttalelse. Saken blir derfor å behandle som en vanlig regulerings sak etter vassdragsreguleringsloven.

Skadevirkningene blir relativt beskjedne,

og sett ut fra denne synsvinkel byr saken ikke på nevneverdige problemer.

Imidlertid har spørsmålet om en samlet utnyttelse av alle de større vassdrag i området mellom Leirelva i Korgen og Ranaelv nylig vært oppe til vurdering, jfr. St. prp. nr. 17 for 1962—63 om statsregulering av Bjerka-Plura m. v., Innst. S. nr. 36 for s. å., stortingsvedtak av 11. desember 1962 og kgl. resolusjon 21. desember 1962, hvorved reguleringsbestemmelsene for Bjerka-Plura m. v. ble endelig fastsatt.

I denne tillatelse inngår bl. a. at Andfiskåga skal tas inn på driftstunnelen til Rana kraftverk ved Småvatna. Ifølge arbeidsprogrammet for Rana kraftverk vil inntaket av Småvatna på driftstunnelen først kunne bli aktuelt i annet byggetrinn hvilket er planlagt gjennomført etter 1. september 1967.

Det er ganske klart at A/S Norsk Jernverk ikke har noe som helst krav på å få regulere Småvatna. Like klart er det at Statskraftverkene ikke er forpliktet å skaffe jernverket driftsvann før det tidspunkt Andfiskåga blir tatt inn på driftstunnelen til Rana kraftverk, hvilket som nevnt vil skje en eller annen gang senere enn 1. september 1967. Statskraftverkene har for øvrig opplyst underhånden at man akter å vente lengst mulig med å gjennomføre inntaket.

På den annen side trenger jernverket mer driftsvann med de utvidelser det står overfor. Videre vil damanlegget ved Småvatna ha en viss — om enn beskjeden — verdi for Statskraftverkene også etter at Andfiskåga tas inn på driftstunnelen til Rana kraftverk. Av denne grunn har Direktoratet for Statskraftverkene tilrådet at det gis regulerings-tillatelse for Småvatnas vedkommende, men at ytterligere reguleringer og tiltak for utvidelse av vannverket i Andfiskåga bør unnåås.

Hovedstyret foreslår at reguleringskonsesjonen blir å gi for tidsrommet inntil Småvatna tas inn i Rana kraftverk, dog skal konsesjonen ikke under noen omstendighet løpe lenger enn til 7. september 1978, da selskapets tidligere konsesjoner (reguleringskonsesjon 20. mai 1949 og ervervskonsesjon 19. september 1958) utløper. Departementet er enig i dette forslag.

Da konsesjonstiden etter dette blir kort, anbefaler hovedstyret videre en innskrenkning i statens hjemfallsrett, nemlig således at staten på hjemfallstidspunktet — uansett om dette blir i 1978 eller før — skal betale en innløsningssum i henhold til vassdragsreguleringslovens § 10 post 4. Hovedstyret foreslår at innløsningssummen blir å beregne på grunnlag av en amortisasjonstid av 30 år.

Hovedstyrets forslag vil i praksis bety at staten — såfremt hjemfallstidspunktet blir i 1978, altså om 15 år — må betale halvparten av prisen for anleggene. Såfremt hjemfallstidspunktet blir om 10 år må staten betale $\frac{2}{3}$, og blir det bare tale om en 5-års periode, $\frac{5}{6}$ av verdien.

Departementet har funnet å kunne slutte seg til hovedstyrets forslag.

Den av hovedstyret foreslåtte alminnelige innløsningsrett i det 45. år regnet fra 7. september 1928 (samme utgangspunkt som de eldre konsesjoner) finner man etter forholdene å kunne sløfve i denne sak.

Hovedstyret har foreslått at konsesjonsavgiftene til staten og til kommuner fastsettes til henholdsvis kr. 1,50 og kr. 3 pr. innvunnet nat.-hk, hvilket er de samme satser som ved statsreguleringen av Bjerka-Plura m. v. I jernverkets tidligere konsesjoner er avgiften satt til kr. 1 såvel til staten som til kommuner. Departementet slutter seg til hovedstyrets forslag, jfr. vilkårenes post 2.

I post 12 er det etter forslag fra Landbruksdepartementet bestemt at det skal settes ut settefisk og/eller yngel etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse. Dessuten skal konsesjonæren bære utgifter til fiskeribiologiske undersøkelser. Jernverket har gitt uttrykk for at pålegg om utsetting av settefisk ikke bør tas med, idet det hevdes at fiskeretten tilhører selskapet. Departementet er enig med hovedstyret i at hensynet til fisket som eventuell almen interesse for fremtiden tilsier at det ikke skal kunne forringes eller ødelegges. Dessuten kan man ikke se bort fra at skade på fisket i Småvatna også kan få virkninger i vassdragene nedenfor. Departementet vil for øvrig presisere at meddelelse av konsesjon overhodet ikke griper inn i spørsmålet om hvem som måtte ha jakt- og fiskerettigheter.

I post 13 har departementet etter forslag fra hovedstyret og Landbruksdepartementet tatt med en bestemmelse om at konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å avhjelpe ulemper som reguleringen medfører for reindriften. Spørsmålet om bl. a. omlegging av flyttevei for rein vil da bli tatt opp til vurdering under tiltaksskjønnet.

Til de øvrige konsesjonsvilkår og til det av hovedstyret foreslåtte manøvreringsreglement, har departementet intet å bemerke.

Idet man for øvrig viser til hovedstyrets uttalelse, som man slutter seg til, vil departementet anbefale at den søkte konsesjon blir meddelt. Man forutsetter at spørsmål om eventuelle mindre planendringer må kunne avgjøres av departementet.

Departementets utkast til vilkår for tillatelse for A/S Norsk Jernverk til regulering av Småvatna i Andfiskåga lyder:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis for tidsrommet inntil Småvatna tas inn i Rana Kraftverk, dog ikke utover 7. september 1978.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte anlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen for en innløsningssum som beregnes således: Grunnstykker og rettigheter, samt vassbyggningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 30 år. Annet tilbehør innløses for den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning. Spørsmålet om hvilke bygninger og innretninger som skal ansees oppført av hensyn til reguleringen, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1,50 pr. nat.-hk.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3 pr. nat.-hk.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering i vassdraget. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en slik måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva som i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. For så vidt angår fallet Andfiskvatn—sjøen skal avgiftene erlegges på grunnlag av den kraftmengde som fallet representerer etter hvert

som reguleringen blir gjennomført. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 19, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjon er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende de-

partement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr. Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes (eller kommuners) alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvist-

tilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

12.

Konsesjonæren plikter å sette ut settefisk og/eller yngel etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres av reguleringen, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

13.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å avhjelpe de ulemper som reguleringen medfører for reindriften. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

14.

Det neddemte areal ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye og/eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Det skal stubbes lavt og gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye.

Høyden regnes vinkelrett mot bakken.

Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkom-

mende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vassslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

17.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvatn er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten for-

beholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

20.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvatn, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

21.

Ved damanlegg skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav føl-

gende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøymed.

22.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

23.

Det påhviler reguleringsanleggets eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Reguleringsanleggets eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Reguleringsanleggets eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget. Plassering av stein og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Reguleringsanleggets eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelser på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Departementets utkast til manøvreringsreglement for regulering av Andfiskåga lyder:

1.

Reguleringsgrensene er:

	Øvre kote	Nedre kote	Nat.vst. kote	Øvre flomgr. kote	Reg. h. m
Andfiskvatn	241,6	231,1			10,5
Midtre Småvatn	523,2	513,2	513,2	523,7	10,0
Nedre Småvatn	523,2	511,1	511,1	523,7	12,1
Fiskelausvatn	Nåværende overløpskroner	0,2 m over bunnterskel			3,0

Høyden for Andfiskvatn refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke 3 på kote 237,453 og for Småvatna til Vassdragsvesenets fastmerke 7 på kote 511,456.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Til den alminnelige vassforsyning av Mo ladested avgis det nødvendige vatn overensstemmende med de bestemmelser som fastsettes ved overenskomst eller skjønn.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke økes.

For Fiskelausvatns og Nedre Småvatns vedkommende må heller ikke lågvassføringen minskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vasslippingen foregå etter Jernverkets behov.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at dammene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m.v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

5.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

6.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende departement.

7.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 tillates A/S Norsk Jernverk å regulere nedre og midtre Småvatn i Andfiskåga i Nord-Rana kommune i det vesentlige overensstemmende med søknad av 28. juni 1961 og på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 9. august 1963.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement som gjeldende inntil videre for regulering av Andfiskåga overensstemmende med det utkast som er tatt inn i Industridepartementets ovennevnte tilråding.

37. A/S Norsk Aluminium Company.

(Tillatelse til å foreta regulering og overføring av Hovlandsvassdraget m. v. i Sogn og Fjordane fylke.)

Kgl. res. 9. august 1963.

Stortinget har i møte 26. juni 1962 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at A/S Norsk Aluminium Company får løyve til å foreta regulering og overføring av Hovlandsvassdraget m. v. i Sogn og Fjordane fylke i samsvar med Industridepartementets si tilråding av 18. mai 1962.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 276 for 1961—62 som samsvarer med St. prp. nr. 128 for samme år.

De vilkår for konsesjonen som er godkjent av Stortinget lyder:

«1.

Konsesjonen gjelder for den tid avtalen mellom staten og konsesjonæren står ved makt, dog ikke utover 31. desember 2006.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte anlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse regulerings- og overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringene og overføringene. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene skal ved konsesjonstidens utløp være i full driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på konsesjonærens bekostning og denne plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement,

såfremt det av almene hensyn er grunn til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøkt i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivning.

3.

For den økning av vasskraften som ved reguleringene og overføringene tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av vassføringen som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering og overføring. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringene og overføringene innvunne øking av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vasskraft er tatt i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen 2 år og fullføres innen ytterligere 5 år fra konsesjonens datum. Under særlige omstendigheter kan fristen forlenges av Kongen.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 1 000.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — prosent overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege, og holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til et for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr. Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes (eller kommuners) alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggs-

tiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anlegget knyttede befolkning eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille kr. 50 000 til rådighet for almindennende virksomhet og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene. Ferdselsveier og stier som er i bruk må omlegges dersom de demmes ned.

13.

Såfremt vedkommende departement forlanger det, er konsesjonæren forpliktet til for

reguleringsanleggene, kraftanleggene og sine bedrifter å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til, såfremt vedkommende departement forlanger det, å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de regulerings- og overføringsarbeidene beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved anlegget, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

14.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder utvandningsferdig) av aure og laks etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i regulerings- og overføringsområdet plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

Vedkommende departementet kan pålegge konsesjonæren plikt til å anbringe hensiktsmessig fiskesperring foran tappeluker og tunnelinntak for å hindre utvandring av fisk.

Vedkommende departement kan pålegge konsesjonæren å foreta opprensning m. v. av elveløp for å lette fiskens oppgang.

Konsesjonæren skal om nødvendig bekoste bygging og drift av klekkeri og settefiskanlegg til dekning av behovet for yngel og settefisk og treffe nødvendige foranstaltninger for å sikre tilstrekkelig mengder stamfisk.

I stedet for pålegget i foregående ledd kan departementet fastsette plikt for konsesjonæren til å delta i finansieringen av et større fellesanlegg for distriktet med så stor del som tilsvarende behovet for yngel og settefisk.

Konsesjonæren plikter å refundere utgifter til forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene. Planene skal approberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

16.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper og innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

17.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Det avgis tilstrekkelig vann til Høyanger vassverk. Dersom reguleringen og overføringen kommer til å medføre ekstra forurensning av vannet til Høyanger vassverk, plikter konsesjonæren å delta i utgiftene til rensing av vannet.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 5 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Konsesjonæren skal uten vederlag finne seg i enhver ytterligere regulering vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

19.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en bruksrett ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form departementet bestemmer. Kreves den avgitt i annen form enn den produseres, plikter konsesjonæren på departementets forlangende å bygge sitt anlegg således at kraftens omforming og avgivelse ikke unødig fordyres for mottageren. Sådant forlangende må fremsettes innen 6 måneder etter konsesjonens datum.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonene eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til annet ledd, kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

21.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 100 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Konsesjonæren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter er-

stattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24.

Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når og i den utstrekning det i henhold til konsesjonen går over til staten.

25.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Det vedtatte manøvreringsreglement for regulering og overføring av Hovlandsvassdraget m. v. lyder:

«1.

Reguleringsgrensene er:

	Naturlig vannstand i m o. h.	Øvre reguleringsgrense	Nedre reguleringsgrense	Reguleringshøyde i m
Storvatn (vest) .	846,0	852,0	826,0	26
Åsvatn	654,7	660,7	654,7	6
Vadheimsvatn	578,0	580,0	572,0	8
Fossvatn	591,5	608,5	601,5	7
Lonene	603,5	608,5	601,5	7
Seltuftvatn	811,0	815,0	791,0	24
Blåvatn	640,7	642,7	638,7	4
Storevatn (øst) .	959,0	959,0	934,0	25
Blankedalsvatn ...	876,0	880,0	850,0	30
Årteigsvatn	937,0	937,0	925,0	12
Monsdalsvatn	628,6	634,6	598,6	36
Vassdalsvatn	677,3	683,3	673,3	10
Uldalsvatn	592,0	587,0	575,0	12 ¹⁾

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at den naturlige flomvassføring ikke forøkes. Det skal avgis tilstrekkelig vann til Høyanger vassverk. For øvrig kan vannslippingen foregå etter kraftstasjonens behov.

3.

Det skal påsees at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller liknende og at dammene til enhver tid er i god stand. Det føres

¹⁾ Idet reguleringen mellom kote 597 og 587 omfattes av manøvreringsreglementet av 22. juni 1917.

protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Om det forlanges skal også nedbørmengde, temperatur m. v. observeres og noteres. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokterne skal bo og at de skal ha telefon i sin bolig.

5.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement.

6.

Viser det seg at manøvreringen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endringer av reglementet kan bare foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Denne sak må ses i sammenheng med Stortingets vedtak i samme møte om samtykke til at A/S Norsk Aluminium Company's vassfall, kraftanlegg m. v. overdras til staten og bortleies av disse til selskapet, jfr. St. prp. nr. 127 for 1961—62 og Innst. S. nr. 275 for s. å. Den endelige utforming av avtalen mellom staten og selskapene var den gang ikke ferdig, og man fant det ikke riktig å fremme regulerings- og overføringstillatelsen før avtalen var klar.

Det har deretter foregått forhandlinger mellom Vassdragsvesenet og selskapet. Disse har trukket noe ut, slik at avtalen ikke har foreligget ferdig før nå. Avtalen er i samsvar med stortingsproposisjonen og med Stortingets vedtak.

Departementet vil rå til at det blir gitt A/S Norsk Aluminium Company tillatelse til å foreta regulering og overføring av Hovlandsvassdraget m. v. i Sogn og Fjordane fylke og at det blir fastsatt manøvreringsreglement, i samsvar med Stortingets vedtak, som bl. a. omfatter en nærmere utformet forutsetning angående elektrisitetsforsyningen i Høyanger og Kyrkjebøstranda.

Dersom tillatelse blir gitt vil departemen-

tet oppfordre konsesjonæren til i god tid å ta opp spørsmålet med de angjeldende kommuner og andre interesserte instanser om eventuell varig utnyttelse av hjelpeanlegg som anleggsveier, brakker m. v.

Det er som vanlig forutsatt at departementet kan samtykke i mindre planendringer.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates A/S Norsk Aluminium Company å foreta regulering og overføring av Hovlandsvassdraget m. v. i Sogn og Fjordane fylke på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 9. august 1963.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med utkast inntatt i samme tilråding, som gjeldende inntil videre.

38. A/S Sunland Papirfabrik, Drammen.

(Tillatelse til å leie inntil 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens elektrisitetsverk.)

Kgl. res. 9. august 1963.

I anledning søknad fra A/S Sunland Papirfabrik, Drammen, om tillatelse til å leie fra Drammens elektrisitetsverk 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW, eventuelt 8 000 kW spillkraft til drift av elektrisk dampkjele, har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet den 30. november 1962 gitt følgende uttalelse:

«A/S Sunland Papirfabrik har i brev av 13. juni 1962 til Hovedstyret søkt om konsesjon på kraftleie fra Drammens elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Vi har mottatt Deres brev av 2. ds. og søker herved i henhold til gjeldende bestemmelser om konsesjon på kraftleie. Søknaden følger i to eksemplarer vedlagt kraftleieavtaler, selskapets vedtekter og erklæring fra selskapets styre.

Selskapets virksomhet fremgår av § 2 i vedtektene. Vårt totale kraftuttak oversteg 1 000 kW primo 1954. Ved full drift er vårt totale primakraftbehov i dag 2 500 kW. For spillkraftens vedkommende er forholdet at vårt elektrokjelanlegg har for liten kapasitet og derfor kun kan nyttes under spesielle driftsforhold. Vårt maksimale dampforbruk ved full drift tilsier et spillkraftbehov på ca. 8 000 kW. Et slikt uttak blir bare aktuelt etter en eventuell utbygging av elektrokjel-

anlegget som i dag bare kan belastes med 2 000 kW. Kjelekapasiteten er 4 000 kW, men kan kun belastes med 50 pst. som følge av for liten kabelfølelse.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktene til uttalelse på vanlig måte.

Elektrisitetstilførslingen i Buskerud fylke har i påtegning av 2. juli 1962 til fylkesmannen i Buskerud meddelt at den ikke har noen merknader å gjøre til selskapets søknad om konsesjon på leie av 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft eventuelt inntil 8 000 kW spillkraft fra Drammens elektrisitetsverk.

Fylkesmannen i Buskerud fylke har i påtegning av 5. juli 1962 til Hovedstyret meddelt at han likeledes ingen merknader har å gjøre til søknaden.

Skoger herredsstyre har i møte den 28. september 1962 enstemmig vedtatt å anbefale konsesjonssøknaden innvilget.

Fylkesmannen i Vestfold fylke har i påtegning av 17. oktober 1962 til Hovedstyret meddelt at han anbefaler søknaden innvilget på vanlige vilkår — jfr. uttalelse i påtegning av 15. oktober 1962 fra Vestfold Kraftselskap.

Industridepartementet, Treforedlingskontoret har i påtegning hertil av 23. juni 1962 meddelt at det ikke har noe å bemerke til at konsesjonssøknaden blir innvilget.

I henhold til den foreliggende primakraftkontrakt, standardkontrakt av 8. juli og 31. mai 1958 mellom partene forplikter Drammens elektrisitetsverk seg til å levere A/S Sunland Papirfabrik inntil 1 250 kW i 5 år fra 1. juli 1958 til 30. juni 1963 til en pris av kr. 88 pr. kW hvis effekten er 1 000 kW eller derover og med en brukstid på inntil 3 500 timer pr. år. Forbruk over 3 500 timer betales med 1,5 øre pr. kWh.

«Dersom kontraktens maksimumsgrense overskrides i henhold til § 1 betales derfor kontraktens pris hvis D. E. V. selv har kraft til disposisjon. Dersom D. E. V. må dekke seg inn med dyrere kraft skal D. E. V. ha adgang til å få ekstraomkostningene dekket.» (§ 4.)

Ifølge spillkraftkontrakten av 28. juli og 21. august 1959 mellom partene leverer Drammens elektrisitetsverk inntil 3 200 kW spillkraft i papirfabrikken til drift av en elektrisk dampkjele. Spillkraftkontrakten gjelder i 10 år fra 1. juli 1959 (§ 9).

Hovedstyret vil som forholdene ligger an, rå til at A/S Sunland Papirfabrik gis konsesjon på leie av inntil 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens elektrisitetsverk som søkt om.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid de

respektive kraftleiekontrakter mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1969, slik at tillatelsen til leie av henholdsvis primakraften og spillkraften i tilfelle utløper samtidig.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes, dog således at det blir å kreve etterbetaling fra og med 1958, da som vanlig med kr. 1 pr. kW for årene 1958 og 1959. Avgiftene blir å beregne for kalenderår med forfall 31. desember for avgiften for inneværende og senere år.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår inklusive vilkåret om helt norsk styre. Derimot blir vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere å sløyfe etter den praksis som nå følges. Da bedriften er beliggende i Skoger herred som strømforsynes fra Drammens elektrisitetsverk, vil en foreslå at vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner i nærværende tilfelle utgår.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. november 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet vil i tilslutning til Hovedstyret rå til at A/S Sunland Papirfabrik får konsesjon på leie av inntil 2 500 kW primakraft og dessuten inntil 4 000 kW spillkraft til drift av elektrisk dampkjele og i det vesentlige på de vilkår som Hovedstyret har foreslått.

Den årlige avgift til staten kr. 1,50 pr. kW blir således bare å beregne av primakraften. Departementet antar at avgiften bør kreves etterbetalt for årene 1960, 1961 og 1962.

I samsvar hermed oppstiller departementet følgende konsesjonsvilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1969.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere. Selskapets kapital skal til enhver tid være på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonal-

bot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort.

Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene blir fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges en årlig avgift til staten fra og med driftsåret 1960 på kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling pr. 31. desember hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Industridepartementet

tilråar:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV, tillates A/S Sunland Papirfabrik, Drammen, å leie inntil 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft til drift av elektrisk dampkjele fra Drammens elektrisitetsverk, på de betingelser som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 9. august 1963.

39. A/S Follum Fabrikker.

(Konsesjon på ytterligere kraftleie fra
A/S Kistefos Træsliberi.)

Gitt av Industridepartementet 2. september 1963.

Søknad av 22. juni 1962 med bilag og brev 8. mars og 13. august d. å.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Follum Fabrikker konsesjon på leie av halvparten av det kraftkvantum, med maksimalt inntil 2 200 kW, av produksjonen i A/S Kistefos Træsliberis kraftstasjoner og utover det kvantum A/S Follum Fabrikker forut disponerer i henhold til kontrakten med A/S Kistefos Træsliberi av 12. oktober 1953.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid leiekontrakt av 26. april—16. mai 1962 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. februar 1982.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som

den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift av

kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 2 og 8 og overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

40. Papyrus Paper Mill, Oscar Bjørnstad.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 7. september 1963.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis firmaet Papyrus Paper Mill, Oscar Bjørnstad konsesjon på leie av inntil 4 000 kW fra A/S Hafslund — heri innbefattet 600 kW Tokkekraft, jfr. firmaets søknad av 11. januar 1963 til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet og dermed framlagt kraftleiekontrakt av 19. desember 1962 mellom partene.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

For så vidt de 600 kW Tokkekraft angår — som tilsvarer de andeler i Tokkelånet som firmaet har overtatt fra A/S Yven Papirfabrikk — gjelder tillatelsen til 30. juni 1996.

For så vidt angår den øvrige kraft gjelder tillatelsen for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1970.

2. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for

noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler konsesjonæren mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en konsesjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

3. Søksmål etter granneloven.

Bruker konsesjonæren energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal departementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av granneloven.

4. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m.v. skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til

fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

5. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

6. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes — inklusive Tokkekraften — erlegges til staten fra og med året 1963 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

7. Kontroll.

Konsesjonæren plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av vilkårenes post 7 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

Uttaket av kraften forutsettes å være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den ved Industridepartementets brev av 17. oktober 1960 meddelte konsesjon for A/S Yven Papirfabrikk på leie av inntil 1 300 kW fra A/S Hafslund anses bortfalt i og med at selskapets anlegg m. v. på Yven i Tune kom-

mune er blitt overtatt av firmaet, og departementet har ved skriv i dag underrettet selskapet om dette.

41. Sannesund Kornsilø A/L, Halden.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 17. september 1963.

Deres søknad av 1. april d. å.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Sannesund Kornsilø A/L, Halden, for drift av tørkeanlegg ved lagets nye kornsilø på Sauøya, konsesjon på leie av inntil 150 kW primakraft og inntil 1 500 kW for drift av elektrokjel fra Halden Lysverker.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid leieforholdet mellom partene vedrørende leie av inntil 150 kW primakraft og inntil 1 500 kW kjelkraft måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 30. april 1973.

2. Styre.

Andelslagets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske mate-

riell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 2 og 7 og overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

42. Fortex Forenede Tekstilfabrikker.

(Fornyet konsesjon på kraftleie fra Oslo Lysverker.)

Gitt av Industridepartementet 19. september 1963.

Deres søknad av 23. april 1963.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Joh. Petersen A/S, Lin- og Bomullsvarefabrikker, Oslo, konsesjon på leie av inntil 450 kW primakraft og inntil 1 000 kW spillkraft fra Oslo Lysverker for drift av selskapets bedrift på Bryn.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid leieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1972.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke ovedras uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961

Braker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassar eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegale konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det

med alle de opplysninger en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 2 og 7 og overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

43. Stavanger Electro-Staalverk A/S.

(Konsesjon på leie av ytterligere inntil 3 000 kW primakraft og inntil 5 000 kW spillkraft fra A/S Ryfylke Kraftanlæg.)

Kgl. res. 27. september 1963.

Stavanger Electro-Staalverk A/S har ved kongelig resolusjon av 7. juli 1911 fått konsesjon på leie av inntil 2 500 el.-hk fra A/S Ryfylke Kraftanlæg, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner, bind II, side 59—61. Konsesjonen er ikke tidsbegrenset.

Videre har Stavanger Electro-Staalverk A/S ved kongelig resolusjon av 16. februar 1940 fått konsesjon på leie av ytterligere 5 500 el.-hk fra A/S Ryfylke Kraftanlæg, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1940 s. 16 flg. Denne konsesjon er tidsbegrenset til 30. desember 1989.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 1. juli 1963 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 3. september 1963 fra Stavanger Electro-Staal-

verk A/S om konsesjon på ytterligere kraftleie fra A/S Ryfylke Kraftanlæg:

«I brev av 3. september 1962 til hovedstyret har Stavanger Electro-Staalverk A/S søkt om konsesjon på ytterligere kraftleie fra A/S Ryfylke Kraftanlæg på Jørpeland i Strand herred.

Søknaden er sålydende:

«I henhold til konsesjonsloven av 14. desember 1917 søker vi herved om tillatelse til å forøke vår leie av elektrisk kraft fra A/S Ryfylke Kraftanlæg.

Det kraftkvantum hvorom søkes konsesjon kommer i tillegg til tidligere kraftleieavtaler mellom Stavanger Electro-Staalverk A/S og A/S Ryfylke Kraftanlæg. Disse avtaler er på henholdsvis 2 500 hk og 5 500 hk, tilsammen 8 000 hk. Konsesjon er gitt 7. juli 1911 og 16. februar 1940.

Kraftleien ønskes forøket med 3 000 kW primakraft og 5 000 kW spillkraft, og i den anledning vil der bli inngått kraftleiekontrakt mellom A/S Ryfylke Kraftanlæg og Stavanger Electro-Staalverk A/S. Forslag til kontrakt følger vedlagt.

Da A/S Ryfylke Kraftanlæg ikke har kapasitet nok til selv å produsere det ønskede kraftkvantum, er inngått avtaler om kraftleie med Lyse Kraftverk, Midtre Ryfylke E-lag, og Stavanger Elektrisitetsverk. Kopi av disse avtaler følger vedlagt.

For både primakraft og spillkraft er forutsetningen at den skal anvendes innen Stavanger Electro-Staalverk A/S bedriftsområde på Jørpeland. Kraften skal således benyttes til stålfremstilling og videre foredling av produkter innen bransjen.»

Strand herredstyre har i møte den 27. mars 1963 fattet dette vedtak i saken:

«Strand kommune har for sin del ikkje noko å merka til at konsesjonssøknaden frå Stavanger Electro-Staalverk A/S av 3. september 1962 blir imøtekomen fullt ut.»

Elektrisitetsskulenten i Rogaland fylke og fylkesmannen i Rogaland fylke har begge anbefalt at søknaden innvilges, jfr. de respektive påtegninger av 16. og 17. april 1963.

Hva saksforholdet angår skal bemerkes:

Ved kongelig resolusjon av 30. desember 1909 er A/S Ryfylke Kraftanlæg meddelt konsesjon på erverv av Jørpelandsaen i Strand herred og ved kongelig resolusjon av 7. juli 1911 er Stavanger Electro-Staalverk A/S derpå meddelt konsesjon på leie av inntil 2 500 hk fra nevnte kraftselskaps nedre anlegg i Jørpelandsaen. Ervervskonsesjonen er meddelt på vilkår bl. a. om hjemfallsrett til staten etter 80 år fra konsesjonens datum og kraftavståelse 5 pst. til kommuner og 5 pst. til staten av den til enhver tid utbygde kraft. Avgift er derimot ikke betinget.

For kraftleiekonsesjonen gjelder at Stålverkets styre skal bestå av bare norske statsborgere. Konsesjonen er for øvrig meddelt på de på den tid vanlige vilkår og således uten særvilkår bl. a. om kraftavståelse og avgift. Kraftleiekonsesjonen er ikke tidsbegrenset. Den gjelder således på ubegrenset tid.

Senere er A/S Ryfylke Kraftanlæg meddelt konsesjon av 21. mai 1942 på ytterligere regulering av Liarvatn i Jørpelandsaen og den 16. februar 1940 er Stavanger Electro-Staalverk A/S meddelt konsesjon på leie av ytterligere 5 500 hk fra A/S Ryfylke Kraftanlægs øvre anlegg i Jørpelandsaen.

I reguleringskonsesjonen er fastsatt vilkår om avgift kr. 0,50 pr. nat.-hk til staten og kr. 1 pr. nat.-hk til kommuner, samt vilkår om kraftavståelse 10 pst. til kommuner og 5 pst. til staten. Reguleringen motsvarer ca. 365 pr. nat.-hk.

I kraftleiekonsesjonen inngår vilkår om kraftavståelse 10 pst. til kommuner men derimot ikke vilkår om avgift.

Konsesjonen på den ytterligere kraftleie gjelder inntil 30. desember 1989 (jfr. ervervskonsesjon av 30. desember 1909 for vassfallet).

Imidlertid er A/S Ryfylke Kraftanlæg den 23. oktober 1925 meddelt konsesjon på selskapets høyspente kraftoverføringsanlegg fra øvre anlegg til Stålverket. I denne konsesjon som likeledes gjelder inntil 30. desember 1989 er fastsatt vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. hk av den kraft som påregnes overført. Denne avgift utgjorde kr. 5 441 for året 1962.

Avgift er således på denne måte pålagt av den kraft som tilsvarende nyttes av Stålverket av A/S Ryfylke Kraftanlægs egen produksjon i dets øvre anlegg mens altså Stålverkets kraftuttak fra kraftselskapets nedre anlegg ikke er pålagt avgiften.

Hva konsesjonskraften i henhold til her omhandlede konsesjoner angår skal pekes på at A/S Ryfylke Kraftanlæg ved overenskomst av 25. januar/23. februar 1937 i sin tid istandkommet etter medvirkning herfra, leverer til Strand kommune inntil 800 kW etter at kommunen på det tidspunkt overtok kraftselskapets tidligere alminnelige strømforsyning på Jørpeland. Overenskomsten har som forutsetning at de 800 kW skal komme i fradrag i den konsesjonskraft som pliktes avgitt til kommuner og staten i henhold til her omhandlede konsesjoner sett under ett.

Strand kommune er for øvrig medlem av Midtre Ryfylke Elektrisitetslag som står tilsluttet Lyse Kraftverk.

Stavanger Electro-Staalverk A/S søker nå om konsesjon på leie av inntil 3 000 kW prima-

kraft og inntil 5 000 kW spillkraft fra A/S Ryfylke Kraftanlæg i samsvar med kraftleiekontrakten av 4. september 1962 mellom partene.

For å kunne effektivere disse leveringer slutter A/S Ryfylke Kraftanlæg på sin side kontrakt med Lyse kraftverk om levering av inntil 2 200 kW og 5 000 brukstimer pr. år derfra — jfr. kontrakten av 7. desember 1957 med tillegg av 14. desember 1961. Dertil slutter det kontrakt med Midtre Ryfylke Elektrisitetslag om levering av 800 kW på samme vilkår som i foran nevnte kontrakt.

Med hensyn til spillkraften så slutter A/S Ryfylke Kraftanlæg for denne levering kontrakt av 14. november 1958 respektive 25. november 1958 med henholdsvis Stavanger Elektrisitetsvedk (St. E.) og Midtre Ryfylke Elektrisitetslag (MRE) om 5 000 kW og 15 mill. kWh spillkraft pr. år.

De nevnte 3 000 kW primakraft og 5 000 kW spillkraft videreleveres til Stålverket til de samme priser som gjelder for A/S Ryfylke Kraftanlægs kjøp av disse kraftkvanta, henholdsvis kr. 150 pr. kW pr. år for inntil 5 000 brukstimer pr. år og 2 øre og 1,5 øre for overforbruk i resp. vinter- og sommerhalvåret for primakraft. Spillkraften betales med 2,2 øre pr. kWh. Dog plikter Stålverket å betale kraftanlegget et beløp som dekker de utgifter som årlig påløper for overføringen av den omforenede kraft med 50 kV spenning til Staalverket.

Primakraftkontrakten med Lyse Kraftverk gjelder fra 1. november 1957 (§ 1) og inntil den i tilfelle blir oppsagt med forutsatt varsel (§ 10). Spillkraftkontrakten med St. E. og MRE gjelder derimot fra 1. juli 1958 og løper likeledes videre inntil den måtte oppsis og da etter varsel (§ 10).

Kontrakten av 4. september 1962 om Staalverkets leie av omhandlede kraftkvanta fra A/S Ryfylke Kraftanlæg er bortsett fra prisbestemmelsene summarisk og således uten detaljbestemmelser f. eks. om kontraktens varighet m. v. Dette skulle dog i nærværende tilfelle og konsesjonsmessig sett være av underordnet betydning da Staalverket og A/S Ryfylke Kraftanlæg vel er representert ved felles interesser. Kraftleieforholdet er det således for så vidt ikke noe å innvende mot.

Hovedstyret vil etter det som er sagt nå til at Stavanger Electro-Staalverk A/S meddeles konsesjon på leie av ytterligere inntil 3 000 kW og 15 mill. kWh primakraft pr. år samt inntil 5 000 kW og 15 mill. kWh spillkraft pr. år fra A/S Ryfylke Kraftanlæg som søkt om.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid leieforholdet måtte stå ved makt i samsvar

med kraftleiekontrakten mellom partene av 4. september 1962 på den ene side og A/S Ryfylke Kraftanlægs suppleringskontrakter av henholdsvis 7. desember 1957 med tillegg av 14. desember 1961 og 14. november resp. 25. november 1958 på den annen side, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1970.

Hovedstyret vil som det hele ligger an, foreslå at det i tilfelle fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den gjennomsnittlige prima-suppleringskraft, omfram spillkraft som nyttes, beregnet

etter formelen:
$$\frac{\text{kWh}}{8760}$$

Avgiften forutsettes å bli å oppkreve eventuelt fra og med året 1960.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme vilkår inkl. vilkåret om helt norsk styre som fastsatt i den tidligere gitte konsesjon av 16. februar 1940 til Stavanger Electro-Staalverk A/S på leie av de ytterligere inntil 5 500 hk fra A/S Ryfylke Kraftanlæg, dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere utgår etter den praksis som nå følges. Videre forutsettes vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner i nærværende tilfelle å bli å sløyfe, idet en går ut fra at Strand kommune som medlem av Midtre Ryfylke Elektrisitetslag vil få sitt kraftbehov dekket ved kraft fra Lyse Kraftverk.

Behandlet i hovedstyremøte den 28. juni 1963.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet vil etter det foreliggende med hovedstyret rå til at Stavanger Electro-Staalverk A/S gis konsesjon som omsøkt på leie av ytterligere inntil 3 000 kW primakraft og inntil 5 000 kW spillkraft fra A/S Ryfylke Kraftanlæg, og som i tilfelle vil komme som tillegg til de henholdsvis inntil 2 500 el.-hk og de ytterligere 5 500 el.-hk som omfattes av de ved kongelig resolusjoner av 7. juli 1911 og av 16. februar 1940 gitte konsesjoner for Stavanger Electro-Staalverk A/S på kraftleie.

Den foreslåtte konsesjon på ytterligere kraftleie anbefales gitt på vilkår som foreslått av hovedstyret, bl. a. om tidsbegrensning til 1. januar 1970, jfr. vilkårenes pkt. 1, og om årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av primakraften, jfr. vilkårenes pkt. 7. En er enig med hovedstyret i at avgiften må bli å oppkreve fra og med året 1960.

Etter omstendighetene foreslås i tilslutning til hovedstyret ikke tatt med vilkår om kraftavståelse til kommuner, jfr. bestemmelsen i lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23, post 5, annet ledd.

De vilkår som foreslås blir da i sin helhet sålydende:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleieforholdet mellom partene vedrørende leie av ytterligere inntil 3 000 kW primakraft og inntil 5 000 kW spillkraft måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1970.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler konsesjonæren mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en konsesjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker konsesjonæren energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal departementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om

dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten fra og med året 1960 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\ 760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Konsesjonæren plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det

offentlige av konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av vilkårenes poster 2 og 8, samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

Uttaket av kraften forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV tillates Stavanger Electro-Staalverk A/S å leie ytterligere inntil 3 000 kW primakraft og inntil 5 000 kW spillkraft fra A/S Ryfylke Kraftanlæg.

Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 27. september 1963.

44. A/S Jøtul.

(Kraftleiekonsesjon.)

Gitt av Industridepartementet 9. oktober 1963.

Søknad av 28. mai 1963.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Jøtul, Oslo, konsesjon på å leie inntil 2 000 kW fra Oslo Lysverker.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1973.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW

pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om retts høve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll

over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene blir fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$. Avgiften forutsettes erlagt fra og med 1. april 1960.

Avgiften forfaller til betaling pr. 31. desember hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

45. Christiania Spigerverk.

(Tillatelse til regulering av Svartevatn i Norddalsvassdraget og overføring til Indrehusvassdraget i Sogn og Fjordane m. v.)

Kgl. res. 11. oktober 1963.

I. Regulering og overføring av Svartevatn.

I brev av 22. mars 1962 har Christiania Spigerverk søkt om tillatelse til å regulere og overføre Svartevatn i Norddalsvassdraget til Indrehusvassdraget, Sogn og Fjordane.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har avgitt følgende uttalelse av 28. september 1963:

«Christiania Spigerverk har sendt følgende søknad datert 22. mars 1962 vedrørende ovenstående, jfr. departementets brev av 29. s. m.:

«Vi viser til tidligere meddelte tillatelse for Christiania Spigerverk til erverv og regulering i Indrehusvassdraget og Haukåvassdraget meddelt ved kongelig resolusjon av 1. september 1961.

Da vi planla utbyggingen av Indrehusvassdraget, inngikk også i planene overføring av Svartevatn II til Indrehusvassdraget, da Svartevatn II's nedslagsfelt best kan utnyttes på denne måten. Det ble den gang ikke søkt om konsesjon for overføringen da leiekontrakten med Sogn og Fjordane fylke ikke var kommet i stand. Denne kontrakt er nå i orden, og vi søker derfor om å få konsesjon som ovenfor spesifisert. I anledning søknaden viser vi til følgende vedlagte bilag:

1. Kopi av leiekontrakt med Sogn og Fjordane fylke.
2. Redegjørelse for eiendomsretten til vassdragene og tilstøtende arealer.
3. Beskrivelse av hvorledes nedslagsfeltet er tenkt overført og omkostningsoverslag for utbyggingen.
4. Redegjørelse for skadevirkninger ved overføringen. Innvunnet kraftproduksjon ved overføringen.
5. Oversiktskart over Norddalsvassdraget, Haukåvassdraget og Indrehusvassdraget, tegn. nr. B-9186.
6. Kart med inntegnet tunnel, tegn. nr. 001.
7. Forslag til manøvreringsreglement for regulering av Svartevann.

Ved vårt produksjonsanlegg i Svelgen bygger vi nå en ny 18 000 kVa ferrolegeringsovn som vil være ferdig sommeren 1963. Overføring av Svartevann II til Indrehusvassdraget vil gi ca. 20 mill. kWh ved kraftstasjon i Indrehus, og dette kraftkvantum er nødvendig for å kunne holde full produksjon på våre ovner.

Utbyggingen av kraftanlegget på Indrehus er allerede i full drift, og vi regner med at kraftstasjonen kan tas i bruk i september 1963. Det vil da ha stor betydning for oss allerede å kunne få den tilleggskraft som skriver seg fra overføringer vinteren 1963—64, og vi ber derfor om at vår søknad blir behandlet så raskt som mulig.»

Leiekontrakten med Sogn og Fjordane er datert 29. november 1961 og lyder slik:

- «1) Som hjemmelsinnehaver til gnr. 75 bnr. 12 og gnr. 76 bnr. 8 i Bru herred, bortleier S & F til C S vannrettighetene for Svartevann under gnr. 75 bnr. 12 i Norddalsvassdraget. C S vil utnytte disse rettigheter i regulerings- og kraftinnvinningsøyemed.
- 2) C S får således rett til å overføre Svartevanns nedslagsfelt til Indrehus, slik at vannet føres gjennom tunnel eller på annen måte og utnyttes i fallet Lilleteigvann/Indrehusvann. Videre får C S rett til å foreta senkning og oppdemning av Svartevann. C S har i forbindelse med ut-

nyttelsen av rettighetene adgang til å henholde seg til de foreliggende tilsagn som grunneierne har gitt i tidligere opprettede og tinglyste dokumenter, således bl. a. i kjøpekontrakt av 18. november 1898.

- 3) Leietiden er 60 år, som begynner å løpe fra den dag C S blir meddelt konsesjon for overføring av Svartevann. S & F er oppmerksom på at det kan ta tid før konsesjon blir søkt.
- 4) Leien for rettighetene er forskuddsbetalt for hele leietiden.
- 5) C S skal i forholdet til grunneierne ha de samme rettigheter og være bundet til de samme forpliktelser som S & F på grunnlag av tidligere dokumenter, herunder overdragelsen fra overlege Johan Yttri.
- 6) C S betaler ingen erstatning for eventuell forringelse av fiskeretten i Norddalsvassdraget, med mindre det skulle vise seg å bestå fiskerettigheter som ikke er å anse som overdratt eller oppgjort i forbindelse med tidligere salg av Norddalsvassdraget.
- 7) Såfremt C S ved leietidens utløp måtte være interessert i fornyelse i forbindelse med drift av sine anlegg i Svelgen, skal leiekontrakten forlenges for en periode som kan strekkes til maksimumstid for konsesjon. Partene er for øvrig innstilt på å fortsette leieforholdet utover denne tid i den utstrekning konsesjon kan oppnåes. Vilkårene for leie skal da ikke være gunstigere for C S enn det selskapet måtte få for Indrehusvassdraget ved konsesjonstidens utløp, hva enten en slik avtale går ut på kraftleie eller fortsatt disposisjon over vannføring og fallrettigheter. Hvis partene ikke blir enige om betingelsene ved fornyelse av leiekontrakten, skal disse betingelser med bindende virkning fastsettes av en voldgiftsnemnd bestående av tre medlemmer hvorav hver av partene oppnevner ett medlem og Den Norske Ingeniørforening det tredje som skal være formann og som skal ha de egenskaper som er foreskrevet for dommere. Nemnden bestemmer i tilfelle selv hvorledes det skal forholdes med saksomkostninger.
- 8) C S har rett til å pantsette kontrakten sammen med anlegget.
- 9) Denne kontrakt blir tinglyst for C S's regning.

Rettighetenes omfang er i bilag 2 beskrevet slik:

«Vannrettighetene for Norddalsvassdraget ble i 1901 skjøtet fra de opprinnelige eiere til Hugo Mowinckel, og ble utskilt som eget matrikkelnr., nemlig gnr. 76 bnr. 8 og gnr. 75 bnr. 12. I 1931 ble vannrettighetene skjøtet til dr. Johan Yttri som fikk tillatelse til å erverve Norddalsvassdraget i henhold til kongelig resolusjon av 24. november 1933. I 1961 ble vannrettighetene skjøtet til Sogn og Fjordane fylke.

Området omkring Svartevann og området ved elven som går fra Svartevann til Lillevann, eies av oppsitterne i Norddalen, nemlig gnr. 75 bnr. 1, 2, 3, 4, 5 og 6 i Bru herred. Området vest for Svartevann eies av oppsitterne på Indrehus i Bremanger

kommune og området nord for Svartevann eies antagelig av oppsitterne på Rise i Bremanger kommune.»

I bilag 3 beskrives planen nærmere som følger:

«Svartevann II overføres ved tunnel til vann som ligger vestlig på kote 663 m. Vannet vil da renne videre til Lilleteigvann og vil bli utnyttet i fallet Lilleteigvann/Indrehusvann. Tunnelen vil bli 230 m lang med et tverrsnitt på 4 m², og vil bli forsynt med luke.

Det søkes om følgende reguleringstillatelse:

Oppdemning Senkning Reg.b.

Svartevann II 2,3 m 20 m 22,3 m

Den regulerte vannstand blir følgende:

	HRV	LRV	NV
Svartevann II . 772 m	749,7 m	769,7 m	
Magasinet blir .	31 mill. m ³		

Svartevann II har et nedslagsfelt på 4,3 km². Regnes det med et spesf. avløp på 140 l/sek./km², blir den gjennomsnittlige årlige produksjon ved stasjon i Indrehusvann følgende:

$$4,3 \text{ km}^2 \times 140 \text{ l/sek./km}^2 = 0,602 \text{ m}^3/\text{sek.} = 20,5 \text{ GWh.}$$

Det foreligger tilbud på overføringen som inkl. luker vil komme på kr. 497 000.»

Og om skader og ulemper sies det følgende i bilag 4:

«Ved overføring av Svartevann II til Lilleteigvann får en utnyttet nedslagsfeltet i fallet Lilleteigvann/Indrehusvann, dvs. en fallhøyde på brutto 488 m.

Nedslagsfeltet fra Svartevann II er for lite til at en økonomisk kan bygge ut fallet Svartevann/Lillevann i Norddalsvassdraget eller Svartevann/Norddalsfjorden. Avløpet fra Svartevann II kan derfor ellers bare utnyttes i fallet Lillevann til Norddalsfjorden. Denne fallhøyde er 94 m og ved en slik utbygging ville den innvunne kraftmengde bli bare $\frac{1}{5}$ sammenlignet med når en nytter vannet i fallet Lilleteigvann/Indrehusvann.

Norddalsvassdraget har et totalt nedslagsfelt på 93,5 km² hvorav den nedre del utgjør 54 km². Da Svartevanns nedslagsfelt er 4,3 km², utgjør dette ca. 8 pst. av det nedre nedslagsfelt, eller 4,3 pst. av det totale nedslagsfelt.

Da det således er en liten del av nedslagsfeltet som blir ført vekk, skulle dette ikke ha noen innvirkning på fisket i hovedvassdraget og heller ikke ha noen innvirkning på eventuell drift av sagbruk og kverner i vassdraget.

Det er ikke fiskebestand i Svartevann eller i elven fra Svartevann til Lillevann. Da elven her går gjennom et område med lite vegetasjon, skulle en overføring ikke ha noen skadelig innvirkning for øvrig. Elven benyttes ikke til fløtning, og det er heller ikke kverner og sagbruk i elven.»

I brev til søkeren av 3. april 1962 pekte Hovedstyret på at det var opprettet et leieforhold for 60 år vedrørende vassrettighetene

for Svartevatn. Man gjorde oppmerksom på at hjemfallsbestemmelsene i vassdragsreguleringslovens § 10 gjaldt uavkortet og at leide vassrettigheter ikke kunne unntas fra hjemfallsplikten til staten ved meddelelse av konsesjon. Man ba om at selskapet sikret seg de nødvendige rettigheter.

Med brev av 17. april 1963 sendte så søkeren inn følgende nye kontrakt datert 15. mars 1963 med Sogn og Fjordane fylke:

«1. S & F overdrar til C. S. alle vannrettigheter m. v. i Svartevann under gnr. 75, bnr. 12 i Norddalsvassdraget som er hjemlet selgeren i skjøte av 21. mars 1961 fra overlege Johan Yttri.

C. S. får således rett til å overføre Svartevanns nedslagsfelt til Indrehus, slik at vannet føres gjennom tunnel eller på annen måte utnyttes i fallet Lilleteigvann/Indrehusvann, samt rett til å foreta senkning og oppdemning av Svartevann. C. S. har i forbindelse med utnyttelsen av rettighetene adgang til å henholde seg til de foreliggende tilsagn som grunneierne har gitt i tidligere opprettede og tinglyste dokumenter, således bl. a. i kjøpekontrakt av 18. november 1898.

2. C. S. skal i forholdet til grunneieren ha de samme rettigheter og være bundet til de samme forpliktelser som S & F på grunnlag av tidligere dokumenter, herunder overdragelsen fra overlege Johan Yttri.

3. C. S. betaler ingen erstatning for eventuell forringelse av fiskeretten i Norddalsvassdraget, med mindre det skulle vise seg å bestå fiskerettigheter som ikke er å anse som overdratt eller oppgjort i forbindelse med tidligere salg av Norddalsvassdraget.

4. Leiekontrakten vedrørende vannrettighetene for Svartevann, datert 29. november/1. desember 1961 bortfaller og avlyses så snart ervervskonsesjon på de verdsatte rettigheter er oppnådd av C. S.

Kontrakten vedrørende utnyttelse av Norddalsvassdraget, datert 29. november/1. desember 1961, gjelder for øvrig på tilsvarende måte.

I punkt 6 tredje ledd trer dog tidspunktet for utløpet av konsesjonene på Svartevann i stedet for opphøret av leiekontrakten vedrørende Svartevann.

5. S & F besørger snarest utstedt skjøte til C. S. på de overdratte rettigheter. C. S. bemyndiges til å begjære skylddelingsforretning.

6. For denne kontrakt betaler C. S. til S & F kr. 30 000 — kronertrettitusen —.

Alle omkostninger ved skylddeling, stempeling og tinglysning bæres av C. S.»

Søkeren anfører bl. a. i oversendelsesbrevet:

«Dessverre har det tatt lenger tid enn beregnet å sikre seg de nødvendige vassdragsrettigheter, og vi er nå kommet i tidsnød. Indrehus kraftanlegg vil bli ferdig i september/oktober 1963, og det vil ha stor betydning for oss å få utført overføringen sammen med det andre anleggsarbeidet, og videre å få den tilleggskraft som skriver seg fra overføringen allerede vinteren 1963—64. Som De sikkert kjenner til er kraftsituasjonen på Vestlandet meget dårlig, og da det dessuten

er lite sne i fjellet er det meget sannsynlig at det vil bli en stor kraftmangel i samkjøringsområdet 1963—64.

Vi håper at De derfor kan ekspedere vår søknad så snart som mulig.»

Søknaden er kunngjort på lovbestemt måte bl. a. i Norsk lysingsblad 6. og 9. mai 1963 (nr. 103 og 106) og har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Bru kommunestyre, enstemmig vedtak i møte 26. juli 1963:

«Samrøystes vedtak: Bru kommunestyre rår til at det vert gjeve konsesjon på overføring og regulering, og på vilkår som nemnde i vedtaket til Bru jordstyre den 13. juli 1963. Før konsesjon vert gjeve må likevel grunneigarane få sikkerheit for at dei får vederlag for sine rettigheter.»

Bru Jordstyre, uttalelse av 15. juli 1963:

«Norddalsvassdraget har alltid vore nytta som transportåre for den fureskog som år om anna vert hoggen i området Litlevatn—Storevatn og Fossevatn.

Terrenget langs Norddalsvassdraget er slik at det er uråd å komme frem over land med tømmer, så ein må nytte vatna og elva skal ein i det heile få fram skogen frå nemnde område.

Når ei overføring av Svartevatn til Indrehusvassdraget vert gjennomført vil vassføringa i nedre delen av vassdraget verte munarleg mindre.

Vedtaket: Jordstyret rår til at konsesjon på overføring av Svartevatn vert gjeve på vilkår av at grunneigarane får fullt vederlag for sine rettar og for skade og ulemper dei vil verte påført ved overføringa.»

Bremanger herredstyre rår i i møte 28. juni 1963 enstemmig til at konsesjon blir gitt.

Bremanger Skogråd, enstemmig vedtak i møte 11. juni 1963:

«Bremanger Skogråd har ingen merknader til ovanfor nemnde konsesjonssøknad.»

Bremanger jordstyre har ingen merknader, jfr. brev av 4. juni 1963.

Sogn og Fjordane fylkeslandbruksstyre tilrår konsesjon, jfr. enstemmig vedtak i møte 17. september 1963:

Torfinn Øvrebotten m. fl. (3 mann) brev av 11. juni 1963:

«I høve av Christiania Spikerverk søker konsesjon på leiekontrakt med Sogn og Fjordane fylke vedkommande regulering og overføring av Svartevatnet i Norddalsvassdraget i Bru herred, til Indrehusvassdraget i Bremanger herred, vil vi som grunneigarar på Indrehus gjeve denne orientering i saka:

Christiania Spikerverk har ikkje avtale eller kontrakt med eigarane av Indrehus om overføring av Svartevatn til Indrehusvassdraget.

Ved overføring av Svartevatn i Norddalsvass-

draget til Indrehusvassdraget, vil vassføringa i Svartevatn gå gjennom Klenevatn—Jonleivvatn til Lilleteigvatn og gjennom terrenget mellom vatna. Vidare gjennom tunnel Lilleteigvatn—Indrehusvatn. Og derfrå gjennom Indrehuselva (vasselva) ut i sjøen.

Det er bra med fisk i elva og vatnet nedanfor Klenevatnsfossen. Det er mykje nytta beitemark for småfe i strekninga Svartevatn, Klenevatn Lilleteigvatn og Handklævatn. Storfefe beitar òg til dels på strekninga Klenevatn—Fossevatn—Lilleteigvatn.

Auka vassføring frå Svartevatn nedover mot Lilleteigvatn på Indrehus vil hindre beitedyr og folk å kome til og frå beitet der. Vidare kan overføringa få verknad på vassføringa i Indrehuselva.

Når elva i utlaupet av austre ende av Svartevatn ved reguleringa vert turrlagd, vert det naturlege stenge som elva var for småfe (Sjølvgjeringa) teke burt. Såleis vil då småfeet kunne fare uhindra aust over der det er stygt og vanskeleg terreng.

Vi vil be om at det vert teke dei rådgjerdar som er turvande for at ulempene og skadane vert minst mulege ved overføringa.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har ingen bemerkningar, jfr. uttalelse av 20. september 1963.

Norges Bondelag, brev av 23. august 1963:

«Jeg viser til Christiania Spigerverks søknader om ovennevnte regulering og overføring og skal på vegne av oppsitterne i Norddalen bemerke:

1. Vassdragsrettene i Norddalselven og tilhørende vassdrag ble solgt ved kjøpekontrakter av 18. november 1898 og 3. februar 1899 av de daværende eiere av Norddalsgårdene til Hugo Mowinckel for kr. 6 850 og skjøte på rettighetene ble utstedt i februar 1901.

Hugo Mowinckel overdro ved skjøte av 27. august 1931 sine rettigheter til distriktslege Johan Yttri for kr. 2 500.

Ved skjøte av 21. mars 1961 overdro så dr. Johan Yttri de rettigheter han hadde ervervet fra Hugo Mowinckel i 1931 til Sogn og Fjordane fylke for kr. 1 000 000.

De stedfundne overdragelser viser helt klart at det opprinnelige salg i 1898—99 foregikk til en pris som lå meget langt under vassdragsrettighetenes reelle verdi. Med hjemmel i vassdragsreguleringslovens § 12 bør derfor konsesjonssøkeren, som har overtatt rettighetene fra Sogn og Fjordane fylke, tilpliktes å erstatte etterkommerne etter de opprinnelige selgere noe av rettighetenes reelle verdi.

2. Det er ikke helt riktig som nevnt i bilag 4 til søknaden at det ikke foregår fløtning i vassdraget.

Den skog som vokser i området Litlevatn—Storevatn—Fossevatn har alltid måttet føres frem i vassdraget fordi terrenget på land langs Norddalsvassdraget er av en slik art at det er umulig å komme frem over land med tømmeret. Det fløtes således på strekningen fra Elvekroken i Hestdalen til Hestdalsfossen og fra Hestdalsfossen til Litlevatn.

Det må derfor oppstilles som en betin-

gelse for konsesjon at det avgis det til fløtningen nødvendige vann.

3. De områder som ligger rundt de vann som skal reguleres og rundt Svartevatns avløp, nyttes i betydelig grad til fjellbeiter. Hitil har elven dannet naturlig gjerde mellom Norddalsgårdenes og Indrehusgårdenes beiter, men dette vil ta slutt i og med at vassdraget tørrellegges.

Konsesjonæren bør i denne forbindelse pålegges å oppføre og vedlikehold beitegjerde langs den tørrelagte strekning for å hindre sammenblanding av beitedyr på de forskjellige beiter og for å hindre de muligheter for tap av beitedyr som ikke finnes igjen under sanking, fordi de nå får anledning til å reke vidt omkring. Jeg peker spesielt på at særlig det siste moment ikke er gjenstand for vurdering av skjønsretten, mens forholdet kan vurderes av konsesjonsmyndighetene.

4. Det er opplyst i bilag 4 til søknaden at det ikke er fisk i Svartevatn eller i elven fra Svartevatn til Litlevatn. Det er riktig at det ikke er fisk i Svartevatn og i vassdraget ned i Hestdalen så langt som til Elvekroken, men derfra og til Litlevatn er der fisk.

Søknaden bør derfor forelegges for Fiskeriinspektøren og Fiskerikonsulenten for det Vestenfjelske til uttalelse og pålegg gis søkeren overensstemmende med de uttalelser som disse avgir.»

Inspektøren for ferskvannsfisket, brev av 9. september 1963:

«Saken har vært forelagt konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge, og en viser til hans uttalelse av 2. september 1963.

I henhold til denne uttalelse vil en be om at det i regulerings- og overføringstillatelsen blir tatt inn bestemmelser om at konsesjonæren plikter å sette ut yngel og/eller settefisk samt bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i området etter nærmere pålegg fra departementet.»

Fiskerikonsulentens uttalelse lyder slik:

«Jeg har ikke foretatt noen befaring i området og har også ellers lite kjennskap til forholdene her.

Det søkes om å få overføre et felt av Norddalselvas nedslagsområde på 4,3 km² til Indrehusvassdraget. Og Svartevatn på 1,5 km² skal reguleres opp 2,3 m, ned 20,0 m = 22,3 m.

Det er meget stor avrenning i dette distriktet (opp til 160 l/sek. pr. km²), og det overførte felt er beregnet å gi 0,602 m³/sek.

Det synes som om områdene her er lite produktive. Grunnen består av devonske bergarter. Noen eldre analyser av 11 vatn i området (Bakke 1935) viste pH 5,0—5,8. Disse hørte visstnok til Svelgenvassdraget lenger nord, men fjellgrunnen skal være den samme her.

De planlagte arbeider vil virke på fisket og fiskebestanden stort sett bare i 1. Svartevatn og 2. Norddalselva. Riktignok kan det nok tenkes at gyteforholdene blir påvirket andre steder i vassdraget også, men dette vil rimeligvis ha liten betydning.

1. Svartevatn ligger på 770 m o. h.

Det er visstnok fisketomt i dag (se bilag 4). Men man må tro at det må være muligheter for fisk der, også etter reguleringen. Det skal her bemerkes at vatnet vil bli svært overregulert. Magasinet blir på 31 mill. m³, mens det årlige tilsig blir på 19 mill. m³. En må derfor tro at vannstanden ikke vil variere så ofte som i de fleste andre magasiner, og at reguleringen ikke vil få så skadelig virkning som man ellers kunne vente. Det bør vel derfor pålegges utsetningsplikt her.

2. Norddalselva må formodentlig betraktes som lakseelv. I den offisielle statistikk oppgis bare år 1898 med 180 kg. I 1939 tok dr. Yttri iallefall 6 laks i elva (10,7, 5, 4,5 og 3 på 2—3 kg). Dr. Yttri arbeidet i sin tid med å gjøre elva til en skikkelig lakseelv. Det ble foretatt sprengninger og bygging av laksetrapp, og det ble satt ut laksyngel. Om det har vært gjort noe i de senere år, kjenner jeg ikke til.

Overføringen vil redusere nedslagsfeltet til Norddalselva med 4,6 pst. Men vannføringen vil reduseres mer, da avløpet er en god del større for det overførte felt enn gjennomsnittet for hele elva. Dessuten er det overførte felt noe av det som ligger høyest, og man må derfor tro at reduksjonen særlig vil gjøre seg gjeldende i laksens oppgangstid. En annen ting er at elva har tilsig fra Ålfotbreen og vannføringen av den grunn kanskje er ganske stabil i oppgangstiden.

Det bør rimeligvis også her medtas utsetningsplikt. Hvorvidt det bør komme på tale med sperregitter og evt. letting av fiskens oppgang som konsesjonspålegg, tør jeg ikke uttale meg om.»

Hovedstyret skal bemerke:

Planen for erverv og regulering m. v. av Indrehus- og Haukåvassdraget er behandlet i St. prp. nr. 109 for 1960—61 og Christiania Spigerverk fikk ved kgl. resolusjon 1. september 1961 ervervs- og reguleringskonsesjon. Utbyggingen omfatter det ca. 483 m høge fall mellom Lilleteigvatn og Indrehusvatn med en installasjon av ett aggregat på ca. 28 000 kVA. De i proposisjonen omtalte reguleringer er søkt noe endret — jfr. annet brev fra Hovedstyret i dag — og til sammen vil man nå få magasiner på 48,6 mill. m³. Den søknad som foreligger her, gjelder overføring av Svartevatn fra Norddalsvassdraget (Svartevatn II) med et nedbørfelt på 4,3 km² samt regulering av vatnet i alt 22,3 m ved 2,3 m oppdemming og 20 m senkning. Magasinet blir 31 mill. m³. Dette vil øke den tidligere beregnede regulerte vassføring fra 2,7 til 3,3 m³/sek. og i medianåret fåes en vassføringsøkning fra 2,7 til 3,4 m³/sek. Kraftinnvinningen blir dermed ca. 3 850 respektive ca. 4 500 nat.-hk. Søkeren regner med en produksjonsgevinst på ca. 20,5 GWh hvilket må antas ikke å være overdrevet fordi disse strøk representerer noe av det mest nedbørrike i landet. Reguleringen vil koste kr. 497 000 og gir dermed meget billig kraft. Hovedstyret vil dessuten nevne

at maskinen i nærmeste framtid står klar til drift og da storparten av magasinet innvinnes ved senkning, vil det for kommende vinter gi et meget ønskelig krafttilskudd i dette forsyningsområde.

I Norddalselva er der et nedre nyttbart fall på ca. 94 m som vil bli berørt av den omsøkte overføring. Imidlertid vil det nedbørfelt som er igjen utvilsomt fortsatt gi grunnlag for en lønnsom utbygging av nevnte fall. Svartevatns utnyttelse slik den er søkt om, må sies å være den mest rasjonelle.

De øvrige skadevirkninger innskrenker seg til noe reduserte fjellbeiter og vanskeliggjort utnyttelse av dem ved at selvgjerding ved Svartevatns utløp faller bort. Også det overførte vatn på strekningen Svartevatn—Lilleteigvatn vil muligens virke på utnyttelsen av beite i fjellet ved at adkomsten blir vanskeliggjort. Fisk finnes bare i nederste del av Norddalselva — ikke i Svartevatn. Det går opp noe laks, men skaden på fisket vil ventelig bli meget beskjeden, jfr. fiskerikonsulentens uttalelse. Det foregår også noe fløting i elva nedenfor Svartevatn.

Den foreliggende kontrakt om utnyttelsen av Svartevatns felt er en tilleggskontrakt til en kontrakt av s. d. vedrørende hele Norddalsvassdraget. Denne bestemmer bl. a. at alle direkte utgifter og erstatninger som er en følge av utbyggingen av øvre del av vassdraget, herunder overføring av Svartevatn betales av Christiania Spigerverk. Som skader er nevnt skade på beite og skog, skade ved utspyling av tunnelen, ved oppdemming, skade og ulemper ved tørrlegging av elva etc. Det er videre berørt det forhold at utnyttelsen av Norddalsvassdraget vil medføre erstatning til oppsitterne i form av gratiskraftleveranser og søkeren påtar seg eventuelle forpliktelser til slik kraftlevering for så vidt angår overføringen av Svartevatn. Imidlertid er Sogn og Fjordane fylke forpliktet til å overta kraftleveransen ved utløpet av konsesjonstiden for utnyttelsen av Svartevatn og dette forhold skulle ikke da være til hinder for å meddele konsesjon.

Når Svartevatn søkes senket og overført til annet vassdrag følger dermed også at det ikke kan regnes med regelmessig avgivelse av fløtningsvatn. Med den temmelig store regulering det er søkt om her vil fløtingen ikke kunne regne med noe vatn og søkeren vil derfor også trenge tillatelse i henhold til reguleringslovens § 19 pkt. 2 til å rå over alt vatn til reguleringsformål.

Skadene og ulempene er her av underordnet betydning i forhold til fordelene og Hovedstyret anbefaler søknaden innvilget, og anbefaler at det gis søkeren tillatelse til å rå

over alt vatnet til reguleringsformål, på de vilkår som er oppstillet i vedlagte utkast.

Konsesjonstid og innløsningsrett, post 1 og 2.

Konsesjonen av 1. september 1961 er gitt for 60 år og innløsningsretten er betinget første gang i det 35. år. Det hadde vært naturlig å se Svartevatnoverføringen i sammenheng med dette, men en konsesjonstid lenger enn 50 år forutsetter at saken forelegges Stortinget.

Spørsmålet er i dette tilfelle neppe av den betydning at det skulle være grunn til en så tidkrevende behandling og Hovedstyret vil foreslå at konsesjonstiden settes til 50 år. Innløsningsretten kan imidlertid følge hovedkonsesjonen og foreslås satt første gang til det 35. år fra 1. september 1961.

Avgifter, post 3.

Etter det som foreligger finner Hovedstyret å kunne foreslå fastsatt de samme avgiftsatser som ved hovedkonsesjonen, nemlig kr. 1 pr. innvunnen nat.-hk til staten og kr. 3 til kommuner.

Fisket, post 18.

Det er på det rene at Svartevatn er fiske-tomt og det må da antas at det ikke er grunnlag for å fastsette vilkår om opphjør av fisket i dette vatn. Man viser herunder til behandlingen av et tilsvarende spørsmål i tillatelse av 9. januar 1959 til Sør-Helgeland Kraftlag til ytterligere regulering av Tettingvatn og til regulering av Storstvatn. Man har derfor begrenset pålegget om utsetting av yngel m. v. til de berørte deler av Norddalsvassdraget nedenfor Elvekroken.

Tiltaksskjønn, post 19.

Aktuelle tiltak for å avhjelpe skader og ulemper for bygdefolkets interesser er gjerdehold i fjellet langs det tørrlagte elveløp og eventuelt overgang over elv med tilført vatn. Ved siden av dette er det spørsmål om virkning på fløtningen i Norddalselva.

Sikkerhetsstillelse, post 20.

Ved konsesjonen av 1961 ble det betinget en sikkerhetsstillelse på kr. 50 000 og man foreslår at beløpet også omfatter denne regulering.

Norges Bondelag har fremmet krav om at det ydes tilleggsbetaling til de opprinnelige falleiere i henhold til reguleringslovens § 12. Salget foregikk i 1899 til en pris av kr. 6 850. I 1931 ble fallrettighetene videresolgt for kr. 2 500 og endelig i 1961 solgt til Sogn og Fjordane fylke for kr. 1 000 000.

Det sies at salget omfattet Norddalselva og tilhørende vassdrag. Det må da formentlig også omfatte elva fra Storbottenvatn til Fossevatn som antagelig er den største kraftkilden, men denne er uberørt av den foreliggende søknad. Da det nedre fall Fossevatn—sjøen senere skal utnyttes av Sogn og Fjordane fylke, synes det lite rimelig å fastsette noen tilleggsstatning nå og dessuten vil man vise til at Stortinget i Røldal—Suldalsaken avviste et tilsvarende krav hvor den opprinnelig betalte pris antakelig var adskillig lavere enn her. Hovedstyret finner ikke å kunne støtte kravet.

Man vedlegger nytt utkast til manøvreringsreglement med de nye reguleringsgrenser og hvor også Svartevatn er tatt med.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 27. september 1963.»

Industridepartementet skal bemerke:

Med St. prp. nr. 109 for 1960—61 fremla man Christiania Spigerverks planer om å utnytte Indrehusvassdraget og Haukåvassdraget i Bremanger og Kinn kommuner i Sogn og Fjordane. Innst. S. nr. 223 for s. å. er i samsvar med proposisjonen, og i møte 12. juni 1961 ga Stortinget sitt samtykke. Konsesjon ble gitt ved kgl. resolusjon 1. september 1961.

Den nå foreliggende plan om å regulere og overføre Svartevatn II, som ligger øverst i Norddalsvassdraget, må sees som en videreføring av de planer som Stortinget har godkjent.

Overføringen vil ha liten betydning for eventuelle senere planer om å utnytte Norddalselva. På den annen side vil overføringen gi meget billig kraft i kraftstasjonen ved Indrehusvatn. I alt regner man med en produksjonsgevinst på ca. 20,5 mill. kWh, og med en reguleringskostnad på ca. 0,5 mill. kroner.

Skadevirkningene er få. De innskrenker seg til noe reduserte fjellbeiter, og dessuten til en noe vanskeligere utnyttelse av dem ved at selvgjerdning ved Svartevatns naturlige utløp faller bort. Også skadene på fisket blir meget beskjedne.

Saken er anbefalt av alle instanser. Departementet viser til Hovedstyrets foran siterte bemerkninger, som departementet fullt ut slutter seg til.

Konsesjonen foreslås gitt på 50 år, hvilket er lovens maksimum i de tilfelle saken ikke forelegges for Stortinget.

Konsesjonsavgiftene foreslås fastsatt til kr. 1 pr. innvunnet nat.-hk til staten og kr. 3

til kommuner, slik som bestemt i hovedkonsesjonen fra 1961.

Ellers er det i vilkårene tatt med et pålegg om utsetting av yngel m. v. i de berørte deler av Norddalsvassdraget, samt foreslått plikt for konsesjonæren til å treffe de nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe skader og ulemper for bygdefolkets interesser.

De øvrige konsesjonsvilkår foranlediger ingen bemerkninger fra departementets side.

Departementet vil således anbefale at den søkte konsesjon blir gitt, at det blir gitt den nødvendige tillatelse til å rå over alt vannet, jfr. vassdragsreguleringslovens § 19, post 2, og at det blir fastsatt konsesjonsvilkår overensstemmende med følgende utkast:

«1.

Konsesjonen gis for 50 år fra konsesjonens datum.

Ved utløpet av den i konsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse regulerings- og overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen og overføringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

De utførte anlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år regnet fra 1. september 1961 skal staten kunne innløse i regulerings- og overføringsanleggene i den utstrekning de etter post 1 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for

amortisasjon etter en amortisasjonstid svarende til konsesjonstiden. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflytter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1,00 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,00 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere konsederte regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en slik måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 3, og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 16, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av Kongen.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis

major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — prosent overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll- og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfylder sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og dissers familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til et for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr. Det kan også pålegges conse-

sjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes (eller kommuners) alminnelige forebyggende helse-tjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departementets samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikt er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

12.

Såfremt vedkommende departement forlanger det er konsesjonæren forpliktet til for reguleringsanlegg, kraftanlegg og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget, å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av

vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved regulerings- og utbyggingsarbeidene og oppførelse av kraftstasjon beskjeftegede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

14.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 500 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

15.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste oppdemningsgrense og laveste tapningsgrense betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

17.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anlegges eier må uten godtgjørelse finne seg i

den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

18.

I de deler av Norddalsvassdraget nedenfor Elvekroken som berøres av reguleringen og overføringen plikter konsesjonæren å sette ut yngel og/eller settefisk samt bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i området etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

19.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen og overføringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om og i tilfelle hvilke tiltak skal treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

20.

Den i konsesjonen av 1. september 1961 betingede sikkerhet på kr. 50 000 skal også gjelde for oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i denne konsesjon fastsatte betingelser og den skal opprettholdes til enhver tid.

21.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

22.

Det påhviler reguleringsanleggets eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Reguleringsanleggets eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951

nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Reguleringsanleggets eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hovedsåk vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Reguleringsanleggets eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

24.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.»

II. Planendring for reguleringsmagasiner i Indrehus- og Haukåvassdraget.

I brev av 10. januar 1963 har Christiania Spigerverk søkt om tillatelse til å gjennomføre en planendring for så vidt angår Børevatn, Handklevatn og Lilleteigvatn i Indrehus- og Haukåvassdraget.

Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen har 28. september 1963 avgitt følgende uttalelse:

«Hovedstyret har mottatt søknad datert 10. januar d.å. fra Christiania Spigerverk, Oslo om endring i reguleringsgrenser i Indrehus- og Haukåvassdraget i Bremanger og Kinn kommuner, Sogn og Fjordane fylke.

Søknaden lyder slik:

«Vi viser til vår søknad om konsesjon av 25. november 1960 og videre til tillatelse for

ervert og regulering av de ovenfornevnte vassdrag datert 1. september 1961. Det ble da gitt følgende reguleringstillatelse:

	Oppdemning	Senking	Reg. h.
Børevatn	16 m	13 m	29 m
Handklevatn	5 m	24 m	29 m
Lilleteigvatn	5 m	13 m	18 m

Vi søker hermed å få denne reguleringstillatelse endret til følgende:

	Oppdemning	Senking	Reg. h.
Børevatn	12 m	0,5 m	12,5 m
Handklevatn ...	1 m	39 m	40 m
Lilleteigvatn .	4 m	28 m	32 m

Av ovenforstående vil det fremgå at den endrede regulering medfører en redusert oppdemning i forhold til tidligere, og en øket senking for Handklevatn og Lilleteigvatn. Da en øket senking etter vår mening ikke forårsaker noen skader, og da området er ubebodd og har lite vegetasjon, anser vi en øket regulering som fullt forsvarlig.

I samarbeid med vår konsulent og entreprenør, har vi funnet det mulig å foreta denne økete regulering av vassdraget uten noen særlig større tilleggsomkostninger. Den vil ha en stor betydning for en god utnyttelse av vassdraget, spesielt med tanke på de store variasjoner i tilsigget også fra år til år.

De regulerte vannstander blir følgende:

	HRV	LRV	NV
Børevatn	502 m	489,5 m	490 m
Handklevatn ...	502 m	462 m	501 m
Lilleteigvatn .	494 m	462 m	490 m

Vi tillater oss å vedlegge kart nr. 276/001 hvorav reguleringene fremgår. På kartet er anført for Handklevatn HRV 500,5, men her vil senere bli bygget dam slik at HRV blir 502 m.

Magasinene vil bli følgende:

Børevatn	5,6 mill. m ³
Handklevatn	36 » »
Lilleteigvatn	7 » »
	<u>48,6 mill. m³</u>

Vi vedlegger forslag til manøvreringsreglement.»

Med søknaden fulgte korrigeret forslag til manøvreringsreglement.

Søknaden er kunngjort i Norsk lysingsblad 26. og 30. januar 1963 (nr. 22 og 25)

	NV kote	HRV kote	LRV kote	Oppdemning m	Senking m	Reg. h. m
Børevatn	490,0	506,0	477,0	16,0	13,0	29,0
Handklevatn	501,0	506,0	477,0	5,0	24,0	29,0
Lilleteigvatn	490,0	495,0	477,0	5,0	13,0	18,0

I tillegg til reguleringen av de tre vatn Børevatn, Handklevatn og Lilleteigvatn ble det 22. mars 1962 søkt om konsesjon på regulering og overføring av Svartevatn i Norddalsvassdraget i Bru herred til Indrehusvassdra-

og har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Bremanger kommunestyre har i møte 3. april 1963 fattet følgende enstemmige vedtak:

«Bremanger kommunestyre har ingen merknad å gjera til dei planendringar der er søkt om, og rår til at søknaden vert imøtekomen.»

Kinn kommunestyre har i møte 23. februar gjort dette vedtak:

«Kinn kommunestyre har ingen merknad til reguleringsendringa og rår til at reguleringsløyvet vert endra slik det går fram av søknaden frå Christiania Spigerverk.

Før saka vart framlagd for kommunestyret hadde ordføreren konferert med formannen i skogrådet og formannen i jordstyret, men baa sa frå at dei ikkje fann grunn til nokor anna fråsegn i saka enn den som skogråd og jordstyret gav då søknad om konsesjonsløyve låg føre.»

Elektrisitetforsyningen i Sogn og Fjordane fylke har 10. mai 1963 gitt følgende påtegning:

«Jeg har ikke noe å merke og råder til at konsesjon blir gitt.»

Sogn og Fjordane fylke har i sin påtegning 20. mai 1963 uttalt:

«Herfrå seier ein seg samd i tilrådinga frå overingeniøren for elektrisitetforsyninga i fylket i påskrift 10. mai 1963 framanfor.»

Kinn kommunes jordstyret og skogråd fant ikke grunn til annen uttalelse enn gitt i deres brev av henholdsvis 7. og 20. januar 1961. Den går ut på at det fra jord- og skogbrukssynspunkt ikke er noe til hinder for regulering og overføring i henhold til søknad av 25. november 1960 fra Christiania Spigerverk om konsesjon på ervert og regulering av de samme vassdrag.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kongelig resolusjon 1. september 1961 fikk Christiania Spigerverk med Stortingets samtykke tillatelse til ervert og regulering i Indrehus- og Haukåvassdraget. De nedenfor angitte tre vatn ble tillatt regulert slik:

get, jfr. annen ekspedisjon av i dag fra Hovedstyret.

Før å utnytte vassdraget bedre uten særlig større tilleggsomkostninger søkes om tillatelse til å regulere de tre vatn på følgende måte:

	NV kote	HRV kote	LRV kote	Oppdemning m	Senking m	Reg. h. m
Børevatn	490,0	502,0	489,5	12,0	0,5	12,5
Handklevatn	501,0	502,0	462,0	1,0	39,0	40,0
Lilleteigvatn	490,0	494,0	462,0	4,0	28,0	32,0

Etter den gitte tillatelse og med den omsøkte planendring fås følgende magasiner:

	Magasin etter tillatelse mill. m ³	Magasin etter planendr. mill. m ³
Børevatn	10,5	5,0
Handklevatn	29,5	36,0
Lilleteigvatn	5,4	7,0
Sum magasin	45,4	48,6

Vassdraget vil med de gitte tillatelser bli nærmest fullt regulert idet regulert vassføring utgjør 93,5 pst. av gjennomsnittlig årlig vassføring. Det tilleggsmagasin som oppnåes gir derved bare en ubetydelig økning i regulert vassføring og denne må settes til 2,7 m³/sek. som før. Magasinfordelingen i nedslagsfeltet vil imidlertid bli gunstigere og vil kunne minske flomtap.

Det sees at for samtlige vatn ønskes noe mindre oppdemning. For Børevatn ønskes også senkningen mindre, men Handklevatn og Lilleteigvatn ønskes begge senket 15 m mer enn etter tillatelsen. Planendringen vil således ikke medføre noen ytterligere neddemning av arealer.

Området oppgis å være ubebodd og med lite vegetasjon. Innflytelse på turistnæring i noen form er ikke antydnet. Det er ikke påpekt skadevirkninger på næringsinteresser eller noen skade av betydning for øvrig på private eller allmenne interesser.

I forbindelse med den tillatte regulering viste inspektøren for ferskvannsfisket til uttalelse fra Konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge. Denne skrev om fisket i Børevatn bl. a.: «Trolig kan man regne med total-skade etter noen år.» Og om fisket i Handklevatn og Lilleteigvatn skrev han bl. a.: «— — — at man trolig kan avskrive dem som fiskevatn.»

Som det sees av dette, må det allerede på forhånd antas at samtlige berørte vatn blir verdiløse som fiskevatn. For Børevatn blir reguleringshøyden redusert fra 29,0 til 12,5 m, og dette skulle formentlig bety en bedring av forholdene. Handklevatn med reguleringshøyden øket fra 29,0 til 40,0 m og Lilleteigvatn med reguleringshøyden øket fra 18,0 til 32,0 må nå sannsynligvis avskrives helt som fiskevatn.

Selv om endringen av reguleringsplanen for de enkelte magasiner i og for seg er ganske store må de totale skadevirkninger antas å bli

minimale. Hovedstyret vil derfor anbefale at planendringen godkjennes.

Av hensyn til påstevning av ekspropriasjonsskjønnet anbefaler man den tidligere tillatelse fornyet.

Som vedlegg til regulerings-saken vedrørende Svartevatn følger nytt manøvreringsreglement og man viser til dette.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 27. september 1963.»

Departementet skal bemerke:

I den foran nevnte St. prp. nr. 109 og i Innst. S. nr. 223, begge for 1960—61, er det forutsatt at departementet kan samtykke i eventuelle mindre planendringer. De nå omsøkte endringer vedrører imidlertid reguleringsgrensene for magasinene, hvoretter det er nødvendig å endre det ved kongelig resolusjon av 1. september 1961 fastsatte manøvreringsreglement. Saken må derfor avgjøres av Kongen, jfr. vassdragsreguleringslovens § 12 post 12.

Departementet er enig med hovedstyret i at planendringene bør godkjennes. Fra distriktets side er det ikke innkommet noen innvendinger. Skadevirkningene blir utvilsomt minimale. På den annen side vil endringene være fordelaktige for kraftproduksjonen.

Departementet vil derfor anbefale tillatelsen gitt, idet man slutter seg til hovedstyrets vurdering.

I vassdragsreguleringslovens § 16, post 6, heter det at når ekspropriasjonsskjønn i henhold til en reguleringskonsesjon ikke er påstevnet innen et år fra resolusjonens avgivelse, kan reguleringen ikke fremmes uten ny konsesjon. På grunn av spørsmålene om planendring har det ikke vært mulig for Christiania Spigerverk å fremme ekspropriasjonsskjønn innen denne ett-årsfrist. Hovedstyret foreslår i sin foran siterte uttalelse at den ved kongelig resolusjon av 1. september 1961 meddelte konsesjon til erverv og regulering i Indrehusvassdraget og Haukåvassdraget blir fornyet.

Departementet er enig i dette, og vil anbefale konsesjonen fornyet på uforandrede vilkår.

III. Manøvreringsreglement for regulering av Indrehus—Haukåvassdragene.

Hovedstyret har foreslått at det fastsettes nytt manøvreringsreglement for samtlige re-

guleringer og overføringer i disse vassdrag. Departementet har intet å bemerke. Utkastet lyder:

«1.

I. Reguleringer:

Reguleringsgrensene er:

	Naturlig sommervst. kote	Øvre reg. grense, kote	Nedre reg. grense, kote	Reg. høyde m
Børevatn	490,0	502,0	489,5	12,5
Handklevatn .	501,0	502,0	462,0	40,0
Lilleteigvatn .	490,0	494,0	462,0	32,0
Svartevatn II	769,7	772,0	749,7	22,3

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

II. Overføringer:

- Avløpet fra Svartevatn I — et nedbørfelt på 1,6 km² — overføres til Børevatn.
- Avløpet fra Børevatn — et med nedbørfelt på 3,75 km² — og det tilførte vatn fra Svartevatn I overføres til Handklevatn.
- Avløpet fra Handklevatn — et nedbørfelt på 8,37 km² overføres sammen med avløpet fra de under a og b nevnte nedbørfelt, til Lilleteigvatn.
- Avløpet fra Svartevatn II (Norrdalsvassdraget) — et nedbørfelt på 4,3 km² — overføres til Klenevatn i Indrehusvassdraget.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øyet at vassdragenes flomvassføring ikke forhøyes. For øvrig kan vassslippingen foregå etter behovet for Indrehus kraftverk.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m.v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang

for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Industridepartementet

tilrår:

- I medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 om vassdragsreguleringer, tillates Christiania Spigerverk å regulere og overføre Svartevatn i Norrdalselva til Indrehusvassdraget, i det vesentlige i overensstemmelse med de fremlagte planer og på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 11. oktober 1963.
- I medhold av § 19 post 2 i lov nr. 17 av 14. desember 1917 tillates Christiania Spigerverk å rå over alt vannet fra Svartevatn til reguleringsformål.
- Den ved kongelig resolusjon 1. september 1961 gitte konsesjon til Christiania Spigerverk på erverv og regulering i Indrehusvassdraget og Haukåvassdraget, fornyes på uforandrede vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 16, post 6, med de planendringer som fremgår av Industridepartementets ovennevnte tilråding.
- Det fastsettes nytt manøvreringsreglement for regulering av Indrehus—Haukåvassdragene m.v. i samsvar med det utkast som er tatt inn i Industridepartementets ovennevnte tilråding som gjeldende inntil videre.

46. A/S Buskerud Papirfabrikk.

(Konsesjon på leie av inntil 1 500 kW primarkraft og inntil 6 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. 11. oktober 1963.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 30. november 1962 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 11. juli 1962 fra A/S Buskerud Papirfabrikk, Drammen om leie av inntil 1 500 kW primarkraft og inntil 6 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk:

«I brev av 11. juli 1962 til Hovedstyret har A/S Buskerud Papirfabrikk, Drammen søkt om konsesjon på leie av inntil 1 500 kW primakraft og inntil 6 000 kW spillkraft til dampfremstilling fra Drammens elektrisitetsverk. Søknaden er sålydende:

«Vi har mottatt Deres skrivelse av 2. juni og tillater oss under henvisning til §§ 22—24 i konsesjonsloven for vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917 å søke om konsesjon på den elektriske kraft (primakraft) vi uttar fra Drammens Elektrisitetsverk og vedlegger:

1. Gjenpart av kontrakt av 23. august 1958 med elektrisitetsverket om levering av inntil 1 200 kW årlig i tidsrommet 1. juli 1958—30. juni 1963. Vi er som det sees forpliktet til årlig å utta eller betale avgift for minst 800 kW.
2. Gjenpart av kontrakt av 13. juni 1962 med Drammens Elektrisitetsverk om leveranse av inntil 6 000 kW spillkraft til vår elektriske dampkjele.
3. Gjenpart av Drammens Elektrisitetsverks skrivelse til oss av 29. desember 1960 hvorav det fremgår at Hovedstyret skal være villig til å sette konsesjonstiden til 10 år selv om elektrisitetsverkets kontrakter bare har 5 års løpetid.
4. 1 eksemplar av vårt selskaps vedtekter slik de lyder etter de senest foretatte endringer på generalforsamling 15. oktober 1958.
5. Erklæring av juni 1962 fra selskapets nåværende styre.

Vårt selskap har i en lang årrekke eiet den nåværende fabrikk som i årenes løp har vært gjenstand for betydelige utvidelser. Som vedtektenes § 1 viser er formålet papirfabrikasjon og dermed sammenhengende handelsvirksomhet.

Selskapets kapital er helt ut norsk og styrets medlemmer norske statsborgere, nemlig høyesterettsadvokat Chr. L. Jensen (formann), bopel Sørkedalsveien 31, Oslo, disponent Emil H. Moestue, bopel Hoffsjef Løvenskiolds vei 7, Oslo og disponent Leif Moestue (forretningsfører) bopel Skøyenveien 32, Oslo.

For spillkraften er konsesjon så vidt sees ikke nødvendig. Den brukes som opplyst som erstatning for olje eller kull til oppvarming av dampkjele.

Vårt forbruk av primakraft oversteg lenge ikke 1 000 kW årlig, men er nå i det siste kommet noe over dette kvantum.

Vi ber om at maksimumsgrensen settes noe rommelig, f. eks. inntil 1 500 kW, slik at naturlig økning i konsesjonsperioden kan bli gjennomført uten at det dermed skal være nødvendig å søke ny konsesjon.

Vi ber også om at konsesjonstiden blir satt til 10 år.»

Søknaden har i nærværende tilfelle vært forelagt til uttalelse bare for fylkesmannen i Buskerud fylke som i påtegning av 1. september 1962 til hovedstyret har meddelt at han ingen merknader har å gjøre til konsesjonssøknaden.

Industridepartementet, Trefor-

edlingskontoret har i påtegning hertil av 28. juli 1962 meddelt at det ikke har noe å bemerke til at søknaden blir innvilget.

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot søknaden, og vil rå til at A/S Buskerud Papirfabrikk gis konsesjon på leie av inntil 1 500 kW primakraft og inntil 6 000 kW spillkraft til dampfremstilling fra Drammens Elektrisitetsverk som søkt om.

Primakraftkontrakten av 23. august 1958 gjelder som opplyst 5 år fra 1. juli 1958, altså til 30. juni 1963 mens spillkraftkontrakten av 4. juni/13. juni 1962 derimot gjelder i 10 år fra 20. juni 1962 altså til 20. juni 1972.

Tillatelsen anbefales i det høve meddelt for den tid de respektive leieforhold måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 20. juni 1972 slik at tillatelsen i tilfelle utløper samtidig for leie av primakraft og spillkraften.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes beregnet etter formelen: $\frac{8760}{\text{kWh}}$

Avgiften forutsettes oppkrevet fra og med 1958 men med kr. 1 pr. kW for årene 1958 og 1959.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår inklusive vilkåret om helt norsk styre. Dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere utgår etter den praksis som nå følges. Videre blir å sløyfe i samsvar med loven, vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner idet bedriften etter det opplyste er beliggende i Drammen by og således strømforsynes fra byens eget verk.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. november 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet har 23. juli 1963 sendt følgende brev til A/S Buskerud Papirfabrikk:

«Selskapets søknad av 11. juli 1962 til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet om konsesjon på kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk.

En gjør oppmerksom på at bestemmelsene i Kap. IV i lov nr. 16 av 14. desember 1917 gjelder all kraftleie, også leie av spillkraft. Selskapet vil derfor trenge konsesjon på sin samlede kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk, både primakraften og spillkraften, jfr. lovens § 22 og 23.

Departementet vil i samsvar hermed fremme tilråding til Kongen om at A/S Buskerud Papirfabrikk gis konsesjon på leie av de inntil 1 500 kW primakraft og inntil 6 000 kW spillkraft på vilkår i samsvar med vedlagte utkast.

De oppstilte vilkår er i samsvar med de som i den senere tid har vært fastsatt for kraftleiekonsesjoner.

Den i pkt. 7 i utkastet oppstilte bestemmelse om plikt til etterbetaling fra og med

året 1960 av årlig avgift til staten for leie av primakraft vil dog bare bli tatt med, dersom den samlede maksimalbelastning — summen av primakraftuttaket og spillkraftuttaket fra Drammens Elektrisitetsverk — i årene 1960 og 1961 har oversteget den konsesjonsfrie grense på 1 000 kW.

Departementet har nå ikke materiale til å bedømme hvorvidt dette er tilfelle, og tør derfor be om at selskapet i samråd med Drammens Elektrisitetsverk snarest sender departementet oppgave som viser den maksimale effekt for prima- og spillkraftuttaket i de nevnte år.

En tør ellers be meddelt om De har noe å bemerke før konsesjonen gis.»

Det med departementets brev fremlagte utkast til vilkår for en eventuell kraftleiekonsesjon er sålydende:

«1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdene med hensyn til leie av primakraft og av spillkraft måtte bestå, dog ikke utover 20. juni 1972.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Saksmaal etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen

på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{kWh}{8760} = kW.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å etterbetale fra og med året 1960.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelser av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

A/S Buskerud Papirfabrikks svarbrev dattert 16. september 1963 er sålydende:

«Vi takker for Deres brev av 23. juli d. å. med utkast til de vilkår som vil knytte seg til vår søknad om kraftleiekonsesjon, og kan meddele at vi godtar Deres utkast.

I forbindelse med bestemmelsene i punkt 7 sender vi Dem vedlagt fotokopi av brev av 6. d. m. fra Drammens Elektrisitetsverk, med oppgave over summen av primakraftuttaket og spillkraftuttaket fra Drammens Elektrisitetsverk i årene 1960, 1961 og 1962.

Vi har for øvrig ikke noe å bemerke til Deres brev og går ut fra at vår søknad om konsesjon blir tilrådet.»

Departementet vil etter det foreliggende med Hovedstyret rå til at A/S Buskerud Papirfabrikk, Drammen, gis den søkte konsesjon på leie av inntil 1 500 kW primakraft og inntil 6 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk og på de vilkår som er tatt inn i utkastet foran og som er vedtatt av selskapet.

Departementet har i punkt 7 i utkastet, der det er foreslått betinget årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW for leien av primakraft, tatt med en bestemmelse om plikt til etterbetaling av avgiften fra og med året 1960. I denne forbindelse bemerkes at Drammens Elektrisitetsverk i brev av 6. september 1963 til selskapet har opplyst at maksimalbelastningen — summen av primakraft- og spillkraftuttaket — var henholdsvis 3 975,9 kW og 4 926,2 kW i årene 1960 og 1961. Maksimalbelastningen har således i begge disse

år oversteget den konsesjonsfri grense på 1 000 kW.

Uttaket av kraften er forutsatt undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV tillates A/S Buskerud Papirfabrikk, Drammen å leie inntil 1 500 kW primakraft og inntil 6 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 11. oktober 1963.

47. Vang kommune.

(Ytterligere regulering av Yljavassdraget — kgl. resolusjon 20. februar 1948.

Fristforlengelse.)

Industridepartementets avgjørelse
29. oktober 1963.

Søknad 11. mai d. å.

I medhold av vassdragsreguleringslovens § 12 pkt. 1 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 28. juni 1946 forlenges fullføringsfristen, som utløper 20. februar 1964, til 20. februar 1969.

48. Frue Meieri, Stavanger.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 31. oktober 1963.

Deres søknad av 4. juli d. å.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Frue Meieri, Stavanger, konsesjon på leie av inntil 360 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft for drift av elektrokjel fra Stavanger Elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid leieforholdet mellom partene vedrørende leie av inntil 360 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1973.

2. Styre.

Andelslagets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler andelslaget mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker andelslaget energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 2 og 7 og overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

49. Nordland Portland Cementfabrik A/S.

(Konsesjon på leie av inntil 6 175 kW med inntil 27,5 GWh pr. år fra Nord-Salten Kraftlag A/L.)

Kgl. res. 1. november 1963.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 1. juli 1963 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 16. januar

1963 fra Nordland Portland Cementfabrik A/S om konsesjon på kraftleie fra Nord-Salten Kraftlag A/L:

«I brev av 16. januar 1963 til hovedstyret har Nordland Portland Cementfabrik A/S søkt om konsesjon på leie av kraft fra Nord-Salten Kraftlag A/L i samsvar med en mellom partene inngått kraftleiekontrakt av 20. desember 1960—3. januar 1961 omfattende en levering av maksimalt 6 175 kW innen rammen av en 25 års periode.

Av søknaden hitsettes:

«Vår begrunnelse for et samarbeide med Nord-Salten Kraftlag om kraftleie derfra istedenfor utbygging av Sør-Fjordvassdraget fremgår av nevnte brev av 9. desember 1960 og av vårt brev av 9. mars 1960 til Industridepartementet.

Forhandlingene med Nord-Salten Kraftlag om vår kraftleie ble ført i Vassdragsvesenets regi idet man her fant denne utbygging meget ønskelig. Realisering av utbyggingsplanene for Rekvatnvassdraget var helt avhengig av bortleie av betydelige kraftmengder til cementfabrikken.»

I nevnte brev av 9. desember 1960 til Industridepartementet bemerker selskapet følgende:

«Cementfabrikken står nå umiddelbart foran en meget betydelig utvidelse av produksjonen, således som meddelt i vårt brev av 9. mars d. å. Produksjonen er i løpet av en 7 års periode forutsatt fordoblet til ca. 300 000 tonn sement pr. år. Dette krever en kapitalinvestering på vel 30 mill. kroner.

Nord-Salten Kraftlag har meget påkrevde utbyggingsplaner. Disse kan vanskelig eller neppe realiseres uten at kraftlaget sikrer seg en stor forbruker som abonnent. Rekvatnvassdraget byr på langt større kraftutbygging enn Sørfjordvassdraget, vel 160 GWh.

Vi har derfor funnet at et samarbeide med Nord-Salten Kraftlag, driftsmessig og på lang sikt, byr på større muligheter enn en utbygging av Sørfjordvassdraget.

Kontrakt om en langsiktig leveranse av betydelige kraftmengder er i disse dager sluttet med bistand og godkjennelse av Vassdragsvesenet.

Forutsetningen for kjøp av så store kraftmengder fra Nord-Salten Kraftlag er selv sagt at en videre utbygging av Sørfjordvassdraget ikke kommer på tale.»

Omhandlede utbygging av cementfabrikken er som nevnt kalkulert til ca. 30 mill. kroner og ifølge selskapets brev hertil av 16. april 1963 dekkes herav 20 mill. kroner ved et tilsvarende lån i Den norske Industribank A/S.

For utvidelse av Rekvatn kraftverk m. v. omkostningsberegnet til 10,75 mill. kroner er Nord-Salten Kraftlag A/L ved kongelig resolusjon av 17. februar 1961 og 2. mars 1962 tilstått en statsstønad på 1,3 mill. kroner, jfr.

for øvrig i den forbindelse hovedstyrets senere brev av 24. april 1963 til Industridepartementet. Til finansieringen av overføringsanlegget er av Nordland Portland Cementfabrik A/S dertil gitt et tilskudd på kr. 770 000.

Det nye aggregat i Rekvatn på 7 000 kW kom i drift på nyåret 1963, mens kraftleveringen til cementfabrikken ifølge selskapet regnes for påbegynt den 15. februar 1963.

Søknaden med bilag har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Tysfjord herredsstyre har i møte den 18. mars 1963 fattet dette vedtak i saken:

«Sak 38/63. Søknad fra N.P.C. A/S om konsesjon på kraftleie fra Nord-Salten Kraftlag A/L.

Formannskapet tilrår at konsesjonen innvilges.

Kommunestyret krever at konsesjonsavgiften for den leiede kraft må tilfalle Tysfjord kommune.

Likeså må § 23 i lov 14. desember 1917 nr. 16 gjøres gjeldende. Det vises særlig til pkt. 5 i nevnte paragraf.

Vedtatt: Vedtatt enstemmig.»

Nordland fylke, Elektrisitetskontoret har i påtegning av 25. mars 1963 til fylkesmannen i Nordland bemerket:

«Den kraft som leies av Nordland Portland Cementfabrik overføres fra Rekvatn kraftverk i Hamarøy til Kjøpsvik, og kraftlinjen går gjennom Hamarøy og Tysfjord kommuner. Det er derfor mulig at en del av konsesjonsavgiften bør tilfalle Hamarøy.

Tysfjord kommunestyre henviser særlig til pkt. 5, ervervslovens § 23, som omhandler kraftavståelse, og vi går ut fra at det inntas vanlige bestemmelser i konsesjonsdokumentet herom.

For øvrig har vi intet å bemerke og vil anbefale at konsesjonen kan bli innvilget.»

Fylkesmannen i Nordland fylke har i påtegning hertil av 28. mars 1963 meddelt at han slutter seg til den uttalelse som fylkets elektrisitetskontor foran har gitt den 25. mars 1963.

Industridepartementet, Industriavdelingen har på henvendelse herfra under hånden meddelt at en foreleggelse i dette tilfelle ikke ansees for påkrevet hensett til Industriavdelingens forutgående kjennskap til saken. (Jfr. i det høve St. meld. nr. 6 for 1959—60 om utbygging av industri i distriktene.)

Ifølge den foreliggende kraftleiekontrakt av 20. desember 1960 respektive 3. januar 1961 mellom partene forplikter Nordland Portland Cementfabrik seg til følgende årsabonnement (§ 1 pkt. 2).

«I kontraktstidens første 2 år (1963—64)	8 GWh maks. effekt 1 800 kW
I — neste 3 » (1965—67)	19 » » » 2 250 »
I — » 2 » (1968—69)	20 » » » 4 500 »
I — » 3 » (1970—72)	25 » » » 5 625 »
I — » 5 » (1973—77)	27,5 » » » 6 175 »
I — » 5 » (1978—82)	25 » » » 5 625 »
I — siste 5 » (1983—87)	20 » » » 4 500 » »

De omforenede kraftkvanta blir av cementfabrikken i tilfelle å utta fra kraftlagets transformatorstasjon på Drag i Tysfjord med 20 kV spenning.

«For de under § 1, pkt. 2 og 3, spesifiserte abonnement betaler N. P. C. en årlig avgift, stor

kr. 350 000 — kronertrehundreogfemtitusen for abonnement utover dette, kfr. § 1, pkt. 4, betaler N P C. kr. 40 pr. kW pr. år og 1 øre pr. kWh i vinterhalvåret 16. oktober—15. april og 0,6 øre pr. kWh i sommerhalvåret. Antall kW bestemmes som gjennomsnitt av de i året 4 høyeste avleste belastninger.»

Kraftprisen er fastsatt på basis av de lånetilsagn som gjelder for kraftutbyggingen og er for øvrig fast for de første 10 år av kontraktstiden. Deretter gjelder nærmere bestemmelser om indeksregulering og slik at tvil om tillegg eller reduksjon i kraftprisen i tilfelle avgjøres med bindende virkning av NVE.

Kraftleiekontrakten gjelder i 25 år fra den tid kraftleveringen tar til (§ 10).

For øvrig skal bemerkes:

Ved kongelig resolusjon av 8. april 1921 er Nordland Portland Cementfabrik A/S meddelt konsesjon på erverv og regulering av Sørfjordvassdraget i Tysfjord herred.

Tillatelsen er meddelt på vilkår om at selskapets styre, som skal ha sitt sete her i riket, til enhver tid skal bestå av bare norske statsborgere. For øvrig er tillatelsen meddelt på vilkår i samsvar med loven bl. a. om norske tjenestemenn og arbeidere, norsk arbeid og materiell, legehjelp og sykehus, husrom og tomter m. v., veier, broer og kaier, kraftavståelse (10 pst.) til kommuner og andre 5 pst. til staten, årlig avgift kr. 1,50 pr. nat.-hk til kommuner og kr. 1,50 pr. nat.-hk til staten, fattigfond m. v. Når 60 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller kraftanlegget staten med full eiendomsrett uten vederlag, og ved utløpet av det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse anlegget og etter 45 år har staten samme rett.

Hovedstyret vil som forholdene ligger an rå til at Nord Portland Cementfabrik A/S meddeles konsesjon på leie av inntil 6 175 kW og 27,5 GWh pr. år fra Nord-Salten Kraftlag A/L innen rammen av kraftleiekontrakten av 20. desember 1960 resp. 3. januar 1961 mellom partene.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid kraftleiekontrakten måtte stå ved makt, dog

ikke utover 25 år regnet fra den tid kraftleveringen tar til.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$.

Med hensyn til det refererte vedtak av Tysfjord herredstyre skal pekes på at Tysfjord er medlem av Nord-Salten Kraftlag A/L. Hensett til de betydelige fordeler det hele tiltak under ett sett må regnes å medføre for kommunen, er det som det vil bemerkes da brakt i forslag vilkår om avgift bare til staten.

Som medeier i kraftlaget vil kommunen rimeligvis få sitt strømbehov dekket derfra. Vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner forutsettes således å bli å sløyfe. Videre utgår vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere etter den praksis som nå følges.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår, innbefattet vilkåret om helt norsk styre, således at betingelsene i sin helhet blir i samsvar med de vilkår som gjelder for slike andre konsesjonærer — jfr. konsesjon på kraftleie senest av 23. januar 1963 til A/S Dalen Portland Cementfabrik.

Med hensyn til ervervs- og reguleringskonsesjonen av 8. april 1921 for Sørfjordvassdraget og spørsmålet om fristforlengelse i den forbindelse viser en til hovedstyrets annet brev av 10. mai 1963 til Industridepartementet.

Behandlet i hovedstyremøte den 28. juni 1963.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet vil etter det foreliggende i samsvar med hovedstyrets forslag rå til at Nordland Portland Cementfabrik A/S gis den søkte konsesjon på leie av inntil 6 175 kW, med samtidig begrensning av kraftuttaket til 27,5 GWh pr. år, fra Nord-Salten Kraftlag A/L i henhold til kraftleiekontrakten mellom partene av 20. desember 1960, resp. 3. januar 1961.

Som det fremgår har Nordland Portland Cementfabrik A/S i et brev til departementet av 9. desember 1960 anført at det er en forutsetning for omhandlede kraftleie fra Nord-Salten Kraftlag A/L at en videre utbygging av Sørfjordvassdraget i Tysfjord i

henhold til den ved kongelig resolusjon av 8. april 1921 gitte konsesjon for Nordland Portland Cementfabrik A/S på erverv og regulering av dette vassdrag ikke kommer på tale. I nevnte brev søkte selskapet prinsipielt om fritak for fullføring av den samlede utbygging og regulering av Sørfjordvassdraget, subsidiært om forlengelse i 5 år av den i konsesjonen fastsatte frist for full utbygging av vassdraget. Denne søknad ble avgjort ved at departementet i brev av 14. juni 1963 forlenget den i konsesjonen av 8. april 1921 fastsatte frist for full utbygging av Sørfjordvassdraget til 8. april 1966. Selskapet vil således fremdeles ha plikt til full utbygging av Sørfjordvassdraget, som i 1918 var anslått å representere i alt ca. 22 000 nat.-hk. Bare en mindre del av fallene er hittil utbygget, men videre utbygging ligger ikke gunstig an for tiden. Spørsmålet om eventuelt å innvilge en søknad om ytterligere fristforlengelse vil departementet først kunne ta standpunkt til når spørsmålet blir aktuelt. Det må således være en uttrykkelig forutsetning for innvilgelse av den pågjeldende søknad om kraftleiekonsesjon, at intet er foregrepet i så henseende. Dersom byggefristen uten tillatelse blir oversittet, kan departementet kreve en løpende mulkt, stor kr. 100 pr. dag. Sørfjordvassdraget og de bygde kraftanlegg m. v. skal i henhold til konsesjonen av 1921 tilfalle staten vederlagsfritt i 1981. Det er mulig at staten kan overta dette før fristen utløper.

Med de ovenfor nevnte reservasjoner vil departementet anbefale at Nordland Portland Cementfabrik A/S får konsesjon på kraftleie fra Nord-Salten Kraftlag A/L på vilkår i det vesentlige som foreslått av hovedstyret.

Departementet er således bl. a. enig i at konsesjonen blir tidsbegrenset til 25 år regnet fra den tid kraftleveringen tok til, forutsetningsvis den 15. februar 1963.

Videre vil departementet med hovedstyret foreslå betinget årlig avgift til staten med den nå vanlige sats kr. 1,50 pr. kW, men ingen avgift til kommuner.

Etter omstendighetene er departementet videre enig med hovedstyret i at det ikke bør tas med noe vilkår om kraftavståelse til kommuner, jfr. i denne forbindelse bestemmelsen i lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23, post 5, annet ledd.

For øvrig foreslås stort sett vanlige vilkår, slik at departementets utkast til konsesjonsvilkår i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleiekontrakten av 20. desember 1960, resp. 3. januar 1961 mellom partene måtte stå ved makt, dog

ikke utover 25 år regnet fra den tid kraftleveringen tok til.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter lov om rettskøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjenne som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en

bot til statskassen på inntil — 15 — femten pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortinnnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift på kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av departementet til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8

samt overskridelse av det maksimale kraftkvantum (kW og/eller kWh) konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

Uttaket av kraften forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt Nordland Portland Cementfabrik A/S eventuelt vil trenge røyk-skadekonsesjon, jfr. i denne forbindelse lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961 § 19 flg. og forskrifter fastsatt i medhold av loven.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV tillates Nordland Portland Cementfabrik A/S å leie inntil 6 175 kW med inntil 27,5 GWh pr. år, fra Nord-Salten Kraftlag A/L i henhold til kraftleiekontrakten mellom partene av 20. desember 1960 resp. 3. januar 1961.

Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 1. november 1963.

50. Henry Johansen Lumber Co. A/S.

(Konsesjon på kraftleie fra Kristiansand Elektrisitetsverk.)

Gitt av Industridepartementet 5. november 1963.

Deres søknad av 11. desember 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Henry Johansen Lumber Co. A/S konsesjon på leie av inntil 1 900 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1973.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller

for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en konsesjonsbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn, etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om

norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort.

Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene blir fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges en årlig avgift til staten fra og med året 1960 på kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling pr. 31. desember hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Departementet gjør oppmerksom på at konsesjonen omfatter en maksimal effekt på 1 900 kW.

Departementet er oppmerksom på at i henhold til den midlertidige kraftleieavtale mellom partene, hvoretter kraftleveringen for

tiden skjer, er selskapets eldre kraftleiekontrakt av 1932 med Kristiansand Elektrisitetsverk forutsatt tatt opp til revisjon etter at en har fått noen tids erfaring med kraftforbruket etter at sponplatefabrikken er kommet i drift. Kopi av den endelige kraftleiekontrakt mellom partene forutsettes sendt departementet så snart den foreligger.

Det er en forutsetning for konsesjonen at kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet er videre oppmerksom på at leveringen av en del av de 1 900 kW som konsesjonen gjelder muligens vil kunne bli overtatt av Vest-Agder Elektrisitetsverk, slik at selskapets kraftleie fra Kristiansand Elektrisitetsverk i tilfelle vil bli redusert med det tilsvarende kraftkvantum, jfr. i denne forbindelse § 4 i overenskomst av 6. oktober 1947 mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansand Elektrisitetsverk angående kraftlevering. Departementet forutsetter at konsesjonen — fra det tidspunkt da kraftleieforholdet mellom partene eventuelt måtte bli endret som nevnt — bare skal omfatte det reduserte kraftkvantum som fortsatt skal leveres fra Kristiansand Elektrisitetsverk, jfr. bestemmelsen i vilkårenes pkt. 1. Videre forutsettes at departementet i tilfelle vil bli underrettet om størrelsen av det kraftkvantum som Vest-Agder Elektrisitetsverk eventuelt måtte overta av den samlede levering og om tidspunktet når dette skjer.

51. Odda Smelteverk A/S.

(Utvidelse av aksjekapitalen ved utstedelse av nye aksjer som overtas av The British Oxygen Company Ltd.)

Industridepartementets tillatelse
13. november 1963.

Søknad av 23. oktober 1963.

I medhold av § 36 i ervervsloven av 14. desember 1917 nr. 16 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 19. desember 1958 tillates Odda Smelteverk A/S å forhøye sin aksjekapital fra kr. 8 000 000 til kr. 12 000 000 med 4 000 nye aksjer à kr. 1 000. I medhold av samme lovs § 37 tillates The British Oxygen Company Ltd., London, å overta samtlige de nye aksjer.

Tillatelsen gis på følgende betingelser:

- «1. Tillatelsen utløper samtidig med den A/S Odda Smelteverk ved kgl. resolusjon av 3. oktober 1924 meddelt kraftleiekonsesjon, altså senest 3. oktober 1984.
2. Alle rettstvister som måtte oppstå mellom The British Oxygen Company Limited på den ene side som aksjeeier i A/S Odda

Smelteverk og staten eller norske rettssubjekter på den annen side, avgjøres ved norske domstoler og etter norsk rett.

The British Oxygen Company Limited skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket, som i de ovenfor nevnte anliggender er bemyndiget til å representere og forplikte selskapet. Såfremt selskapet ikke måtte oppnevne noen representant, oppnevnes denne med bindende virkning for selskapet av fylkesmannen i Hordaland.

3. Majoriteten i A/S Odda Smelteverks styre skal være norske statsborgere.»

52. A/S Hunsfos Fabrikker.

(Utvidet konsesjon på kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.)

Gitt av Industridepartementet 19. november 1963.

Søknad av 11. mars 1963.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 bestemmer departementet:

Den ved kgl. resolusjon av 29. april 1959 gitte konsesjon for A/S Hunsfos Fabrikker på leie av inntil 3 000 kW primakraft og inntil 32 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk utvides til å omfatte leie av ytterligere inntil 2 000 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk, jfr. søknad av 11. mars 1963 med bilag.

Den utvidede kraftleiekonsesjon gis på samme vilkår og forutsetning som den nevnte tidligere kraftleiekonsesjon av 29. april 1959 med følgende endringer:

Den i vilkårenes pkt. 9 fastsatte avgiftsats på kr. 1 pr. kW årlig avgift til staten for leien av primakraft skal for så vidt angår de i søknaden av 11. mars 1963 omhandlede ytterligere inntil 2 000 kW primakraft forhøyes til kr. 1,50 pr. kW som forutsettes betalt fra og med året 1962.

Videre sløyfes vilkårenes pkt. 5 om norske funksjonærer og arbeidere.

53. A/S Framnæs mek. Værksted.

(Endring av vilkårene for konsesjon gitt ved kgl. resolusjon av 13. april 1928 på kraftleie fra Vestfold Kraftselskap.)

Gitt av Industridepartementet 20. november 1963.

Søknad av 26. juni 1963 til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet om forlenget konsesjonstid for så vidt angår leie av 1 200 el.-hk.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. reso-

lusjon av 15. mai 1959 bestemmer departementet:

Den ved kgl. resolusjon av 13. april 1928 gitte konsesjon for A/S Framnæs mek. Værksted på leie av inntil 1 800 el.-hk, som bl. a. omfatter leie av 1 200 el.-hk med utløpstid 31. desember 1963, endres herved slik at konsesjonen for så vidt angår leien av disse 1 200 hk først skal utløpe 1. juli 1966.

I samsvar hermed gis pkt. 1 i vilkårene for konsesjonen om leiid følgende endrede ordlyd:

«Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontraktene av 4. og 5. desember 1911 og av 30. august og 2. september 1926 om leie av henholdsvis 1 200 el.-hk og 600 el.-hk står ved makt, dog ikke utover 1. juli 1966.»

Samtidig bestemmer departementet følgende endringer i konsesjonsvilkårene:

Vilkårenes pkt. 5 om norske funksjonærer og arbeidere og pkt. 8 om kraftavståelse oppheves.

Videre gis 1. ledd i vilkårenes pkt. 3 om overdragelse av kraft følgende endrede ordlyd:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.»

Endelig skal vilkårenes pkt. 4 om kraftens anvendelse endres til å hete:

«Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961», og gis følgende ordlyd:

«Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelse av nevnte lov.»

Eventuell søknad om fornyelse av selskapets kraftleiekonsesjoner, såvel av ovennevnte konsesjon av 13. april 1928 som av selskapets konsesjon av 23. september 1941, stadfestet ved Industridepartementets brev av 24. februar 1947 på ytterligere kraftleie fra Vestfold Kraftselskap, imøteses innsendt i god tid innen disse utløper 1. juli 1966.

54. Grytten kommunale elektrisitetsverk.

(Fornyelse på uendrede vilkår av tillatelse til å overføre ca. 12 km² av Langevatns nedbørfelt til Verma m. v.)

Kgl. res. 22. november 1963.

Ved kgl. resolusjon av 7. september 1962 fikk Grytten kommunale elektrisitetsverk til-

latelse til å overføre ca. 12 km² av Langevatns nedbørfelt til Verma m. v.

Da ettårsfristen for begjæring av skjønn må ansees oversittet har konsesjonæren søkt om ny uforandret tillatelse og om tillatelse til almenningsstevning. Det er dessuten innsendt søknad om tillatelse til forhåndstiltredelse i medhold av oreigningslovens § 25. Dette spørsmål vil bli behandlet som egen sak.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har den 12. november 1963 avgitt følgende uttalelse:

«Med påtegning av 2. oktober 1963 oversendte departementet til uttalelse tre søknader datert 6., 16. og 30. september 1963 fra overrettssakfører Øivind A. Wiborg, Molde, vedrørende henholdsvis forhåndstiltredelse, allemannsstevning og fornying og endring av konsesjon meddelt Grytten kommunale elektrisitetsverk ved kgl. resolusjon 7. september 1962.

Søknaden om forhåndstiltredelse er forelagt de berørte rettighetshavere og vil bli behandlet som egen sak.

Søknaden om allemannsstevning lyder slik:

«Søknad fra Grytten kommune v/ Grytten komm. elektrisitetsverk om tillatelse til — i forbindelse med en planlagt overføring av vann fra Langvatn til Vermavatn — å innstevne grunneiere og rettighetshavere som måtte bli skadelidende, på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9. juli 1851 § 1.

Ved kgl. resolusjon av 7. september 1962 er Grytten komm. elektrisitetsverk gitt tillatelse til å overføre ca. 12 km² av Langvatns nedslagsdistrikt (øverst i Langfjelldalen) begrenset til maksimum 1,2 m³/sek. til Vermaelven — i det vesentlige i samsvar med søknad av 20. februar 1961 og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 7. september 1962.

Overføringen av vann er begrenset til maksimum 1,2 m³/sek. og i tidsrommet fra 1. september til 1. mai. I fisketiden vil det altså ikke bli noen reduksjon av vatnet.

Det vann det her gjelder, går i dag til Valldalselven, men den vannføring vedkommende bekk eller elv har hatt hittil, har gjennomsnittlig ligget langt under 1,2 m³/sek. — nemlig fra 0,8 m³ i september til 0,05 i mars og april.

Etter konsesjonsvilkårene av 7. september 1962 er konsesjonæren forpliktet til å sette ut — (årlig) — yngel og/eller settefisk i det antall, av den art og på de steder som departementet bestemmer, og det er da vanskelig å forstå, at der kan oppstå skader for elveierne eller andre.

Skjønn er begjært etter skjønnlovens § 8 — og som saksøkt oppgitt grunneiere og rettighetshavere som mener seg skadelidende og erstatningsberettiget ved nevnte overføring.

For å være sikker på at Grytten kommune

får alle erstatningsberettigede til det samme skjønn, ber jeg herved om å få tillatelse til å utferdige stevning på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9. juli 1851 § 1.»

Søknad om fornying og endring av konsesjon lyder slik:

«Søknad om forlengelse av den ved kgl. tillatelse (resolusjon) av 7. september 1962 gitte tillatelse til Grytten komm. elektrisitetsverk til å overføre ca. 12 km² av Langevatns nedslagsdistrikt (øverst i Langfjelldalen) begrenset til maksimum ca. 1,2 m³/sek. til Verma-elven, i det vesentlige i samsvar med søknad av 20. februar 1961 og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 7. september 1962.

Ved kgl. resolusjon av 7. september 1962 fikk Grytten komm. elektrisitetsverk tillatelse til overføring av vann, som nevnt ovenfor, men har bestemt seg for kun å overføre vannet i tidsrommet fra 1. september til 1. mai.

I den tid da fiske etter laks og sjørret pågår, kommer alt vann, som tidligere, til Valldalselven.

Elektrisitetsverket har foretatt beregninger over hvor meget vann der hver måned vil bli overført — på grunnlag av foreliggende statistikk angående lavvassføringen i forskjellige landsdeler, og er kommet til at det sannsynligvis vil stille seg slik:

I september ca. 0,8 m³/sek. — i oktober 0,5 m³
— i november 0,3 m³,
i desember ca. 0,2 m³/sek. — i januar 0,1 m³
— i februar 0,07 m³,
og i mars og april ca. 0,05 m³/sek.

Det anføres dog av elektrisitetsverket, at «den endelige og mulige overføring av vann i dette tilfelle først kan fastslås etter et eller flere års bruk og måling av anlegget.»

Blant de vilkår som var tatt inn i Industridepartementets tilråding av 7. september 1962 — var ifølge § 13 — at konsesjonæren var forpliktet til å sette ut i de vassdrag som berøres av overføringen — yngel og/eller settefisk i det antall av den art og på de steder som vedkommende departement bestemmer. Omkostningene med utsettingen bæres av konsesjonæren.

Inspektøren for ferskvannsfisket er tilskrevet er par ganger om dette, men det svar som er kommet, går ut på at spørsmålet er til utredning hos konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge.

Noen meddelelse herfra er ennå ikke kommet.

Når overføringen av vann er så vidt begrenset, og det også skal utsettes yngel og/eller settefisk i den mengde som er nødvendig, så er det vanskelig å forstå, at det kan bli skader i det hele tatt, og under enhver omstendighet vil et skjønn nå bli det rene «gjettverk» — slik som de sakkynndige er kommet til under det siste Aura-regulerings-skjønn.

Grytten komm. elektrisitetsverk overveiet derfor om det kunne nytte eller ville være nødvendig å påstevne noe skjønn.

Om tap eller skade voldes, og eventuelt

skadens størrelse kunne man først bli klar over når en del år var gått.

Et skjønn ville også bli en meget omfattende affære med anslagsvis et par hundrede takstnummer — med oppnevning av sakkynndige — langvarige befaringer og innhentelse av bevis for inntekten av fisket m. m.

Utgiftene ved et slikt skjønn ville bli meget store, og resultatet måtte bli en utsettelse til senere.

Grytten kommunale elektrisitetsverk har forsøkt å komme til en ordning med elveeierne, men det viser seg at de ikke er enige, noe som vel også kan henge sammen med at verdien av deres elverett er så forskjellig.

Til tross for at det fremtrådte som problematisk om det i dette tilfelle ville bli noen skade og hvem som ble påført den, innsendte dog Grytten komm. elektrisitetsverk (eller Grytten kommune) den 4. september sålydende begjæring om ekspropriasjonsskjønn til Nordre Sunnmøre herredsrett. — Som saksøkte ved dette skjønn ble her oppgitt: «Grunneiere og rettighetshavere som mener seg skadelidende og erstatningsberettiget ved Grytten kommunes overføring av ca. 12 km² av Langevatns nedslagsdistrikt (øverst i Langfjelldalen), begrenset til maksimum 1,2 m³/sek. og fra 1. september til og med april hvert år — til Verma-elven».

Jfr. skjønnslovens § 8, siste ledd.

I forbindelse med den konsesjon som ble gitt Grytten komm. elektrisitetsverk ved kgl. resolusjon av 7. september 1962 var det ikke gitt tillatelse til å innstevne «eiere og rettighetshavere» på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9. juli 1851 § 1, — fordi elektrisitetsverket ikke hadde innsendt søknad derom.

Dette var jeg ikke oppmerksom på da skjønnsstevningen ble innsendt den 4. september sl. — men begjæring er innsendt den 16. ds. — om tillatelse. — Jeg er imidlertid blitt oppmerksom på muligheten av at de saksøkte kan komme til å påstå avvisning på det grunnlag at lovlig stevning av hver enkelt elve-eier og rettighetshaver ikke er innsendt innen 7. september 1962 (års-fristen), og jeg ville gjerne eliminere slike muligheter for formelle innsigelser under et skjønn som dette, selv om det er tvilsomt om de vil føre frem.

Skjønnsstevningen er ennå ikke forkynt.

Under henvisning til det anførte og til Grytten komm. elektrisitetsverks søknad av 20. februar 1961 m/ bilag, søker jeg herved om at den kgl. tillatelse av 7. september 1963 må bli prolongert, eller eventuelt at ny tillatelse må bli gitt og med det samme innhold, dog således at overføringen av vannet kan innskrenkes til kun å gjelde tidsrommet fra 1. september til 1. mai hvert år.

Samtidig søkes om tillatelse til å innstevne «eiere og rettighetshavere . . . til ekspropriasjonsskjønnet på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9. juli 1851 § 1.

Da de forberedende arbeider fra Grytten komm. elektrisitetsverks side er ferdig, og det er om å gjøre å få en hurtig ekspedisjon.

Hvis sakens behandling blir enklere og dermed hurtigere kan søknaden gå ut på uforandret ny tillatelse, uten den nevnte innskrenkning i tid.»

De refererte søknader er forelagt distriktet med følgende resultat:

Grytten formannskap, vedtak i møte 18. oktober 1963:

«Formannskapet vil anbefale at søknaden fra Grytten komm. E.verk v/ o.r.sakf. Wiborg blir imøtekommet.»

Norrdal formannskap, vedtak i møte 21. oktober 1963:

«Formannskapet gjer slikt vedtak — samrøystes:

1. Til søknaden frå Grytten kommune v/ Grytten komm. Elektrisitetsverk av 16. september 1963 om løyve til å utferde allemannsstevning etter lov av 9. juli 1851 § 1, har Norrdal kommune ikkje noko å innvende.
2. Norrdal kommune forstår søknaden av 30. september 1963 frå same om lengjing av det løyve til overføring som er gitt ved kgl. resolusjon av 7. september 1962 til reelt å gjelde lengjing av innstevningsfristen. Då Norrdal kommune etter eit fleirtalsvedtak den 28. mars 1961 ikkje gjer noko innvending til overføring av vatn, sett iverk under visse vilkår, vil Norrdal kommune heller ikkje motsette seg ei lengjing av løyvet.

Men Norrdal kommune legg sterk vekt på og vil streke under på nytt at om nytt løyve vert gitt, må overføring av vatn gjerast berre i tida 1. september til 1. mai, kvart år, jfr. kommunestyrets føresetnad i vedtaket av 28. mars 1961.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, viser i påtegning av 24. oktober 1963 til Grytten og Norrdal formannskap sine vedtak, og har ikke noe å bemerke.

Ved påtegning av 26. oktober 1963 har departementet oversendt følgende brev datert 23. oktober 1963 fra overrettssakfører Wiborg:

«Angående søknad om fornyelse av den ved kgl. resolusjon av 7. september 1962 gitte tillatelse til Grytten komm. elektrisitetsverk til å overføre ca. 12 km² av Langvatns nedslagsdistrikt (øverst i Langfjelldalen) begrenset til maksimum ca. 1,2 m³/sek. til Verva-elven, i det vesentlige i samsvar med søknad av 20. februar 1961 og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 7. september 1962.

Jeg henviser til min søknad av 30. september sl. — I denne ga jeg uttrykk for at overføringen av vannet kunne innskrenkes til kun å gjelde tidsrommet fra 1. september til 1. mai hvert år.

Grytten kommunale elektrisitetsverk har henvendt seg til meg i dag og bedt om at der blir gitt uforandret ny tillatelse, altså uten nevnte innskrenkning i tid, da det kan tenkes at det blir behov for mer vann enn antydnet.

Min søknad går da ut på dette: Uforandret ny tillatelse.»

Hovedstyret skal bemerke:

Grytten kommunale elektrisitetsverk fikk ved kgl. resolusjon 7. september 1962 tillatelse til å overføre ca. 12 km² av Langvatns nedbørfelt (øverst i Langfjelldalen) begrenset til ca. 1,2 m³ pr. sek. til Verma.

Samtidig ble det fastsatt manøvreringsreglement for overføringen.

Det er nå søkt om planendring og fornying av konsesjonen. Søknaden om planendring er imidlertid trukket tilbake, jfr. brev fra overrettssakfører Wiborg. Videre er det søkt om tillatelse til å bruke allemannsstevning som foreskrevet for almenningssaker i lov av 9. juli 1851 § 1.

Fristen for å påstevne skjønn utløp den 7. september 1963. Det er opplyst i søknadene at begjæring om skjønn ble innsendt 4. september 1963, og som saksøkte ble oppgitt grunneiere og rettighetshavere som mener seg skadelidende og erstatningsberettiget ved overføringen. Skjønnsstevningen er imidlertid ikke forkynt.

Konsesjonæren er nå redd for at de saksøkte kan komme til å påstå avvisning på det grunnlag at lovlig stevning av hver enkelt elveeier og rettighetshaver ikke er innsendt før fristens utløp, jfr. skjønnslovens § 8 siste ledd.

Bakgrunnen for søknadene er derfor mulighetene for formelle innsigelser under skjønnet.

Den gitte tillatelse av 7. september 1962 omfatter overføring hele året, idet Hovedstyret den gang fant at vilkårene etter reguleringslovens § 8 for å gi slik tillatelse var til stede.

Hovedstyret antar at forholdene er de samme nå, og anbefaler at det gis ny konsesjon med samme innhold og på samme vilkår, og videre at det gis tillatelse til å bruke allemannsstevning som foreskrevet i lov av 9. juli 1851 § 1.

Spørsmålet om hvorvidt konsesjonen skal gis til Grytten kommune eller Grytten kommunale elektrisitetsverk kan ikke ses å ha noen praktisk betydning, men Hovedstyret antar at det formelt sett er riktig at konsesjonen gis til Grytten kommune.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 11. november 1963.»

Departementet finner med Hovedstyret at betingelsene er til stede for å fornye tillatelsen av 7. september 1962 på uforandrete vilkår. Man finner at tillatelsen,

som før, bør gis til Grytten kommunale elektrisitetsverk idet man ikke antar at noen reelle hensyn skulle tilsi en endring som antydnet i siste avsnitt i Hovedstyrets uttalelse.

Dersom fornyelse blir meddelt, vil departementet meddele tillatelse til almenningsstevning i medhold av delegasjon. Departementet kan likeledes meddele samtykke til forhåndstiltredelse i henhold til delegasjon, dersom den finner at betingelsene er til stede.

Industridepartementet

tilrår:

Tillatelse til overføring fra Langvatn til Verma m. v., meddelt Grytten kommunale elektrisitetsverk ved kgl. resolusjon 7. september 1962, fornyes i medhold av vassdragsreguleringslovens § 16 pkt. 6 på uendrede vilkår.

55. L/L Svultingen.

(Tillatelse til å erverve bruksrett til fallretigheter og å foreta ytterligere regulering i Bøfjordvassdraget i Sogn og Fjordane fylke m. v.)

Kgl. res. 22. november 1963.

L/L Svultingen består av en rekke kraftlag hvis kapital for den overveiende del eies av kommuner og som primært har som oppgave å sørge for den alminnelige kraftforsyning i distriktet.

Selskapet driver bl. a. kraftanlegget Svultingen i øvre del av Bøfjordvassdraget i Hyllestad herred i Sogn og Fjordane. Kraftstasjonen som har vært i drift siden 1941 utnytter det 115 m høye fall mellom Nordstrandvatn og Baugsvatn. Det er gjennomført regulering ved 30 m senking av Nordstrandvatn.

I samme vassdrag er utbyggbart fall mellom Langvatn og Espelandsvatn 36 m og fallet mellom Espelandsvatn og Stegestrandsvatn. Det foreligger nå planer for utbygging av sistnevnte fall i Nedre Svultingen kraftstasjon. L/L Svultingen har ervervet leierett til fallstrekningen som eies av de kommuner som er aksjonærer i laget og har 15. september 1962 søkt om bruksrettskonsesjon, konsesjon på regulering av Espelandsvatn ved 10 m senking og tillatelse til ekspropriasjon i henhold til vassdragslovens § 62 bl. a. for gjennomføring av permanent 3 m senking av Staurdalsvatn hvorved dette vann, hvor kraftverket skal ligge, kommer praktisk talt i nivå med Stegestrandsvatn.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har 28. september 1963 avgitt følgende uttalelse:

«Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane fylke har sendt Hovedstyret følgende søknad datert 15. september 1962:

«L/L Svultingen er et aksjeselskap som har til formål å sørge for elektrisitetsforsyningen i kommunene, Solund, Hyllestad, Lavik på nordsiden av Sognefjorden, Askvoll på sydsiden av Dalsfjorden, Vadheimområdet i Kyrkjebø, Fjaler, Gaular, Førde og Naustdal.

Ytre Fjordane Kraftlag har aksjer for kr. 148 400 og har kontrakt på å ta ut 1 980 kW med 6 000 timers brukstid.

Christiania Spigerverk har kontrakt om levering av 25 mill. kWh om året vesentlig sommerkraft til Bremanger Smelteverk.

L/L Svultingen har bygget ut kraftanlegget Øvre Svultingen i Bøfjordvassdraget med et aggregat på 4 500 kVA og en beregnet gjennomsnittlig årsytelse på 23 mill. kWh. Dette anlegg kom i drift i 1941.

Lutlaget har også bygget Stakaldefossen kraftanlegg i Jølstra. Aggregat 1. på 5 500 kVA kom i drift i 1954 og aggregat 2. for 6 500 kVA som vesentlig er et flomaggregat, kom i drift i 1954.

I Stakaldefossen kraftstasjon ble det i 1961 produsert ca. 62 mill. kWh. Produksjonen vil etter som nedbøren og avsetningsforholdene for flomkraft er, komme til å svinge mellom 55 og 65 mill. kWh om året.

Produksjonen var i begge kraftstasjonene til L/L Svultingen i 1962 tilsammen 82 131 000 kWh.

Driftsutgiftene for levering av kraften over de 165 km lange hovedledninger inn på de enkelte fordelingslags ledningsnett var i 1961 ca. kr. 1 259 000. Av dette var nedbetaling av lån ca. kr. 543 000 så de direkte utgifter til renter og drift var ca. kr. 716 000, hva der svarer til 0,875 øre pr. kWh.

L/L Svultingen har for lite kraft og har besluttet å bygge ut Nedre Svultingen kraftstasjon.

Jeg viser til vedlagte mappe, bilag 1, som inneholder mine brever til Vassdragsvesenet av 26. mars 1962 og 10. april 1962 med underbilagene 1-1 til 1-15. Her vil De finne fullstendig plan, kostnadsoverslag og rentabilitetsberegning for det nye anlegg.

For å kunne gjennomføre finansieringen har L/L Svultingen besluttet å utvide aksjekapitalen med kr. 1 510 400 så den samlede aksjekapital blir kr. 3 150 900.

Det er i virkeligheten i det vesentlige kommunene som skaffer den nye aksjekapital, men av praktiske grunner er det valgt å tegne nye aksjer i Fordelingslagene i vedkommende kommune som igjen tegner en tilsvarende aksjepost i L/L Svultingen.

Tegningen av den nye aksjekapital er i orden.

Jeg viser til bilag 2, hvorav framgår hvordan den nye aksjekapital er fordelt. Dette bilag inneholder også en oversikt over L/L Svultingens nåværende gjeld og avbetalingsforhold.

Som bilag 3. legges ved håndgivelseskontrakt med rettighetshaverne i den fallstrekningen som skal erverves. Alle unntatt kontraktens nr. 2. Rolf Systad, som eier Foss, gnr. 92, bnr. 1 og 3 har skrevet under kontrakten. Der forhandles ennå med Systad. Hvis der ikke oppnås minnelig ordning vil hans rettigheter bli ekspropriert.

Håndgivelsestiden er forlenget til 31. desember 1962.

Etter planen skal Espelandsvatnet som er inntaket for tilløpstunnelen reguleres ved 10 m senkning. Det er ingen oppdemming.

Grunneierne som har 75 pst. av strandlinjen rundt vatnet, har håndgitt rett for Svultingen til å foreta senkningen mot erstatning for skade og ulempe etter overenskomst eller skjønn av 3 mann oppnevnt av herredets lensmann.

Søknad om reguleringstillatelse er sendt i dag.

Ved L/L Svultingens tidligere utbygginger er det ordnet slik at kommunene har fått skjøte på vannrettighetene og har gitt L/L Svultingen bruksrett. Den samme ordning vil bli benyttet for utbyggingen av Nedre Svultingen kraftanlegg. Jeg legger ved som bilag 4 forslag til bruksleiekontrakt som vil bli vedtatt av kommunene og L/L Svultingen.

De nødvendige lån for utbyggingen forutsettes oppnådd ved samarbeide mellom Bergens Sparebank, de lokale sparebanker o. a. Derom pågår der nå forhandlinger.

Jeg viser til det som ovenfor er anført og til vedlagte forslag til bruksleiekontrakt, bilag 4, og søker med dette på vegne av L/L Svultingen om tillatelse til å erverve bruksrett for fallstrekningen Espelandsvatnet — Stegestrandsvatnet i Bøfjordvassdraget.»

Av utredning datert 29. mai 1961 fra Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane vedrørende utbygging av Nedre Svultingen hitsettes:

«Det som er gitt navnet «Nedre Svultingen» er fallstrekningen i Bøfjordelven fra Espelandsvatnet til Stegestrandsvatnet.

Svultingen kraftstasjon som ble bygget i 1940 ligger 8 km lenger oppe i vassdraget. Ved denne utbygging ble Nordstrandsvatnet regulert ca. 30 m ved senkning. Dermed er det oppnådd et magasin på ca. 55 mill. m³.

I denne kraftstasjon som vi nå bør kalle «Øvre Svultingen» er der installert et aggregat på 4 500 kVA.

Det store magasin i Nordstrandsvatnet gjør utbygging av fallene lenger nede i vassdraget meget gunstig og det har alltid vært forutsetningen å fortsette utbyggingen av vassdraget etter hvert som behovet for kraft melder seg.

Avløpsforhold og regulert vannføring.

Nedslagsområdet for Bøfjordvassdraget ligger langt ut mot havet. Fra Leirvik hvor vassdraget renner ut i Sognefjorden stiger nedslagsområdet oppover mot en fjellrygg som danner vannskillet mot Guddalsvassdraget. Der er ikke foretatt direkte avløpsobservasjoner, men ved driften i 20 år av Øvre Svultingen har vi fått god oversikt over nedbørsforholdene.

I nabovassdraget, Guddalselven er der foretatt avløpsmålinger i 39 år.

Dette vassdrag er hva reguleringsforholdene angår, meget gunstig. Det kommer av at vassdraget ligger nær kysten med mild vinter og stor nedbør i vintertiden. De samme forhold gjør seg gjeldende for Bøfjordvassdraget. For beregningen av vannføringen for Nedre Svultingen er summasjonskurven for Guddalsvassdraget lagt til grunn.

Beregningen av vannføringen er utført av sivilingeniør Otto Lundh, som har påtatt seg dette omfattende arbeide.

Ingeniør Lundh arbeider i Studieselskapet for undersøkelse av Sør-Norges kraftkilder og har stor erfaring på dette område.

Jeg legger ved ingeniør Lundh's utredning datert 28. mai 1961. Denne utredning inneholder også oppgaver over nedslagsfelter, hydrologiske forhold o. l.

De to kraftstasjoner Øvre og Nedre Svultingen vil bli kjørt slik at Øvre går med konstant last på slagbegrenser for den vannføring som til enhver tid er til disposisjon. Nedre vil bli kjørt vesentlig om dagen med høy last. Om natten vil vannet bli lagret i inntaksmagasinet Espelandsvatnet.

Espelandsvatnet er kartlagt og loddet. Plateinnholdet er 1,4 km² ved normal vannstand kote 86,5. Ved 10 m senkning til kote 76,5 blir der et magasin på ca. 11 mill. m³. Det gjennomsnittlige behov for døgnmagasin når Nedre kjøres bare om dagen, blir bare ca. 350 000 m³. Det svarer til ca. 35 cm nedtapping av Espelandsvatnet. Det vil altså si at man det meste av året kan kjøre med Espelandsvatnet nesten fullt. Det er bare når man venter flom, at man bør ligge lavere og så selvfølgelig i lavvannsperiodene særlig om våren, da magsinet i Espelandsvatnet må utnyttes. Espelandsvatnet er det magasin som blir benyttet sist, og det er ikke så ofte at større tapping vil forekomme.

Ingeniør Lundh's beregninger er utført for en maksimal vannføring på turbinene av 10, 12, 14 og 16 m³ pr. sek.

Det er forutsatt at Nedre Svultingen bare kjører i de 12 dagtimer i døgnet. Dette er da det mest vidtgående tilfelle. Der vil i alminnelighet også bli kjørt noe om natten, men det bestemmes av samkjøringens behov.

Maskineriets dimensjonering.

Beregningene viser at det må være riktig å dimensjonere turbinene for maksimal vannføring på 16 m³ pr. sek. Når Øvre Svultingen kjøres med konstant last hele døgnet og Nedre Svultingen bare i de 12 dagtimer, kan der tas ut i de:

5 sommermåned	14 mill. kWh
7 vintermåned	20 mill. kWh
I alt om året	34 mill. kWh

Hvis man kan få avsetning på kraft fra Nedre Svultingen også om natten, og da eventuelt kan kjøre kraftverket døgnet rundt i flomtiden vil man ved en driftsvannføring på 16 m³ pr. sek., helt kunne unngå flomtap.

Den midlere produksjon vil da øke til 37 mill. kWh.

Spørsmålet blir om man skal sette inn et stort aggregat for maksimum 16 m³ pr. sek. eller om der skal settes inn to aggregater for hver maksimum 8 m³ pr. sek.

Anleggets dimensjoner blir de samme hvilket alternativ man velger. Det er bare maskinsalen som blir noe mindre ved et aggregat. For bygningsarbeidene spiller dette en rolle.

I alminnelighet blir turbin og generator også noe billigere ved ett aggregat, men i dette tilfelle hvor selv en turbin for 8 m³ pr. sek. krever dobbeltturbin, må omløpstallet for en stor turbin senkes fra 500 til 375 og det for-

dyrer særlig generatoren. Transportvekten blir meget større og montasjekranen dyrere.

To aggregater er naturligvis hva virkningsgraden angår når der kjøres med lav last, gunstigst. Driftsmessig sett er det også meget bedre. Sikkerhet for avbrudd blir større og derved blir også utgifter til forsikring billigere. Vi har derfor basert den plan som fremlegges for to aggregater, men spørsmålet står naturligvis foreløpig åpent.

Kraftanlegget Nedre Svultingen. Tegn. nr. 38-B-02 og 03.

Inntaket blir i Espelandsvatnet og kraftstasjonen blir liggende ved øvre enden av Staurdalsvatnet.

Driftstunnelens trase krysser Staurdal. Da dalen er så dyp må den krysses ved hjelp av en rørledning som altså forbinder den øvre og den nedre del av tilløpstunnelen. Den øvre del av tunnelen blir 816 m lang og den nedre 585 m. Røret mellom tunnelene blir 87 m langt og får en diameter på 2,5 m. Det krysser under riksveien som føres over med en kort bro.

Turbinrørets lengde blir ca. 120 m og dets diameter 2,2 m.

Kraftstasjonen bygges i jernbetong. Dens nedre vegg får en avstand fra riksveien på ca. 10 m.

Undervannskanalen føres under riksveien og ut i Staurdalsvatnet.

Staurdalsvatnet som nå ligger på kote 17,75 senkes ved en kanal ned til Stegestrandvatnets nivå, kote 15.

I kraftstasjonen installeres 2 aggregater på hver 5 500 kVA.

Maskinspenningen blir 5 500 volt transformeres opp til 20 000 volt.

De nåværende 20 kV-linjer som går forbi i nærheten av kraftstasjonen føres inn i stasjonen. Det er linjene til Øvre Svultingen, linjen til Leirvik og endelig linjen vestover til Hyllestad som deler seg med en linje vestover til Solund og en nordover over Skifjorden, Folkestad og Gjølanger til Flekke (Ringlinjen).

Fra de 20 kV samleskinner i kraftstasjonen transformeres spenningen ved en transformator på 8 000 kVA opp til 60 kV. Fra kraftstasjonen bygges en 60 kV-linje, 3 x Fer-al nr. 50 til en utendørs sekundærstasjon som blir liggende i det nåværende delingspunkt i 20 kV-linjen på Flekke. Her installeres der en transformator 60/20 kV på 8 000 kVA.

Fra denne stasjon blir så de 3 utgående 20 kV-linjer matet. Det er linjen sydover til Øvre Svultingen med avgreninger, linjen vestover til Gjølanger, Folkestad og Hyllestad (Ringlinjen) og linjen nordover til Dale, Bygstad og Stakaldefossen med avgreninger. Fra Dale er der også 20 kV-linje til Markevatn kraftstasjon. Denne linje bør senere bygges om til 60 kV som ledd i den planlagte 60 kV-linje sydover fra Markevatn over Dale—Nøtsund—Guddalen—Vadheim til Høyanger.

Den ovenfor nevnte nye 60 kV-linje Nedre Svultingen—Flekket—er på strekningen Flekke—Nøtsund et ledd i den store hovedlinje til Vadheim og Høyanger.

I Markevatn blir der forbindelse med det store 60 kV-nett i Sunnfjord, Nordfjord og på Sunnmøre.»

Omkostningsoverslaget som følger utredningen lyder samlet på 7,6 mill. kroner \approx 22,35 øre/kWh. Prisen angis til 1,6 øre/kWh levert med 20 kV på kraftstasjonens vegg regnet etter 7,1 pst. i driftsutgifter m. v. I brev til Hovedstyret av 26. mars 1962 er overslaget korrigert til en samlet sum av 8,1 mill. kroner eller 23,8 øre/kWh. Kraftprisen er angitt til 1,70 øre/kWh.

I forbindelse med prisberegningen bemerker Elektrisitetsforsyningen i P. M. av 29. mai 1961 generelt:

«Den pris som vi ovenfor er kommet frem til for kraften levert ved kraftstasjonens vegg, er meget billig.

Årsaken til at den er så billig, er i første rekke:

1. Det store magasin på 55 mill. m³ som er utbygget for Øvre Svultingen.
2. Magasinet på 11 mill. m³ i Espelandsvatnet som danner inntaket for Nedre Svultingen og som man får bare ved å føre tilløpstunnelen ut i vatnet.
Dette magasinet tjener også som døgnmagasin slik at Nedre Svultingen i det vesentlige kan kjøres om dagen med meget høy belastning. Nattkraft gjøres derved om til dagkraft.
3. At der ved reguleringen av vassdraget ikke er damanlegg, men bare senkninger.
4. At kraftanlegget Nedre Svultingen bare ligger 2 km fra dampskipskaaien i Leirvik og at riksveien går like forbi kraftstasjonen og krysser tilløpstunnelen i Staurdalen, hvor de to tverrslag for tilløpstunnelen ligger. Riksveien går også like forbi tunnelutslaget i Espelandsvatnet.
5. Veiforbindelsen på ca. 8 km mellom Øvre og Nedre Kraftstasjon går gjennom bygden i lav høyde over havet og gjør forholdene for helautomatisk drift av de to kraftstasjoner, lett. Der spares betjeningsutgifter.
6. Anlegget ligger i bebygget strøk med veiforbindelse så det ikke blir nødvendig å bygge boligbrakker. Arbeiderne kan bo hjemme og kjøres med bil til arbeidet.
Montørene kan bo på hotellet i Leirvik.
7. Det nå utbygde 20 kV nett går rett forbi kraftstasjonen og kan med små utgifter tilknyttes apparatanlegget.»

Det framgår også at det i vassdraget ennå er et utbyggbart fall på 36 m mellom Langvatn og Espelandsvatn som hevdes å bli et meget billig anlegg. Den endelige kartlegging og planlegging sies å pågå.

I brev av 10. april 1962 til Hovedstyret har Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane uttalt:

«Jeg viser til mitt brev til Dem 26. mars 1962 og konferanse med direktør Gaukstad. Til orientering sender jeg innlagt «Regnskap for L/L Svultingen året 1961».

Som De ser viser regnskapsåret et meget godt resultat. Gjelden er i regnskapsåret nedbetalt med henimot 8 pst. til tross for at selskapet i regnskapsåret har hatt store ekstra utgifter

til skjønn og erstatninger i anledning regulering av Jølstervatnet.

Kraftlaget har i alle år drevet meget forsiktig. Der betales ikke utbytte på aksjekapitalen. Det er ikke gjort for å kunne holde en billig kraftpris. Det er meget økonomisk svake distrikter som forsynes. Dessuten er der hele tiden tatt sikte på å skaffe økonomisk grunnlag for å fullføre den utbygging av Bøfjordvassdraget som regulering av Nordstrandsvatn og utbygging av Øvre Svultingen kraftstasjon er første byggetrinn av. Det samme gjelder L/L Svultingen kraftstasjon Stakaldefossen og Førde Elektrisitetsverks kraftstasjon i Brulandsfossen i Jølstra, hvor det gjelder å tilveiebringe den beste utnyttelse av reguleringen i Jølstervatnet og det installerte maskineri.

Der er også tatt sikte på billig kraft til industrireisning. Jeg nevner i den forbindelse Treforedlingsfabrikken i Vadheim som L/L Svultingen i samarbeide med Ytre Fjordane Kraftlag var istand til å skaffe kraft til usedvanlig billig pris levert i fabrikk. Det var en fabrikk som det var vanskelig å skaffe økonomisk grunnlag for, men som ble ansett for å være av meget stor betydning for skogreisningen på Vestlandet.

Jeg legger ved driftsrapport fra L/L Svultingen fra desember 1961 hvorav det går frem at kraftlaget fra sine egne kraftstasjoner Øvre Svultingen og Stakaldefossen i 1961 har levert over 82 mill. kWh. Av dette er det til Bremanger Smelteverk levert 32 mill. kWh og til Treforedlingsfabrikkene i Vadheim 3,5 mill. kWh.

Da det gjaldt å få igang Bremanger Smelteverk var det L/L Svultingen som måtte holde for og ta hele risikoen med å bygge 60 kV linjer og transformatorstasjoner for over kr. 1 700 000 og levere billig kraft. Dette har vært til stor støtte både for kraftstasjonen i Hålandsfossen, Ytre Fjordane Kraftlag og Firdakraft som alle har hatt store inntekter av midlertidige leveringer til Bremanger Smelteverk.

Foruten disse industriltak nevner jeg også knivfabrikken i Holmdal som har 80 arbeidere og i stor utstrekning arbeider for eksport, og som også får billig kraft fra L/L Svultingen. Forresten er der nå ikke så få mindre bedrifter som arbeider godt.

At ledningsnettet i Sunnfjord og Ytre Sogn på nordsiden av Sognefjorden er så godt utbygget, kommer også av at Svultingen har drevet så økonomisk og hatt så billige kraftkilder. Jeg minner i den forbindelse om hva staten har spart i stønad ved at L/L Svultingen i en årrekke måtte levere kraften til de statsstøttede kraftlag for kr. 20 pr. kW med 6 000 timers brukstid.

Når jeg har gått så nøye inn på dette er det for å påvise hvilken enorm fordel det er for disse økonomisk svake kommuner at de innen sine grenser har disse usedvanlig billige kraftkilder av slik størrelsesorden at de makter finansieringen etter hvert som behovet melder seg.»

Den vedliggende kontrakt mellom L/L Svultingen og nærmere angitte oppsittere gjelder håndgivelse av «alle vannrettigheter i vassdraget på strekningen fra Espelandsvat-

net til og med Stegestrandsvatnet med bielver og tilhørende vann». Mot en betaling av kr. 3 460 pr. fallmeter hel elv en gang for alle utstedes heftelsesfritt skjøte. Dessuten er betinget nærmere angitt kvantum kraft i all framtid levert med 230 V og med en brukstid på 6 000 timer. Den leveres på ett inntak på de respektive bruk. Den nevnte kontante godtgjørelse reduseres med kr. 2 500 for hver kW som de respektive bruk velger å ta ut. L/L Svultingen får rett til å lede vassføringen ut av elveleiet og forta nødvendige regulerings- og byggearbeider på den solgte strekning. Dessuten får selskapet mot erstatning etter skjønn rett til grunn til kraftstasjon, damsteder, rørgater, tipper, brakker m.v. Samme skjønn skal også avgjøre verdien av de faste anlegg ved Foss Elektrisitetsverk som må nedlegges.

På Hovedstyrets henvendelse svarer L/L Svultingen den 4. april 1963 at alle fallrettigheter i Nedre Svultingen er håndgitt.

Det er inngått kontrakt med de i søknaden nevnte kommuner (unntatt Kyrkjebø) om at disse kjøper fallrettighetene i samsvar med håndgivelseskontrakten. Kommunene leier ut sine rettigheter til L/L Svultingen i så lang tid som selskapet får konsesjon på å utnytte dem. Kjøpesummen utgjør leiesummen + omkostninger ved eventuelle skjønn, hjemmelsdokumenter m.v. I leietiden betaler L/L Svultingen alle de utlegg som hviler på fallrettighetene og som følger av utnyttelsen så som skatter, konsesjonsavgifter m.v.

Det vedliggjer erklæring fra styret i L/L Svultingen i henhold til ervervslovens § 24, annet ledd.

Regulerings søknaden av s. d. lyder slik:

«L/L Svultingen har besluttet å bygge ut Nedre Svultingen kraftstasjon og der er i dag sendt søknad om tillatelse til å erverve bruksrett til de av kommunen ervervede rettigheter på fallstrekningen Espelandsvatn—Stegestrandsvatn i Bøfjordvassdraget i Hyllestad herred.

I planen inngår regulering ved senkning på 10 m av Espelandsvatnet som er inntaket for kraftanleggets tilløpstunnel. Magasinet blir ca. 10 mill. m³.

Vassdraget er tidligere regulert ved utbygging av Øvre Svultingen kraftanlegg som har inntaket for tilløpstunnelen i Norstrandsvatnet, som derved kan senkes ca. 28 m med et magasin på ca. 55 mill. m³.

Jeg legger ved som bilag 1 gradteigskart B-3 vest som viser vassdraget.

Tegning 38-B-02, bilag 2, viser situasjonen. Kraftstasjonen ligger ved Staurdalsvatn i en liten sideelv til Bøfjordvassdraget. Staurdalsvatnet blir ved utdyping av elveleiet senket ca. 3 m til det nedenforliggende Stegestrandsvatns nivå. Stegestrandsvatn ligger i hovedvassdraget på kote 15.

Tegning 38-B-04, bilag 3, viser senknings-

kanalen mellom Staurdalsvatn og Stegestrandsvatn.

Tegning 38-B-03, bilag 4, viser profilet av kraftanlegget med senkningsarrangement ved Espelandsvatn.

Tegning nr. 1092, bilag 5, kart over Espelandsvatnet viser dybdeforholdene i vatnet.

I P.M. 29. mai 1961, bilag 6, nederst på side 1 og øverst på side 1 a er der redegjort for hvordan de to kraftanlegg vil bli samkjørt. Espelandsvatnet vil stadig bli holdt henimot fullt. Det er bare når man venter snesmelting og sterk nedbør om høsten at vannet vil bli nedtappet en del for å ta imot flomvann, og så naturligvis i lavvansperioden om våren. Da kan det bli nødvendig å benytte magasinet.

Magasinet i Espelandsvatnet er lite i forhold til tilsiget fra det store nedslagsfelt, så det vil bli fylt på kort tid når snesmeltingen tar til. Noen skade eller skjemmende virkning av betydning vil reguleringen ikke få.

Der hvor elvene renner ut i vatnet er der for det meste fjell, men man må være forberedt på noen forbygning av innfallsosene.

Grunneiere som representerer ca. 75 pst. av Espelandsvatnets strandlinje har undertegnet kontrakt slik som bilag 7 viser.

På vegne av L/L Svultingen tillater jeg meg med dette å søke om tillatelse til:

1. Å regulere Espelandsvatnet ved senkning 10 m.
2. Å senke vannstanden i Staurdalsvatn ca. 3 m ned til Stegestrandsvatns nivå.

I fallet nedenfor Stegestrandsvatn er der et lite kraftanlegg som drives av Lølands skipsverft. Skipsverftet får tilleggskraft fra L/L Svultingen og vannslippingen kan derfor foregå uten hensyn til dette lille kraftanlegg. Manøvreringsreglementet kan derfor enkelt lyde: «Vannslippingen fra Espelandsvatnet kan foregå etter L/L Svultingens behov.»

Reguleringsøknaden er kunngjort på vanlig måte — bl. a. i Norsk lysingsblad 2. og 5. oktober 1962 (nr. 228 og 231) — og begge søknader har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Hyllestad herredstyre har i møte 26. oktober 1962 fattet følgende enstemmige vedtak:

«Heradstyret ser det som ein stor føremun for Hyllestad kommune at Nedre Svultingen vert bygt ut. Dermed vil det m. a. bli lagt eit grunnlag for mogeleg ny industri — noko som er heilt naudsynt i denne næringsveike kommunen.

Ein vil difor på det beste råda til at det ovannemnde løyvet som L/L Svultingen søker om, vert gjeve.»

Hyllestad Skogråd uttalar den 23. oktober 1962:

«Hyllestad Skogråd er av den meining at nemnde utbygging og regulering av dei nemnde fallstrekningar, ikkje har noko serleg skoggrunn av betydning eller verdi.

Ein tilrår difor konsesjonssøknaden stetta.»

Hyllestad Jordstyre har i møte 16. oktober 1962 gitt denne uttalelse:

«Reguleringa omfatar Espelandsvatn, Staurdalsvatn og elva frå Espelandsvatn blir turr-lagd.

Vatna ligg i strøk med busetnad og riksvegane til Lavik og Dale går langs vatna.

Etter manøvreringsreglementet skal Espelandsvatn kunne nedtappast inntil 10 meter.

Jordstyret reknar med at skaden av reguleringa ligg i at landskapet blir skjemt ein del, vidare vil vilkåra for fiske bli forringa og det kan vere fare for utrasing av jord langs strandkantane når nedtappinga byrjar.

Ved den permanente nedtappinga av Staurdalsvatn blir åtkomsten til bruket Stegestrand og ein del skogvidder forringa. Dette må konsesjonæren rette på ved å byggje bru over nedtappingskanalen. Nedtappinga vil ellers turrlagge ein del jord som kan dyrkast.

Det er serleg nedtappinga av Espelandsvatn det kan bli ulemper av. Men ulempene blir helst små i høve til dei kraftmengdene som kan utvinnast ved reguleringa.

Ellers meiner jordstyret det ville ha vore ein fordel om Espelandsvatn kunne vorte senka permanent ca. 1,5 meter for å fått gjennomført den senkinga som var planlagd og løyvt tilskot til i 1930-åra. Denne senkinga ville, i fylgje planen, ha turrlagd 46 da jord.

Jordstyret rår ellers til at det blir gjeve konsesjon.»

Sogn og Fjordane fylkeslandbruksstyre fattet følgende vedtak i møte 11. januar 1963:

«Fylkeslandbruksstyret finn at skadene på jord, skog og fiske ved regulering av Espelandsvatnet m. m. i Hyllestad ikkje kan vere til hinder for konsesjon.»

Av fylkeslandbrukssjefens utredning hitsettes:

«Ein so pass sterk senkning av eit vatn som ligg inne i eit busetnadsområde med dyrka jord omkring, vil sjølv sagt gjera noko skade både fysisk og estetisk. Det er ikkje noko vakkert syn med så pass høge kantar som det her er tale om, og det vil nok bli ein del skade, både på jord, skog og fiske. Kor stor denne skaden vil bli, er det imidlertid i dag vanskeleg å segje.

L/L Svultingen reknar med ganske store mengder vinterkraft i Nedre Svultingen med eit magasin på 11 mill. m³. Ein stor del av krafta må då takast ut ved hjelp av store maskiner, men nedbøren er ikkje alltid så stor høgste vinteren. Skal magasinet ta meir enn dei 11 mill. m³ det er rekna med, kan skadene ved reguleringa bli munalege større.

Forsyningssituasjonen når det gjeld vinterkraft i distriktet er nærmast prekær, og det lyt tolast ein del skader for å få betra situasjonen på dette område. Kan den påtenkte regulering betre kraftsituasjonen i dei månader det verkeleg knip (desember—mars) er skaden ved nemnde regulering neppe så stor at den kan vere hindrande.

Skulle det ikkje bli tilfelle, er det spørsmål om sjølv små skader er forsvarlege samanlikna med andre mogelege alternativ i distriktet.

Skaden på jord og skog ved ei regulering kan vere stor, men likevel forsvarleg å gjennomføre fordi nytten er endå større. Skaden på jord og skog ved ei anna regulering kan vere liten, men likevel ikkje tilrådeleg fordi den ikkje stettar den trong som er tilstades eller fordi denne trong kan stettas mykje betre ved andre alternativ.

Ut frå sitt kjennskap til tilhøva må fylkeslandbruksstyret vurdere dei ymse faktorar mot kvarandre. Fylkeslandbrukssjefen trur ikkje at skaden på jord og skog med dei bassengtilhøva det er rekna med i søknaden vil bli så stor at konsesjon av disse omsyn bør nektast.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane uttaler i brev av 31. januar 1963:

«Ein viser til ekspedisjon hertil av 24. september 1962 frå det vyrde vassdragsdirektorat og sender hermed attende dei 2 mottekne eksemplar av søknad med vedlegg frå L/L Svultingen om løyve til å regulere Espelandsvatn m. m. og til å syte seg bruksrett over fallstrekke Espelandsvatn—Stegestrandvatn, alt i Hyllestad kommune.

Som nye vedlegg fylgjer fråsegn av 16. oktober 1962 frå Hyllestad jordstyre, av 23. oktober 1962 frå Hyllestad skogråd, og av 26. oktober 1962 frå Hyllestad kommunestyre. Med desse dokumenta fylgjer brev av 27. oktober 1962 frå ordføraren i Hyllestad der han gjev ei oppsummering og konstaterar at der hjå dei kommunale organer er samrøystes oppslutting om søknaden. Der er ikkje andre lokale organer i Hyllestad for jord, skogbruk og fiske som har interesser i saka.

Vidare fylgjer ekspedisjon hertil av 12. januar 1963 frå Sogn og Fjordane landbruks-selskap som samrøystes har gjeve slik tilråding:

«Fylkeslandbruksstyret finn at skadene på jord, skog og fiske ved regulering av Espelandsvatnet m. m. i Hyllestad ikkje kan vere til hinder for konsesjon.»

Endeleg fylgjer fråsegn (in duplo) av 17. januar 1963 frå fylkeskommunen sitt elektrisitetforsyningskontor.

Fylkesfriluftsnemnda i Sogn og Fjordane har handsama saka i fullsett møte den 27. januar 1963 og samrøystes gjort slikt vedtak:

«Fylkesfriluftsnemnda i Sogn og Fjordane har ikkje noko å merka til den omsøkte regulering av Espelandsvatn i Bøfjordvassdraget.»

Fylkesmannen er samd i tilrådingane. Det vert minimale skadeverknader samanlikna med føremonene ved denne utbygging, og ein finn det tvillaust at søknaden bør stettast. Det bør takast atterhald om bygging av bru over kanalen mellom Staurdalsvatn og Stegestrandvatn såleis som Hyllestad jordstyre nemner. Om det skulle vise seg turvande bør også L/L Svultingen ha plikt til å forbygge ved innfallsosane.

Det ville vere ynskjeleg om søknaden kunne verte avgjort med det aller første.»

Elektrisitetforsyningen i Sogn og Fjordane har gitt denne uttalelse datert 17. januar 1963:

«Jeg er enig i uttalelsen fra Hyllestad jordstyre 17. oktober 1962 om at der må bygges bro over kanalen mellom Staurdalsvatn og Stegestrandvatn.

Regulering av Espelandsvatn.

Det er særlig der hvor elver og bekker renner ut i vatnet at der kan bli fare for utrasing. I søknaden er det uttalt at L/L Svultingen er forberedt på forbygging av innfallsosene.

Espelandsvatnet vil vesentlig bli benyttet som døgnmagasin og til det er en regulerings høyde på 35 til 50 cm tilstrekkelig.

Vassdragets hovedregulering ligger i det store magasin på 55 mill. m³ i Nordstrandvatnet.

Større nedtapping i Espelandsvatnet vil derfor bare finne sted når magasinet i Nordstrandvatnet begynner å bli sterkt nedtappet. Det vil bare forekomme i slutten av mars og begynnelsen av april. Magasinet i Espelandsvatnet, ca. 10 mill. m³ er så lite i forhold til det store nedslagsfeltet at det når snesmeltingen tar til, vil være fylt igjen på ganske kort tid.

Noen skjemmende virkning av betydning vil reguleringen etter min mening ikke forårsake.

Jeg har forresten ikke noe å merke og råder til at der blir gitt konsesjon på regulering av Espelandsvatnet og til å erverve bruksrett for fallstrekningen Espelandsvatn—Stegestrandvatn i Bø—fjordelven slik som det søkes om.»

Landbruksdepartementets uttalelse av 6. mars 1963 lyder slik:

«Saken har vært forelagt konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge, og man viser til hans uttalelse av 21. februar 1963.

Inspektøren for ferskvannsfisket har i P. M. av 26. s. m. bemerket følgende:

«Etter konsulentens uttalelse vil jeg foreslå at man i en reguleringsstillatelse tar inn følgende med hensyn til fisket:

Til fremme av fisket plikter konsesjonæren å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også flerårig) etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren plikter å føre opp og vedlikeholde gitter ved utløpet av kanalen fra kraftstasjonen.

Konsesjonæren plikter å dekke utgiftene til de fiskeribiologiske fiskeriundersøkelser i reguleringsområdet som departementet finner påkrevet å foreta.

Jeg anser det for lite sannsynlig at man kan få tilpliktet konsesjonæren å bygge laksetrapp i Bøfossen hvor laksen heller ikke kan passere før reguleringen.»

Landbruksdepartementet slutter seg til dette og ber om at det i en eventuell reguleringsstillatelse blir tatt inn de bestemmelser med hensyn til fisket som inspektøren for ferskvannsfisket foreslår.»

Og fiskerikonsulentens uttalelse siteres:

«Bøfjordvassdraget er et forholdsvis lite vassdrag i Hyllestad og Lavik herreder i ytre Sogn. Det renner ut i Leirvik, og elva kalles her Leirvikelva eller Bøfjordelva.

Nedslagsfeltet er totalt ca. 108 km², men avrenningen ligger på 80—90 l/sek. pr. km² så vannføringen er ikke så ubetydelig. Fra før er øvre del av vassdraget, 35,3 km², regulert. Det er Øvre Svultingen, med regulering av Nordstrandvatn ca. 30 m (senkning). Det søkes nå om tillatelse til å regulere Espelandsvatn 10 m (senkning) og dessuten til å senke vannstanden i Staurdalsvatn 3 m. Det er en «enkel» regulering. Det fremgår av søknaden at planen er å kjøre Nedre Svultingen vesentlig om dagen, og det er meningen at vannstanden i Espelandsvatnet skal være omtrent på topp det meste av året. Det vil bare bli når man venter flom og ved lavvannsperiodene om våren at magasinet vil bli utnyttet. Dette vil medføre en døgnvariasjon på ca. 35 cm i Espelandsvatn det meste av året. Etter den nye planen vil 88,5 km² inngå i reguleringen.

Fisket og reguleringens virkning på dette.

Innlandsfisket. I dag er de fleste vatn i vassdraget overbefolket av aure. Jeg kjenner ikke til om det fins røye i noen av vatna her. Også Espelandsvatnet skal være overbefolket. Den planlagte regulering vil nok redusere produksjonen noe, idet de øverste 35 cm sikkert vil bli ødelagt når det gjelder bunndyrproduksjonen. Og dessuten vil selvsagt en utnyttelse av de 10 m senkning som søknaden går ut på, redusere produksjonen kraftig. Noe problem med rekrutteringen skulle det ikke bli foreløpig. Det antas at det vil være god (for god?) tilgang på fisk fra hovedvassdraget og sidevassdraget nordfra.

Lakse- og sjøaurefisket. Bøfjordelva er lakseelv. Inntil 1940 forelå det statistikk for i alt 43 år. Det gjennomsnittlige årlige utbytte lå da på 145 kg, med beste år 600 kg.

Laksen går i dag til Fossfossen, 2 km fra sjøen. Den egentlige elvestrekning er imidlertid bare ca. halvparten av dette, resten utgjøres av Stegestrandvatnet.

Straks nedenfor Stegestrandvatnet er en foss, Bøfossen, som hindrer fisken temmelig mye. Det har vært på tale å bedre oppgangsmulighetene her, noe som absolutt skulle vært gjort. Den beste strekning for laksen er elva fra vatnet til Fossfossen.

Jeg viser ellers til vedlagte avskrift av en vassdragsbeskrivelse (kladd) opptatt av tidligere konsulent Bakke i 1945 (?).

Det har flere ganger vært på tale å åpne adgang for laksen til Bogsvatn (Øvre Svultingen) ved å bygge trapper i Fossfossen og et par fosser ovenfor. Det foreligger plan for trapp i Fossfossen utarbeidet av konsulent Bakke. Sist en slik utbygging var på tale (1957—58) ble planene skrinlagt på grunn av den sannsynlige forestående kraftutbygging (som det nå søkes konsesjon på).

Den planlagte regulering vil få meget stor betydning for laks- og sjøaurebestanden i vassdraget. Før det første vil den beste elvestrekning bli tørrlagt (det er ikke meningen at det normalt skal gå noe overvatn fra

Espelandsvatn), og dessuten vil døgnreguleringen virke meget skadelig på produksjonen i elvestrekningen for øvrig. Det vil bli et meget beskjedent antall laksunger som nå kan vokse opp i elva, foruten at det vil være en stor fare for at både den og den voksne fisk kan bli tatt når vatnet stenges av (både folk og dyr). En forutsetter at vannføringen om natten vil bli meget beskjeden til tider. Det gjenværende parti av nedslagsfeltet, 19,2 km², utgjøres hovedsakelig av elva som kommer fra Handalsvatnet, som visstnok også er regulert. Laksen vil trolig søke opp i Staurdalsvatnet, men noen gytemuligheter blir det vel neppe her, hverken i kanalen mellom vatna eller i utløpskanalen fra kraftstasjonen, på grunn av døgnreguleringen.

Og som før nevnt faller nå også muligheten bort for å gjøre den øvre del av vassdraget lakseførende ved hjelp av trapper. Elvestrekningen fra Bogsvatn til Langevatn og fra Langevatn til Espelandsvatn egner seg utmerket som oppvekstplasser for laksunger. Men det lar seg ikke gjøre (?) å utnytte disse strekninger lenger, da det i så fall måtte holdes smolgitter for inntaket i Espelandsvatnet, foruten at det måtte gå noe overvatn, og dette lar seg vel vanskelig gjøre.

Jeg vil derfor anta at den planlagte regulering vil medføre praktisk talt totalskade for laks- og sjøaurebestanden.

Som konsesjonsvilkår vedrørende fisket, tør jeg foreslå at det medtas plikt for konsesjonæren til:

1. å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder flerårig, smolt) av den art, på det sted og av det antall som vedkommende departement måtte bestemme. (Dette vil først og fremst være aktuelt for laks og sjøaure.)
2. å lette fiskens oppgang i Bøfossen se også x), og
3. å holde gitter og/eller fangstinnretning ved utløpet fra kraftstasjonen for enten å hindre laks og sjøaure fra å gå inn i kanalen, eller å fange den fisk som søker opp her til bruk som stamfisk.

Ad 2 og 3. Det antas at det vil være mulig kunstig å opprettholde en viss bestand av laks og sjøaure. Og det antas også at det vil være mulig å få den fisk som går på elva opp i Stegestrandvatnet og Staurdalsvatnet, om forholdene i Bøfossen utbedres. Det kunne også være en tanke at det ble ordnet med en skikkelig høl under fossen, slik at fisken hadde et skikkelig sted å stå om natta, når vatnet stenges av. Og det antas også at fisken vil søke opp i utløpskanalen fra kraftstasjonen. Her skulle det være gode muligheter for å lage en fangstinnretning der man kunne sikre seg stamfisk.»

I anledning disse uttalelser har styret for L/L Svultingen ingen bemerkninger, jfr. brev av 18. mars 1963.

Hovedstyret har i tillegg til dette mottatt nedenstående innvending, datert 17. juli 1963 fra herr Olav Solhaug:

«Underskrevne er oppmoda av bygdefolket om å skrive til Dykk vedkomande regulering av Espelandsvatnet i Hyllestad herad, Sogn

og Fjordane, i samband med den planlagde utbygginga av Nedre Svultingen.

Me har tidlegare prøvt på ymse måtar å hevde vårt syn i denne sak, men har ikkje vunne den skynsemd som me meiner å ha krav på. Espelandsvatnet er mykje langgrunt, med mange skjær og holmar som sovidt ligg under vassflata, og ei nedtapping, anten det er mykje eller lite, vil verka so skjemmaende på landskapet ikring at ingen vil tru det før dei ser det, men då er det for seint.

Det er mykje vakker natur kring dette vatnet, og riksvegen går langsmed det og det er mange som tenkjer på å skaffa seg ei ekstrainnkome ved å byggje hytter til burtleige, og leige av fiskerett, men det vert ikkje å tenkje på ved ei eventuell regulering. Det kan ogso nemnast at me i lengre tid har arbeid med planar om å byggje trapp for å få laksen opp i vatnet, men det vart ogso stoppa av desse utbyggingsplanar.

Me kan sjølsagt ikkje uttale oss om den tekniske og finansielle side ved denne utbygginga, men me har vanskeleg for å skyna at dei vesle kraftmengder der kan utvinnast vil vera avgjerande for den store trong til meir elektrisk kraft. I alle høve er me av den meining at denne utbygginga vil verte til meir skade enn gagn, anten ein ser det frå vår side eller frå samfundets side. Ein skal serleg gjere merksam på at det serleg millom dei unge er stor harme over at vatnet vert øydelagt.

Me vil difor so pent me kan beda om at De som har det avgjerande ord i desse utbyggingsplanar vil granska nærare det me her har peika på, men serleg var det vårt store ynskje at den nye overingenjør for elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane ved sjølvsyn kunne sett seg inn i saka.»

Hovedstyret skal bemerke:

L/L Svultingen består i dag av en rekke kraftlag som til sammen utgjør et forsyningsområde omfattende Lavik, Hyllestad, Solund, Fjaler, Gaular, Førde, Naustdal og Askvoll kommuner. Ved siden av dette er også Ytre Fjordane Kraftlag aksjeeier. Primært har lutlaget som oppgave å dekke det alminnelige elektrisitetsbehov, men laget har også påtatt seg en del industriforsyning som for distriktet er meget betydningsfullt bl. a. en levering på 25 GWh årlig til Bremanger Smelteverk.

L/L Svultingen har basert sine nåværende utbygginger på bruksrett til vassfall i henhold til ervervsloven av 1917 § 5. Deltakerkommunene har ervervet eiendomsretten til vassfallene og opprettet leiekontrakt med L/L Svultingen slik at L/L Svultingen bærer alle utgifter og forrenter eiendomskjøpet og utbyggingen. Således fikk L/L Svultingen ved Administrasjonsrådets beslutning 5. august 1940 konsesjon på erverv av bruksrett til Svultingfossen i Bøfjordelv. Det er fallet mellom Nordstrandsvatn og Baugsvatn på 115 m

brutto som nå er utbygget i Øvre Svultingen kraftstasjon med et aggregat på 4 500 kVA. Ved departementets bestemmelse av 11. juni 1941 fikk selskapet tillatelse til å regulere vassdraget ved å etablere et magasin på ca. 55 mill. m³ i Nordstrandsvatn ved 30 m senkning til kote 170. Beregningsmessig ble vassdragets alminnelige lavvassføring derved antatt å bli øket fra 0,25 til 3,3 m³/sek. ∴ nåværende regulert vassføring.

Tillatelsene ble stadfestet ved kgl. resolusjon 25. juli 1947.

Videre fikk L/L Svultingen ved kgl. resolusjon 9. mai 1953 konsesjon på erverv av bruksrett til Stakaldefoss i Jølstra — et fall på 43 m brutto — og som er bygget ut for to aggregater på 5 500 à 6 500 kVA. Det siste produserer vesentlig flomkraft. I alt produseres det i begge stasjoner ca. 83 GWh årlig.

Behovet for mer elektrisk kraft i forsyningsområdet er stort og L/L Svultingen har nå lagt fram planer om å bygge ut det 71 m høge bruttofall nederst i Bøfjordelv fra Espelandsvatn til Staurdalsvatn med en installasjon på i alt 11 000 kVA fordelt på to maskiner. Den årlige ytelse er regnet å ville bli ca. 34 GWh hvorav ca. 59 pst. kan regnes som vinterkraft.

Etter kontrakt som nærmest er likelydende med dem som ligger til grunn for de tidligere gitte bruksrettskonsesjoner, har L/L Svultingen fått bruksrett fra de foran nevnte kommuner på fallet og søker nå om den nødvendige konsesjon i henhold til ervervslovens § 5. Samtidig søker selskapet om konsesjon på regulering av Espelandsvatn ved 10 m senkning ned til kote 76,5. Det innvunne magasin utgjør ca. 11 mill. m³ og vil tjene som døgnreguleringsmagasin og til å forøke den regulerte vassføring ved nedtapping mot slutten av lavvassperioden. Samlet sum magasin blir således 66 mill. m³ tilsvarende 27,8 pst. av midlere årlige avløp fra hele feltet. Espelandsvatn regnet partielt for sitt nedslagsfelt får en reguleringsgrad på bare 8,8 pst. av midlere årlige avløp. Man får etter dette en regulert vassføring i Nedre Svultingen på 5,1 m³/sek. og en økning fra tidligere på 1,8 m³/sek. Den tilsvarende kraftytelse er ca. 4 800 og ca. 1 700 nat.-hk. I et medianår kan fallet yte ca. 5 800 nat.-hk.

Senkningen av vatnet vil tørlegge ca. 0,4 km² grunn eller ca. 33 pst. av vatnets areal. Strandstrekninger på opptil ca. 180 m bredde blir lagt i dagen. Tørleggingen antas imidlertid å bli kortvarig idet søkeren — av hensyn til fallhøyden i kraftverket — vanligvis vil tappe vatnet ned på slutten av lavvassperioden og man kan regne med at magasinet normalt blir fylt av vårflommen. Noen

skadelige konsekvenser av avgjørende betydning regner Hovedstyret således ikke med i denne forbindelse.

Imidlertid har magasinet en så lett synlig beliggenhet ved riksveg 570 og 540 og fra bebyggelse at man eventuelt bør unngå en tapping av magasinet i sommertiden.

Fisket blir antakelig noe berørt i Espelandsvatn, men det er sannsynligvis «overbefolket» i dag og reproduksjon synes ikke å være noe problem foreløpig. Selve utbyggingen synes i denne sammenheng å medføre de største skadevirkninger ved at ca. 2 km av den laks- og sjøaureførende del av Bøfjordelva blir tørrlagt. Dette fisket må regnes å bli totalskadet. Grunneierne får sitt mellomværende med L/L Svultingen ordnet i henhold til håndgivelseskontrakten vedrørende fallrettighetene. I uttalelsene er det pekt generelt på rasfare. Søkeren er forberedt på noe forbygging i innfallsosene.

Hyllestad jordstyre har framsatt ønske om 1,5 m permanent sekning av vatnet for å innvinne ca. 46 da jord. Dette betyr da en innskrenkning i søknaden og redusert produksjon i kraftverket på grunn av tap av fallhøyde på ca. 0,8 GWh. Inntektstapet blir dermed så stort at det ikke på langt nær kan oppveies av fordelene. Hovedstyret så på forholdene på stedet 3. september 1963 og antar at almenne hensyn ikke taler i mot at konsesjon på bruksrett blir gitt og anbefaler søknaden herom innvilget. Likeledes anser Hovedstyret skadene og ulempene i forbindelse med reguleringen av Espelandsvatn i henhold til søknaden for å være av forholdsvis liten betydning sammenlignet med fordelene og anbefaler også denne søknad innvilget. Utkast til vilkår vedlegges.

Som det framgår, omfatter planen en permanent senking av Staurdalsvatn på 3 m for å senke undervatnet for kraftstasjonen. Nødvendige ekspropriasjoner i denne forbindelse må skje etter vassdragslovens § 62 og Hovedstyret anbefaler slik ekspropriasjonstillatelse gitt. Hyllestad jordstyre krever at det bygges bru over tappekanalen fra Staurdalsvatn. Kravet har fått støtte fra distriktsmyndighetene for øvrig og da heller ikke søkeren har hatt noe å bemerke vil Hovedstyret anbefale at kravet imøtekommes.

Hovedstyret vil anbefale at det stilles følgende betingelser for ekspropriasjonstillatelsen:

L/L Svultingen plikter å bygge bru over kanalen mellom Staurdalsvatn og Stegestrandvatn etter skjønnets nærmere bestemmelse.

Vedrørende vilkår for regulerings- og bruksrettskonsesjonen bemerkes:

Styre, kapital m. v. post 1.

Man har tatt inn de vanlige bestemmelser om at utelukkende norske statsborgere kan velges inn i selskapets styre og at aksjene kun kan tilhøre norske kommuner — norske statsborgere m. v. I samsvar med bestemmelsene i ervervslovens § 5, post 1 og reguleringslovens § 10 post 2 om at lagets kapital for en overveiende del må eies av norske kommuner og formålet må være å sørge for den alminnelige kraftforsyning i distriktet for at konsesjon skal kunne meddeles på ubegrenset tid, er det i post 1 inntatt bestemmelse om lagets formål m. v. jfr. post 15 hvor ubegrenset konsesjonstid er foreslått.

Årlige avgifter, post 12.

Både for den tidligere meddelte bruksrettskonsesjon for øvre fall og for regulering av Nordstrandvatn er fastsatt lovens minstesatser kr. 0,10 pr. nat.-hk både til staten og til kommuner. Det samme gjelder også for selskapets bruksrettskonsesjon på Stakaldefossen.

Avgiftsspørsmålet er ikke berørt i distriktsuttalelsene.

Hovedstyrets flertall, Ingvaldsen, Kinn, Rekaldal og Selvik stemte for kr. 1,50 pr. nat.-hk til kommuner og kr. 0,50 til staten. Mindretallet, Generaldirektøren og Benum stemte for kr. 2 til kommuner og kr. 1 pr. nat.-hk til staten.

Fisket, post 16.

Vilkåret er overensstemmende med fiskeridirektørens forslag bortsett fra noen rent redaksjonelle endringer.

Sikringsarbeider, post 17.

Det er foreslått vilkår om generell plikt for konsesjonæren til å foreta sikringsarbeider i strandsonen dersom det skulle vise seg nødvendig.

Anleggsarbeidene blir neppe så omfattende at det er grunnlag for å pålegge ydelser til almindennende virksomhet m. v.

De øvrige vilkår er de vanlige.

Man vedlegger utkast til manøvreringsreglement som også omfatter reguleringen av Nordstrandvatn. For Espelandsvatns vedkommende har man foreslått at tappingen skal være avsluttet senest 1. mai og at den ikke skal kunne gjenopptas før 1. oktober. Man foreskriver en raskest mulig oppfylling og foreslår at minst alt tilsig fra vatnets uregulerte nedslagsfelt blir lagret inntil magasinet er fylt til kote 84,5.

Det skulle bety at middels maitilsig vil

fylle magasinet. Korttidsreguleringsretten på 50 cm har man foreslått innvilget for hele året. Lavvassføringene nedenfor kraftstasjonene er foreslått opprettholdt og flomvassføringene må ikke økes.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 27. september 1963.»

I brev datert 30. september 1963 gir Hovedstyret følgende tilleggsuttalelse:

«Vedlagt oversendes brev fra oppsitterne ved Espelandsvatn av 18. september 1963, og i anledning de foreliggende innvendinger vil Hovedstyret bemerke:

Ifølge søknaden m/ bilag har grunneiere som representerer ca. 75 pst. av Espelandsvatnets strandlinje på nærmere vilkår samtykket i reguleringen.

Protesten understreker sterkt at reguleringen vil virke skjemmende. Hovedstyret har viet dette spørsmål særlig oppmerksomhet, jfr. post 2 i forslag til manøvreringsreglement. Det er i denne anledning foretatt en driftsanalyse i 40-årsperioden 1920 til 1959 under forutsetning av at magasinet skulle være fylt til 1. juli. Det viser seg at man på basis av 12 timers drift i Nedre Svultingen kunne ha tappet minst 5,75 m³/sek. (1936) og maksimum 16 m³/sek. (1950). I middel kunne vært tappet 12,5 m³/sek. Maksimal driftsvassføring fra Øvre Svultingen er 3,5 m³/sek. og det er i hvert år regnet med noe tilskudd fra Espelandsvatns eget felt.

Hovedstyret har stillet krav om fylling til kote 84,5 c: ca. 2 m under normal vasstand. Etter forslaget vil en slik oppfylling etter dette kunne regnes oppnådd før 1. juli i alle år. Hovedstyret har sett det betydningsfullt for driften å kunne disponere dempningsmagasinet over kote 84,5 for å hindre vesentlige flomtap da særlig i september måned. Man vil også peke på at det foreligger et fullstendig dybdekart innen senkningsgrensene og som har gitt vurderingsgrunnlag. Vedrørende fisket vises til det som er sagt i innstillingen.

Behandlet i møte 27. september 1963.»

Det nevnte brev fra oppsitterne er sålydende:

«Underskrevne som ikkje har skreve under den førelagde kontrakt om senking av Espelandsvatnet, og som eig det meste og beste av grunnen langs vatnet, vil hermed koma med ei utgreiding av sitt syn på denne sak, og viser til eit tidlegare innsendt brev og til synfaringa den 3. d. m.

Alle kjenner til at eit nedtappa vatn er eit mykje trist og lite vakkert syn, utan omsyn til kvar vatnet ligg. Og for Espelandsvatnet sitt vedkomande vil ei senking verka sers skjemma på grunn av dei serlege djupne

og strandtilhøve som dette vatnet har. Ja, me meiner det vil vere den reine vandalisme mot den vakre natura på Åfjorddalen, og me trur at dersom det kunne vorte teke ei prøve på korleis det vil sjå ut etter ei nedtapping av vatnet så vilde ingen gjeve løyve til det.

Dessutan vil sekinga ogso verka økonomisk skadeleg. Riksvegen går langs heile vatnet, og med den aukande ferdsla som no er er det fleire som rekna med å få ei ekstra innkome av turistferdsla ved å leige burt hytter og fiskeløyve. Eit sovore tiltak er alt i gang på stranda til gnr. 58, bnr. 15 med bygging av pensjonat og kafé. Men ein kan ikkje vente at feriefolk vil slå seg til ved eit nedtappa vatn med alle dei uhumskeiter og den atmosfære som då vert kring strendene.

Alt for mange år sidan vart det gjort opptak til å få bygge laksetrapp i Fossfossen for å få laks oppi Espelandsvatnet og dei tilstøtande elvar heilt inn på Lavikdalen. Desse planane stod framfor si løysing då departementet gav melding om at dei måtte stansa på grunn av planar om elektrisitetsutbygging. Ein konsulent for ferskvassfiske uttala at det kunde verte gode innkomer av laksefiske dersom laksetrapp vart bygd. Skal tru om det er medrekna erstatningssum for dette i planane for Nedre Svultingen?

Det vert i desse dagar føreteke biologisk gransking av vatnet vedkomande tilhøva for den fisken som er der, og ein ting er sikkert at ved nedtapping av vatnet vert alle dei gode gyteplassar som er der verte øydelagde.

Me er sjølv sagt klår over at det er naudsynt å skaffa meir elektrisk kraft, og det store verd det har, men me trur at her er mange større kraftkjelder enn Espelandsvatnet som kan byggjast ut, og som kanskje har mindre skadeverknader sett i tilhøve til den kraft som kan utvinnast.

Vedlagt her fylgjer utklipp frå to valprogram til kommunevalet for å syne det underlege og inkonsekvente at dei leidande menn i heradet som har skreve dette ogso har gjeve sin tilslutnad til bygginga av Nedre Svultingen som nettopp vil øydelegge det som er nemnt i desse utklippa. I denne samanheng kan det ogso peikast på at naturherlegdomar ikkje kan erstattast med pengar.

Elles vil me nemne ein del av dei som skreiv under kontrakt om seinking av Espelandsvatnet etter nærare ettertanke no har same meining som me har halde fram i dette brev, og sameleis mange folk både i og utanfor Hyllestad herad.»

Departementet sendte den 10. oktober 1963 sakens dokumenter tilbake til Hovedstyret med følgende bemerkninger:

«Man tilbakesender vedlagt sakens dokumenter.

Med hensyn til konsesjonstiden antar departementet etter det foreliggende at det kan være tvilsomt om vilkåret i vassdragslovens § 5, pkt. 1, 2. punktum og reguleringslovens § 10 pkt. 2, 1. ledd om alminnelig forsyning er oppfylt. Dette spørsmål synes det under enhver omstendighet mer praktisk å ta opp i forbindelse med eventuell søknad om endring av selskapets øvrige konsesjoner, som er gitt på 50 år.

Man vil samtidig nevne at den foreliggende

bruksrettskontrakt taler for å oppstille tidsbegrensing. Dersom det skulle være aktuelt å gi konsesjon uten tidsbegrensing, ville leieforholdet etter kontraktens innhold gjelde for bestandig, og det er et spørsmål om det ikke i så fall ville vært ervervet eiendomsrett til vassfallene.

Man imøteser Hovedstyrets uttalelse, eventuelt med nytt forslag til betingelser.»

Hovedstyrets svarbrev av 22. oktober 1963 er sålydende:

«I anledning av departementets brev av 10. oktober 1963 bemerkes:

Kraftforsyningen til Vestlandskommunene i Ytre Sogn mellom Sognefjorden og grensen til Møre og Romsdal — i alt 26 kommuner — besørger i dag av Ytre Fjordane Kraftlag, L/L Firdakraft og L/L Svultingen. Kraftforsyningen omfatter primært den sivile sektor og det består et utstrakt samarbeide mellom kraftlagene. Delvis er dette basert på direkte medlemskap idet Ytre Fjordane Kraftlag er med både i Firdakraft og Svultingen. Kraftlagene har også kraftforsyning til en del industri som må kunne henregnes til den alminnelige forsyning, f. eks. Treforedlingsfabrikken i Vadheim og Knivfabrikken i Holmsdal som L/L Svultingen har skaffet kraft til i samarbeide med Ytre Fjordane Kraftlag. Kraftleveringen til Bremanger Smelteverk må vel sies å gjelde storindustri. Denne levering skjer på leiekontrakt til 1. juli 1973. Kontrakten omfatter levering både fra Svultingen, Ytre Fjordane Kraftlag og Firdakraft.

Hva angår Ytre Fjordane Kraftlag fikk dette som kjent etter søknad endret sine konsesjoner til å gjelde på ubegrenset tid, jfr. kgl. resolusjon 10. november 1961. L/L Firdakraft fikk likeledes bruksrettskonsesjon på ubegrenset tid på Vestre Øksendalselv ved tillatelse meddelt ved kgl. resolusjon 13. november 1959.

Med hensyn til Ytre Fjordane Kraftlag og L/L Firdakraft går vel den rent kommunale status klarere fram av vedtektene samtidig som dets formål — å sørge for distriktets elektrifisering — er direkte uttrykt i vedtektene.

L/L Svultingen har sitt formål uttrykt slik i § 1 i vedtektene:

«L/L Svultingen er eit ålmennyttig lutlag med føremål å byggja ut eller overta kraftstasjonar og kraftleidningar med sikte på å forsyne dei lokale kraftlag med turvande energi til ålmen elektrisitetsforsyning i bygdene, herunder ogso elektrisk energi til industri og arbeidslivet. Førmålet er og å samkjøyre med andre kraftstasjonar og kraftlag, og det kan seljast elektrisk energi ogso til lag eller samskipnader utanfor distriktet.

Luteigarar kan dei kommunar, lag eller samskipnader innan fylket verte, som har til førmål å syte for elektrisk energi til bygdene.

Industrilag og private verksemdar kan og vera luteigarar, men dette må i kvart einskild høve godkjennast av rådet og av vedkomande departement.»

Her ligger det en forskjell fra de to øvrige kraftlag, men kraftlagenes arbeide hittil med elektrifiseringen av sine distrikter har i praksis gått etter de samme retningslinjer. Hovedstyret har derfor villet sidestille dem også med hensyn til konsesjonsbetingelser for så vidt angår konsesjonstiden. Slik formålet innledningsvis i søknaden er uttrykt skulle det for så vidt ikke være noe i veien for ubegrenset konsesjonstid. Når man imidlertid ser på vedtektenes fullstendige ordlyd — bestemmelsen om industriforsyning og kraftsalg ut av distriktet — må det antakelig forlanges en vedtektsendring dersom konsesjonen skal gjøres gjeldende på ubegrenset tid. Hovedstyret kan således være enig i at man venter til kraftlaget har vurdert dette — herunder også falleierkommunenes vurdering av om de vil overdra fallene til kraftlaget eller tidsbegrense leiekontraktene — og så eventuelt søker om ubegrenset gyldighet for sine konsesjoner.

Hovedstyret vedlegger utkast til nye betingelser med 50 års konsesjonstid både for erverv og bruksrett og for reguleringen. Det er således også tatt med vilkår om innløsningsrett for staten i det 35. og 45. år.

Det foreligger nå nytt nivellement for vassdraget, jfr. vedlagte brev av 14. ds. fra overingeniør P. Aug. Hysing, og kotehøyden for reguleringsgrensene er fastsatt overensstemmende med dette. Nytt utkast til reglement vedlegges.»

Det nevnte brev fra overingeniør P. Aug. Hysing lyder slik:

«Ang. reguleringsgrenser i Bøfjordelva. Deres brev 10. oktober 1963 til L/L Svultingen, Bygstad, jnr. 2114/63-V.

Jeg er blitt anmodet om å besvare dette brev. Jeg viser til mitt brev til Dem 1. oktober 1963. Jeg har undersøkt saken nærmere og kan meddele:

Espelandsvatnet.

Normal sommervannstand er nivellert til 86,517 m.o.h. I konsesjonssøknaden er det benyttet som høyeste reg. vst. 86,50 og laveste 76,50.

Der er foreløpig gått ut fra at utløpet ikke vil bli rørt. Det laveste punkt i utløpsprofilen er dessverre ikke målt. Det ligger antagelig på ca. 86,0 så der blir altså ca. 50 cm av reguleringshøyden hvor vannet også vil renne i elveleiet. For magasinet spiller det liten rolle, men da Espelandsvatnet av hensyn til kraftstasjonens fallhøyde vil bli forsøkt holdt nærmest mulig øvre reguleringsgrense, spiller det en rolle for ytelsen.

Det vil bli overveiet å støpe en terskel med

overløpskant på 86,5. Foreløpig får vi se bort fra det. Det kan vel ordnes senere ved søknad om planforandring.

Utløpsprofilen burde da vært utvidet noe, men her er det mulig at løpet mellom brokarene blir bestemmende. Om broen vil bli ombygget er der ingen avgjørelse på.

Øvre reguleringsgrense bør settes til 86,5 og nedre til 76,5.

Nordstrandsvatnet.

I reguleringsstillatelsen av 29. juli 1941 er reguleringsgrensene satt til øvre 200,0 og nedre til 170,0. Dette er høyder på det nåværende vannmerke.

Det fremgår av mitt brev til Dem av 1. oktober 1963 at 199,00 svarer til 238,935 m o. h.

De i konsesjonen angitt reguleringsgrenser blir da å forhøye med 39,935 m.

Når konsesjonene for begge reguleringer skal settes etter nivellert høyde over havet, får vi:

Espelandsvatn:

Høyeste regulerte vannstand ... 86,50 m o. h.
Laveste regulerte vannstand ... 76,50 m o. h.

Nordstrandsvatn:

Høyeste regulerte vannstand . 239,935 m o. h.
Laveste regulerte vannstand . 209,935 m o. h.

For Nordstrandsvatnet er forholdet det samme som for Espelandsvatnet, at profilet for utløpsosen ikke er rørt. Elvebunnen er innvillert til kote 239,45.

Normal sommervannstand ble i sin tid satt til det samme som øvre reguleringsgrense 239,935 m o. h.

Å støpe noen terskel i utløpsprofilen for Nordstrandsvatn vil aldri komme på tale. Det store magasin ved dette anlegg gjør at det praktisk talt ikke hender at der går vann i elven (overløpet).

Jeg håper De med dette har de opplysninger De trenger.»

Hovedstyret har framlagt følgende forslag til vilkår for ervervs- og reguleringsstillatelsen:

«1.

Lagets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Lagets andeler (luter) skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker og selskaper.

Lagets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

2.

Utbygging av vassfall må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og full-

føres og anleggenes drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for kommunene etter post 11, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — pr. dag vedkommende frister oversittes.

3.

Ved bygging og drift anvendes fortrinnsvis norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien.

Mulkten tilfaller statskassen.

4.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

5.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

6.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i ervervsloven og vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene henholdsvis i § 2, pkt. 9 og § 12, pkt. 7, begge paragrafers 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege, og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr. Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelig vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transport til og fra de bedrifter som til-

hører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens be- kostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri av- benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget.

10.

Anvendes vasskraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inn- til 10 pst. av den gjennomsnittlige kraft- mengde som vassfallene etter den foretatte utbygging og regulering med overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftan- legget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelin- gen bestemmes av departementet.

Staten forbeholdes rett til å erholde inn- til 5 pst. av kraften. Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en bruks- tid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjern- ledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kom- mune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock out, må ikke skje uten departemen- tets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i ved- kommende forsynings- eller samkjøringsom- råde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selv- kostende. Hvis den pris som således skal leg- ges til grunn, blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkom- mende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som

uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 3. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

12.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-hk beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 1,50 pr. nat.-hk beregnet på samme måte. Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, kan inndrives ved utpantning.

13.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgiftene etter post 12 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 11, skal så vidt det ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

14.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget og vassfallenes utbygging. Planene skal approberes av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Bruksrettskonsesjonen gjelder i 50 år fra konsesjonens datum. Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

16.

Reguleringskonsesjon gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten

i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonens fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført i henhold til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på konsesjonærens bekostning og denne plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

17.

I det 35. år skal staten kunne innløse reguleringsanlegget i den utstrekning hvori det etter post 16 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne således at grunnstykker og rettigheter samt vassbyggningsarbeider og hus betales med hva de beviselig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

18.

Konsesjonæren plikter å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også flerårige) etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

Konsesjonæren plikter å føre opp og vedlikeholde gitter ved utløpet av kanalen fra kraftstasjonen. Konsesjonæren plikter å dekke utgiftene til de fiskeribiologiske fiskeriundersøkelser i reguleringsområdet som departementet finner påkrevet å foreta.

19.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet å utføre sikringsarbeider i strandsonen dersom det skulle vise seg å oppstå fare for utglidninger eller erosjon i tilløpselvene som følge av reguleringen.

20.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på for-

hånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vasslippingen foregår i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 100 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

21.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd å stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

22.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonshaveren plikter ved planlegging og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune.

Konsesjonshaveren har plikt til innen 2 år

etter at anlegget er satt i drift å gjennomføre en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

24.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte betingelser.

25.

Overtrødelse av foranstående poster 1, 10 og 24 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen. Reglene i lov om ervervelse av vassfall m. v. av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

26.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser som forpliktende for seg, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneeting og innen de jurisdiksjoner, hvor det konsederte anlegg m. v. er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Følgende utkast til manøvreringsreglement er utarbeidet av Hovedstyret:

«1.

Reguleringsgrensene er:

1.

Vatn	Normal sommer vannstand kote	Nedre grense kote	Reg. høyde m
Nordstrandsvatn ...	239,9	209,9	30,0
Espelandsvatn	86,5	76,5	10,0

Nedre reguleringsgrense angis ved faste og tydelige vasstandsmerker som godkjennes av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. I tiden 1. mai—1. oktober skal vasstanden så vidt mulig holdes over kote 84,5. Så lenge vasstanden er under denne grense, skal det gjennom Nedre Svultingen tappes minst mulig og ikke i noe tilfelle pr. døgn tappes mere enn det som kommer fra Øvre Svultingen kraftverk. For korttidsregulering har konsesjonæren hele året rett til en vasstandsvariasjon på 50 cm pr. døgn utover den variasjon som skyldes det naturlige tilsig.

Lavvassføringene nedenfor kraftstasjonene må ikke forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vassslippingen foregå etter L/L Svultingens behov.

3.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander samt observeres og noteres om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes om det forlanges, avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

Viser det seg at manøvreringen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endring av reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet skal bemerke:

Som det vil framgå har Hovedstyret innstillet på at det gis nødvendige bruksretts- og reguleringskonsesjoner for utbygging av Nedre Svultingen kraftstasjon i samsvar med de foreliggende planer og at det blir gitt ekspropriasjonstillatelse i henhold til vassdragslovens § 62.

Forslag til vilkår var opprinnelig utarbeidet for stedsevarige konsesjoner, men dette er siden endret til tidsbegrensing på 50 år til-

svarende det som gjelder for selskapets tidligere tillatelser til erverv og regulering. Spørsmålet om frafallelse av tidsbegrensingen er det adgang for selskapet til å ta opp senere og da mest praktisk under ett for samtlige konsesjoner.

Departementet slutter seg i det vesentlige og i resultatet til Hovedstyret og rår til at det blir oppstillet vilkår og fastsatt manøvreringsreglement overensstemmende med Hovedstyrets foran inntatte utkast, idet det vises til Hovedstyrets kommentarer til de enkelte bestemmelser. Som vilkår for tillatelsen i henhold til vassdragsloven er foreslått følgende: «L/L Svultingen plikter å bygge bru over kanalen mellom Staurdalsvatn og Stegestrandsvatn etter skjønnets nærmere bestemmelse.»

Kraftytelsen i Nedre Svultingen er av Hovedstyret beregnet til 4 800 og 5 800 nat.-hk henholdsvis i et bestemmende år og et medianår. Den årlige ytelse er av ansøkeren regnet å ville bli ca. 34 GWh hvorav ca. 59 pst. kan regnes som vinterkraft. Omkostningsoverslaget er på 8,1 mill. kroner eller 23,8 øre pr. kWh.

Skadene synes ikke å være særlig vesentlige, men blir likevel temmelig merkbare for grunneierne langs Espelandsvatn, idet inntil 33 pst. av vatnets areal til tider vil bli tørrlagt. Av grunneierne har et antall som representerer ca. 75 pst. av eiendomsinteressene langs Espelandsvatn imidlertid på nærmere vilkår gitt sin tilslutning til 10 m senking. I anledning av en protest mot senkingen fra de øvrige grunneiere har Hovedstyret gått nærmere inn på virkningene i det foran inntatte brev av 30. september 1963. Det framgår bl. a. av dette at det regnes med at oppfylling av vannet vil være oppnådd før 1. juli i alle år.

Skade på fisket i Espelandsvatnet er søkt avhjulpet ved oppstilling av vilkår overensstemmende med fiskeriinspektørens forslag.

Selve utbyggingen vil ved tørrlegging av en ca. 2 km lang strekning i elva bevirke noe nær totalskade for laks- og sjøaurefisket i Bøfjordelva. Fiskerikonsulenten i Vest-Norge har i brev til fiskeriinspektøren inntatt foran, antydning muligheten for å opprettholde en viss bestand av laks og sjøaure ved bl. a. anordning av høl under fossen. Dette spørsmål vil formentlig kunne tas opp under skjønnet.

For bruksretts- og reguleringskonsesjonen er oppstilt vilkår bl. a. om utføring av sikringsarbeider mot rasfare og for øvrig vanlige vilkår som ikke trenger nærmere kommentar. Departementet slutter seg til Hovedstyrets flertall som foreslår de årlige avgifter satt til kr. 0,50 og kr. 1,50 pr. nat.-hk til henholdsvis stat og kommuner.

Man finner med Hovedstyret at Hyllestads kommunes forslag om permanent senking av Espelandsvatn 1,5 m for tørrleggingsformål ikke kan tilrås imøtekommet på grunn av at det vil medføre uforholdsmessig krafttap.

Det forutsettes at departementet som vanlig vil kunne samtykke i eventuelle mindre planendringer.

Industridepartementet

tilrår :

1. I medhold av lov nr. 16 og 17 av 14. desember 1917 tillates L/L Svultingen å erverve bruksrett til vassfallet mellom Espelandsvatn og Stegestrandsvatn i Bøfjordelva, Hyllestad i Sogn og Fjordane fylke, og å regulere Espelandsvatn ved 10 m senking i det vesentlige i samsvar med søknad av 15. september 1962 og på vilkår inntatt i Industridepartementets tilråding av 22. november 1963.
2. I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 § 62 tillates L/L Svultingen å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for utbygging og drift av Nedre Svultingen kraftstasjon i samsvar med søknad, derunder å gjennomføre permanent senking 3 m av Staurdalsvatn, på vilkår som inntatt i Industridepartementets tilråding av 22. november 1963.
3. Det fastsettes manøvreringsreglement for Bøfjordvassdraget i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

56. A/S van Severen & Co. Ltd.

(Utvidet konsesjon på kraftleie fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.)

Gitt av Industridepartementet 30. november 1963.

Selskapets søknad av 5. juli 1963 og brev av 25. oktober d. å. til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 bestemmer departementet:

Den ved kgl. resolusjon av 19. januar 1962 gitte konsesjon for A/S van Severen & Co. Ltd., som bl. a. omfatter leie av inntil 3 200 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk utvides til å omfatte leie av i alt inntil 5 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Den således utvidede kraftleiekonsesjon gis på samme vilkår og forutsetning som den ved

kgl. resolusjon av 19. januar 1962 gitte kraftleiekonsesjon, idet dog departementet samtidig endrer vilkårene for denne således:

I vilkårenes pkt. 1 om leietid skal 2. ledd gis følgende nye ordlyd:

«Tillatelsen til å leie inntil 5 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk gjelder så lenge dette kraftleieforhold måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1970.»

Videre skal vilkårenes pkt. 4 gis følgende endrede ordlyd:

«Søksmål etter lov om rettsløse mellom grannar av 16. juni 1961:

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av nevnte lov.»

Angående vilkårene for den nevnte kraftleiekonsesjon gitt ved kgl. resolusjon av 19. januar 1962 viser en ellers til ekspedisjon herfra av 2. februar 1962 — 49/62 IDV.

Departementet har festet seg ved at selskapet foreløpig bare har fått tilsagn om leie av i alt 4 700 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, (jfr. elektrisitetsverkets brev av 29. november 1960. I denne forbindelse vil departementet presisere at konsesjonen bare vil gjelde det kraftkvantum som verket til enhver tid påtar seg å levere, begrenset oppad til 5 000 kW, jfr. bestemmelsen i vilkårenes pkt. 1.

57. Norsk Hydro Elektrisk Kvælstofaktieselskab.

(Utvidelse av aksjekapitalen ved utstedelse av nye aksjer.)

Industridepartementets tillatelse
12. desember 1963.

Selskapets brev 12. f. m. ref. Ø-etat, ON:IN.

I medhold av § 36 i ervervsloven av 14. desember 1917 nr. 16 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 19. desember 1958 tillates Norsk Hydro Elektrisk Kvælstofaktieselskab å forhøye aksjekapitalen med kr. 82 268 280 fordelt på 457 046 ordinære aksjer à kr. 180 slik at den samlede aksjekapital etter utvidelsen vil utgjøre kr. 319 975 740 fordelt på 25 002 preferanseaksjer og 1 752 641 ordinære aksjer à kr. 180.

Det er en forutsetning for tillatelsen at intet skal være foregrepet for så vidt angår senere søknader fra selskapet om konsesjoner på erverv av vassfall og fast eiendom samt leie av elektrisk energi.

Utlendingers adgang til å tegne nye aksjer i selskapet vil være underkastet de bestemmelser som følger av konsesjonslovgivningen.

58. A/S Sønnichsen, Rørvalseverket.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 13. desember 1963.

Søknad av 10. juni 1963, jfr. brev av 7. august 1963 til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Sønnichsen, Rørvalseverket konsesjon på leie av inn-til 3 000 kW primakraft fra Oslo Lysverker for drift av selskapets bedrift i Sandakerveien i Oslo.

Konsesjon gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1973.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overstredelser av loven om rettshøve mellom granner.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske

materiell, maskiner m. v., skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknaden og dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges til staten fra og med året 1961 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{kWh}{8760}$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

59. Vel-Vask A/S.

(Konsesjon på leie av inntil 250 kW primakraft og inntil 6 000 kW spillkraft fra Oslo Lysverker for drift av vaskeri.)

Kgl. res. 13. desember 1963.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 31. oktober 1963 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 28. mai 1963 fra Vel-Vask A/S, Oslo, om konsesjon på leie av primakraft og spillkraft fra Oslo Lysverker for drift av vaskeri:

«I brev av 28. mai 1963 til Hovedstyret har Vel-Vask A/S søkt om konsesjon på leie av kraft fra Oslo Lysverker.

Søknaden er sålydende:

«Vi har mottatt Deres brev av 14. ds., og søker herved om konsesjon på tariffmessig kraft og spillkraft.

Tariffmessig kraft tar vi ut etter Oslo Lysverkers tariff T3 + lystillegg, normalt anvender vi ca. 250 kW.

Spillkraftkontrakten med Oslo Lysverker er datert 15. mai 1963.

Foreløpig anvender vi vår el-kjel bare ved reparasjon av oljefyrt kjel. El-kjelen er på 6 000 kW. Det gjennomsnittlige forbruk er ca. 3 500 kW.

Vel-Vask er et vaskeri med en produksjon på ca. 2 700 tonn tørt tøy pr. år. Bedriften beskjeftiger ca. 270 personer.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Oslo Lysverker har i påtegning av 19. juli 1963 til Oslo formannskap uttalt:

«Oslo Lysverker har ordinær, tariffmessig levering av primakraft og har opprettet kontrakt om levering av spillkraft til Vel-Vask A/S. Det anbefales at firmaets søknad om konsesjon på leie av ca. 250 kW primakraft og 3 500 kW spillkraft blir innvilget.»

Oslo bystyre og Fylkesmannen i Oslo og Akershus har henholdsvis den 27. august og 10. september 1963 likeledes anbefalt søknaden innvilget.

Ifølge den foreliggende kraftleiekontrakt av 15. mai 1963 mellom partene påtar Oslo Lysverker seg å levere inntil 6 000 kW spillkraft til Vel-Vask A/S' elektrokjel i Fr. Nansens vei 12.

Kontrakten gjelder til 1. januar 1968 og kan deretter sies opp av begge parter med 1 års varsel (§ 10).

Hva primakraften angår skal den — ifølge søknaden — betales etter Oslo Lysverkers tariff T3 + lystillegg.

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot leieferholdet og vil rå til at Vel-Vask A/S gis konsesjon på leie av inntil 250 kW primakraft og inntil 6 000 kW spillkraft fra Oslo Lysverker til dampfremstilling.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid leieferholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1973.

Da spillkraftkontrakten er utslagsgivende for nødvendigheten av å søke konsesjon på den samlede kraftleie, blir som nå vanlig i slike tilfelle avgift ikke å pålegge.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige betingelser herunder med vilkår om helt norsk styre. Dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere utgår etter den praksis som nå følges. Videre blir vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner i tilfelle å sløyfe etter loven, idet bedriften som er beliggende i Oslo får sin kraft fra byens eget verk.

Behandlet i hovedstyremøte den 28. oktober 1963.

Erklæring fra styret samt sakens øvrige dokumenter vedlegges.»

Departementet vil etter det foreliggende i tilslutning til Hovedstyret rå til at Vel-Vask A/S gis konsesjon på leie av inn-

til 250 kW primakraft og inntil 6 000 kW spillkraft fra Oslo Lysverker for drift av vaskeri og på vilkår som foreslått av Hovedstyret. Departementet vil således — i tilslutning til Hovedstyret — ikke foreslå vilkår om årlig avgift for leien av primakraften, og heller ikke for leien av spillkraften. Dette er i samsvar med den praksis departementet har fulgt i lignende tilfeller. Departementet vil — med Hovedstyret — heller ikke foreslå vilkår om kraftavståelse til kommuner, jfr. i denne forbindelse bestemmelsen i lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23, post 5, annet ledd.

De vilkår som foreslås blir da i sin helhet sålydende:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid leieforholdene vedrørende leie av primakraft og av spillkraft, måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1973.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive

toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort.

Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 2 og 7 og overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Kraftuttaket forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om selskapet eventuelt vil ha plikt til å søke røykskadekonsesjon etter lov av 16. juni 1961 om rettshøve mellom grannar, jfr. forskrifter gitt i medhold av denne lov.

Industridepartementet

tilrår :

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, kap. IV, gis Vel-Vask A/S, Oslo, konsesjon på leie av inntil 250 kW primakraft og inntil 6 000 kW spillkraft fra Oslo Lysverker.

Konsesjonen gis på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 13. desember 1963.

60. A/S Union (Union Co.).

(Konsesjon på fortsatt kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk.)

Gitt av Industridepartementet 19. desember 1963.

Deres søknad av 18. juli 1963.

I medhold av lov nr. 16. av 14. desember 1917, kap. IV, og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Union (Union Co.) konsesjon på leie av inntil 3 000 kW fra Drammens Elektrisitetsverk for drift av papirfabrikken i Grønland nr. 40, Drammen.

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1973.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kWh pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om

norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til framstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort.

Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene blir fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling pr. 31. desember hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er en forutsetning for konsesjonen at kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

61. Tinfos Jernverk A/S.

(Konsesjon på leie av i alt 14 083 kW fra Tokke I.)

Kgl. res. 20. desember 1963.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 3. desember 1962 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 29. juni 1960 fra Tinfos Jernverk A/S om konsesjon på leie av 13 000 kW fra Tokke hovedanlegg:

«I brev av 29. juni 1960 til Hovedstyret har Tinfos Jernverk A/S søkt om konsesjon på leie av 13 000 kW fra Tokke hovedanlegg.

Søknaden er sålydende:

«Vi har mottatt det ærede Hovedstyres brev av 13. ds. og søker herved om konsesjon på leie av 13 000 kW fra Tokke hovedanlegg.

Vårt selskap er et norsk aksjeselskap med helt norsk styre og norske aksjonærer med unntagelse av at utflyttede nordmenn eier noen få aksjer.

Aksjekapitalen er kr. 1 000 000. Styret består for tiden av:

Direktør H. B. Holta, Heddal — formann.
Ingeniør Johan Bugge, Heddal.
Direktør H. Ad. Gløersen, Holmenkollen.
Ingeniør O. H. Holta, Notodden.

Erklæring fra styret i samsvar med ervervslovens § 24 vedlegges.

Kraften skal anvendes til smelteindustri (ferrolegeringer) på Notodden.

Vi går ut fra at det i dette tilfelle ikke blir tale om pålegg om å avgi kraft eller betale avgift til kommuner, og selvsagt ikke til staten.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Notodden bystyre har i møte den 27. september 1962 etter innstilling fra rådmann og formannskapet, enstemmig vedtatt å anbefale innvilget Tinfos Jernverk A/S — søknad om konsesjon på leie av 13 000 kW fra Tokke hovedanlegg i samsvar med tegnet gjeldsbrev.

Fylkesmannen i Telemark fylke har i påtegning av 19. oktober 1962 til Hovedstyret meddelt at han rår til at den søkte konsesjon blir gitt.

Hovedstyret vil rå til at Tinfos Jernverk gis konsesjon på leie av 13 000 kW fra Tokke hovedanlegg i samsvar med tegnet gjeldsbrev i henhold til Tokkeavtalen.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid Tokkeavtalen står ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1996.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig

benyttes. Avgiften som forfaller til betaling pr. 31. desember hvert år, blir i tilfelle å oppkreve fra og med 1. oktober 1961. Den fastsatte avgift forutsettes opptatt til ny prøvelse etter 20 år regnet fra 1. oktober 1961.

Videre blir det etter forholdene å medta vilkår om 5 pst. kraftavståelse til kommuner herunder fylkeskommuner. En går imidlertid da ut fra at konsesjonskraften i tilfelle ikke blir å fordele, hensett til at distriktene får sitt strømbehov dekket ved annen statskraft og at det her gjelder tegnet Tokkekraft.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår inkl. vilkårene om helt norsk styre. Dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere utgår etter den praksis som nå følges — jfr. for øvrig Hovedstyrets annet brev av d. d. til departementet angående tilsvarende sak om konsesjon til Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S på leie av 4 000 kW fra Tokke hovedanlegg.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. november 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

I avtalen om Tokkelånet, jfr. St. prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 for 1956 er det forutsatt at industribedriftene må søke om kraftleiekonsesjon, som blir å behandle og meddele etter de gjeldende lovbestemmelser.

Konsesjonssøknaden av 29. juni 1960 fra Tinfos Jernverk A/S gjelder den andel Tokkekraft — 13 000 kW — som selskapet da hadde tegnet. Senere er imidlertid Tinfos Jernverk A/S med departementets samtykke tildelt ytterligere 1 083 kW Tokkekraft, slik at selskapet nå har tildelt i alt 14 083 kW Tokkekraft.

Det pågår forhandlinger mellom Statskraftverkene og de tre Tinfosselskaper — Tinfos Jernverk A/S, Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S og A/S Tinfos Papirfabrik om en felleskontrakt, herunder overgang fra kontraktsformen for alminnelig forsyning til industrikontrakt og som vil omfatte levering av de andeler Tokkekraft som er tildelt de tre selskaper. En slik eventuell felleskontrakt vil imidlertid ikke komme til å medføre noen endringer i de kraftkvanta som selskapene har fått gjennom sine tegninger av andeler i Tokkelånet.

Departementet finner da uten å avvente resultatet av forhandlingene om en slik felleskontrakt — å kunne ta opp til avgjørelse søknadene fra hvert enkelt av de tre Tinfos-selskaper om konsesjon på leie av Tokkekraft.

Angående den av Hovedstyret nevnte andre

sak om konsesjon til Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S på leie av 4 000 kW fra Tokke I, viser en til annen tilråding fra departementet i dag.

For A/S Tinfos Papirfabrik er den forberedende behandling av konsesjonssaken ennå ikke avsluttet.

Når det gjelder den foreliggende søknad vil departementet rå til at Tinfos Jernverk A/S gis konsesjon på leie av selskapets andel — i alt 14 083 kW Tokkekraft, idet en forutsetter at meddelelsen av konsesjonen i tilfelle ikke skal ha noen betydning for de ennå ikke avsluttede forhandlinger om en felleskontrakt mellom Statskraftverkene og de tre Tinfosselskaper — Tinfos Jernverk A/S, Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S og A/S Tinfos Papirfabrik.

Departementet anbefaler konsesjonen gitt på følgende vilkår:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 30. juni 1996.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forut-

setter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har. Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten fra og med 1. oktober

1961 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{kWh}{8760} = kW$.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 2 og 8 og overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

De oppstilte vilkår er overensstemmende med de vilkår som i den senere tid er fastsatt for kraftleiekonsesjoner. Avgivelse av kraft til kommuner er dog ikke tatt med på grunn av kraftleiekontraktens spesielle karakter.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Tinfos Jernverk A/S å leie i alt 14 083 kW fra Tokke hovedanlegg.

Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 20. desember 1963.

62. Notodden Calcium-Carbid-fabrik A/S.

(Konsesjon på leie av inntil 4 000 kW fra Tokke I.)

Kgl. res. 20. desember 1963.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 3. desember 1962 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 30. juni 1960 fra Notodden Calcium-Carbid-fabrik A/S om konsesjon på leie av 4 000 kW fra Tokke hovedanlegg:

«I brev av 30. juni 1960 til Hovedstyret har Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S søkt om konsesjon på leie av 4 000 kW fra Tokke hovedanlegg:

Søknaden er sålydende:

«Vi har mottatt det ærede Hovedstyres brev av 13. ds. og søker herved konsesjon på leie av 4 000 kW fra Tokke hovedanlegg.

Vårt selskap er et norsk aksjeselskap med helt norsk styre og utelukkende norske aksjonærer. Aksjekapitalen er kr. 300 000. Styret består for tiden av:

Direktør H. B. Holta, Heddal — formann.
Ingeniør Johan Bugge, Heddal.
Ingeniør O. H. Holta, Notodden.

Erklæring fra styret i samsvar med ervervslovens § 24 vedlegges.

Kraften skal anvendes til smelteindustri (ferrolegeringer) på Notodden.

Vi går ut fra at det i dette tilfelle ikke blir tale om pålegg om å avgi kraft eller betale avgift til kommuner, og selvsagt ikke til staten.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Notodden bystyre har i møte den 27. september 1962 etter innstilling fra rådmann og formannskap vedtatt å anbefale innvilget Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S's søknad om konsesjon på leie av 4 000 kW fra Tokke hovedanlegg i samsvar med tegnet gjeldsbrev.

Fylkesmannen i Telemark fylke har i påtegning av 19. oktober 1962 til Hovedstyret meddelt at han rår til at den søkte konsesjon blir gitt.

I henhold til Tokkeavtalen har eiere av gjeldsbrev krav på forpliktelse til kjøp av kraft fra Tokke hovedanlegg fra det tidspunkt kraften kan leveres og til 30. juni 1966. De til enhver tid gjeldende lovbestemmelser om konsesjon forutsettes overholdt — jfr. for øvrig St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 3 for 1956, Utbygging og finansiering av Tokke kraftanlegg m. v.

Kraftleveringen fra Tokke hovedanlegg til Tokkeavtakerne ble påbegynt med 50 pst. den 1. oktober 1961 og med 100 pst. den 1. februar 1962.

I hittil meddelte konsesjoner på leie av bl. a. Tokke-kraft til vanlig industrielt behov er fastsatt vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes — jfr. bl. a. konsesjon av 4. august 1961 til Strømmen Verksted på leie av inntil 8 000 kW, herav 1 000 kW Tokke-kraft levert via A/S Kykkelsrud. Overfor Tokkeavtakere som nytter Tokke-kraft til smelteindustri eller annen storindustri skulle det da være rimelig med en avgift som pålagt i konsesjon på leie av slik kraft til annen industriell virksomhet.

Imidlertid løper Tokkeavtalen som nevnt inntil 30. juni 1996 og de tilsvarende konsesjoner på leie av Tokkekraft vil da i tilfelle bli gjeldende i over 30 år.

En forutsetter derfor at konsesjonsmyndighetene kan ta fastsettelsen av avgiften opp til ny prøvelse etter 20 år, slik som i endringsloven av 10. april 1959 (§ 11) for Vassdragsreguleringer m. v. bestemt.

Hovedstyret vil etter dette rå til at Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S gis konsesjon på leie av 4 000 kW fra Tokke hovedanlegg i samsvar med tegnet gjeldsbrev i henhold til Tokkeavtalen.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid Tokkeavtalen står ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1996.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes.

Avgiften som forfaller til betaling pr. 31. desember hvert år blir i tilfelle å oppkreve fra og med 1. oktober 1961.

Den fastsatte avgift forutsettes opptatt til ny prøvelse etter 20 år regnet fra 1. oktober 1961.

Videre blir det etter forholdene å medta vilkår om 5 pst. kraftavståelse til kommuner herunder fylkeskommuner. En går imidlertid da ut fra at konsesjonskraften i tilfelle ikke blir å fordele hensett til at distriktene får sitt strømbehov dekket ved annen statskraft og at det her gjelder tegnet Tokkekraft.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår inkl. vilkåret om helt norsk styre. Dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere utgår etter den praksis som nå følges.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. november 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

I avtalen om Tokkelånet, jfr. St. prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 for 1956 er det forutsatt at industribedriftene må søke om kraftleiekonsesjon, som blir å behandle og meddele etter de gjeldende lovbestemmelser.

Det pågår forhandlinger mellom Statskraftverkene og de tre Tinfosselskaper — Tinfos Jernverk A/S, Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S og A/S Tinfos Papirfabrik om en felleskontrakt («Industrikontrakt») som i tilfelle vil omfatte levering av de tre selskapers tegnede andeler av Tokkekraften. En viser til departementets bemerkninger i denne forbindelse i en annen tilråding i dag angående Tinfos Jernverk A/S.

Etter det foreliggende vil departementet rå til at Notodden Calcium-Carbidfabrik A/S gis den søkte konsesjon på leie av 4 000 kW fra Tokke kraftverk, idet en forutsetter at meddelelsen av konsesjonen i tilfelle ikke skal ha noen betydning for de foran nevnte, ennå ikke avsluttede forhandlinger om en felleskontrakt («Industrikontrakt») mellom Statskraftverkene og de tre Tinfosselskaper.

Departementet anbefaler konsesjonen gitt på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 30. juni 1996.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som re-

presenterer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten fra og med 1. oktober 1961 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet

etter formelen:
$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens be-

regning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 2 og 8 og overskridelse av den maskimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen

bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

De oppstilte vilkår er overensstemmende med de vilkår som i den senere tid er fastsatt for kraftleiekonsesjoner. Avgivelse av kraft til kommuner er dog ikke tatt med på grunn av kraftleiekontraktens spesielle karakter.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Notodden Calcium-Carbid-fabrik A/S å leie inntil 4 000 kW fra Tokke hovedanlegg.

Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 20. desember 1963.